

ΣΤΙΒΕΝ ΛΙΛΙ

Δεν είναι η πρώτη φορά που λέγεται για τελευταία ευκαιρία

Η προσπάθεια που εξελίσσεται στο Κυπριακό ίσως να μην είναι η τελευταία αλλά αν ξαναρχίσουν οι συνομιλίες θα πρέπει να υπάρχει καλή προετοιμασία για να μεγιστοποιθούν οι πιθανότητες επιτυχίας, λέει σε συνέντευξή του ο Ύπατος Αρμοστής του Η.Β. στην Κύπρο, Στίβεν Λίλι. Για το Brexit τονίζει πως θα γίνει, αλλά δεν θα γυρίσει την πλάτη της στην Ευρώπη η Βρετανία, ενώ αναγνωρίζει πως η Κύπρος έχει ειδικά συμφέροντα και θα πρέπει να διαφυλαχτούν τα συμφέροντα αυτά. **Σελ. 6**

ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΑΛΛΜΑΣ

Αν χρειαστεί θα παρέμβει ο Πρόεδρος

Αν και εφόσον χρειαστεί να παρέμβει ο Πρόεδρος στα της παιδείας, τότε θα το κάνει, λέει στην «Κ» ο Βασιλης Πάλλμας. Μιλώντας για τον Συνεργασισμό, παραδέχεται πως «έχουμε υποστεί οικονομική και όχι μόνο ζημιά από την κατάρρευση αυτή αλλά ως κυβέρνηση ξέρουμε καλά να αντιμετωπίζουμε δύσκολες καταστάσεις». Σημειώνει πως η στήριξη από το ΔΗΚΟ και τον Νικόλα Παπαδόπουλο ήταν καθοριστική για την αντιμετώπιση της κατάστασης. **Σελ. 8**

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

- ✓ **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ** Σελ. 2
Αγνοούμενα εκατομμύρια
- ✓ **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ** Σελ. 18
Επένδυση στη γνώση
- ✓ **ΚΩΣΤΑΣ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗΣ** Σελ. 18
Επετειακά διάφορα

Νέο στρατηγικό δόγμα Λευκωσίας - Αθήνας

Η αναμόρφωση του στρατιωτικού άξονα Κύπρου-Ελλάδας και οι ρόλοι σε αυτό Γαλλίας, Ισραήλ και Αιγύπτου

Σε τροχιά υλοποίησης ενός νέου στρατηγικού σχεδιασμού προς ενίσχυση του αμυντικού άξονα των δύο χωρών βρίσκονται Κύπρος και Ελλάδα. Το νέο δόγμα, όπως ονομάζεται, στηρίζεται σε τρεις πυλώνες. Η στενή συνεργασία Αθηνών και Λευκωσίας ένεκα και των νέων δεδομένων στην ευρύτερη περιοχή της ανατολικής Μεσογείου έχει

ως αφετηρία την ενεργειακή σκακιέρα και επεκτείνεται στις γεωπολιτικές αλλαγές που συντελούνται στην περιοχή. Στο γεωστρατηγικό παζλ σημαντική θέση διεκδικεί η Γαλλία η οποία με γοργούς ρυθμούς εδραιώνει την παρουσία της στην ευρύτερη περιοχή. Σημαντικό ρόλο στο νέο στρατηγικό δόγμα διαδραματίζει η έντονη παρουσία

της Ελλάδας με πολεμικά μέσα στην ανατολική Μεσόγειο αλλά και η στενή συνεργασία Κύπρου-Γαλλίας στα νέα εξοπλιστικά προγράμματα. Σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες η Λευκωσία ετοιμάζεται να προμηθευτεί δύο πολεμικά πλοία από τη γαλλική πολεμική βιομηχανία, ενώ την ίδια ώρα σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες είναι

θετική στην παραχώρηση «βάσης» στους Γάλλους στη Λάρνακα. Ο τρίτος πυλώνας του νέου δόγματος επεκτείνεται προς το Ισραήλ και Αίγυπτο. Την ίδια ώρα εντείνονται οι ενεργειακές μάχες στην αν. Μεσόγειο. Αίγυπτος και Ισραήλ μετράνε τις κινήσεις τους, Αθήνα και Λευκωσία συντονίζονται, ενώ η Άγκυρα προετοιμάζεται. **Σελ. 4**

Παιχνίδι Αθήνας - Μόσχας για γερά νεύρα

Οι σχέσεις Ελλάδας - Ρωσίας βρίσκονται μεταξύ σφύρας και άκμονος με την αντίδραση της ελληνικής κυβέρνησης να θεωρείται «επιβεβλημένη» δεδομένων των προσπαθειών διείσδυσης στην ΕΥΠ, μέσω απόπειρας χρηματισμού, αλλά και για ανάλογες κινήσεις επηρεασμού στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων. Η ματαιώση της επίσκεψης του Ρώσου ΥΠΕΞ Σεργκέι Λαβρόφ στην Αθήνα είναι ενδεικτική του κλίματος που επικρατεί ανάμεσα στις δύο χώρες μετά τις κυρώσεις που επιβλήθηκαν από την Αθήνα σε Ρώσους διπλωμάτες. **Σελ. 19**

Ρίχνουν σωσίβιο για το λιμάνι Λάρνακας

Κρίσιμη συνάντηση αύριο

Προσπάθειες για να μη βουλιάξει η προσπάθεια για ανάπτυξη του λιμανιού Λάρνακας καταβάλλει ο δήμος της πόλης. Στην αυριανή συνάντηση με την υπ. Μεταφορών ο δήμαρχος Ανδρέας Βύρας θα τονίσει την ανάγκη για τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων. **Οικονομική, σελ. 4**

Κύπριος χάκερ τρέλανε το FBI

Ζητήθηκε η έκδοσή του

Ενας 19χρονος κύπριος χάκερ απασχολεί το FBI. Στο διαδίκτυο ήταν γνωστός με τα ψευδώνυμα «charySQX» και «Γιώργος Πέτρου». Το πραγματικό του όνομα είναι άλλο. Κρατείται στις κεντρικές φυλακές, ενώ εξετάζεται αίτημα για έκδοσή του στις ΗΠΑ. **Σελ. 20**

Πώληση δανείων από τράπεζες

Η ψήφιση του νόμου τους έλυσε τα χέρια και προχωρούν δυναμικά

Στον δρόμο της πώλησης δανείων βρίσκονται οι τράπεζες μετά την ψήφιση του νόμου από τη βουλή. Με τα εργαλεία που έχουν πλέον στα χέρια τους στοχεύουν στη μείωση των Μν Εξυπηρετούμενων Δανείων τους. Είναι, άλλωστε, μέσα στις οδηγίες της ΕΚΤ η πώληση δανείων ως ο πλέον ενδεδειγμένος και απο-

τελεσματικός τρόπος μείωσης των ΜΕΔ. Ελληνική και Τράπεζα Κύπρου έχουν προχωρήσει ήδη στην αποδέσμευση από τους ισολογισμούς κάποια μικρά σε μέγεθος χαρτοφυλάκια. Πάντως, κατά το πρώτο τρίμηνο του 2018, μειώθηκαν τα ΜΕΔ κατά 653 εκατ. ευρώ ή 3,2% σε σύγκριση με το τέλος του 2017. **Οικονομική, σελ. 3**

Ο εξορθολογισμός έφερε διαμάχες

Συνεχίζεται η κόντρα μεταξύ Υπουργείου Παιδείας-εκπαιδευτικών

Δεν λείπει η σταματάση η κόντρα που έχει ξεσπάσει στο χώρο της παιδείας, καθώς από τη μία η συνάντηση που έπεσε στο κενό την περασμένη Τρίτη, αλλά και η πρόθεση του Υπουργείου Παιδείας να συνεχίσει τις διαδικασίες εξορθολογισμού παρά την έντονη άρνηση των εκπαιδευτικών οργανώσεων δημιουργούν μια κα-

τάσταση η οποία θέτει εν αμφιβολώ ακόμα και την έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς. Το τι μέλλει γενέσθαι αναμένεται να ξεκαθαρίσει το επόμενο διάστημα, καθώς αναμένεται, εάν χρειαστεί, να υπάρξει πολιτική παρέμβαση και ανάληψη πρωτοβουλιών για να έρθουν οι δύο πλευρές πιο κοντά. **Σελ. 9**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Όχι μόνο λόγια

Η καταδίκη της εισβολής είναι επιβεβλημένη. Οι εορτασμοί από την άλλη μεριά, η απτή απόδειξη χρόνων πως το Κυπριακό δεν θα το υποβοηθήσει ένα γλωσσάρι, αφού δεν αντιμετωπίζονται οι πραγματικότητες και οι παραδοχές της. Οι αγνοούμενοι για παράδειγμα εμπεριέχουν και τα δύο αυτά στοιχεία. Πραγματικότητα και παράδοξο, μετά από τόσα χρόνια. Το πλέον ανθρωπιστικό ζήτημα γεννά περισσότερα και πάσης φύσεως ερωτήματα, ενώ προετοιμάζεται μια νέα προσπάθεια του Κυπριακού. Αν τελικά θέλει μια επιτυχία ο διεθνής παράγοντας με τη λύση του Κυπριακού να μιλήσει πραγματικά με την Τουρκία. Για να μη στηθεί άλλη μια φορά η μηχανή παραγωγής ελπίδας και προσδοκίας. Για να μη μένουμε στα λόγια και για να μην έρθουν εξελίξεις που αγνοούν τις πραγματικότητες επί του εδάφους.

Κυβερνήτης του «ΝΙΚΗ» 9

Εκπληρώσαμε το χρέος μας

Μετά από 44 χρόνια από το μαύρο καλοκαίρι της τουρκικής εισβολής ο Ανδρέας Στραβοπόδης επέστρεψε νοερά στο ηρωικό της 22ας Ιουλίου 1974. Ο κυβερνήτης του «ΝΙΚΗ» 9 εξομολογείται στην «Κ» όσα έζησε ο ίδιος κατά τη μεταφορά καταδρομένων της Α΄ Μοίρας από το Μάλεμε της Κρήτης. Ο Έλληνας αεροπόρος αναφέρει πως για τον ίδιο και τους συναδέλφους του η αποστολή στην Κύπρο ήταν χρέος τιμής.

ΦΩΤΗΣ ΦΩΤΙΟΥ: Σε κίνδυνο το πρόγραμμα της ΔΕΑ στα Κατεχόμενα. **Σελ. 16**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Το μαγικό μέσα από σπάνιες φωτογραφίες

Οι φωτογραφίες με τα πρώτα μαγιά και τα bains mixtes κατέχουν περίοπτη θέση στο αρχείο της συλλογής του Νίκου Πολίτη. Το 1907 η Αυστραλή Ανέτ Κέλερμαν συνελήφθη για προσβολή της δημοσίας αιδούς είχε εμφανιστεί με ολόσωμο μαγιά.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Οι Balothizer έρχονται στον Φέγγαρο

Οι Balothizer, το ηλεκτρικό power trio, θα παίξουν τη διαολομένη μουσική τους για πρώτη φορά ως μπάντα στον Φέγγαρο τον Αύγουστο. Οι επιρροές τους είναι ό,τι μουσική έχουν ακούσει και οι τρεις τους, με κυριότερη αναφορά να είναι η κρητική. «Η μουσική μας είναι για όλους» λένε στην «Κ».

ΘΕΑΤΡΟ

Η «Αλκυστις» του Ευριπίδη δεν είναι μόνο αγάπη

Το Fresh Target Theatre Ensemble ανεβάζει την «Αλκυστις» σε σκηνοθεσία Πάρι Ερωτοκρίτου στο Θεατράλ Αρχαίου Δράματος. Η πλοκή τοποθετείται σε ένα νοσοκομείο «όπως και στο έργο, έτσι και σε ένα νοσοκομείο συνυπάρχουν ο θάνατος αλλά και το θαύμα», λέει ο Πάρις Ερωτοκρίτου.

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Αγνοούμενα εκατομμύρια

Τον Δημήτρη τον γνώρισα πρόσφατα στο γραφείο του φίλου μου του Αβραάμ. Με αφορμή το προηγούμενο άρθρο μου, ο Αβραάμ ρωτούσε, «πώς γίνεται να υπάρχουν ανάμεσά μας εγκληματίες πολέμου, να τους γνωρίζουν οι αρχές και να μην έχει γίνει τίποτα, τόσα χρόνια;». Απάντησα πως ούτε κράτος είμαι ούτε Νομική Υπηρεσία». «Τα έγγραψες, γιατί δεν επείμεινες;», επέμεινε ο Αβράμης. Και για τους αγνοούμενους γράφω εδώ και δεκαετίες αλλά φωνή βρόντος εν τη ερήμω, απάντησα. Ο Δημήτρης αντέδρασε αμέσως: «Έχουμε ένα οικογενειακό κτήμα δίπλα από το αλιευτικό καταφύγιο της Λαπήθου, όπου, όπως μάθαμε, είναι καμμένοι αγνοούμενοι», είπε. Για εκείνο τον ομαδικό τάφο, δίπλα από το ξενοδοχείο Celebrity, έγραψα πολλές φορές. Η τελευταία ήταν στις 17/6/2018. Περί τα τέλη του 2003, ένας Λαρνακέας Τ/κ, που από το 1974 ζει στην Κερύνεια, με πήγε σε εκείνο τον τάφο: «Από εδώ οι φοιτητές ιατρικής βγάζουν κρανία για να μελετούν», είπε.

Μίλησα και με άλλους Τ/κ που επιβεβαίωσαν του λόγου το αληθές. Ήταν τάφος περισυλλογής, όπου ετάφησαν από τον κατοχικό στρατό Ε/κ νεκροί μακών της περιοχής. Πήγα πολλές φορές εκεί, έχω δεκάδες φωτογραφίες, έγραψα πολλά ρεπορτάζ και είχα πάντα την απορία γιατί καθυστερούσε η εκταφή από τη ΔΕΑ. Στις 21/8/2017, συνάντησα την Γκιουλτέν Κιουτσούκ, Τ/κ μέλος της ΔΕΑ και τη ρώτησα για την καθυστέρηση. Απάντησε ότι πήρε χρόνο διότι ο στρατός δεν έδινε άδεια και πρόσθεσε: «Στο Celebrity κάναμε εκταφή, νομίζω πριν από δύο χρόνια. Είχα απογοητευτεί διότι ανέμενα να βρούμε πολλούς εκεί. Δεν ξέρω τι να πω. Ίσως είναι θαμμένοι άλλοι. Ο κόσμος δεν μιλάει, φοβάται».

Σημειώστε ότι στο ερώτημά μου για τη μετακίνηση των οστών των 80 Ασσιωτών, η κ. Κιουτσούκ απάντησε: «Σύμφωνα με πληροφορίες από έρευνες του Γραφείου μου, αυτά τα οστά είτε ρίχτηκαν στη θάλασσα είτε καταστράφηκαν!»! Ωστόσο, στις 17/11/2017, η ίδια εκ μέρους της ΔΕΑ ανακοίνωσε ότι «τα οστά των Ασσιωτών είχαν, από το 1995, μεταφερθεί στον χώρο σκυβάλων Δικώμου, σύμφωνα με μαρτυρίες

που συνέλεξαν τον τελευταίο χρόνο». Ακόμα, στις 21/8/2017 η κ. Κιουτσούκ μου είχε πει: «αναζητούμε περί τους 850 από τους 2003 αγνοούμενους. Είμαι σίγουρη ότι θα βρούμε άλλους 300, ίσως και περισσότερους αλλά δεν θα τους βρούμε όλους». Όμως στις 11/06/2018 με αφορμή απόφαση του Συμβουλίου της Ευρώπης (ΣτΕ) η ίδια είχε δηλώσει: «1096 αγνοούμενοι ακόμα δεν βρέθηκαν». Η ΔΕΑ είχε 216 ζωές διαφορά μέσα σε 15 μήνες; Τι δουλειές είναι αυτές; Ποιος ελέγχει αυτούς που διαχειρίζονται κάποια εκατομμύρια τον χρόνο; Οι δικές μας πληροφορίες, λένε ότι Τ/κ ψαράς στο αλιευτικό καταφύγιο Λαπήθου είπε ότι και τα οστά των αγνοούμενων του Celebrity ρίχτηκαν στη θάλασσα. Αυτονόητα, τέτοιας έκτασης επιχείρηση, σε έναν χώρο στρατιωτικό, περικλειστο με συρματοπλέγμα, με ενδείξεις «προσοχή νάρκες», την αναλαμβάνει μόνο ο στρατός.

Σύμφωνα με την κ. Κιουτσούκ οι ανασκαφές εκεί έγιναν το 2015, αν και η ΔΕΑ ξεκίνησε εκταφές το 2004, ενώ η ίδια απέφυγε να μας πει ότι βρέθηκαν υπολείμματα λειψάνων. Δεν φτάνει λοιπόν να γράφουμε για εγκλήματα πολέμου και εγκληματίες, για ομαδικούς τάφους και πληροφορίες. Χρειάζεται κράτος δικαίου σοβαρό. Που να μην ανέχεται να κυκλοφορούν ελεύθεροι ανάμεσά μας οι εγκληματίες που εκτέλεσαν εν ψυχρώ 126 Τ/κ γυναικόπαιδα στη Μαράθα (14/8/74) ώστε να μπορεί να απαιτεί να οδηγηθούν σε διεθνές δικαστήριο, οι δολοφόνοι των 80 Ε/κ Ασσιωτών αιχμαλώτων, για να δώσω μόνο δύο παραδείγματα.

Αντί αυτού, όμως, στο κράτος της διαχρονικής κουμπαροκρατίας οι αγνοούμενοι έγιναν κυριολεκτικά εμπόρευμα. Κυβερνήσεις έσπασαν απίστευτα κόλλα με άκοπο χρήμα, καριέρες καλοπληρωμένων αξιωματούχων, βόλεμα ημετέρων και διάφορες κομπίνες ενός κλειστού κυκλώματος λακέδων, που λειτουργεί μέχρι σήμερα! Και γι' αυτά γράψαμε. Ποιος όμως θα απαιτήσει να υπάρξει λογοδοσία; Αν όχι για τις ζωές που έμειναν στα αζήτητα, τουλάχιστον για τα δεκάδες αγνοούμενα εκατομμύρια; Δύο ψευδοκράτη σε περιτύλιγμα ενός;

paraschos@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Η καμένη επίσκεψη του Καμμένου, ο χαμένος παράδεισος του αρχιεπισκόπου και ένα φιλέτο

Δεν ήταν από τις καλές επισκέψεις η τελευταία που πραγματοποίησε στην Κύπρο ο Πάνος Καμμένος. Μη σας πω ότι ίσως και να ήταν η χειρότερή του. Δεν ήταν μόνο η συναισθηματική φόρτιση από την εκδήλωση στον Τύμβο της Μακεδονίτσας με την αποκάλυψη του Νοράτλας, ούτε και η ελληνική πραγματικότητα που θέλει δεν θέλει κουβαλάει μαζί του. Είναι κυρίως οι αποδοκιμασίες που δέχθηκε από δύο πόλους: Ελλαδίτες πολίτες και φοιτητές από τη μία που τον αποδοκίμασαν για τη συμφώνια των Πρεσβιών και το ΑΚΕΛ από την άλλη που τον αποδοκίμασε, με επίσημη ανακοίνωση, για την αναφορά του ότι «η Κύπρος αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του εθνικού κορμού».

Για τις αποδοκιμασίες των τριών Ελλαδιτών ο ίδιος ο Πάνος Καμμένος έκανε καταγγελία στον Αστυνομικό Σταθμό Αγίου Δομετίου, ενώ οι εννέα φοιτητές του Δράσις ΚΕΣ συνελήφθησαν για εξύβριση και αφέθηκαν ελεύθεροι. Η δε ανακοίνωση του ΑΚΕΛ ήταν στην ουσία μια παράγραφος με την οποία το κόμμα εξέφραζε τη λύπη του για τις δηλώσεις Καμμένου οι οποίες «αποστέλλουν λανθασμένα μηνύματα διεθνώς με την υποσημείωση ότι «η ανεξαρτησία και η οντότητα της Κυπριακής Δημοκρατίας, οι οποίες καθημερινά αμφισβητούνται από την Τουρκία, πρέπει να προστατευτούν ως κόρη οφθαλμού». Όπως πάντως πληροφορούμαι εκείνο που ενόχλησε ιδιαίτερα τον Πάνο Καμμένο είναι που στην ίδια ανακοίνωση του ΑΚΕΛ έγινε και καταδίκη της παρουσίας και των δηλώσεων του Τούρκου Αντιπροέδρου Φουάτ Οκτάι στα Κατεχόμενα για τους εορτασμούς του κατοχικού καθεστώτος. «Λίγο έλειψε το ΑΚΕΛ να καταδικάσει και την επίσκεψη Καμμένου» σχολίασε Ελλαδίτης που διάβαζε την Παρασκευή την ανακοίνωση. -Θα τολμούσε να βγάλει τέτοια ανακοίνωση το ΑΚΕΛ εάν ήταν κυβέρνηση;

Από αυτή τη στήλη είχαμε γράψει αρκετές φορές για την αμφιλεγόμενη επένδυση του Eden City. Την... «πόλη του Παραδείσου» στην παραλία της Γεροσκήπου που θα αποτελούσε κοινοπραξία του αρχιεπισκόπου με τον επίσης αμφιλεγόμενο Ούγγρο επενδυτή Sandor Kenyeres. Η επένδυση υπολογιζόταν στα 7,5 δισκατομμύρια ευρώ και το όλο έργο το οποίο θα περιλάμβανε και τεχνητό νησί, διαφημιζόταν ως το μεγαλύτερο θέρετρο της Μεσογείου. Πολύ νωρίς γράψαμε ότι αυτή η επένδυση δεν θα είχε καλό... παράδεισο. Οι τελευταίες πληροφορίες αναφέρουν πως πάει να καταλήξει σε... κόλαση.

Αυτή η μακέτα θα γράψει ιστορία κύριε Πρόεδρε, να δείτε που στο μέλλον θα μας αντιγράφουν.

Τα πεντάστερα ξενοδοχεία σε τρεις τεράστιους πύργους, τα εμπορικά κέντρα και οι πολυτελείς επαύλεις, τα εστιατόρια, το τεχνητό νησί, η μαρίνα και ο κήπος της Eden ήταν πολύ ωραία για να γίνουν αληθινά... Το παραμυθένιο έργο συρρικνώθηκε σε δύο 12ώροφες πολυκατοικίες θυμίζοντας κέικ που κατάντησε μάφιν. Για να μην πω ότι ζήτησε τη δόξα του πεντάστερου ξενοδοχείου που διαφήμιζε ο Χριστόφιας με τους Καταρινούς και τις ψεύτικες μακέτες για στην είσοδο της Λευκωσίας, απέναντι από το Χίλτον. Και τότε ο Χριστόφιας μιλούσε για επένδυση μαμούθ, τη μεγαλύτερη που θα γινόταν ποτέ στην Κύπρο. Αργότερα αποκαλύφθηκε ότι και αυτές οι μακέτες που παρουσίασε στο Προεδρικό ήταν πλαστές, παρμένες από άλλο έργο... -Όπως λέμε στο ίδιο έργο θεατές;

Μια και είμαι στα ιερά και όσια, σας ενημερώνω αν δε το έχετε ήδη μάθει ότι δεν πρόκειται να έχουμε ξανά την ευκαιρία να απολαύσουμε τον Νίκο Κοτζιά να τσακώνεται στο δικαστήριο με τον Κώστα Βελάρη. Ανεξαρτήτως της πολυκροτης δίκης για το οικόπεδο που ο μητροπολίτης Κύκκου και Τυλληρίας Νικηφόρος αποφάσισε τελεσίδικα να προχωρήσει με

τη δωρεά του φιλέτου απέναντι από το μετόχι του Κύκκου στην ελληνική κυβέρνηση για ανέγερση της ελληνικής πρεσβείας. Το αποκάλυψε ο ίδιος με δήλωσή του στον Φιλελεύθερο όπου ανέφερε πως εκτός από το οικόπεδο θα προσφέρει και μετρητά ένα εκατομμύριο ευρώ προκειμένου να ανεγερθεί εκεί η πρεσβεία. Και μόνον αυτή. Έκθεση αυστηρό όρο ότι δεν πρόκειται να δεχθεί άλλη ανάπτυξη του οικοπέδου - φιλέτου ή πώληση σε οποιονδήποτε άλλο. Εξάλλου αν ήταν για άλλη χρήση θα μπορούσε και ο ίδιος μια χαρά να το διευθετήσει. Έγκυρη πηγή μου, μου ανέφερε πως το φιλέτο το είχανβάλει στο μάτι τρεις ματωμένοι επιχειρηματίες της Λευκωσίας με τον έναν να το πολιορκεί πολύ στενά και παρ' ολίγον να το κατακτήσει, εάν δεν άναβε η εθνική φλόγα στα στήθη του μητροπολίτη. Μια φλόγα που θα του στοιχίσει άλλο ένα εκατομμύριο σε μετρητά. -Τελικά όντως, λεφτά υπάρχουν;

ΚΟΝΙΖ: Ποιος υψηλόβαθμος ΑΚΕλικός διαφωνεί και δεν το κρύβει με τον «μυθενισμό» του κόμματός του απέναντι στην κυβέρνηση Αναστασιάδη, ειδικά στο εθνικό θέμα;

ΕΝΩΝΟΥΜΕ ΔΥΝΑΜΕΙΣ / Γράφει ο **ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

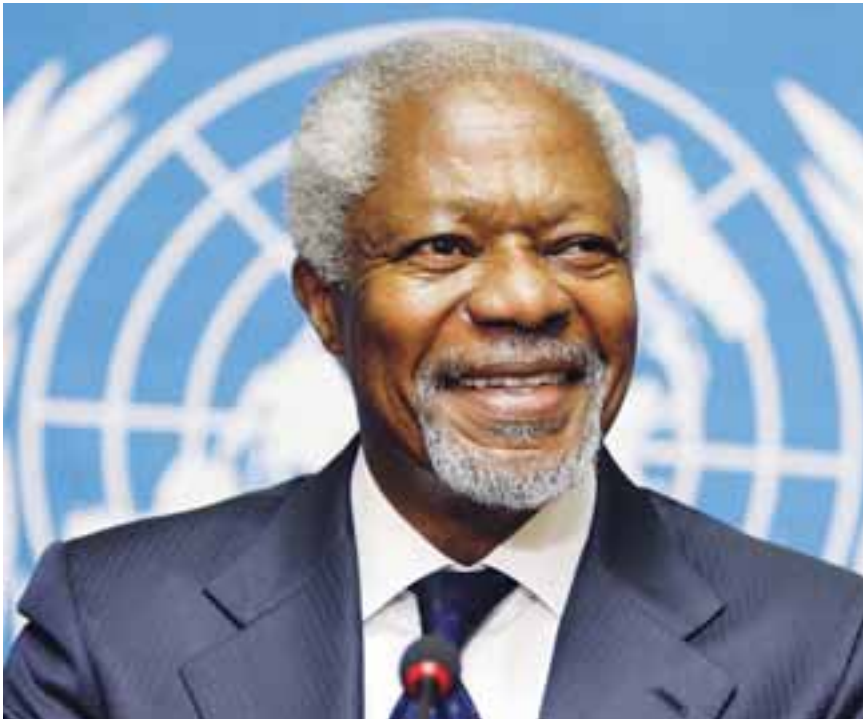
Με άριστα το 10

1 Στα χειρότερα. Είναι ένα πράγμα να μιλάς και άλλο να μιλάς και να λες δεν τα μετέφεραν σωστά Κρύσταλ. Αποδεικνύεις πως ήταν καλύτερα ευθύς εξαρχής να παραμείνεις σιωπηλή για να μην τα κάνεις για τον εαυτό σου χειρότερα. Εμείς σε μάθαμε, εσύ ακόμη;

2 Στη σύγκριση. Και τελικά ρε Κρύσταλ, έκανες ή δεν έκανες τη σύγκριση με τον Ιησού Χριστό; Γιατί αν την έκανες να σου πω ότι εκείνοι που στη λένε δεν θέλουν να σε σταυρώσουν στη νήσο των Αγίων, αλλά να πειστούν πως γίνονται θαύματα. Πως μπορείς πράγματι να κάνεις τη δουλειά σου. Θα ήταν ένα θαύμα...

3 Στους τίτλους. Συνεχίζεται το αδιέξοδο. Κατέρρευσε ο διάλογος. Με αντίθετες απετηρίες οι πλευρές. Αν κόψεις τον τίτλο από το περιεχόμενο, νομίζει κανείς πως μιλάμε για το Κυπριακό. Για την παιδεία μιλάμε. Μήπως να επαναφέρουμε τον συνταξιούχο Κόφι Ανάν για να βγάλει σχέδιο πώς θα μπουν οι μαθητές στις τάξεις ή ο καθηγητής Healthy θα τα βάλει σε τάξη μόνος του;

4 Στην υγεία. Που έρχεται ως πρώτο θέμα καλάζοντας, μετά που ο Healthy θα ξανανοίξει τα σχολεία. Να δω τότε πόσα tweets θα κάνει ο Παμπορίδης και με

Κόφι, μπορείς να μας δώσεις ένα plan για να τους βάλουμε σε τάξη da μέσα; Για τους δασκάλους λέω... Γιατί ο Γκουτιέρες με εμάς ασχολείται κι αυτός, αλλά για το Κυπριακό. Θυμάσαι...

ποιους και γιατί θα τσακώνεται. Τουλάχιστον τώρα που σφίξαν οι ζέστες, σαν να πήραμε μια ανάσα... Θα λείπει σε «επαναστατικές» διακοπές.

5 Στο ρεπερτόριο. Για να έλθει στο σήμερα το ΑΚΕΛ και να είναι ένα σύγχρονο κόμμα, θα πρέπει να αλλάξει και ρεπερτόριο. Έτσι ο τωρινός ή ο μελλοντικός Άντρος θα πρέπει να περάσει από τη Δρα-

πετσώνα στο Fuego τουλάχιστον. Μια μπουκλα δρόμος. Ειρήνη για σένα λέω...

6 Στην ΟΝΦΙΚΥΠ. Η οποία από ΟΥΝΦΙΚΥΠ έχει γίνει σκέτη ΟΥΦΙΚΥΠ, από τα πολλά ουφ της διπλωματίας και τα τρεξίματα για να προλάβουμε τους Αμερικανούς. Εδώ έχει κάνει τον πλανήτη περνανό τον Τραμπ, την Κύπρο δεν θα αναστατώσει; ΟΥΦΟΥΠΙΟΝ!

7 Στο Brexit. Ενδιαφέρονται οι Βρετανοί για τις δημόσιες συμβάσεις με τα λεωφορεία, αλλά πατάνε και λίγο φρένο. Φύγε ο ένας φύγε ο άλλος από την κυβέρνηση της Μέι, κόσψανε και οι Βρετανοί υποψήφιοι και δεν εκδήλωσαν ακόμη το ενδιαφέρον τους. It's all a mess at home, που λέει η κουβέντα, αντί it's coming home...

8 Στα σκύβαλα. Η αύξηση από 150 ευρώ σε 250 ευρώ στα τέλη σκυβάλων, δεν την.... τέλη κανένας. Κοίτα να δεις που γλυτώσαμε από την μπάλα και τη βρισκου-με στα σκύβαλα. Γι' αυτό δεν έρχονται πια κόκκινοι φράκελοι και μόνο πρόστιμα για τους σκουπιδότοπους. Garbage League...

9 Στα έγγραφα. Χιλιάδες από αυτά μαζεύει η ερευνητική για ΣΚΤ. Με τα άλλα, που πάλι χιλιάδες ήταν, με τα λογισμικά και με τις «μεταγραφές» ειδικών, τι αποτέλεσμα έφερε η έρευνα; Και τι διαφορετικό θα φέρει η νέα έρευνα; Χιλιάδες εγγράφων, για τους λάτρεις της ανακύκλωσης. Γιατί από λογοδοσία μηδέν.

10 Στους εξωτικούς. Προετοιμάζει βελίτσες για αναχώρηση ο Healthy, με εξωτικό προορισμό για... ιστορικό σκοπό. Τούτέστιν, τελείωσε για τα καλά το καλοκαίρι των εκπαιδευτικών ή θα προλάβει μέχρι να φύγει; Το εισιτήριο πάντως, μαθαίνω πως το έκοψε ήδη...

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

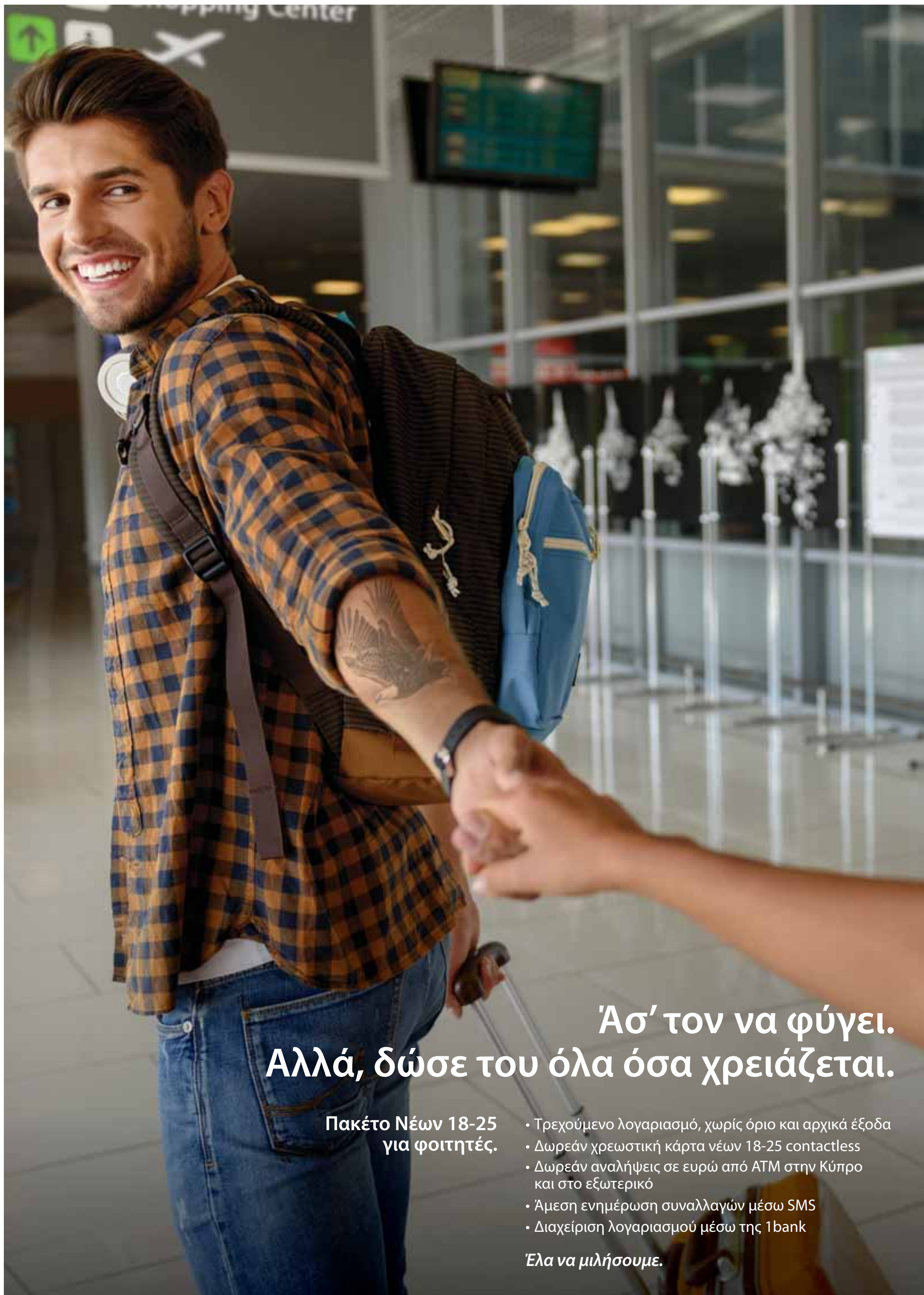
Πρόεδρος Δ.Σ.: ΚΩΣΤΑΣ ΙΩΡΑΝΙΔΗΣ • Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΔΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

Αρχισυντάκτης: ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΤΣΙΚΑΛΑΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Άσ' τον να φύγει. Αλλά, δώσε του όλα όσα χρειάζεται.

Πακέτο Νέων 18-25 για φοιτητές.

- Τρεχούμενο λογαριασμό, χωρίς όριο και αρχικά έξοδα
- Δωρεάν χρεωστική κάρτα νέων 18-25 contactless
- Δωρεάν αναλήψεις σε ευρώ από ATM στην Κύπρο και στο εξωτερικό
- Άμεση ενημέρωση συναλλαγών μέσω SMS
- Διαχείριση λογαριασμού μέσω της 1bank

Έλα να μιλήσουμε.

www.bankofcyprus.com.cy
800 00 800

Τράπεζα Κύπρου

Νέο στρατηγικό δόγμα Λευκωσίας-Αθηνών

Η αναθέρμανση του στρατιωτικού άξονα μεταξύ Κύπρου και Ελλάδας με την προσθήκη της Γαλλίας, του Ισραήλ και της Αιγύπτου

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Η ισχυροποίηση του ρόλου της Κύπρου στην περιοχή μέσω του δικτύου των τριμερών συνεργασιών σε τοπικό επίπεδο, αναπόφευκτα δημιουργεί νέα δεδομένα τα οποία επεκτείνονται πέραν των ζητημάτων χαμηλής πολιτικής συνεργασίας, με κράτη της γύρω περιοχής. Αρχή γενομένης από διεθνή περιφερειακά προβλήματα, τον ρόλο που διαδραμάτισε η Κυπριακή Δημοκρατία εντός του δυτικού συνασπισμού αλλά και τις τεράστιες, όπως διαφαίνεται, ενεργειακές προοπτικές της ανατολικής Μεσογείου το τελευταίο διάστημα καταγράφεται η αδήριτη ανάγκη για ενίσχυση αλλά και επέκταση του πλαισίου συνεργασιών, που σε βάθος χρόνου μπορεί να δημιουργήσει νέες ισορροπίες στην ευρύτερη περιοχή.

Ως μοχλός πίεσης, στο υπό διαμόρφωση περιβάλλον φιγουράρει να είναι το ενεργειακό ισοζύγιο της περιοχής οι ανάγκες του οποίου ωθούν κράτη της περιοχής και όχι μόνο, σε ευρύτερες συνέργιες. Ένα σημαντικό κομμάτι αφορά τον παραδοσιακό άξονα Λευκωσίας – Αθηνών που μετά τη χρυσή περίοδο Γλαύκου Κληρίδη δοκιμάσθηκε έντονα. Το δεύτερο σημαντικό στοιχείο αφορά την παρατεταμένη γαλλο-κυπριακή άνοιξη που εκτός από τα ενεργειακά, διευρύνεται με πολύ καλές προοπτικές και στο στρατιωτικό τομέα. Μία συνεργασία που επεκτείνεται από τα εξοπλιστικά έως την παραχώρηση διευκολύνσεων στους Γάλλους με παρουσία μέσων της, επί κυπριακού εδάφους. Το νέο δόγμα που φαίνεται να απλώνεται στην περιοχή επεκτείνεται προς την πλευρά του Ισραήλ έως και την Αλεξάνδρεια κάτι που διαφάνηκε και πρόσφατα με την κατ' εξαίρεση συμμετοχή της Κύπρου σε μία από τις κορυφαίες στρατιωτικές ασκήσεις Ελλάδας – Αιγύπτου.

Λευκωσία – Αθήνα

Το νέο στρατηγικό δόγμα που βρίσκεται υπό διαμόρφωση, περιλαμβάνει την ανατολική Μεσόγειο και έχει ως βασικούς πυλώνες την Κύπρο και την Ελλάδα. Το πάλαι ποτέ Ενιαίο Αμυντικό Δόγμα που συγκροτήθηκε και άκμασε στις δύο θητείες Γλαύκου Κληρίδη, εξέρχεται της παρακμιακής κατάστασης που υπέπεσε στη συνέχεια. Τα νέα δεδομένα που δημιουργούνται στην περιοχή με τα ενεργειακά αλλά και το νέο γεωπολιτικό τοπίο μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει επιφέρει θετικά αποτελέσματα στις σχέσεις των δύο χωρών, σε επίπεδο που όπως λέγεται χαρακτηριστικά, ξεπερνά τι χρυσή δεκαετία 1993-2003. Η παρουσία της Ελλάδας στην ανατολική Μεσόγειο έχει ξεφύγει από τα τετριμμένα, σημειώνουν χαρακτηρι-

στικά στρατιωτικές και διπλωματικές πηγές. Ίσως για πρώτη φορά η παρουσία της Ελλάδα στην περιοχή, από πλευράς μέσων είναι τόσο έντονη και συνεχής. Παρουσία που παρατηρείται μεταξύ Κρήτης και Κύπρου και δεν φαίνεται να είναι άσχετη με τη νέα πολιτική των Αθηνών στον ενεργειακό πλούτο της χώρας, νότιας της Κρήτης. Πέρα από την παρουσία πολεμικών μέσων της Ελλάδας στο πλαίσιο της ναυτικής δύναμης των Ηνωμένων Εθνών για τον Λίβανο, η περιοχή μεταξύ Κρήτης και Πάφου αποτελεί για την Αθήνα ζωτικό στρατηγικό χώρο ένεκα των ερευνών που αναμένεται να πραγματοποιηθούν από την Εχσχη την TOTAL αλλά και το Ελληνικά Πετρέλαιο.

Κοινές περιπολίες

Στην Αθήνα γίνεται αντιληπτό επίσης πως για την επίτευξη των αντικειμενικών σκοπών σημαίνουντα ρόλο θα διαδραματίσουν και οι συμμαχίες σε τοπικό επίπεδο. Στο πλέγμα αυτό εκ των πραγμάτων η Κύπρος, όπως εκτιμούν στρατιωτικοί αναλυτές, δεν μπορεί να είναι απύσχα. Οι σχεδιασμοί που βρίσκονται στο στάδιο της υλοποίησης θέλουν τη δημιουργία ενός «ενιαίου» χώρου που θα καλύπτει το Ισραήλ την Κύπρο αλλά και την Ελλάδα εντός του οποίου θα υπάρξουν κοινές περιπολίες. Πρόσφατα μάλιστα ρεπορτάζ της «Κ» έκανε λόγο για σχετική συμφωνία κατά την τελευταία τριμερή στη Λευκωσία. Στο πλαίσιο αυτό η Ελλάδα θα ενίσχυε την επιτήρηση της περιοχής, από πλευράς της Κρήτης, και με ηλεκτρονικά μέσα τα

Οι πυλώνες του νέου Δόγματος
➔ Συνεχή παρουσία πλοίων του Ε-Ληνικού Π.Ν. στην Α. Μεσόγειο.
➔ Στρατιωτική συνεργασία με Γαλλία, Ισραήλ, Αίγυπτο.
➔ Ναυτική Βάση στους Γάλλους στη Λάρνακα.
➔ Προμήθεια αντιαεροπορικών συστημάτων.
➔ Αντισταθμιστικά από την προμήθεια δύο πολεμικών πλοίων.
➔ Περιπολίες από τα τρία πολεμικά πλοία.

οποία θα κάλυπταν και τις νότιες περιοχές της Κύπρου. Ρεπορτάζ το οποίο δεν διαψεύσθηκε.

Λευκωσία-Τελ Αβίβ-Κάιρο

Παράλληλα με την ενδυνάμωση του άξονα με την Αθήνα, η Λευκωσία γίνεται ευδιάκριτο ότι πραγματοποιεί στροφή 180 μοιρών στη λογική και πρακτική που ακολουθούσε στα εξοπλιστικά προγράμματα. Η ανάγκη για αλλαγή πλεύσης, αρχικά διαφάνηκε στο πλαίσιο των τριμερών συνεργασιών. Πέρα από τα κενά που υπήρχαν σε ζωτικούς τομείς όπως ή έρευνα και διάσωση, η Λευκωσία έπρεπε να αντιμετωπίσει στο μέτρο του δυνατού,

τις υποχρεώσεις της που απορρέουν από τις τοπικές συνεργασίες. Η απόκτηση του πρώτου πολεμικού πλοίου προέκυψε και από την ανάγκη για περιπολίες εντός ορίων ευθύνης της Δημοκρατίας αλλά και συνεργασίας με μέσα φίλων κρατών. Ήδη το αρχιπολιάρχος Ανδρέας Ιωαννίδης για πρώτη φορά δήλωσε το παρών, της Κύπρου σε μεγάλη διακλαδικά άσκηση εκτός ορίων της Δημοκρατίας. Σε διμερές επίπεδο οι αμυντικές σχέσεις Κύπρου-Ισραήλ βρίσκονται σε ανοδική τροχιά. Πέρα από το πρώτο μεγάλο πολεμικό πλοίο, από την ισραηλινή πολεμική βιομηχανία, η Κύπρος δείχνει ιδιαίτερη προτίμηση σε οπλικά συστήματα της γειτονικής χώρας τα οποία είναι σίγουρο ότι θα απασχολήσουν έντονα τους επιτελείς, στη Λευκωσία όταν θα ανοίξει ο νέος κύκλος των εξοπλιστικών προγραμμάτων.

Απογαλακτισμός της Ε.Φ.

Οι νέοι σχεδιασμοί, κυρίως στα εξοπλιστικά έχουν ως βασική κατεύθυνση την απαγκίστρωση της Εθνικής Φρουράς από τη ρωσική πολεμική βιομηχανία. Η κατεύθυνση που έχει δοθεί σχετίζεται και με τον ρόλο της Ε.Φ. τα τελευταία χρόνια σε περιόδους κρίσεων στην περιοχή. Όπως είχε γράψει και πρόσφατα η «Κ», το νέο στρατηγικό δόγμα στην περιοχή προβλέπει την ενσωματώσει νατοϊκών προδιαγραφών στην Ε.Φ. η οποία καλείται να λειτουργήσει σε ένα ευρύτερο στρατιωτικό πλαίσιο της περιοχής.

Με γαλλικό άρωμα και παραλλαγή η Ε.Φ.

Απέναντι στην αυξανόμενη τουρκική προκλητικότητα στην κυπριακή ΑΟΖ αλλά και τον αναβαθμισμένο ρόλο της, στο πλαίσιο της δυτικής συμμαχίας η Λευκωσία έχει βρει στη πλευρά της Γαλλίας την ιδανική συμμαχία σε πολιτικό αλλά και αμυντικό τομέα. Η αυξανόμενη παρουσία της Γαλλίας στην περιοχή δεν περιορίζεται μόνο στα ενεργειακά. Η τάση που καταγράφεται από κυπριακής πλευράς είναι η περταίρω σύσφιξη των σχέσεων των δυο χωρών και στα εξοπλιστικά. Τάση που θα καταστεί πραγματικότητα, όπως σημειώνουν έγκυρες πολιτικές πηγές όταν θα ανοίξει ο δρόμος για την προμήθεια άλλων δυο πολεμικών πλοίων. Σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές της «Κ» τα δυο νέα αποκτήματα του Ναυτικού της Εθνικής Φρουράς θα είναι γαλλικής κατασκευής και προέλευσης και η απόκτησή τους θα γίνει με απευθείας διακρατική συμφωνία με το Παρίσι. Εν αντιθέσει με το αρχιπολιάρχος Ανδρέας Ιωαννίδης οι πληροφορίες θέλουν τα δυο νέα αποκτήματα να φέρουν ενισχυμένα οπλικά συστήματα τα οποία θα καταστήσουν ικανά τα πλωτά μέσα για περιπολίες στην περιοχή. Επίσης η επιλογή της γαλλικής πολεμικής βιομηχανίας φαίνεται να σχετίζεται και με την παροχή αντισταθμιστικών στη Λευκωσία. Επίσης προς την Γαλλία στρέφουν το βλέμμα τους οι της Εθνικής Φρουράς για ανανέωση κάποιων αντιαεροπορικών μέσων τα οποία θα αποσυρθούν.

Βάση στη Λάρνακα

Η διαφανιόμενη συνεργασία στα εξοπλιστικά έχει άμεση σχέση με την παρουσία γαλλικών μέσων στην Κύπρο στο πλαίσιο παροχής διευκολύνσεων, όπως λέγεται στη Λευκωσία. Το σενάριο να παραχωρηθεί η Ναυτική Βάση στο Μαρί για τον ελλιμενισμό πολεμικών πλοίων της Γαλλίας δεν φαίνεται να γίνεται πραγματικότητα. Αυτό το οποίο υποστηρίζεται είναι πως η ναυτική βάση δεν έχει τις δυνατότητες να υποστηρίξει μεγάλα πλοία, ενώ εντοπίζονται και κίνδυνοι από την παρουσία πολεμικών πλοίων σε μια περιοχή όπου υπάρχουν ενεργειακές υποδομές. Σύμφωνα με τις πληροφορίες της «Κ», οι ναυτικές διευκολύνσεις προς τους Γάλλους θα δοθούν στη Λάρνακα στην περιοχή όπου βρίσκονται οι δεξαμενές καυσίμων. Περιοχή που έχει τις υποδομές για φιλοξενία μεγάλων πολεμικών πλοίων και φαίνεται να καλύπτει τη γαλλική πλευρά.

Εντείνονται οι ενεργειακές μάχες στην αν. Μεσόγειο

Μετράνε τις κινήσεις τους Αίγυπτος και Ισραήλ, συντονίζονται Αθήνα και Λευκωσία και ετοιμάζεται η Άγκυρα

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Ο ανταγωνισμός για τα ενεργειακά αποθέματα της ανατολικής Μεσογείου διαρκώς κορυφώνεται με την εμπλοκή νέων παραγόντων σε μια διεκυστία μεταξύ μεγάλων συμπερόντων και δυνάμεων. Στο πλαίσιο αυτό τίθεται ήδη υπό δοκιμασία η συμφωνία των 15 δις. δολαρίων Αιγύπτου-Ισραήλ για πώληση ισραηλινού φυσικού αερίου στο Κάιρο

Η ενεργειακή ανεξαρτητοποίηση της Αιγύπτου τείνει να τροποποιήσει τις λεπτές ισορροπίες στους σχεδιασμούς του Ισραήλ, που επηρεάζουν και την ασφάλεια της χώρας.

μέσω Delek-Noble. Στις εξελίξεις εστιάζουν τις κινήσεις τους Αθήνα, Λευκωσία, Τελ Αβίβ, Κάιρο και Αμμάν ενώ η Άγκυρα βρίσκεται σε ετοιμότητα. Στο ενεργειακό παιχνίδι η Αίγυπτος έχει πλέον προβάδισμα λόγω και του υπερκοιτάσματος «Ζορ» που ανακαλύφθηκε από την ΕΝΙ το 2015 και που καλύπτει τις ανάγκες της χώρας για πολλές δεκαετίες, ενώ θα έχει και τη δυνατότητα στο επόμενο στάδιο

να κάνει και εξαγωγή αερίου.

Έτσι τώρα το Κάιρο, όχι μόνο δεν έχει την ανάγκη αγοράς αερίου από το Ισραήλ αλλά εντείνει τις έρευνες για νέα αποθέματα και επιδιώκει να καταστεί το ενεργειακό hub της ανατολικής Μεσογείου τον 21ο αιώνα. Χαρακτηριστική ήταν η δήλωση του Προέδρου Σίσι: «Το ονειρευόμουν για τέσσερα χρόνια. Θα γίνουμε το ενεργειακό hub της περιοχής».

Ισραηλινοί σχεδιασμοί

Υπό αυτές τις συνθήκες τα μελλοντικά σχέδια του Ισραήλ για την ενέργεια τίθενται υπό κρίση καθώς:

1. Η ενεργειακή εξάρτηση της Αιγύπτου από το Ισραήλ θα αποτελέσει παρελθόν.

2. Η ενεργειακή απεξάρτηση της Αιγύπτου από το Ισραήλ, χάρη στα νέα ενεργειακά αποθέματα του Καίρου, θα οδηγήσουν την αιγυπτιακή πλευρά στη ριζική αναθεώρηση της θέσης της χώρας στις σχέσεις της με το Ισραήλ και στην ευρύτερη περιοχή. Ήδη αιγύπτιοι αναλυτές αμφισβητούν τη συμφωνία με το δίδυμο Delek-Noble και ζητούν από την κυβέρνησή τους να δώσει προτεραιότητα σε πολιτικές και στρατηγικές που εστιάζουν στα εθνικά συμφέροντα της Αιγύπτου. Με άλλα λόγια, ύστερα από πολλά χρόνια, η ενίσχυση της θέσης της Αιγύπτου στον ενεργει-

«Το ονειρευόμουν για τέσσερα χρόνια. Θα γίνουμε το ενεργειακό hub της περιοχής», δήλωσε χαρακτηριστικά ο Πρόεδρος Σίσι, ο οποίος και φιλοξένησε στο Κάιρο, μία από τις τριμερείς με τους Νίκο Αναστασιάδη και Αλέξη Τσίπρα. Τώρα η Αίγυπτος όχι μόνο δεν έχει την ανάγκη αγοράς αερίου από το Ισραήλ αλλά εντείνει τις έρευνες για νέα αποθέματα και επιδιώκει όντως να καταστεί το ενεργειακό hub της ανατολικής Μεσογείου τον 21ου αιώνα.

ακό χάρτη της περιοχής έχει ως αποτέλεσμα την εκ νέου ενίσχυση και προβολή του αραβικού εθνικισμού στην Αίγυπτο.

3. Στη νέα περίοδο, εκτός από την συμφωνία με την Αίγυπτο, το Ισραήλ αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα και προκλήσεις και με τον μοναδικό, μέχρι στιγμής αγοραστή του στο πεδίο της ενέργειας, την Ιορδανία. Ήδη χιλιάδες

διαδηλωτές στην Ιορδανία απαιτούν διακοπή της ενεργειακής συμφωνίας με το Ισραήλ.

Στο Ισραήλ, ειδικοί και αναλυτές προειδοποιούν ότι η αξιοποίηση από το Κάιρο των νέων «υπερκοιτασμάτων» στα ανοιχτά της Αιγύπτου είναι πλέον ζήτημα χρόνου κι αν αυτό συμβεί εν καιρώ, θα χάσουν την αξία τους τα κοιτάσματα του Ισραήλ, της Κύπρου και των

υπόλοιπων χωρών. Πρόκειται δε για εξελίξεις που θα έχουν άμεσο αντίκτυπο για την εθνική ασφάλεια του Ισραήλ. Μετά το 2010, η ισραηλινή πλευρά αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στις εξελίξεις στο ενεργειακό πεδίο με το σκεπτικό ότι τα κοινά οικονομικά συμφέροντα φέρνουν χώρες όπως την Ελλάδα, την Κύπρο, την Αίγυπτο και το Ισραήλ πιο κοντά. Η «ενεργειακή ανεξαρτητοποίηση» της Αιγύπτου τείνει να τροποποιήσει τις λεπτές ισορροπίες στους σχεδιασμούς του Ισραήλ.

Κινήσεις Άγκυρας

Ο ανταγωνισμός στο ενεργειακό προσκήνιο της ανατολικής Μεσογείου, παρά τις προσπάθειες που καταβάλλουν οι πρωτεύουσες της περιοχής για να αναδυθεί ένα πλαίσιο συνεργασίας και συνεννόησης, κορυφώνεται και λαμβάνει νέες διαστάσεις. Εκτός από το Ισραήλ και την Αίγυπτο, στο ευρύτερο ενεργειακό πλαίσιο της περιοχής, παρούσα δηλώνει και η Τουρκία, η οποία δεν «βλέπει με καλό μάτι» τις φιλοδοξίες της Αιγύπτου για να μετεξέλιξη σε «ενεργειακό hub» της περιοχής. Στο πλαίσιο των δικών της, ιδιαίτερων σχεδίων, η Άγκυρα ετοιμάζεται να στείλει το νέο σκάφος γεωτρήσεων στα ανοιχτά της Κύπρου, που θα συνοδεύεται και θα εποπτεύεται από το πολεμικό

ναυτικό. Ωστόσο, η επιχείρηση καθυστερεί εξαιτίας δυσκολιών και ελλείψεων που αντιμετωπίζει η Άγκυρα, καθώς η οικονομική κρίση που καταπονεί τη χώρα επηρεάζει πολλά από τα σχέδια της. Παρόλα αυτά οι τελευταίες πληροφορίες από την τουρκική πρωτεύουσα επιμένουν ότι οι προετοιμασίες του νέου σκάφους γεωτρήσεων βρίσκονται πλέον σε τελικό στάδιο, με την Άγκυρα να μελετά με προσοχή τις εξελίξεις στο πεδίο του Κυπριακού και τις επικείμενες εργασίες στην κυπριακή ΑΟΖ. «Με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, παρά τις δυσκολίες πρέπει να δλώσουμε παρόντες στην κυπριακή ΑΟΖ και να υποχρεώσουμε την ε/κ πλευρά να συνεργαστεί μαζί μας», λένε στην «Κ» καλά ενημερωμένες πηγές στην τουρκική πρωτεύουσα. Σημειώνουν δε ότι η Τουρκία δεν έχει την πολυτέλεια να παραχωρήσει την πρωτοκαθεδρία στο ενεργειακό πεδίο της ανατολικής Μεσογείου σε χώρες όπως το Ισραήλ και η Αίγυπτος.

Μάλιστα, παρά το δεδομένο των πλούσιων κοιτασμάτων της Αιγύπτου, η Τουρκία θεωρεί ότι σε αυτόν τον ανταγωνισμό βρίσκεται ένα βήμα πιο μπροστά, καθώς έχει στη διάθεση της εναλλακτικούς ενεργειακούς προορισμούς και πόρους από χώρες όπως το Αζερμπαϊτζάν, Ιράκ, το Κουρδιστάν κ.α.

Πού θα είναι το επόμενο σου **ταξίδι;**

Ψάχνεις φθηνά αεροπορικά εισιτήρια;

Η budgetfly.com αναζητά χιλιάδες αεροπορικές εταιρείες, συγκρίνει τιμές και βρίσκει φθηνά αεροπορικά εισιτήρια σε δευτερόλεπτα.

 budgetfly.com

 Get it on
Google play

 Available on the
App Store

Ο ΣΤΙΒΕΝ ΛΙΛΙ ΣΤΗΝ «Κ»

Δεν γυρίζουμε την πλάτη στην Ευρώπη με το Brexit

Ο ύπατος αρμοστής του Η.Β. στην Κύπρο μιλά για την έξοδο της Βρετανίας και το Κυπριακό

Συνέντευξη στους **ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ**
και **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Ως περίπλοκο θέμα με τις δικές του διαστάσεις στις σχέσεις της Βρετανίας με την Ε.Ε. αλλά και με την Κύπρο, περιγράφει στη συνέντευξή του στην «Κ» το Brexit, ο ύπατος αρμοστής του Ηνωμένου Βασιλείου Στίβεν Λίλι. Παράλληλα τονίζει πως στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων έχει ακουστεί πολλάκις η επωδός για τελευταία ευκαιρία στο Κυπριακό.

–Μπορούμε να συμφωνήσουμε πως στη βάση του το Brexit είναι ένα πολύπλοκο πρόβλημα;

–Σίγουρα είναι πολύπλοκο. Ας είμαστε σαφείς. Καμία χώρα δεν έφυγε από την Ε.Ε. πριν. Η βρετανική κυβέρνηση όμως, είναι απολύτως δεσμευμένη στο Brexit και στις δεσμεύσεις της με τον βρετανικό λαό. Και το κάνει με έναν τρόπο όμως που θα συνεχίσει να έχει στενές σχέσεις με την Ευρώπη, για παράδειγμα στο πεδίο της οικονομίας.

–Τα οποία είναι μεταξύ εκείνων που προκαλούν και διαφωνίες ανάμεσα

“

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει μεγάλα συμφέροντα στη Βρετανία, για τις εξαγωγές της για παράδειγμα.

στα μέλη της βρετανικής κυβέρνησης.

–Είναι ένα πεδίο διαπραγματεύσεων ανάμεσα στη Βρετανία και την Ε.Ε. Εξού και φέρμα στο προσκήνιο τη «Λευκή Βίβλο», που εμπεριέχει λεπτομερείς, καιριές πρακτικές και ακριβείς προτάσεις για τις διαπραγματεύσεις με την Ε.Ε.

–Στο ενδιάμεσο, σημειώνονται και «απώλειες» με παραιτήσεις μελών της κυβέρνησης.

–Αυτό είναι ένα μεγάλο και περίπλοκο πολιτικό θέμα. Τα μέλη της κυβέρνησης που διαφώνησαν με τις προτάσεις, έφυγαν, ωστόσο, η κυβέρνηση είναι ενωμένη πίσω από τις προτάσεις που παρουσίασε η πρωθυπουργός κ. Τερέζα Μέι. Όπως στην Κύπρο όπου η Δημοκρατία δίνει τη δυνατότητα για έντονες συζητήσεις στη Βουλή, το ίδιο ισχύει και στη Βρετανία. Είναι ένας «ζωντανός» διάλογος.

–Οπότε λέτε ότι είναι φυσιολογικές οι εξελίξεις που καταγράφονται;

–Βεβαίως και είναι. Κάθε νομοσχέδιο στο κοινοβούλιο θα περάσει από τη διαδικασία αυτή, όπως και αυτό του Brexit. Ούτως ή άλλως οι διαφωνίες μας για τις πολιτικές της Ε.Ε. καταγράφονται από

Είναι σημαντικό οι δύο κοινότητες να εργαστούν μαζί ώστε να αδράξουν την ευκαιρία όσο είναι ακόμα εκεί, λέει στην «Κ» ο Στίβεν Λίλι.

την περίοδο ένταξης και μετά, δεν είναι κάτι νέο. Είναι, λοιπόν, φυσιολογικό, αλλά είμαστε δεσμευμένοι να προχωρήσουμε και στις 29 Μαρτίου 2019, η Βρετανία θα αποχωρήσει από την Ε.Ε. Αλλά δεν θα φύγει από την Ευρώπη. Το οικονομικό μας μέλλον θα συνδέεται με την Ευρώπη, όπως και οι ανησυχίες μας για την ασφάλεια. Γι' αυτό επιθυμούμε μια δυνατή συνεργασία σε οικονομικό επίπεδο, μια σχέση με την Ε.Ε. στη βάση του ελεύθερου εμπορίου ώστε να συνεχίσουμε να μοιραζόμαστε τις δυνατότητες και τα συμφέροντά μας.

–Ανάμεσα σε άλλες χώρες, επηρεάζεται και η Κύπρος.

–Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για την Κύπρο, εφόσον η σχέση Βρετανίας-Κύπρου είναι ανάμεσα στις πιο έντονες που έχουμε μέσα στην Ε.Ε. Μοιραζόμαστε οικονομικά συμφέροντα, θέματα ασφαλείας των δύο χωρών καθώς και ανθρωπίνων συμφέροντα. Αυτό που θέλουμε, μετά το Brexit, είναι μια συνεργασία Ευρώπης-Βρετανίας η οποία θα προστατεύει και θα προωθεί τον ιδιαίτερο δεσμό Κύπρου και Βρετανίας.

–Έχετε επικοινωνία με τις κυπριακές αρχές αναφορικά με το Brexit;

–Έχουμε συχνή επαφή σε υψηλό επίπεδο, και έχουμε μοιραστεί με την κυβέρνηση τις προτάσεις μας, ακούγοντας και τα σχόλιά τους. Θέλω να πω ότι σεβόμαστε τη θέση της Κύπρου ως χώρας

“

Διαπραγματευόμαστε για τα συμφέροντα της Βρετανίας και η Κύπρος για τα δικά της. Σε αυτά εμπίπτει και μια καλή, μελλοντική σχέση ανάμεσα στη Βρετανία και την Ε.Ε.

μέλους της Ε.Ε., που θα διαπραγματευτεί μέσω της Ε.Ε. και δεν θα προσπαθήσουμε να παρέμβουμε. Αναγνωρίζουμε πως η Κύπρος έχει ειδικά συμφέροντα σε προοπτική προς τη Βρετανία και θα πρέπει να διαφυλαχτούν τα συμφέροντα αυτά. Είναι σημαντική για εμάς η Κύπρος, υπάρχει μεγάλη μερίδα πολιτών της Μεγάλης Βρετανίας στην Κύπρο καθώς και αρκετοί Κύπριοι απόδημοι στη Μεγάλη Βρετανία που θέλουν να μάθουν για το μελλοντικά τους δικαιώματα. Πώς θα επηρεαστούν ή πώς θα προστατευτούν τα δικαιώματά τους, με τη δική μας πλευρά να απαντά πως ναι, τα δικαιώματά τους θα προστατευτούν.

–Θα θέλατε η Κύπρος να έχει άλλη άποψη ή θέση σε σχέση με το Brexit;

–Η Κύπρος θα μιλήσει για τα συμφέροντά της. Διαπραγματευόμαστε για τα συμφέροντα της Βρετανίας και η Κύπρος για τα δικά της. Σε αυτά εμπίπτει και μια καλή, μελλοντική σχέση ανάμεσα στη Βρετανία και την Ε.Ε., που θα περιλαμβάνει τις επιχειρηματικές σχέσεις, την εκπαίδευση, και άλλους τομείς.

“

Να μην εισάγουμε νέα στοιχεία αστάθειας μέσα από ριζικές αλλαγές στην ΟΥΝΦΙΚΥΠ.

–Ανάμεσα στις διαπραγματεύσεις για το Brexit, καταγράφονται και εξελίξεις στο Κυπριακό που άπτονται και της Βρετανίας.

–Είναι καλό να θυμόμαστε ότι ναι μεν είναι μεγάλο θέμα το Brexit, αλλά δεν παραμένουμε στάσιμοι στην ατζέντα που έχουμε σαν χώρα. Ανάμεσα στα άλλα θέματα είναι και το Κυπριακό, που αποτελεί προτεραιότητα. Έχουμε σαν προτεραιότητα μας μια βιώσιμη λύση για το Κυπριακό, και παράλληλα σαν μόνιμο μέλος του Σ.Α. συζητάμε στο παρόν στάδιο το μέλλον της ΟΥΝΦΙΚΥΠ.

–Λέγεται ότι σκοπός της Βρετανίας είναι η σύνδεση του θέματος της ΟΥΝΦΙΚΥΠ και της διαδικασίας στο Κυπριακό.

–Η εντολή για την ΟΥΝΦΙΚΥΠ είναι πάντα έξι μήνες. Ωστόσο, δεν είναι τόσο απλά τα πράγματα. Έχουμε καταγράψει ένα προσχέδιο προτάσεων ως Βρετανία, το έχουμε μοιραστεί με τα μέλη του Σ.Α. και την κυπριακή κυβέρνηση. Τώρα είναι η περίοδος διαπραγματεύσεων και όλοι ξέρουμε ότι υπάρχουν διαφορετικές οπτικές εδώ. Διαπραγμα-

τευόμαστε για να καλύψουμε το χάσμα και να πάμε μπροστά, αλλά προετοιμαζόμαστε παράλληλα για την επίσκεψη της κ. Τζέιν Λουτ. Δεν θέλουμε στις διαπραγματεύσεις για την ΟΥΝΦΙΚΥΠ να προκατάλαβουμε τη δουλειά της κ. Λουτ.

–Ωστόσο, είναι καίριο θέμα η ΟΥΝΦΙΚΥΠ τώρα, με πολλές παραμέτρους.

–Οι ΗΠΑ έχουν θέσει κάποια ερωτήματα σχετικά με το μέλλον της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, αλλά δουλειά μας είναι μέσα στο Συμβούλιο Ασφαλείας να εργαζόμαστε με τα μόνιμα και τα μη μόνιμα μέλη για να καλύψουμε τις αποστάσεις και να υπάρξει μια συμφωνημένη πρόοδος για την ΟΥΝΦΙΚΥΠ. Η ύπαρξη της οποίας εξακολουθεί να παίζει ένα σημαντικό ρόλο, με τη διατήρηση της σταθερότητας στην πράσινη γραμμή. Σε μια περίοδο που τίθενται μεγάλα ερωτήματα για το μέλλον της διαδικασίας του Κυπριακού είναι σημαντικό να μην εισάγουμε νέα στοιχεία αστάθειας μέσα από ριζικές αλλαγές στην ΟΥΝΦΙΚΥΠ. Υπάρχει η συζήτηση για μικρότερες αλλαγές

που θα μπορούν όμως να την καταστήσουν όσο πιο αποτελεσματική γίνεται.

–Τι είδους μικρές αλλαγές εννοείται;

–Του μεγέθους της ΟΥΝΦΙΚΥΠ ή ποια θα μπορούσε να είναι η θέση των δύο πλευρών για να βοηθήσουν το έργο της. Με απευθείας επαφή ανάμεσα στους στρατούς στην πράσινη γραμμή, όπως σημειώνεται και σε άλλες χώρες, όπου υπάρχουν ειρηνευτικές αποστολές. Είναι σημαντικό βέβαια να έχουμε υπόψη πως μόλις ξεκίνησαν οι διαπραγματεύσεις και δεν έχουν παρθεί αποφάσεις.

–Έχει περάσει ένας χρόνος από το Κραν-Μοντάνα, και τώρα καταγράφεται κινητικότητα αλλά ήδη έχει ειπωθεί πως πρόκειται για τελευταία ευκαιρία στο Κυπριακό. Είναι έτσι;

–Αν δεν κάνω λάθος, δεν είναι η πρώτη φορά που λέγεται ότι είναι η τελευταία ευκαιρία. Θα δισταζα να πω ότι είναι η τελευταία ευκαιρία. Κάθε φορά που υπάρχουν συνομιλίες και χτίζονται προσδοκίες που στη

συνέχεια δεν επαληθεύονται, διαβρώνεται η εμπιστοσύνη και γίνεται πιο δύσκολη η επανεκκίνηση. Ίσως να μην είναι η τελευταία ευκαιρία αλλά αν ξαναρχίσουν οι συνομιλίες θα πρέπει να υπάρχει καλή προετοιμασία για να μεγιστοποιηθούν οι πιθανότητες επιτυχίας. Υπάρχουν διαφορετικοί τρόποι προετοιμασίας βέβαια, όπως το να υπάρχουν συζητήσεις ώστε όταν έρθουν οι ηγέτες και ο γ.γ. των Η.Ε. για να «κλείσουν» τη συμφωνία να είναι έτοιμη η κοινή γνώμη. Αυτό σημαίνει, να υπάρχουν εποικοδομητικές συζητήσεις για τα θέματα της ασφάλειας, της εκπαιδευτικής προεδρίας κ.λπ. Την ίδια ώρα, και εκτός Κύπρου, λέγεται πως το υφιστάμενο στάτους κβο δεν είναι βιώσιμο. Τα πράγματα αλλάζουν για τους Τουρκοκύπριους και όσο κάποιος τα αφήνει, τόσο πιο δύσκολη γίνεται η επίτευξη συμφωνίας. Είναι σημαντικό οι δύο κοινότητες να εργαστούν μαζί ώστε να αδράξουν την ευκαιρία όσο είναι ακόμα εκεί. Εμείς θα συνεχίσουμε να υποστηρίζουμε τη λύση διζωνικής, δικονομικής ομοσπονδίας που θα συμφωνηθεί

ανάμεσα στους δύο ηγέτες.

–Ακόμη και αν λείη η Τουρκία πως έχει περάσει αυτό το περιεχόμενο;

–Υπάρχουν διαφορετικά σχόλια που προκύπτουν από την Τουρκία, από διαφορετικά άτομα, σε διαφορετικό χρονικό πλαίσιο. Πρέπει να ξεφυγούμε από τη ρητορική αυτή. Κατά την τελευταία του επίσκεψη ο Ταγίπ Ερντογάν δεν είπε τίποτα που να κλείνει την πόρτα στην ΔΔΟ. Που είναι το μοντέλο το οποίο η τ/κ κοινότητα επιδιώκει όπως και η κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Δεν είναι εύκολο, ίσως να μην είναι τέλεια η λύση για τους Ε/κ και τους Τ/κ αλλά είναι η πιο πρακτική λύση και είναι αυτή πάνω στην οποία έγινε μεγάλη προετοιμασία. Μπορεί να απέτυχε η διαδικασία στο Κραν-Μοντάνα, ωστόσο, έγινε πρόοδος σε μια σειρά θεμάτων. Και τα κενά ανάμεσα στις δύο πλευρές είναι πιο μικρά από ποτέ, αλλά όπως είπα, πριν οι πλευρές καθίσουν εκ νέου στο τραπέζι στην Ελβετία ή αλλού, θα πρέπει να γίνει προετοιμασία για να καλυφθεί το χάσμα μεταξύ τους.

Ε.Ε. και Βρετανία θέλουν να κλείσουν μια καλή συμφωνία

–Είναι πιθανό να μην έχουμε Brexit τελικά;
–Το Brexit θα γίνει. Και με σεβασμό λέω πως δεν πρέπει να πιστεύουμε πάντα όσα ακούμε. Είμαστε δεσμευμένοι στο να το κάνουμε το Brexit πραγματικότητα. Έτσι ο βρετανικός λαός ψήφισε για το ότι θα φύγει από την κοινή αγορά, την ένωση τελωνείων, το τέλος της ελεύθερης διακίνησης κ.λπ. Η κυβέρνηση είναι δεσμευμένη να τα κάνει πράξη, η πρωθυπουργός δεσμεύεται ως προς αυτά. Και οι μετρήσεις δείχνουν πως η γνώμη του κόσμου δεν έχει αλλάξει. Το να καταστεί όμως πραγματικότητα το Brexit δεν σημαίνει να γυρίσουμε την πλάτη μας στην Ε.Ε. Σημαίνει να αποχωρήσουμε από οργανισμούς της Ε.Ε., και παράλληλα να διατηρήσουμε με την Ε.Ε. μια στενή και εντατική συνεργασία και άριστες σχέσεις. Η οικονομία εμπίπτει σε αυτό, η ασφάλεια επίσης και οι απειλές που δεν αναγνωρίζουν σύνορα. Οπότε θέλουμε να μοιραζόμαστε όλες μας τις δυνατότητες σε αυτά τα θέματα.

–Τι θα κάνατε εσείς αν ήσασταν ο ίδιος ο Βρυξέλλες;

–Θα πρέπει να ρωτήσετε τις Βρυξέλλες γι' αυτό. Ας το πούμε όμως έτσι. Δεν είναι μονόδρομος η κατάσταση. Και η Ε.Ε. έχει μεγάλα συμφέροντα στη Βρετανία, για τις εξαγωγές της για παράδειγμα. Στον μοντέρνο κόσμο, όμως, με το που τελειώνει η κατασκευή ενός αυτοκινήτου στη Βρετανία, μέρη του έχουν περάσει πολλές φορές από τα στενά της Μάγχης. Είναι σημαντικό να μην υπάρχουν εμπόδια σε αυτή την αλυσίδα των προμηθειών. Αυτές είναι οι προτάσεις που έχουμε για μια κοινωνία ελεύθερου εμπορίου. Δεν θα σχολιάσω πολιτικά το θέμα, αλλά πρακτικά είναι απολύτως λογικό η Ε.Ε. και η Βρετανία να θέλουν να κλείσουν μια καλή συμφωνία. Γιατί αν υπάρχει κάτι που απεχθάνονται οι επιχειρήσεις είναι η αβεβαιότητα. Με ρωτάνε και στην Κύπρο για το τι θέλουμε, και τώρα έχουμε μπροστά μας 140 σελίδες (τη Λευκή Βίβλο) που περιγράφει ακριβώς αυτό. –Ας πούμε ότι είμαι εγώ οι Βρυξέλλες και βλέπω τις προτάσεις της Βρετανίας και λέω: καταρχάς το Brexit θα σας κοστίσει και κατά δεύτερον δεν θα συμφωνήσω με τις 140 σελίδες των προτάσεών σας. Οπότε καταλήγω σε αυτό που ονομάζω «Σκληρό Brexit».

–Λέγοντας «Σκληρό Brexit», εννοείται να μην υπάρξει συμφωνία;

–Αυτό σημαίνει τελικά «σκληρό Brexit»; –Προσπαθούμε να το αποφύγουμε ως όρο εφόσον ο καθένας έχει τη δική του ερμηνεία. Αυτό που είπε η πρωθυπουργός είναι ότι οι προτάσεις μας είναι βασισμένες σε πραγματιστικές αρχές. Αφενός γιατί επέρχονται στη βάση όλων όσων ψήφισε ο βρετανικός λαός και στις δεσμεύσεις που απορρέουν και σε πραγματιστικές, γιατί στην περιοχή των αγαθών είναι λογικό να μην υπάρχει φορολογία ή άλλα εμπόδια. Πρέπει να γίνει δουλειά και αφορά μια σειρά από τομείς όπως είπα, από την αεροναυτιλία μέχρι το εμπόριο.

–Εφόσον μιλάμε πραγματιστικά, δεν υπάρχει πιο από, πραγματιστικό στοιχείο από τον χρόνο; Έτσι, από τη μία έχουμε έναν διάλογο μέσα στη βρετανική κυβέρνηση και από την άλλη, τον διάλογο Ε.Ε.-Βρετανίας. Προλαβαίνετε;

–Ναι, φυσικά. Με πολιτική βούληση και σκληρή δουλειά. Με ένα ταχύ διαπραγματευτικό ρυθμό είναι εφικτό να φτάσουμε γρήγορα σε μια συμφωνία.

Κερδίζει έδαφος το ενεργειακό στο Κυπριακό

Μετά την κάθοδο της Τζέιν Λουτ στην Κύπρο ο οριζοντας Σεπτεμβρίου-Δεκεμβρίου θα φέρει μπροστά το θέμα και τι λένε οι Τ/κ

Των **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ**
και **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Μια ακόμη φάση του Κυπριακού ξεκινάει με την κάθοδο της αξιωματούχου των Η.Ε. Τζέιν Λουτ στην Κύπρο για επαφές με τον Πρόεδρο Αναστασιάδη και τον Τ/κ ηγέτη Μ. Ακιντζί. Ωστόσο, διπλωματικές πηγές μίλησαν στην εφημερίδα και σκιαγράφησαν το αμέσως επόμενο διάστημα, μετά τις επαφές της κ. Λουτ. Κι αυτό εμπεριέχει την παράδοση της έκθεσής τον Σεπτέμβριο στον γ.γ. των Η.Ε. Αντόνιο Γκουτιέρρες, και από εκεί να ξεκινά μια διαδικασία συνομιλιών που θα έχει άξονα το διάστημα Οκτωβρίου-Δεκεμβρίου. Ωστόσο, οι ίδιες πηγές κατέδειξαν μια άλλη παράμετρο, που αφορά τον ενεργειακό προγραμματισμό και σε βάθος χρόνου την εκμετάλλευση των υδρογονανθράκων, υπό ένα πρίσμα το οποίο θα

Πιθανότατα η Τουρκία δεν θα προχωρήσει με γεώτρηση, αλλά θα «απειλήσει» μέσω μη παραχωρήσεων στο Κυπριακό αν δεν πάρει ανταλλάγματα στο Φυσικό Αέριο.

πρέπει τουλάχιστον να βρει προετοιμασμένη τη Λευκωσία. Όπως τονίζεται, η διαδικασία του Κυπριακού και λόγω ημερομηνιών συμπίπτει με την έναρξη γεωτρήσεων στην ΑΟΖ τον Οκτώβριο. Δεν αποκλείεται έτσι να γίνει χρήση αυτής της χρονικής σύμπτωσης από πλευράς Τουρκίας και να τη μετουσιώσει σε επιχείρημα, λέγοντας πως θα πρέπει να διακοπούν οι γεωτρήσεις για να ξεκινήσουν συνομιλίες στο Κυπριακό. Σημειώνεται πως έτσι κι αλλιώς η Τουρκία έχει φέρει αντιρρήσεις, και όχι μόνο, αναφορικά με τις γεωτρήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ. Επιπρόσθετα διαφαίνεται από πηγές στη Λευκωσία πως η πιθανότητα να συμπεριληφθεί το φυσικό αέριο σε ένα

Για την ε/κ πλευρά ήταν δεδομένη και η μη σύνδεση του Κυπριακού με τις εξελίξεις στο Φ.Α., πόσο μάλλον η περαιτέρω εμπλοκή της Τουρκίας.

ευρύτερο πλαίσιο λύσης γίνεται πλέον και πιο ορατή. Υποστηρίζεται πλέον ότι θα μπει από την πλευρά της Τουρκίας δυναμικά στο τραπέζι των συνομιλιών, με αποτέλεσμα να αλλάζουν οι συσχετισμοί του Κυπριακού.

Τι θα κάνει η Λευκωσία
Μέρος των προαναφερθέντων ήδη έχει τύχει επεξεργασίας από τη Λευκωσία, με κινήσεις και προς την αμερικανική διπλωματία αλλά και όχι μόνο. Σκοπός είναι να συνεχιστεί απρόσκοπτα ο ενεργειακός σχεδιασμός. Για την ε/κ πλευρά ήταν δεδομένη και η μη σύνδεση του Κυπριακού με τις εξελίξεις στο Φ.Α., πόσο μάλλον η περαιτέρω εμπλοκή της Τουρκίας. Αναλυτές

τόνισαν στην «Κ» πως θα είναι αδιανόητη μια θετική απάντηση για αγωγό μέσα από την Τουρκία του κυπριακού Φ.Α. και άρα μια τέτοια εξάρτηση. Την οποία δεν θα έπρεπε, τονίζουν, να τη θέλει ούτε και η Ε.Ε. άρα και η στάση της πρέπει να συμβαδίζει με εκείνη της Λευκωσίας. Από την άλλη, αν προχωρήσει όπως έχει προγραμματίσει η Λευκωσία τις κινήσεις της στην ΑΟΖ, τυχόν απόφαση της Τουρκίας για κάθοδο του δικού της γεωτρήπανου, επίσης θα προκαλέσει άμεσες επιπτώσεις στο Κυπριακό. «Μια τέτοια κίνηση θα ήταν η χαριστική βολή στις συνομιλίες. Πιθανότατα η Τουρκία δεν θα προχωρήσει εκεί, αλλά θα «απειλήσει» μέσω μη παραχωρήσεων

στο Κυπριακό αν δεν πάρει ανταλλάγματα στο Φ.Α. Βάζοντας μπροστά τα συμφέροντα των Τ/κ αλλά η εικόνα είναι μεγαλύτερη», τόνισε στην εφημερίδα διπλωματική πηγή.

Τι λένε οι Τ/κ
Από την άλλη πλευρά στα Κατεχόμενα, για την ώρα εστιάζουν στο τι θα γίνει αν δεν επιτευχθεί λύση. «Πρέπει να εξετάσουμε με σοβαρότητα τον διορισμό της κ. Λουτ. Και οι δύο ηγέτες συμφωνούν με την επανέναρξη και την ολοκλήρωση των συνομιλιών, που διακόπηκαν πριν από έναν χρόνο. Με βάση αυτήν την πραγματικότητα, δίχως να καλλιεργούμε μη ρεαλιστικές ελπίδες, πρέπει να μελετήσουμε με προσοχή στο

σημείο όπου έχουν φτάσει οι εξελίξεις στις διαπραγματεύσεις και να πραγματοποιήσουμε βήματα με τελικό σταθμό τη λύση», τονίζει ο «βουλευτής» Αμμοχώστου, του Ρεπουμπλικανικού Τουρκικού Κόμματος, Ασίμ Ακάνσοϊ. Ο ίδιος προσθέτει πως η λύση θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη της τις συνθήκες του 2018, όχι αυτές του 1960 ή του 1974 και σε κάθε περίπτωση το πλαίσιο θα πρέπει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες ενός σύγχρονου κράτους. «Δεν πρέπει να γίνει κομμάτι του παζαρέματος ο προβληματισμός των κοινοτήτων για την ασφάλεια και η πολιτική ισότητα. Με αυτόν τον τρόπο δεν προχωρούν οι συνομιλίες και κάτι τέτοιο δεν συμβαδίζει με τα ανθρώπινα δικαιώματα», τονίζει.

E220d Avantgarde Plus Edition

1950cc, 194 bhp, 400Nm ροπή

Μεταλλική μπογιά, αυτόματο κιβώτιο 9 σχέσεων, Avantgarde πακέτο εσωτερικού και εξωτερικού εξοπλισμού, αισθητήρες παρκαρίσματος μπροστά/πίσω, κάμερα οπισθοπορείας, φώτα LED.
www.mercedes-benz.com.cy

E220d: Μικτός κύκλος 4.3-3.9 l/100 km, εκπομπές CO₂ 112-102 g/km.
Ο εξοπλισμός του βασικού μοντέλου μπορεί να διαφέρει από αυτόν της φωτογραφίας.
Η προσφορά ισχύει για περιορισμένο αριθμό ετοιμοπαράδοτων αυτοκινήτων.

Mercedes-Benz
The best or nothing.

€ 43.000
στον δρόμο

Ο ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΑΛΜΑΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Αν χρειαστεί θα παρέμβει ο Πρόεδρος

Δεν είναι αυτοσκοπός η αντιπαράθεση στην παιδεία, αλλά είμαστε αποφασισμένοι για τομές, λέει ο υφυπουργός παρά τω Πρόεδρῳ

Συνέντευξη στη
MARINA ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

«**Η κυβέρνηση** είναι αποφασισμένη να κάνει τομές. Να αλλάξει κακώς έχοντα. Ασφαλώς, δεν είναι αυτοσκοπός η αντιπαράθεση με επαγγελματικές ομάδες ή συνδικαλιστικές οργανώσεις. Στόχος της κυβέρνησης είναι με ένα διαλεκτικό και συναινετικό τρόπο να βρίσκονται κοινά αποδεκτές λύσεις», λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο υφυπουργός παρά τω Πρόεδρῳ Βασίλης Πάλμας. Ξεκαθαρίζει, ωστόσο, πως αν και εφόσον χρειαστεί να παρέμβει ο Πρόεδρος στα της παιδείας, τότε θα το κάνει. Μιλώντας για τον Συνεργατισμό, ο κ. Πάλμας παραδέχεται πως «έχουμε υποστεί σημαντική οικονομική και όχι μόνο ζημιά από την κατάρρευση αυτή αλλά ως κυβέρνηση ξέρουμε καλά να αντιμετωπίζουμε δύσκολες καταστάσεις». Αναφέρεται και στην στήριξη του ΔΗΚΟ, σημειώνοντας πως η στήριξη από το Δημοκρατικό Κόμμα και τον Νικόλα Παπαδόπουλο ήταν καθοριστική για την αντιμετώπιση της κατάστασης. Σε ό,τι αφορά την επίσκεψη Λουτ και τις νέες εξελίξεις, σημειώνει την εκτίμηση πως τα περιθώρια έχουν στενέψει και ενδεχομένως μια νέα αποτυχημένη προσπάθεια για επίλυση του Κυπριακού να είναι καταστροφική.

–**Προεκλογικά είχατε υποσχεθεί σταθερά βήματα μπροστά. Τέσσερις μήνες μετά βλέπουμε το ένα μέτωπο να ανοίγει μετά το άλλο...**

–Ακριβώς, επειδή είμαστε αποφασισμένοι να κάνουμε σταθερά βήματα μπροστά, πολλές φορές είναι λογικό να ανοίγουν μέτωπα. Κυρίως σε ζητήματα που αφορούν σε αλλαγές στην εσωτερική διακυβέρνηση. Ως κυβέρνηση έχουμε καθήκον και υποχρέωση να επιδεικνύουμε αποφασιστικότητα στις μεταρρυθμίσεις τις οποίες προβαίνουμε και την ίδια ώρα να δίνουμε λύσεις σε αντιδράσεις που ενδεχομένως προκύπτουν από τις αλλαγές που θέλουμε να υλοποιήσουμε.

–**Κάποιοι βεβαίως θεωρούν πως το 56% ευθύνεται γι' αυτό γιατί σας προκάλεσε εφσουςαχσμό, ίσως και αλαζονεία.**

–Ούτε ο εφσουςαχσμός αλλά ούτε και η αλαζονεία είναι χαρακτηριστικά που αφορούν στην κυβέρνηση αυτή. Αντίθετα, εμείς λειτουργούμε με σεμνότητα, ταπεινότητα και λαμβάνοντας υπόψη την εμπιστοσύνη που επέδειξε ο κυπριακός λαός. Το 56% το οποίο υπερβαίνει κατά πολύ τα ποσοστά του Δημοκρατικού Συναγερμού και το γεγονός ότι ο κυπριακός λαός επανέξελε για δεύτερη θητεία στην Προεδρία της Δημοκρατίας τον Νίκο Αναστασιάδη, προσθέτουν σε μας μεγαλύτερη ευθύνη για να ανταποκριθούμε στις προσδοκίες των πολιτών.

–**Αυτή η ταπεινότητα δεν φαίνεται, αν λάβουμε υπόψη την**

“

Θα πρέπει να παραδεχτούμε ότι έχουμε υποστεί οικονομική και όχι μόνο ζημιά από την κατάρρευση αυτή, αλλά ως κυβέρνηση ξέρουμε καλά να αντιμετωπίζουμε δύσκολες καταστάσεις.

“

Δυστυχώς τα περιθώρια έχουν στενέψει και ενδεχομένως μια νέα αποτυχημένη προσπάθεια για επίλυση του Κυπριακού να είναι καταστροφική.

αντιπαράθεση που μαίνεται στον τομέα της παιδείας.

–Θα πρέπει να γίνουν μεταρρυθμίσεις. Πόσο μάλλον στην παιδεία και στην εκπαίδευση που αποτελούν ύψιστη προτεραιότητα για την κυβέρνηση. Ασφαλώς και οι αλλαγές τις περισσότερες φορές προκαλούν αντιδράσεις. Πρέπει να παραδεχτούμε ότι στην παιδεία του τόπου υπάρχουν κακώς έχοντα και γι' αυτό δεν νομίζω να διαφωνεί κανείς, ακόμη και οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί οι οποίοι αντιδρούν. Για να επιλυθούν τα προβλήματα από τις διαφορετικές απόψεις που έχουν οι εκπαιδευτικοί γύρω από το θέμα που προέκυψε, ασφαλώς και δεν υπάρχουν μαγικές συνταγές. Στα δημοκρατικά πολιτεύματα όλα τα προβλήματα επιλύονται μέσω ενός ουσιαστικού και εποικοδομητικού διαλόγου.

–**Δόθηκε η εντύπωση τόσο από τις δηλώσεις του Προέδρου όσο και του υπουργού όμως ότι είστε έτοιμοι για μετωπική επίθεση εναντίον των εκπαιδευτικών συντεχνιών.**

–Η κυβέρνηση είναι αποφασισμένη να κάνει τομές. Να αλλάξει κακώς έχοντα. Ασφαλώς, δεν είναι αυτοσκοπός η αντιπαράθεση με επαγγελματικές ομάδες ή συνδικαλιστικές οργανώσεις. Στόχος της κυβέρνησης είναι με ένα διαλεκτικό και συναινετικό τρόπο να βρίσκονται κοινά αποδεκτές λύσεις. Είμαι αισιόδοξος πως σύντομα θα βρούμε τις κοινές συνισταμένες και η αναστάτωση, η οποία δημιουργήθηκε

Εάν η Κύπρος θέλει να περιλαμβάνεται στα ανεπτυγμένα κράτη τότε στους τομείς της παιδείας και της υγείας θα πρέπει να έχει υψηλές αξιολογήσεις, λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο Βασίλης Πάλμας.

στους εκπαιδευτικούς, στους γονείς και στους μαθητές, θα λήξει το γρηγορότερο.

–**Θα παρέμβει ο Πρόεδρος δηλαδή, όπως άλλωστε ζητούν οι εκπαιδευτικές οργανώσεις;**

–Θα αξιολογήσουμε όλα τα δεδομένα όλο αυτό το χρονικό διάστημα και αν και όπου χρειαστεί να γίνει παρέμβαση και από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ασφαλώς και θα γίνει.

–**Μπορεί να ακολουθήσουν και παραιτήσεις;**

–Στην πολιτική η παραιτήση αποτελεί αναγκαία ενέργεια όταν και εφόσον είναι χρήσιμη. Εάν όμως μέσα από το ερώτημά σας υπονοείτε ότι μπορεί να υπάρξει παραιτήση του υπουργού Παιδείας, σας παραπέμω στις δηλώσεις του Προέδρου της Δημοκρατίας για την εμπιστοσύνη που επιδεικνύει στο πρόσωπο του υπουργού.

–**Το να προχωρήσει η μεταρρύθμιση της παιδείας αποτελεί και**

στοίχημα για τον τομέα της υγείας που θα ακολουθήσει;

–Είναι δύο μεγάλα στοίχηματα κεφαλαιώδους σημασίας για την κυβέρνηση. Δύο προκλήσεις που καθορίζουν στην πράξη το βιοτικό επίπεδο ενός λαού. Εάν η Κύπρος θέλει να περιλαμβάνεται στα ανεπτυγμένα κράτη τότε σε αυτούς τους δύο τομείς θα πρέπει να έχει υψηλές αξιολογήσεις. Η υψηλού επιπέδου παιδεία παραπέμπει στην προοπτική και στο θετικό μέλλον μιας χώρας και η υγεία παραπέμπει στον αυτονόητο σεβασμό που θα πρέπει να δείχνει ένα σύγχρονο κράτος προς τους πολίτες του.

–**Σε αυτή, ωστόσο, τη διαδικασία των μεταρρυθμίσεων, δεν ακολουθείτε μοναχική πορεία;**

–Δεν θα το έλεγα αυτό. Η ψήφιση της Νομοθεσίας για τη δημιουργία του ΓεΣΥ στήριχθηκε από όλες τις πολιτικές δυνάμεις. Η δημιουργία του Υφυπουργείου Ναυτιλίας και του Υφυπουργείου Του-

ρισμού υποστηρίχθηκε επίσης και από άλλες πολιτικές δυνάμεις. Στόχος της κυβέρνησης είναι να βρίσκει πολιτικούς συμμάχους για να διαμορφώνονται πλειοψηφίες στη Βουλή για υλοποίηση των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων. Κάποτε αυτό το πετυχαίνουμε και κάποτε όχι. Έτσι λειτουργούν οι σύγχρονες δημοκρατίες.

–**Προεκλογικά είχατε μιλήσει για σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος και του Συνεργατισμού. Με τις εξελίξεις στον Συνεργατισμό, ωστόσο, φαίνεται να διαψεύδονται οι προεκλογικές σας τοποθετήσεις.**

–Δεν θα έλεγα ότι διαψεύδονται. Ένας αντικειμενικός παρατηρητής με στοιχειώδεις γνώσεις στα οικονομικά με άνεση κατανοεί πού βρίσκεται το χρηματοπιστωτικό σύστημα πριν από πέντε χρόνια, πού βρισκόταν η οικονομία του τόπου και πού είμαστε σήμερα; Πού ήταν οι ρυθμοί ανάπτυξης τότε και πού σήμερα; Πού ήταν η ανεργία τότε πού είναι σήμερα; Πού ήταν η αξιοπιστία τότε και πού είναι σήμερα; Πώς βαθμολογούσαν οι ίδιοι αξιολόγησαν την Κύπρο τότε και πώς σήμερα; Και επειδή δεν αποφεύγω να απαντήσω στο ερώτημά σας σε ό,τι αφορά στον Συνεργατισμό, είναι αναγκαίο να σας υπενθυμίσω πως η κατάρρευση του Συνεργατισμού οφείλεται στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια από το 2013 και πριν. Συστήνω να κάνουμε υπομονή και να περιμένουμε τα πορίσματα της τριμελούς διερευνητικής

επιτροπής για τον Συνεργατισμό που διόρισε ο γενικός εισαγγελέας. Θα πρέπει να παραδεχτούμε ότι έχουμε υποστεί σημαντική οικονομική και όχι μόνο ζημιά από την κατάρρευση αυτή αλλά ως κυβέρνηση ξέρουμε καλά να αντιμετωπίζουμε δύσκολες καταστάσεις.

–**Βεβαίως είναι το σημείο που αποδομείται το αφήγημα του success story.**

–Δεν συμμερίζομαι την άποψή σας. Όπως προανέφερα έχουν γίνει πολλά βήματα μπροστά. Είναι γεγονός ότι έχουμε πολύ δρόμο να διανύσουμε ακόμη. Υπάρχουν τομείς της οικονομίας οι οποίοι εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα. Την προηγούμενη πενταετία έγιναν μεγάλα άλματα προς τα μπρος και αυτή την πενταετία με υπομονή και σκληρή δουλειά είμαι αισιόδοξος πως θα κάνουμε κι άλλα.

Εξελίξεις στο Κυπριακό
–**Ενόψει της επίσκεψης Λουτ να αναμένουμε εξελίξεις στο Κυπριακό;**

–Ελπίζουμε πως θα έχουμε εξελίξεις. Όμως τέτοιες εξελίξεις που να διασφαλίζουν μια ουσιαστική επανέναξη του διαλόγου η οποία να δίνει τη δυνατότητα για συνολική λύση του Κυπριακού. Δυστυχώς, τα περιθώρια έχουν στενέψει και ενδεχομένως μια νέα αποτυχημένη προσπάθεια για επίλυση του Κυπριακού να είναι καταστροφική. Γι' αυτούς λοιπόν τους λόγους θα πρέπει να υπάρξει τέτοια προετοιμασία και τέτοιες προϋποθέσεις που να αυξάνουν τις πιθανότητες συνολικής λύσης του Κυπριακού με ένα λειτουργικό και επομένως βιώσιμο τρόπο.

–**Τα περί συζήτησης κατάργησης της ΟΥΝΦΙΚΥΠ είναι στο πλαίσιο της νέας πολιτικής Τραμπ, είναι όμως και ένας μοχλός πίεσης για το Κυπριακό;**

–Εμμέσως είναι μία μορφή πίεσης η οποία όμως δεν αφορά το Κυπριακό αλλά εμπίπτει στη γενικότερη πολιτική του Προέδρου της Αμερικής σε ζητήματα εξωτερικής πολιτικής των Ηνωμένων Πολιτειών. Ανεξάρτητα όμως από αυτό, θέση μας είναι ότι όσο υπάρχουν κατοχικά στρατεύματα στην Κύπρο είναι καθήκον και υποχρέωση της διεθνούς κοινότητας και των Ηνωμένων Εθνών να διασφαλίζουν και να παρέχουν ασφάλεια στους πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας.

–**Τέσσερις μήνες διακυβέρνησης ποια κατά την άποψή σας ήταν η αδυναμία και η ανεπάρκεια που έδειξε η κυβέρνηση;**

–Θα απέφευγα όρους όπως ανεπάρκεια ή αδυναμία, όμως το σοβαρό πρόβλημα του Συνεργατισμού ασφαλώς και είναι μια κακή εξέλιξη που θα πρέπει να αντιμετωπίσουμε. Είμαστε αισιόδοξοι, παρόλο που υπάρχουν πολλά μέτωπα ανοικτά, πως με σκληρή δουλειά και σταθερά βήματα μπροστά και αυτή η πενταετία θα είναι πετυχημένη για το καλό του τόπου μας και του λαού μας.

ΑΡΘΡΟ / Τον ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑ

Η αμερικανο-ρωσική διελκυστίνδα σε Ελλάδα και Κύπρο

Θεωρώ λανθασμένη τη θέση που διατυπώνουν δημοσιογράφοι σε Κύπρο και Ελλάδα πως θα πρέπει να επιλέξουμε στρατόπεδο ανάμεσα σε ΗΠΑ και Ρωσία. Κατ' αρχάς να πούμε ότι δεν βρισκόμαστε σε ψυχρό πόλεμο, αφού ούτε τα μεγέθη μεταξύ Ρωσίας και ΗΠΑ είναι ισοδύναμα ούτε υπάρχει το όποιο ιδεολογικό στοιχείο στον ανταγωνισμό των δύο δυνάμεων, κάτι που υπήρχε την εποχή της Σοβιετικής Ένωσης. Αλλά και οι ίδιες οι ΗΠΑ είναι στο θέμα των σχέσεων με τη Ρωσία διχασμένες εσωτερικά.

Από τη μία οι προσπάθειες του προέδρου Τραμπ για στρατηγική σύγκλιση με τη Ρωσία ώστε να εξισορροπηθεί η Κίνα. Από την άλλη το αμερικανικό συγκρότημα εξου-

σίας να επιμένει ότι υπάρχει ρωσική απειλή και να θέλει να οδηγήσει τα πράγματα σε ένα ιδιότυπο ψυχρό πόλεμο. Σε κάθε περίπτωση από την πλευρά της Ρωσίας υπάρχει η αίσθηση της απειλής από την επέκταση του ΝΑΤΟ και της Ε.Ε. προς τα ανατολικά και τις πολύχρωμες επαναστάσεις που έγιναν σε Γεωργία και Ουκρανία.

Η ρωσική αντίδραση υπήρξε δυναμική με την εισβολή στη Νότια Οσσετία, την προσάρτηση της Κριμαίας και την υποστήριξη των ρωσόφωνων αυτονομιστών στην ανατολική Ουκρανία. Ανάλογες ήταν και οι αντιδράσεις της Ρωσίας στα Βαλκάνια στην περίπτωση του Μαυροβουνίου και τώρα με την αποκαλυφθείσα προσπάθεια για ανατροπή της συμφωνίας των Πρε-

σπών ανάμεσα στην πΓΔΜ και την Ελλάδα. Η συμφωνία αυτή άνοιξε τον δρόμο για ένταξη της πΓΔΜ στο ΝΑΤΟ και τον γεωπολιτικό εκτοπισμό της Ρωσίας.

Οι αντιδράσεις της Ρωσίας πήραν τη μορφή πολιτικής και οικονομικής ενόχλησης των τοπικών πολιτικών και άλλων δυνάμεων σε Ελλάδα και πΓΔΜ που εναντιώνονται στη συμφωνία. Αποκορύφωμα η προσπάθεια προσεταιρισμού βουλευτών των ΑΝΕΛ κάτι που, αν αληθεύει, θα οδηγούσε σε ανατροπή της κυβέρνησης Τσίπρα. Η ελληνική κυβέρνηση αντέδρασε με την απέλωση δύο Ρώσων διπλωματών και απαγόρευση εισόδου σε ακόμη δύο. Η κίνηση αυτή δεν έχει εσωτερικές πολιτικές σκοπιμότητες αλλά ούτε εντάσσεται σε

λογικές ψυχροπολεμικές. Στην περίπτωση Σκριπάλ η Ελλάδα απόφυγε να ακολουθήσει τους υπόλοιπους εταίρους και συμμάχους της προχωρώντας σε απελάσεις Ρώσων διπλωματών.

Ανάλογα έπραξε και η Κ.Δ. Σημειώνω πως για τη μετριοπαθή τους στάση Ελλάδα και Κ.Δ. χαρακτηρίζονται από ακραίους ευρωπαίους αναλυτές ως οι δούρειοι ιππότες της Ρωσίας. Εκτιμώ ότι η ρωσική ανταπόδοση θα υπάρξει μεν αλλά θα επιδιωχθεί να μην οδηγήσει σε περαιτέρω επιδείνωση των σχέσεων της Ρωσίας με την Ελλάδα.

Όλα αυτά συμβαίνουν σε μία περίοδο που οι σχέσεις Ρωσίας – Τουρκίας κινούνται κατά τρόπο που επιπράζει αρνητικά τα ελληνικά αλλά και τα κυπριακά συμφέ-

ροντα. Η πώληση των ρωσικών S-400 στη Τουρκία, η κατασκευή του πυρηνικού σταθμού στο Ακκουγιου από τη Rosatom, η αποδυνάμωση της ρωσικής στήριξης στα θέματα της κυπριακής ΑΟΖ και η υπόθεση Λοϊζίδου σηματοδοτούν μία αρνητική πορεία στις σχέσεις Κ.Δ. - Ρωσίας. Σε αυτά ήρθαν να προστεθούν τα μέτρα που με εντολή της Κεντρικής Τράπεζας εφαρμόζουν οι κυπριακές τράπεζες σε βάρος ρωσικών εταιρειών κελύφη (Shell companies).

Παράλληλα φαίνεται να διαμορφώνεται μία ευρύτερη προσπάθεια των ΗΠΑ για πολιτική, οικονομική, ενεργειακή και αμυντική ενσωμάτωση της Κ.Δ. στον ευρωατλαντικό χώρο ως απάντηση και στην ενίσχυση της ρωσικής παρουσίας και

επιρροής στην ανατολική Μεσόγειο. Έχω την άποψη ότι ο γεωπολιτικός προσανατολισμός της Κ.Δ. θα πρέπει να είναι ευρωπαϊκός. Την ίδια στιγμή, στον βαθμό που τα κυπριακά συμφέροντα και ειδικότερα οι ανάγκες του Κυπριακού το προβλημα του Συνεργατισμού θα πρέπει να διατηρούνται και καλές σχέσεις με όλα τα μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας, καθώς και με ισχυρές χώρες της περιοχής, όπως η Αίγυπτος και το Ισραήλ. Είναι αναμενόμενο πως όταν οι σχέσεις ΗΠΑ - Ρωσίας θα περνούν κρίση αυτό θα επιφέρει και πιέσεις στην Κ.Δ. για τήρηση αποστάσεων από τη Μόσχα τις οποίες θα πρέπει με επιδεξιότητα να χειρίζομαστε.

Ο κ. Πέτρος Ζαρούνας είναι διεθνολόγος.

Χωρίς εξορθολογισμό το χάσμα στην Παιδεία

Οι λόγοι αντίδρασης των εκπαιδευτικών οργανώσεων και οι παρασκηνιακές διαβουλεύσεις για ομαλοποίηση της κατάστασης

Του ΣΤΕΛΙΟΥ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ

Χωρίς παύση μαίνεται τις τελευταίες μέρες η κόντρα στον χώρο της παιδείας το τελευταίο διάστημα και χωρίς κανείς να μπορεί να πει με σιγουριά, εάν αυτή θα λήξει το επόμενο διάστημα ή εάν εκπαιδευτικοί και Υπουργείο Παιδείας εμμένουν στις θέσεις τους. Με τις εξελίξεις, όπως έχουν καταγραφεί, εκπαιδευτικοί κύκλοι με τους οποίους επικοινωνήσαμε η «Κ» σημείωσαν ότι δεν φαίνεται πλέον να υπάρχει οποιαδήποτε συνεννόηση με τον υπουργό Παιδείας, και υπογραμμίζουν ότι για να αλλάξουν τα τετελεσμένα τα οποία έχουν δημιουργηθεί θα πρέπει να γίνει ανάληψη πρωτοβουλιών

Για την προδημοτική εκπαίδευση ο κατώτατος μισθός είναι 23.885 ευρώ, στην Ελλάδα 13.104, στη Βουλγαρία 7.200 και στη Γαλλία 24.596 ευρώ.

τόσο από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας όσο και από τα πολιτικά κόμματα. Οι ίδιες πηγές επισημαίνουν ότι παρασκηνιακά ήδη έχουν ληφθεί κάποιες πρωτοβουλίες για αλλαγή της υπάρχουσας κατάστασης. Μάλιστα, οι εκπαιδευτικές οργανώσεις πραγματοποιούν αύριο κοινή συνεδρία για να αποφασίσουν τα επόμενα βήματά τους, έχοντας ήδη αποφασίσει ότι με τα σημερινά δεδομένα δεν πρόκειται να επιστρέψουν στον διάλογο.

Οι λόγοι διαφωνίας
Η «Κ» καταγράφοντας τα δεδομένα αλλά και τους λόγους αντι-

Τα επόμενα βήματά τους μελετούν αύριο οι εκπαιδευτικές οργανώσεις, διαβεβαιώνοντας ότι δεν επιστρέφουν στον διάλογο με τις υπάρχουσες συνθήκες.

δρασης απέναντι στην προσπάθεια εξορθολογισμού που γίνεται από το Υπουργείο Παιδείας, παρουσιάζει τα σημεία διαφωνίας στη δημόσια εκπαίδευση και τι στην ουσία αφορούν οι αλλαγές.
Ο πρώτος άξονας αφορά τον συνδικαλιστικό χρόνο που παραχωρείτο μέχρι σήμερα σε 67 συνολικά συνδικαλιστές των τριών

εκπαιδευτικών οργανώσεων (ΠΟΕΔ-ΟΕΛΜΕΚ-ΟΛΤΕΚ). Μέχρι σήμερα οι εν λόγω 67 είτε έπαιρναν κάποιες ώρες απαλλαγής από τον διδακτικό τους χρόνο είτε ασχολούνταν εξ ολοκλήρου με τα συνδικαλιστικά τους καθήκοντα. Μάλιστα, όπως σημειώνεται από πλευράς Υπουργείου, λόγω των απαλλαγών που δίνονταν μέχρι σήμερα

το Υπουργείο προσλάμβανε 22 έκτακτους εκπαιδευτικούς για κάλυψη των αναγκών, με αποτέλεσμα το γεγονός αυτό να στοιχίζει στο κράτος πέραν των 750.000 ευρώ. Ελέω των αλλαγών που έχουν ήδη δρομολογηθεί, δεν παραχωρείται καθόλου συνδικαλιστικός χρόνος στους εκπαιδευτικούς.
Ο δεύτερος άξονας του εξορθο-

λογισμού έχει να κάνει με τον βιολογικό παράγοντα και τη μείωση των διδακτικών περιόδων των εκπαιδευτικών.
Μέχρι σήμερα τόσο στη δημοτική όσο και στη μέση εκπαίδευση ανάλογα με τα χρόνια υπηρεσίας τους, οι εκπαιδευτικοί έπαιρναν μείωση κατά δύο διδακτικές περιόδους στην εβδομαδιαία τους

απασχόληση. Συγκεκριμένα στη δημοτική εκπαίδευση οι εκπαιδευτικοί ξεκινούν να διδάσκουν 29 σαραντάλεπτες περιόδους, ενώ με τη συμπλήρωση 15 χρόνων υπηρεσίας αυτές μειώνονται στις 27 και στη συμπλήρωση 20 χρόνων υπηρεσίας στις 25. Η πρόταση εξορθολογισμού προκρίνει ότι ανάλογα με τα χρόνια υπηρεσίας να δίνεται στους εκπαιδευτικούς μία αντί δύο ώρες απαλλαγής, εβδομαδιαίως. Παρόμοια είναι τα δεδομένα και για τη μέση εκπαίδευση με τη διαφοροποίηση να έγκειται στο γεγονός ότι οι εκπαιδευτικοί ξεκινούν την υπηρεσία τους με 27 διδακτικές περιόδους την εβδομάδα, οι οποίες πλέον μειώνονται κατά δύο, στα οκτώ, 14 και 20 χρόνια υπηρεσίας αντίστοιχα.
Ο τρίτος άξονας έχει να κάνει με τον χρόνο που δίνεται στους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι είναι υπεύθυνοι τμήματος. Συγκεκριμένα στην αρχή κάθε σχολικής χρονιάς με την ανάληψη καθηκόντων υπεύθυνου τμήματος, αφαιρούνταν από τον εβδομαδιαίο χρόνο διδασκαλίας των εκπαιδευτικών αυτών δύο διδακτικές περίοδοι. Αυτές χρησιμοποιούνταν με σκοπό να φροντίζει ο εκπαιδευτικός τη λειτουργία της τάξης της οποίας ήταν υπεύθυνος, για να διαχειριστεί θέματα των μαθητών αλλά και για ενημέρωση γονέων και κηδεμόνων. Παρόμοια αλλαγή και αύξηση των ωρών διδασκαλίας αναμένεται να λάβει χώρα και για τους βοηθούς διευθυντές των σχολείων. Εκεί αναμένεται να αυξηθεί ο διδακτικός χρόνος εργασίας κατά τουλάχιστον δύο διδακτικές περιόδους, με παράλληλη αύξηση των καθηκόντων τους εντός του σχολικού χώρου και αφαίρεση καθηκόντων από τους απλούς εκπαιδευτικούς.

ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΕΡΓΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΔΡΟΜΩΝ & ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΩΝ ΣΕ ΓΕΙΤΟΝΙΕΣ ΤΗΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ 2015 - 2018

Όμορφες γειτονιές Ασφαλής διακίνηση για όλους Αναβάθμιση ποιότητας ζωής

Συμβόλαιο 8 - Παλλουριώτισσα (περιοχή Αγ. Κωνσταντίνου & Ελένης)

ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ: ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2016

Τομπάζη, Αγίας Ελένης, Αισχύλου, Πειραιώς, Θεσσαλίας, Κώστα Λοΐζου, Κίμωνος, Διογένη, Ποσειδώνος, Βαβυλώνος, Θεσπρωτίας, Ευβοίας, Ναβαρίνου, Ιθάκης, Μιλτιάδους, Ευσταθίου Ξενοφώντος

Συμβόλαιο 2/3 Άγιος Ανδρέας

ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ: ΙΟΥΝΙΟΣ 2017

Αργυρόκαστρου, Ν. Σαρπόλου, Ν. Καταλανού, Κ. Κοντού, Ηλιουπόλεως, Ευάνθους, Μετοχίου, Βασ. Αμαλίας, Μεσολογγίου, Α.Φυλακτού, Ιώνων, Βυζαντίου, Αγίου Ανδρέα

Συμβόλαιο 10/13/14 Παλλουριώτισσα & Καϊμακλί

ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ: ΙΟΥΛΙΟΣ 2017

Λόρδου Βύρωνος, Έκτορος, Μιχαήλ Καραολή, Περικλέους, Ψαρών, Αρχαγγέλου Μιχαήλ, Πάννη Τσαττάλα, Σπύρου Πρωτοπαπά, Άτλαντος, Μενάνδρου, Αντρέα Κάσου, Μουσών, Παρνασσού, Κωνσταντίνου Κυπριανού, Ζαππείου, Μάρκου Μπότσαρη, Φιλοπάππου, Χρίστου Τσιάρτα, Εφέσου, Νεύτωνος, Πλάτωνος, Κασσάνδρας, Ίλου

22 χιλιόμετρα δρόμοι, 42 χιλιόμετρα πεζοδρόμια

Το έργο κάλυψε 98 γειτονιές και περιλάμβανε κατασκευή ομοιόμορφων πεζοδρομίων για ασφαλή διακίνηση όλων των πολιτών και δρόμους με υπογειοποιημένες υπηρεσίες και αντιπλημμυρικές υποδομές για να διοχετεύονται τα νερά της βροχής και να αποτρέπονται οι πλημμύρες και οι ζημιές σε υποστατικά. Η αξία του έργου ανήλθε στα 16 εκατ. ευρώ. Η χρηματοδότηση, σύμφωνα με το Άρθρο 17 του περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμου, προήλθε από: 2/3 Δήμος Λευκωσίας - Κυπριακή Δημοκρατία, 1/3 ιδιοκτήτες ακινήτων.

Το πρόγραμμα κατασκευής δρόμων και πεζοδρομίων θα συνεχιστεί.

Συμβόλαιο 4/5 Άγιοι Ομολογητές

ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ: ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2017

Βασ. Φρειδερίκης, Μενάνδρου, Α. Δημητρίου, Μικόνου, Χατζιδάκη, Χατζοπούλου, Νικοκρέοντος, Τεύκρου, Καστελλόριζου, Κανάρη, Ανδρέα Μισούλη, Μ. Μπότσαρη, Νικηταρά, Σπετσών, Σπ. Λάμπρου, Σάμου, Κάσου, Γλαύκου, Παπαφλέσσα, Πρεβέζης Προμηθέως, Ευβοίας, Κάστορος, Νεοπολέμου, Α.Περνάρη, Δαιδάλου, Τεύκρου Ανθία, Κρατίνου, Νικήτα, Βοσπόρου, Γ.Μαρκίδη, Πρέσπας, Βιζυννού

Συμβόλαιο 16 - Άγιοι Ομολογητές (περιοχή Junior School)

ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ: ΙΟΥΛΙΟΣ 2018

Στ.Μαυρομάτη, Ικάρου, Δήλου (μέχρι Γλαύκου), Κνωσού (μέχρι Γλαύκου), Θ. Αννινου, Θ. Άνθιμου Ανδρεάδου, Παπαχριστοφόρου, Μυλωνά, Παναγίδη, Αϊνστάιν, Σαχτούρη

ΑΚΕΛ στη νέα εποχή - «Τι να κάνουμε»

Η Αριστερά στην κρίσιμη καμπή της ιδεολογικής της διαμόρφωσης και διαδοχής αναζητεί τον ρόλο της στην κοινωνία

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Ήταν στην αρχή του 20ού αιώνα και συγκεκριμένα το 1901, όταν ξεκίνησε ο προβληματισμός εντός του εργατικού κόμματος της ρωσικής σοσιαλδημοκρατίας. Μία αντιπαράθεση μεταξύ των ορθόδοξων μαρξιστών και των οπορουνιστών για τον ρόλο και τον χαρακτήρα του εργατικού κόμματος. Σε αυτό ακριβώς το πλαίσιο και με αυτή την ευκαιρία ο Λένιν προχώρησε στη συγγραφή του βιβλίου «Τι να κάνουμε», εστιάζοντας σε θέματα που αφορούσαν την ταξική πάλη, τον ρόλο του κόμματος αλλά και την επανάσταση της εργατικής τάξης, με στόχο την εκπλήρωση του επαναστατικού της ρόλου.

Το ζήτημα του «τι να κάνουμε» συνδέεται πλέον άρρηκτα και με το ΑΚΕΛ και την επόμενη μέρα του στο πολιτικό τοπίο. Είναι περίοδος μακριά από εκλογικές αναμετρήσεις, περίοδος που η μεγάλη φουρτούνα της οικονομικής κρίσης και της διακυβέρνησης Χριστόφια έχει απομακρυνθεί και η κυβέρνηση Αναστασιάδη βάλλεται από παντού. Σε αυτή τη χρονική συγκυρία θα πρέπει να εξετάσει τον ρόλο του στην κοινωνία, να αναθεωρήσει ίσως τις πολιτικές του προτάσεις με στόχο να ανέλθει ξανά στην εξουσία. Ποια είναι η πρότασή του για την οικονομία, τα κοινωνικά ζητήματα, το Κυπριακό και ποια η σχέση του με τη Δεξιά; Σε αυτό το πλαίσιο και στον ρόλο που θα διαδραματίζει το κόμμα στη νέα εποχή, τον δικό του παράγοντα θα παίξει αναμφίβολα η διαδοχή. Ποια δηλαδή θα είναι τα πρόσωπα που θα πρωταγωνιστήσουν και με ποιο πολιτικό ύφος στη μετά Άντρο Κυπριανού εποχή.

Άντρος και διαδοχή

«Δεν τίθεται ζήτημα να διεκδικώ εκ νέου» έλεγε σε συνέντευξή του στην «Κ» ο Άντρος Κυπριανού ξεκαθαρίζοντας πως θα τηρήσει τις καταστατικές πρόνοιες που προνοούν αφυπηρέτηση των κοιμητικών στελεχών στα 65 χρόνια. Έστω κι αν υπάρχουν φωνές εντός και πέρα του ΑΚΕΛ που ζητούν να συνεχίσει, η επίσημη τοποθέτησή του ανοίγει το κεφάλαιο διαδοχής του στο επικείμενο εκλογικό συνένδριο του κόμματος. Ένα κεφάλαιο δύσκολο, αν κρίνει κανείς τη θητεία του κ. Κυπριανού στο πηδάλιο του κόμματος. Μία θητεία που δεν αποτέλεσε καθημερινό περιπάτο, αλλά μάλλον τρενάκι του τρόμου, καθώς το ένα μέτωπο διαδεχόταν το άλλο και ο ίδιος καλείτο να το διαχειριστεί.

Η διακυβέρνηση Χριστόφια, το Μαρί η αδυναμία συγκεκριμένης πολιτικής πρότασης απέναντι στην άνευ προηγουμένου οικονομική κρίση, αλλά και τα σκάνδαλα, όπως η Δρομολαξιά, που έπληξαν το νητικό πλεονέκτημα του κόμματος,

Ο Άντρος Κυπριανού βρέθηκε στο τιμόνι, στην πιο κρίσιμη περίοδο για το κόμμα της Αριστεράς, σήμερα αρχίζουν οι συζητήσεις για τη διαδοχή του, καθώς έχει ξεκαθαρίσει πως δεν επαναδιεκδικεί.

ήταν αρκετά για να αποτελέσουν μία από τις πιο δύσκολες κρίσεις και να καταδείξουν πως το κόμμα της Αριστεράς ήταν απροετοίμαστο τόσο για τις νέες εξελίξεις αλλά και για τη διαχείριση της εξουσίας.

Η εναλλαγή σε αντιπολίτευση και η κρίση που βίωσε το κόμμα, βρήκε την ηγεσία να κάνει παρόλα αυτά την υπέρβαση, στηρίζοντας την κυβέρνηση Αναστασιάδη στο Κυπριακό, παρά τις αντιδράσεις τόσο εντός όσο και εκτός ΑΚΕΛ. Οι μεγάλες φουρτούνες, μετά και τις προεδρικές εκλογές, φαίνεται πως απομακρύνονται, ωστόσο, το ερώτημα είναι το ποια θα είναι η επόμενη μέρα και ποια η λειτουργία του κόμματος στην μετά Άντρο Κυπριανού εποχή.

Όσο κι αν στο ΑΚΕΛ λένε πως τις πολιτικές δεν τις καθορίζουν τα πρόσωπα, αυτό θα εξαρτηθεί και από το ποιος θα διαδεχθεί τον σμερινό γ.γ. στη γραμματεία του κόμματος αλλά και από το ποιοι θα αναπληρώσουν άλλα πρωτοκλασάτα στελέχη που αποχωρούν και οι οποίοι παίζουν τον δικό τους ρόλο στις πολιτικές και τη λειτουργία του κόμματος, όπως ο Τουμάζος Τσελεπής στο Κυπριακό, ο Χρίστος Αλέκου στο οργανωτικό και ο Πάμπος Κυρίτσος στα συνδικαλιστικά (εάν βεβαίως επιλέξει να αποχωρήσει μαζί με τους άλλους). Άλλωστε, άλλο ήταν το ΑΚΕΛ επί Πλαυτή Σέρβα, άλλο επί Εζεκία Παπαϊωάννου και άλλο επί Δημήτρη Χριστόφια, σίγουρα δε επί Άντρου Κυπριανού. Για τη διαδοχή του τα βλήματα στρέφονται κυρίως στους Στέφανο Στεφάνου και Γιώργο Λου-

Σε αντίθεση με το κόμμα των Εργατικών στη Βρετανία, το ΑΚΕΛ δεν έχει προχωρήσει σε σαφή εναλλακτική πρόταση στην οικονομία που να ικανοποιεί ένα κεντροαριστερό ακροατήριο.

καΐδη, δύο πρόσωπα της ίδιας γενιάς και των ίδιων πολιτικών θέσεων. Αυτή ακριβώς η «ομοιογένεια» εκτιμάται πως θα αποτελέσει τον λόγο για τον οποίο ένας εκ των δύο θα αναμετρηθεί με κάποιον άλλον και όχι και οι δύο μεταξύ τους.

Στις συζητήσεις πέφτουν παράλληλα και ονόματα νεαρότερων στελεχών και συγκεκριμένα γίνεται λόγος για τους Άριστο Δαμιανού και Χρίστο Χριστοφίδη που έχουν ενισχυθεί πολιτικά την τελευταία πενταετία. Από το κάδρο βεβαίως δεν αποκλείονται και τελέχη της παλαιότερης γραμμής, όπως η Ελένη Μαύρου και ο Νεοκλής Συλικιώτης. Η νέα σύνθεση θα πρέπει να απαντήσει στο ερώτημα του τι κόμμα είναι το ΑΚΕΛ, και ποιες είναι οι πολιτικές του. Αν θα μείνει στις πολιτικές του παρελθόντος ή αν ακολουθώντας την διαλεκτική του Μαρξ θα διαμορφωθεί ανάλογα με τις νέες εξελίξεις. Κάπως έτσι θα διαφανεί αν στόχος είναι να ανέλθει ξανά στην εξουσία και αν θα ανοίξει το κόμμα σε ένα ευρύτερο ακροατήριο της Κεντροαριστεράς.

τερο ακροατήριο της Κεντροαριστεράς.

Η ρήξη με Δεξιά

Μέχρι όμως και τη διαδοχή, το κόμμα της Αριστεράς έχει ήδη θέσει περίπου τις βάσεις για τη νέα εποχή του κόμματος και θέτει διαχωριστικές γραμμές με τη Δεξιά. «Η Κύπρος δεν θα σωθεί με τα καζίνο, το παζάρι των διαβατηρίων και τη θυσία των ανθρώπων και του τόπου στο βωμό των μπίζνες του περιγυρου του Προεδρικού και του Συναγερμού. Ο κ. Αναστασιάδης οφείλει έστω και τώρα να συνειδητοποιήσει το βάρος της ευθύνης που έχει. Οφείλει έστω και τώρα να κάνει αυτό που χρειάζεται, για να μη μείνει στην ιστορία ως ο Πρόεδρος της δικτοτομίας. Για να προλάβω κάποιους ξεκαθαρίζω ότι αυτό που πρέπει να κάνει δεν είναι απαρδέχτες υποχωρήσεις.

Πρέπει να δείξει αποφασιστικότητα. Να αναλάβει πρωτοβουλίες. Να αναδείξει με συνέπεια τις θέσεις και την επιχειρηματολογία μας» έλεγε στην ομιλία του κατά την εκδήλωση του κόμματος για τις μαύρες επετείους ο γ.γ. του ΑΚΕΛ Άντρος Κυπριανού, προειδοποιώντας τον να μη δίνει μαθήματα πατριωτισμού στην Αριστερά. Μία ομιλία που κάλυπτε όλες τις ιδεολογικές διαφορές του ΑΚΕΛ με τη Δεξιά. Πώς όμως ο Άντρος Κυπριανού, φύσει μετριοπαθής και διαλλακτικός, ανοίγει πλέον μέτωπο σε όλα εναντίον της κυβέρνησης και για ποιον λόγο; Ρόλο παίζει η απόφαση του ΑΚΕΛ να στηρίξει την κυβέρνηση κατά το κρίσιμο

για το Κυπριακό έτος 2017. Η στάση που τήρησε τότε κρίθηκε θετικά από κάποιους που εξήραν τον ρόλο του ΑΚΕΛ στην προσπάθεια λύσης, προκάλεσε, ωστόσο, σύγχυση σε άλλη μερίδα του ΑΚΕΛικού ακροατηρίου, που είχε μάθει για χρόνια – παραφράζοντας τον Μίλαν Κούντερα – πως ο αγώνας της Αριστεράς ενάντια στη Δεξιά είναι εν πολλοίς ένας αγώνας της μνήμης ενάντια στη λήθη. Και είναι ένας αγώνας που ανέκαθεν, ακόμα και τώρα, συσπειρώνει το κόμμα.

Το ναυάγιο στο Κραν Μοντάνα αλλά και οι μετέπειτα χειρισμοί του Νίκου Αναστασιάδη στο Κυπριακό ενίσχυσαν την οργή ΑΚΕΛικών στελεχών αλλά και της ηγεσίας, η οποία είχε κάνει τη δική της υπέρβαση στην όλη διαδικασία και συνεπώς είχε να πληρώσει το δικό της ενδεχόμενο πολιτικό κόστος. Σε αυτό το πλαίσιο το κόμμα, μαζί και με τα ανοικτά μέτωπα σε παιδεία, υγεία και οικονομία, στρέφεται μετωπικά εναντίον των δεξιών πολιτικών.

Αυτό, όπως αναφέρουν κομματικοί κύκλοι, λειτουργεί μάλλον συσπειρωτικά για το κόμμα, που, λόγω του Κυπριακού, είχε για καιρό κατεβάσει τους τόνους αντιπαράθεσης με τη Δεξιά. Φάνηκε, όπως λέγεται, κυρίως στον τομέα της παιδείας και τα όσα διαμείβονται το τελευταίο διάστημα. Το ερώτημα που μένει ανοικτό είναι αν με τις εξελίξεις που θα προκύψουν στο Κυπριακό από το φθινόπωρο, το ΑΚΕΛ θα αναθεωρήσει τη στάση του και κληθεί να συμπλεύσει με την κυβέρνηση.

Κόρμπιν και οικονομία

Μπορεί το κόμμα να έβαλε τις κόκκινες γραμμές του σε συγκεκριμένα ζητήματα, τι γίνεται όμως στον τομέα της οικονομίας; Οι εξελίξεις στον Συνεργατισμό υπήρξαν το μεγάλο κτύπημα για την κυβέρνηση Αναστασιάδη. Μία ανατροπή στο μετά τη διακυβέρνηση Χριστόφια αφήγημα Προεδρικού και ΔΗΣΥ πως μόνο η Δεξιά ξέρει και μπορεί να διαχειρίζεται τις οικονομίας. Για κάποιους αυτό θα μπορούσε να ήταν η κατάλληλη ευκαιρία του ΑΚΕΛ για ρελάνς και για να παρουσιάσει την εναλλακτική του πρόταση στην οικονομία, που θα έχει ως βάση την κοινωνία και όχι τη διάσωση των τραπεζών. Μία πολιτική, άλλωστε, που ακολουθεί στην οικονομία και ο Τζέρεμι Κόρμπιν στη Βρετανία και φαίνεται να έχει σημαντική απήχηση σε ένα ευρύτερο ακροατήριο από αυτό του εργατικού κόμματος. Μπορεί, λοιπόν, το ΑΚΕΛ να κατάφερε επικοινωνιακά να αποδομήσει την κυβέρνηση και τους χειρισμούς της, αλλά δεν κατάφερε να παρουσιάσει μία εναλλακτική πρόταση στην οικονομία. Υπήρξε μάλλον αμήχανο μπροστά στην παρουσίαση προτάσεων. Αυτό φάνηκε και κατά τη συζήτηση των κρατικών εγγυήσεων στη συμφωνία Συνεργατισμού-Ελληνικής Τράπεζας στην ολομέλεια της βουλής. Το ΑΚΕΛ καταψήφισε τις κρατικές εγγυήσεις, κατακεραυνώνοντας τη συμφωνία, ωστόσο, δεν παρουσίασε κάποιο εναλλακτικό σχέδιο για την επόμενη μέρα στην οικονομία, στην περίπτωση καταψήφισής τους. Ένα σχέδιο που θα μπορούσε να σηγήσει εκείνες τις φωνές που μιλούσαν για δεύτερο μνημόνιο στο σενάριο καταψήφισής της συμφωνίας. Η αδυναμία εναλλακτικής πρότασης στην οικονομία αποτελεί παραδοχή και στελεχών εντός του κόμματος. Καθόλου τυχαίο, άλλωστε, ότι μετά τις προεδρικές εκλογές τα συλλογικά όργανα του κόμματος είχαν θέσει ζήτημα μελέτης της πρότασης του κόμματος για ζητήματα οικονομίας, αλλά και τα νέα δεδομένα που αναφύονται λόγω του Συνεργατισμού. Οι εξελίξεις βεβαίως πρόλαβαν την όποια διαμόρφωση πολιτικής στην οικονομία και παρουσιάζεται εν πολλοίς με μετέωρο βήμα. Αν την επόμενη περίοδο θα καταφέρει το κόμμα να δώσει εκείνες τις βάσεις αλλά και έμφραση στην οικονομική πολιτική που θα συσπειρώσουν ένα ευρύτερο κεντροαριστερό ακροατήριο – δεδομένου και του κενού που υπάρχει στον χώρο – παραμένει ένα ζήτημα ανοικτό.

Σε δύσκολα μονοπάτια η εφαρμογή του ΓεΣΥ

Παρά τις συνεχείς επαφές ΠΙΣ και ΟΑΥ δεν φαίνεται να τα βρίσκουν για την ένταξη των γιατρών στο νέο σύστημα υγείας

Του **ΣΤΕΛΙΟΥ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ**

Μπορεί να απομένουν μόλις 11 μήνες για την εφαρμογή της πρώτης φάσης του ΓεΣΥ αλλά φαίνεται ότι το σπέρμα με τις αμοιβές των γιατρών εξακολουθεί να υφίσταται, καθώς όπως φαίνεται σε καμία περίπτωση ο Παγκύπριος Ιατρικός Σύλλογος (ΠΙΣ) δεν είναι ικανοποιημένος από τους τελικούς αριθμούς που έχουν δοθεί από τον Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας. Υποστηρίζουν ότι υπάρχουν μεγάλες διαφοροποιήσεις από τα οικονομικά δεδομένα που έχουν να αντιμετωπίσουν σήμερα.

Μετά από την εξέλιξη αυτή με το χρονικό διάστημα που απομένει να είναι ελάχιστο, φαίνεται ότι η εφαρμογή του νέου συστήματος στη χώρα βαδίζει σε επικίνδυνα μονοπάτια, τα οποία μέσα στο επόμενο διάστημα θα πρέπει να ξεπεραστούν έτσι ώστε να μην υπάρ-

Έντεκα μήνες πριν από την εφαρμογή της πρώτης φάσης του ΓεΣΥ είναι άγνωστο ποιοι από τους γιατρούς του ιδιωτικού τομέα θα αποφασίσουν να συμβληθούν με τον ΟΑΥ για να παρέχουν υπηρεσίες στο νέο σύστημα υγείας.

χουν δυσάρεστες εξελίξεις σε μια μεταρρύθμιση η οποία διήρκεσε δεκαετίες, μέχρι να πάρει την τελική της μορφή. Μάλιστα, παρά τις όποιες προσπάθειες να βρεθεί λύση με τον Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας να στέλνει όλες τις διευκρινήσεις τις οποίες ζήτησε ο ΠΙΣ, τελικώς φαίνεται ότι μέσα από μελέτη του

Αν και επίσημη θέση του ΟΑΥ εδώ και καιρό είναι ότι θα καταβάλει τις μέγιστες προσπάθειες για συμφωνία με τους παρόχους υγείας, διευκρινίζει ταυτόχρονα ότι δεν μπορεί να ξεφύγει από σφαιρικούς προϋπολογισμούς του ΓεΣΥ.

Συλλόγου με τους οικονομικούς τους συμβούλους εντόπισαν μεγάλη οικονομική διαφορά στα σημερινά δεδομένα με αυτά που θα προσφέρει ο οργανισμός στους γιατρούς σε περιβάλλον ΓεΣΥ. Σημειώνεται ότι, όπως πληροφορείται η «Κ», από πλευράς ΟΑΥ στο πλαίσιο των διαβουλεύσεων με τον ΠΙΣ, κατέθηκαν ολοκληρωμένες προτάσεις. Όπως επισημαίνεται από πλευράς των οργανισμών, είναι έτοιμοι να εξαντλήσουν όλα τα περιθώρια για θετική κατάληξη των διαβουλεύσεων με όλους τους παρόχους. Επισημαίνοντας ότι με βάση τον σχεδιασμό του ΓεΣΥ, οι δικαιούχοι θα έχουν το δικαίωμα να επιλέξουν ελεύθερα όλους τους παρόχους υπηρεσιών υγείας ο οποίοι θα είναι συμβεβλημένοι με τον ΟΑΥ.

Εκφράστηκε δε η πεποίθηση για τη συμμετοχή της μεγάλης πλειοψηφίας των παρόχων υγείας, λόγω και του γεγονότος ότι έχει σχεδια-

στεί ως ένα μονοασφαλιστικό σύστημα στο οποίο ο ΟΑΥ θα αγοράζει υπηρεσίες για την κάλυψη των αναγκών ολόκληρου του πληθυσμού. Ένα άλλο δεδομένο το οποίο είχε και έχει υπόψη του ο οργανισμός στις διαβουλεύσεις του με όλους τους παρόχους υγείας και όχι μόνο με τους γιατρούς, είναι και το ότι η όποια συμφωνία γίνει στο τέλος της ημέρας θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη του σφαιρικό προϋπολογισμό του ΓεΣΥ, πράγμα που συνεπάγεται για τους ίδιους ότι οι πραγματικές δαπάνες δεν θα μπορούν να υπερβαίνουν τους καθορισμένους προϋπολογισμούς και τα έσοδα του ταμείου. Σημειώνεται πάντως ότι παρά τα όποια προβλήματα υπάρχουν τη δεδομένη στιγμή, την αισιοδοξία του ότι θα ενταχθεί τελικώς στο νέο σύστημα μεγάλη πλειοψηφία των ιδιωτών γιατρών εξέφρασε επανειλημμένα και το Υπουργείο Υγείας.

Καλοκαίρι στη χώρα των τρελών!

Είναι λόγω ζέστης...

Είναι λόγω ζέστης, είναι λόγω επιπέδου μόρφωσης ή είναι λόγω ολικής διάβρωσης του πολιτικού ήθους που θα πρέπει να διακρίνει ανθρώπους που εκπροσωπούν κορυφικούς θεσμούς μιας Πολιτείας, όλα αυτά που βλέπουμε να διαδραματίζονται στη δημόσια σφαίρα; Αυτό προφανώς και είναι το ζητούμενο μιας σοβαρής έρευνας που θα πρέπει να γίνει στον τόπο μας. Όπως και να έχουν τα πράγματα την περασμένη βδομάδα «κορυφαίοι» αυτής της Πολιτείας, όπως ο αρχιεπίσκοπος και η διοικήτρια της Κεντρικής Τράπεζας, άνοιξαν τα στόματά τους και είπαν πολλά κάποια εκ των οποίων μάλιστα, πρωτόκουστα ή αν προτιμάτε, ανήκουστα.

Χρυσταλλού και ο Χριστός

Η Χρυστάλλα Γιωρκάτζη, μετά από πολύ καιρό, έσπασε τη σιωπή της και λόγω των επικρίσεων που δέχεται ότι ήταν απούσα στην κρίση του Συνεργατισμού απάντησε σε σχετικές ερωτήσεις του συναδέλφου Σωκράτη Ιωακείμ, εξακοντίζοντας την προειδοποίηση-απειλή ότι ξέρει πολλά για πολ- λούς. Μάλιστα, απαντώντας στους επικριτές της η διοικήτρια ήταν απολαυστική: «Εδώ σταύρωσαν τον Ιησού Χριστό, θα τραπεούν να σταυρώσουν τη Χρυσταλλού; Κάποιους τους φταίει ότι πάω ταξίδια στην Κίνα, το αν τα σκουλαρίκια μου είναι κοντά ή μακριά παραβλέποντας το ότι είμαι γυναίκα. Αυτό στην ουσία που ενοχλεί αυτούς που ανήκουν στο οργανωμένο κύκλωμα υπόκαψής μου είναι το ότι ξέρω πολλά για πολλούς»! Μέχρι σήμερα γνωρίζαμε για οργανωμένο κύκλωμα ναρκωτικών, λαθρέμπορων, διακιντών μεταναστών κ.ά. Τώρα μάθαμε και για οργανωμένο κύκλωμα υπόκαψης της διοικήτριας της ΚΤΚ. Αν έτσι έχουν τα πράγματα, θα πρέπει να αναλάβει πλέον την κατάσταση η αστυνομία, διότι μιλάμε για συνωμοσία εναντίον του κράτους. Εκτός κι αν έχω χάσει επεισόδια. Πρόεδρε, τι γίνεται εδώ; Γενικέ εισαγγελέα υπάρχει ζήτημα ή όχι; Αρχηγέ Αστυνομίας θα κινήσετε διαδικασίες;

Πόσα ξέρει;

Μήπως το «ξέρω πολλά για πολλούς» είναι αυτό που έδωσε άρεση αρματών στην Χρυσταλλού το 2015 όταν αποκαλύφθηκε το σκάνδαλο της αλλαγής από την ίδια του συμβολαίου της ως διοικήτριας; Θυμίζω πως τότε ο Πρόεδρος Αναστασιάδης διακήρυξε ότι δεν επιτρέψει σε κανέναν να καταχράται τις εμπιστοσύνης του και πως δεν μπορεί να παραπλανάται ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Σε ποια ευνομούμενη χώρα του πλανή-

Η Χρυσταλλού, η Χρυσταλλού / κοιμάται εδώ ξυπνά αλλού. / Ξέρει πολλά και για πολλούς / μικρούς, μεγάλους και τρανούς. / Είναι μαμά στην Κεντρική / και πρώην στην Ελεγκτική. / Σταυρώνεται σαν τον Χριστό / για ένα ευτελή μισθό. / Αν' τη Μύκονο στην Κίνα / στη Φραγκφούρτη Γερμανία. / Δώσ' της μπάτσο να γυρίσει / παραμύθι να πουλήσει...

τη αξιωματούχος που έκανε πλαστογραφία δεν θα οδηγούνταν στο εδώλιο του κατηγορουμένου; Όταν αυτή η εφημερίδα έγγραφε για αυτό το τεράστιο ζήτημα της πλαστογραφίας και το άλλο με τον Βγενό, κάποιοι μας έσουρναν τα χίλια μύρια. Τώρα εμφανίζονται στα γραφτά τους αποσβολωμένοι, για τη διοικήτρια της ΚΤΚ, ενώ τότε δεν έβλεπαν να υπάρχει στιδίποτε επιλήψιμο επειδή ο σύζυγός της και η κόρη της ήταν δικηγόροι του Βγενόπουλου... Ουαί υμίν.

Κύριε ελέησον

Από πού να ξεκινήσει κανείς; Από τα αδιανόητα που έσουρε στους εκπαιδευτικούς ο αρχιεπίσκοπος, ο οποίος αντί να εμφανιστεί ως κήρυκας καταλλαγής και δύναμη συνδιαλλαγής, τους είπε ανεπρόκοπους και ότι αν διανοηθούν να κάνουν απεργία «ο λαός μπορεί τέτοιες συμπεριφορές να τις εμείσει»! Η αισθητική του λόγου του δεν μπορούσε να είναι πιο σκατάλληλη, καθώς αγγίζει την απηδία. Απορώ. Ακούσατε ποτέ τον Οικουμενικό Πατριάρχη ή κάποιο άλλο προκαθήμενο Εκκλησίας να χρησιμοποιεί τέτοιο λεξιλόγιο και να έχει τόσο εμπαιγμός και κακόβουλο ύφος; Μεταφράστε του κά-

ποιος τις δηλώσεις του Πάπα, να δει τι εστί θρησκευτικός ηγέτης. Αλλά κι αυτός που του έγραψε τη δήλωση που έκανε ο κ. Χρυσόστομος διετέλεσε επί σειρά ετών εκπαιδευτικός και μπορεί να αντιληφθεί κάποιος τι υπέφεραν στα χέρια του οι μαθητές.

Η αργία

Η πλάκα είναι ο κ. Χρυσόστομος την επομένη βγήκε και ζήτησε λείει από τον υπουργό Παιδείας κατάργηση της σχολικής αργίας την ημέρα της ονομαστικής του γιορτής και αυτό γιατί άκουσε ότι θα το ζητούσαν οι εκπαιδευτικοί. Διαφορετικά θα το έκανε όταν ανήλθε στον θρόνο, όχι τώρα. Πάντως, πληρωμένη απάντηση για τους «ανεπρόκοπους», πήρε από τον αντιπρόεδρο της ΟΕΛΜΕΚ Παντελή Νικολαΐδη ο οποίος είπε πως ο αρχιεπίσκοπος, «φαλίσσε την εκκλησιαστική περιουσία και τις δωρεές των πιστών εδώ και πέντε αιώνες τις έχει εξανεμίσει. Είναι εκ του πονηρού γιατί ως γνωστό ο κ. Χαμπιαούρης είναι ο εκλεκτός του αρχιεπίσκοπου και με δική του παρέμβαση πήγε στο Υπουργείο».

Η επικοινωνιολόγος

Στην κρίση της παιδείας, ο Κώστας Χαμπιαούρης είχε δύο περιόδους εμφανίσεων. Το πρώτο δεκαήμερο είχε επιλέξει να τηρήσει σιγή ιχθύος, στέλνοντας στο πόστο του τον σύμβουλό του και πρώην συνδικαλιστή Γιώργο Σκαλιά. Στη δεύτερη περίοδο εμφανίσουν ο κ. υπουργός έκανε τον γύρο των τηλεοπτικών πάνελ και των ραδιοφώνων, προκαλώντας εντύπωση σε πολλούς. Όπως μαθαίνει η στήλη, η επανεμφάνισή του στα ΜΜΕ, συνδέεται και με την πρόσληψη επικοινωνιολόγου. Η εξ Ελλάδος επικοινωνιολόγος τον συνοδεύει παντού. Κι όπως λέγεται τον προέτρεψε και τον δίδαξε να χαμνώνει τους τόνους, να έχει τη σωστή στάση και να αποφεύγει να σηκώνει δεικτικά το δάκτυλό του προς τον συνομιλήτη του.

Ανησυχούν οι βουλευτές

Πάντως, η ευθεία αντιπαράθεση κυβέρνησης με τις εκπαιδευτικές οργανώσεις μπορεί να μην ανησυχεί το Προεδρικό αλλά φοβίζει πολύ συναγερμικά στελέχη για το πολιτικό κόστος που μπορεί να έχει. Είναι γνωστό πως ένα μεγάλο μέρος των εκπαιδευτικών οργανώσεων προέρχονται από τον Δη-

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος

Προφανώς είναι από τους ελάχιστους πνευματικούς ηγέτες της Ορθοδοξίας που έχει απεμπολήσει το δικαίωμα να ψάλλει: Ανοίξω το στόμα μου και πληρωθήσεται πνεύματος. Λόγω ζέστης;

μοκρατικό Συναγερμό. Αυτό που δεν είναι γνωστό είναι ότι εκπαιδευτικοί, οργανωμένα στήριξαν συγκεκριμένους βουλευτές όπως τους Γιώργο Κάρουλα και Ευθύμιο Δίπλαρο. Το ενδεχόμενο πλήρους ρήξης ανησυχεί, όπως μαθαίνουμε, όχι μόνο τους συγκεκριμένους βουλευτές αλλά και άλλους. Καθόλου τυχαία και η διαφοροποίησή τους από την κυβέρνηση, δίδοντας έμφαση στον διάλογο και όχι βάζοντας λάδι στην αντιπαράθεση. Επίσης, τους ανησυχούσαν πολύ οι αναρτήσεις στο twitter του Αβέρωφ Νεοφύτου που προκαλώντας την οργή των εκπαιδευτικών. Εκείνο που τους κάνει να ελπίζουν είναι η αναμενόμενη παρέμβαση του Νίκαρα στην κρίση ελπίζοντας ότι, όπως χαρακτηριστικά μας ελέγχθη «θα κάτσει η πυρά, θα πάμε όλοι διακοπές και το Σεπτέμβρη θα ανοίξουν τα σχολεία για όλους μας»!

Ο Τουμάζος στη Βουλή

Μπορεί το ΑΚΕΛ να κρατά κλειστά τα χαρτιά του γύρω από το τι θα κάνει στις ευρωεκλογές, ωστόσο, η ηγεσία έχει ήδη βολιδοσκοπήσει στελέχη και δη βουλευτές για το ενδεχόμενο να κατέλθουν ως υποψήφιοι. Επικρατέστερη για το ψηφοδέλτιο θεωρείται η Σκεύη Κουκουμά, βουλευτής Αμμοχώστου, η οποία και κοντεύει το όριο θητειών. Με το ενδεχόμενο εκλογής της, θα καθίσει στα κοινοβουλευτικά έδρανα ο Τουμάζος Τσελεπής, κάτι το οποίο ευνοεί ιδιαίτερα η ηγεσία.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΓΓΕΛΟΥ Μ. ΣΥΡΙΓΟΥ

Το χάσμα Ελλάδας και Σλαβομακεδόνων

Υπάρχουν ορισμένες κρίσεις που παίρνουν χαρακτηρισμό αξιώματος: «Εάν θέλεις ειρήνη, δώσε ώθηση στο εμπόριο» ή «Σύννορα που τα διασχίζουν εμπορεύματα δεν τα διασχίζουν στρατοί». Θεωρητικώς, η αύξηση του εμπορίου μεταξύ δύο χωρών διευκολύνει την επίλυση άλλων πολιτικών διαφορών. Στην πράξη τα πράγματα είναι διαφορετικά. Αυτό αποδεικνύεται από την περίπτωση της ΠΓΔΜ. Η Ελλάδα ήδη από τη δεκαετία του 1990 κατέχει σταθερά την πρώτη θέση στις άμεσες επενδύσεις στη γειτονική χώρα και είναι κορυφαίος εμπορικός της εταίρος. Η οικονομική εξάρτηση της ΠΓΔΜ από την Ελλάδα δεν έπαισε (πολλώ δε μάλλον δεν πειθανάγκασε) την ηγεσία των Σκοπίων να αλλάξει τη στάση της στο θέμα της ονομασίας. Επίσης η Ελλάδα δεν είναι άγνωστη χώρα στους Σλαβομακεδόνες. Εκατοντάδες χιλιάδες πλημμυρίζουν τις ακτές της Βόρειας Ελλάδας το καλοκαίρι, ενώ η «βόλτα» στα μαγαζιά της Θεσσαλονίκης συνιστά καταναλωτική καταξίωση για τη νεολαία της ΠΓΔΜ. Ούτε αυτή η καθημερινή πραγματικότητα έχει διευκολύνει κατ' ελάχιστον την επίλυση των πολιτικών διαφορών.

Η μέχρι σήμερα διαμάχη γύρω από το θέμα του ονόματος δεν έχει επιτρέψει να δούμε σοβαρά τι μας απομακρύνει με τέτοιον αποφασιστικό τρόπο από τους Σλαβομακεδόνες. Πρόκειται για έναν λαό ορδόδοξο, αγροτικό, χωρίς ιδιαίτερη πολιτισμική λάμψη και με εγγενή κρίση ταυτότητας. Μέχρι και τα μέσα του 19ου αιώνα, θεωρούσαν εαυτούς Ρωμιούς. Μετά βγήκε στην επιφάνεια η βουλγαρική τους πλευρά, ενώ από τη δεκαετία του 1920

άρχισε να ανακαλύπτεται ο Μακεδονισμός. Την ίδια στιγμή ομάδες που μιλούν συγγενικές διαλέκτους σε γειτονικές χώρες αυτοπροσδιορίζονται ως Βούλγαροι ή Έλληνες. Εξ αρχής, ο πραγματικός κίνδυνος για τη νέα συλλογική ταυτότητα των Σλαβομακεδόνων ήταν (και παραμένει) η Βουλγαρία. Από αυτήν προσπαθούν απεγνωσμένα να διαφοροποιηθούν. Επειδή κάτι τέτοιο δεν είναι εύκολο, το ιδεολόγημα του Μακεδονισμού βασίστηκε κυρίως στην αντιπαράθεση με την Ελλάδα. Σε αυτό συντείνει και το γεγονός ότι ένα μικρό τμήμα των σλαβικών πολιτών της ΠΓΔΜ είναι απόγονοι σλαβόφωνων που έφυγαν από την Ελλάδα με το τέλος του ελληνικού εμφυλίου πολέμου.

Το εγγενές πρόβλημα δεν λύνεται ούτε με τη συμφωνία των Πρεσπών. Περιέχει μεν αρκετά άρθρα που αναφέρονται γενικά σε μελλοντικές συνεργασίες, μεταξύ άλλων, στους τομείς της οικονομίας, του τουρισμού, της άμυνας, του πολιτισμού και της εκπαιδεύσεως. Θα πρέπει, όμως, να επισημανθεί ότι, παρά τη διαφορά με το όνομα, ανά-

λογες δράσεις (αποσπασματικές και εκ καθήκοντος) υπάρχουν ήδη μεταξύ των δύο χωρών. Επί παραδείγματι, εδώ και χρόνια στη Σχολή Εθνικής Αρμύνης (ΣΕΘΑ) σπουδάζουν αξιωματικοί από τα Σκόπια. Επιπλέον, σύμφωνα με τις μέχρι σήμερα ενδείξεις, η κύρωση της συμφωνίας των Πρεσπών είναι αμφίβολη και θα αποτελέσει αφορμή πολιτικών εξελίξεων και προκλήσεων εκλογών.

Εν κατακλείδι, έχουμε την ΠΓΔΜ, που η ταυτότητά της είναι εν μέρει δομημένη και στον ανθελληνισμό. Παράλληλα, είναι ένα κράτος που εάν δεν υπήρχε, θα έπρεπε να το εφεύρει η ελληνική εξωτερική πολιτική. Κάτι που επίσης μας συμφέρει είναι η προσπάθεια των Σλαβομακεδόνων να διαφοροποιηθούν από τους Βουλγάρους και να συστήσουν ένα ξεχωριστό έθνος με δική τους γλώσσα. Καλούμαστε να χειριστούμε δύο αντικρουόμενες πραγματικότητες. Οι οικονομικές σχέσεις, το εμπόριο και ο τουρισμός απέτυχαν. Χρειάζεται συγκροτημένη πολιτική παρέμβαση με αιχμή αυτό που εδώ και χιλιετίες είναι το ισχυρό μας όπλο: ο πολιτισμός και η παιδεία. Κάποιες από τις πρώτες, αυτοτονότες σκέψεις είναι σχολεία – στη λογική του Αρσακείου Τιράνων – στα Σκόπια και στο Μοναστήρι μαζί – κές υποτροφίες σε φοιτητές άνοιγμα των παραγωγικών σχολών των Ενόπλων Δυνάμεων – είσοδος φοιτητών/ιερέων στις ελληνικές θεολογικές σχολές. Αυτό πρέπει να γίνουν ασχέτως της κυρώσεως ή μη της συμφωνίας των Πρεσπών...

Ο κ. Αγγελος Μ. Συρίγος είναι αν. καθηγητής Διεθνούς Δικαίου και Εξωτερικής Πολιτικής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο.

ΒΟΛΕΣ / Γράφει ο ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΠΑΡΗΣ

Οι εκπαιδευτικοί παίζει

Ήλθε, είδε, τιμήθηκε στην Κύπρο και απήλθε, χωρίς να αφήσει και πολλά πίσω της η καλύτερη δασκάλα του κόσμου Άντρια Ζαφειράκου. Οι εκπαιδευτικοί του νησιού φαίνεται ότι περί άλλων τρυβάζουν, όπως τα «παιδιά παίζει», κατά το κλασικό της αττικής σύνταξης. Πριν από μερικές μέρες, παιδαγωγός με περγαμινές έλεγε, ότι αυτοί οι οποίοι θα πρέπει να πολλαπλασιαστούν και να πάρουν αυξήσεις, είναι οι βρεφοκόμοι και οι νηπιαγωγοί και όχι οι δάσκαλοι και οι καθηγητές. Το επείγον του ανθρώπου στηρίζον στις επιστημονικές διαπιστώσεις ψυχολόγων ότι ο χαρακτήρας του ανθρώπου, διαμορφώνεται κατά τη βρεφική ηλικία και μέχρι τα πρώτα πέντε χρόνια της ζωής του. Ωστόσο, αυτή η επιστημονική διαπίστωση φαίνεται ότι αποτελεί ουτοπία, όχι μόνο για την κυπριακή πολιτεία, αλλά και για τις πολιτείες σχεδόν όλου του κόσμου. Εξαιρέση ίσως αποτελούν οι σκανδιναβικές χώρες και κάποιες άλλες, όπου το δημόσιο προσφέρει πληρωμένες άδειες για τους γονείς, μέχρι και δύο χρόνια, ή και για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, αν χρειάζεται.

Παλαιμάχος δάσκαλος, με μεταπτυχιακές σπουδές στις Ηνωμένες Πολιτείες έλεγε ότι πριν από το 1974 εφάρμοσε πρωτοποριακές μεθόδους, ακόμη και για σήμερα, σε δημοτικό σχολείο της υπαίθρου, με καταπληκτικά αποτελέσματα. Κατάργησε τις αυστηρές σειρές στα θρανία και τα τοποθέτησε σε κύκλο. Παρότρυνε τα παιδιά να μεταφέρουν παγουράκια με νερό και να πίνουν κατά τη διάρ-

κεια του μαθήματος, κάτι σκανδαλώδες για την εποχή. Ο σοφός δάσκαλος τα μισά μαθήματα τα δίδασκε στην αυλή του σχολείου, σε μια γειτονιά της κοινότητας, μέσα στην εκκλησία, ακόμη και σε χωράφια και μάντρες του χωριού. Το πιο σημαντικό, όμως, ήταν το γεγονός, ότι κατάργησε ουσιαστικά την κατ' οίκον εργασία των παιδιών. Ακόμη και την ορθογραφία τα παιδιά τη μάθαιναν στο σχολείο. Τα αποτελέσματα ήταν καταπληκτικά και τα στήριζε και ο τολμηρός επιθεωρητής της περιοχής. Ωστόσο, ήρθε ο πόλεμος, ανατράπηκαν τα πάντα και μαζί και το όνειρο του πρωτοπόρου δασκάλου.

Αυτές τις μέρες παρακολουθούμε το θέατρο του παραλόγου, ανάμεσα στον υπουργό Παιδείας και τους συντεχνιακούς, για τις αποσπάσεις και τον λεγόμενο εξορθολογισμό της εκπαιδεύσεως. Καλά δεν βλέπει κανείς το χάος στα δημόσια σχολεία, τα απογοητευτικά αποτελέσματα και το χειρότερο την απαξίωση των κυπριακών απολυτηρίων, τα οποία δεν αναγνωρίζονται από πολλά ευρωπαϊκά πανεπιστήμια. Οι μά-

Αυτοί οι οποίοι θα πρέπει να πολλαπλασιαστούν και να πάρουν αυξήσεις, είναι οι βρεφοκόμοι και οι νηπιαγωγοί και όχι οι δάσκαλοι και οι καθηγητές.

χιμοι εκπαιδευτικοί, οι οποίοι κατά χιλιάδες, μέσα στο λιοπήρι, περικύκλωσαν το Υπουργείο Παιδείας, σίγουρα δεν γνωρίζονται για τους «καλοπερασάκηδες» που τη «γλίπαραν» από τη δύσκολη δασκαλική έδρα και απολαμβάνουν τον κλιματισμό πίσω από κάποιο γραφείο. Απαιτούν μέτρα, ώστε τα σχολεία να πάψουν να αποτελούν το προσωρινό καταφύγιο κάθε βασιανισμένου παιδιού. Δεν είναι δυνατό, λένε, η κύρια έγνοια τους να είναι τηρηση της τάξης και όχι η διδασκαλία. Το σύστημα, επιβάλει την παραμονή στην τάξη, ακόμη και των αναλφάβητων παιδιών. Αποτέλεσμα είναι τα παιδιά αυτά, και με το δικό τους, να αντιδρούν και να ενοχλούν, αφού αποστείλει μαρτύριο να βρίσκεισαι τόσες ώρες σε ένα θρανίο και να μην καταλαβαίνεις τι λένε και να μην μπορείς να συμμετάσχεις στο μάθημα. Στα ιδιωτικά, λύθηκε το πρόβλημα, με την εκδίωξη όσων παιδιών δεν μπορούν να παρακολουθήσουν το μάθημα. Βεβαίως προηγούνται πολλά ιδιαίτερα μαθήματα, από το ίδιο το σχολείο.

Το μουσικό ή το ζητούμενο θα πρέπει να είναι ο έλεγχος της παραγωγικότητας των εκπαιδευτικών και όχι οι ώρες που βρίσκονται στις τάξεις. Χαρismaticοί δάσκαλοι και καθηγητές, οι οποίοι μπορούν να αλλάζουν τον τρόπο ζωής και την κοσμοθεωρία των μαθητών, ίσως θα πρέπει να βρίσκονται ακόμη και πιο λίγες ώρες στην τάξη. Αλλά και εκπαιδευτικοί, οι οποίοι καταστρέφουν χαρακτήρες παιδιών, ίσως και χθες, θα πρέπει να απομακρυνθούν από τις τάξεις. Η δασκαλία είναι σπουδαίο λειτούργημα και σίγουρα δεν αξίζει την απαξίωση που παρακολουθούμε αυτές τις μέρες.

Γράψε την ιστορία σου.

Μια ιστορία όπως καμία.
Η δική σου ιστορία.
Γραμμένη με το δικό σου χέρι,
τον δικό σου χαρακτήρα,
τα δικά σου θέλω.
Και με όλη σου τη δύναμη.

Στην Ελληνική Τράπεζα
πιστεύουμε στη δύναμή σου,
όσο κι εσύ, και σε στηρίζουμε.
Ξεκίνα.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Έχεις τη δύναμη.

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΔΑ / Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Ο αντιφασισμός άργησε μια μέρα

Ήταν το 2008 όταν ένα πολιτικό κίνημα με ρίζες, κοινές αρχές και αξίες με τη Χρυσή Αυγή στην Ελλάδα πρωτοεμφανιζόταν στο πολιτικό σκηνικό της Κύπρου. Ήταν γνωστό; Η ακροδεξιά του φύση και οι κοινές τους ιδέες ήταν ξεκάθαρες από την αρχή. Και αυτό δεν ήταν μία απλή διαίσθηση ή εκτίμηση κάποιων αλλά ένα γεγονός υπαρκτό. Αυτός ακριβώς ο σχηματισμός άλλωστε επιχειρούσε να εγγραφεί στο μυτρώο των πολιτικών κομμάτων ως Χρυσή Αυγή Κύπρου και μόνο η ένσταση του Υπουργείου Εσωτερικών οδήγησε στη μετονομασία του και το μετέτρεψε στο σημερινό Εθνικό Λαϊκό Μέτωπο.

Το ότι το ΕΛΑΜ είναι το παράρτημα της Χρυσής Αυγής το παραδέχτηκε βεβαίως το 2013 και ο πρόεδρος του Χρίστος Χρίστου σε εκπομπή στο ΣΙΓΜΑ. Ο ίδιος, άλλωστε, είχε και εμπλοκή στην Αθήνα, τόσο ως στέλεχος του εκεί κόμματος όσο και στην προσωπική φρουρά του αρχηγού της Χρυσής Αυγής Νίκου Μιχαλολιάκου. «Ένας από τους πιο δυνατούς πυρήνες», όπως διατυμπάνιζε ο βουλευτής της Χρυσής Αυγής Ηλίας Κασιδιάρης. Αυτός μάλιστα μαζί με άλλα πρωτοκλασάτα στελέχη του φασιστικού κόμματος επισκέπτονταν την Κύπρο για την οργάνωση και τη στελέχωση του παραρτήματός τους. Ποιος όμως ενοκλήθηκε και ποιος αντέδρασε με αυτό; Πλην του ΑΚΕΛ μάλλον κανένας. Ούτε όταν αποδείχτηκε πως προχωρούσαν το καλοκαίρι σε στρατιωτικές ασκήσεις, ούτε μετά από επιθέσεις που δέχτηκαν Τουρκοκύπριοι, ούτε ακόμη με τους τραμπουκισμούς του βουλευτή τους, Λίνου Παπαγιάννη εντός της βουλής. Το θέμα μας τότε περιορίστηκε στο αν θα διαβάξεται ή όχι η εγκύκλιος για το ενωτικό δημοψήφισμα. Και όχι για την παρεκτροπή ολόκληρου του Σώματος και τον εξευτέλισμό των θεσμών.

Κανένας, λοιπόν, δεν είχε ούτε το αισθητήριο αλλά ούτε τα αντανακλαστικά να σταθεί εναντίον του ΕΛΑΜ, όταν αυτό προειδοποιούσε ξεκάθαρα για το τι είναι. Και μάλλον κανένας δεν ενδιαφερόταν, καθώς δεν ένιωθε να απειλείται από το κόμμα της Ακροδεξιάς.

Κάποιοι το είδαν με συμπάθεια, όταν μπήκαν στη βουλή άλλοι το είδαν ως την «ωφέλιμη» δύναμη που θα έσπαζε την πλειοψηφία ΔΗΣΥ-ΑΚΕΛ, αλλά και πως θα μπορούσε να χαλάσει τα όποια παιχνίδια πλειοψηφίας, ενδεχομένως να σχεδίαζε η κυβερνητική παράταξη με την αντισυστημική του ψήφω. Αν κρίνουμε και από τις δηλώσεις κ. Χρίστου στην «Κ», πως κάποιοι τον προσέγγισαν στις προεδρικές μπορούμε εύκολα να εξαγάγουμε το συμπέρασμα ότι αποτειλούσε έναν εν δυνάμει κρυφό σύμμαχο για κάποιους.

Ο κρυφός αυτός σύμμαχος, όμως, όχι μόνο ανέτρεψε τις όποιες εκτιμήσεις τους, αλλά άρχισε να ενισχύεται επικίνδυνα. Τόσο πολύ που πλέον φλερτάρει με μια έδρα στην ευρωβουλή, αλλά και με το ενδεχόμενο να καταστεί τέταρτη κοινοβουλευτική δύναμη.

Και μόνο τώρα άρχισαν και οι δηλώσεις εναντίον του ΕΛΑΜ και η όποια αντιφασιστική στρατηγική. Εδώ, λοιπόν, εδράζεται και ο λόγος και η σκοπιμότητα των συντεταγμένων αντιδράσεων του ενδιάμεσου χώρου απέναντι στο ΕΛΑΜ. Γιατί οι ομιλίες του Χρίστου Χρίστου για το πραξικόπημα κινούνταν περίπου στο ίδιο πλαίσιο τόσο το 2016 όσο και το 2017. Τότε, γιατί δεν σήκωναν σημαία εναντίον του φασισμού και της ακροδεξιάς;

Είναι γι' αυτό λοιπόν που ενοχλούμαστε όταν βλέπουμε το σημερινό θέατρο. Το θέατρο όπου η ΕΔΕΚ θυμάται τους αγώνες της και ανοίγει μέτωπο με τον φασισμό. Αυτό υποτιμά και το ίδιο το κόμμα αλλά και τη δική μας νομιμότητα και ανοχή στην υποκρισία. Αναμέναμε από το κόμμα των Σοσιαλιστών να είχε τα κατάλληλα αντανακλαστικά εδώ και καιρό, γνωρίζοντας τι θα πει ακροδεξιά. Ο λόγος που το ΕΛΑΜ κατάφερε να ανδρωθεί και να απειλεί να κερδίσει και την έδρα στη Ευρωβουλή αλλά και μεγαλύτερα ποσοστά είναι και γιατί μέρος αυτών των κομμάτων ακολούθησαν ρητορική και θέσεις που δεν αποκλίνουν από τα όσα λέει το ΕΛΑΜ. Αυτό θα πρέπει να εξετάσουν και να κάνουν τη δική τους αυτοκριτική. Γιατί δυστυχώς ο αντιφασισμός άργησε μια μέρα. Και τους βρήκε όλους απροετοίμαστους αλλά και μικρότερους των περιστάσεων. Ας προσπαθήσουν τουλάχιστον σήμερα να παραδεχτούν τα λάθη της πορείας τους παρά να επιχειρούν αρπαχτές που κανέναν δεν πείθουν. Ίσως η ανασκόπηση και η αναδιοργάνωση και θέσεων και προτάσεων, να μπορέσει να κόψει αποτελεσματικά την απειλή που λέγεται ΕΛΑΜ.

economidoum@kathimerini.com.cy

Και οι Ολλανδοί, παλεύουν με τη ζέστη!

ΕΝ ΚΑΜΙΝΩ / Του **ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Χωρίς γλώσσα, οι λέξεις χάνουν την ταυτότητά τους

Η εκπόνηση ενός εγχειριδίου καλών τρόπων σε δημοσιογραφικό επίπεδο είναι υποκριτική. Αφενός μεν ως κίνηση και χωρίς να εξετάσει κανείς το περιεχόμενο, δεν πρό- σφερε το παραμικρό ως προς τον πυρήνα του Κυπριακού. Το ξαναέγραψα. Αυτός αποτελείται από λέξεις που ακόμη η ανάγνωση, το περιεχόμενο και το νόημα, δεν έχουν ίδια ανάγνωση από τις δύο πλευρές. Εκεί που πρέπει δηλαδή οι λέξεις να έχουν μια σημασία, έχουν χάσει την ταυτότητά τους για 44 χρόνια λες και βγαίνουν από στόματα χωρίς γλώσσα.

Η εισβολή της Τουρκίας στην Κύπρο. Ε ναι, το γράφω. Και αφού το έγραψα, και εφόσον για τις λέξεις λέμε, είμαι απορριπτικός, «οκιάς», μέχρι δεν ξέρω κι εγώ τι. Λες και η πρόταση δεν αντικατοπτρίζει την αλήθεια. Που είναι πρωταρχική θέση μιας άλλης αλήθειας. Ότι κανένα εγχειρίδιο καλών τρόπων στον κόσμο δεν θα εξηγήσει ότι έχει δημιουργηθεί μια παρανομία, ότι ανέπτυξε δομές, ότι έχει οικονομία και πως πέραν των θυμάτων της εισβολής που ακόμη αναζητούνται, καριέρες χτίστηκαν, εκατομμύρια φαγώθηκαν, άνθρωποι τυτύηκαν στα μαύρα. Και στις δύο πλευρές. Κι αντί να δίνουμε τον φταιχτη, δίνουμε το δάχτυλο. Με ευθύνη ενός ευρωπαϊκού οργανισμού, ο οποίος προφανώς αναζητά και βρήκε κονδύλια για να παραγάγει ένα εγχειρίδιο καλών τρόπων, και να μας το δώσει σαν μια καλοψημένη μπριζόλα ανάμεσα στα πόδια δύο πεινασμένων. Το μόνο που έκανε ήταν να επιβεβαιώσει τα άδεια στομάχια των πεινασμένων.

Όχι για τη σημασία των λέξεων, ούτε καν για την αλήθεια, αλλά για την έλλειψη αυτοκριτικής. Αυτή είναι η πείνα μας. Η έλλειψη αυτοκριτικής. Η οποία δεν εξισώνεται με το τρεις λαλούν και δυο χορεύουν του κάθε ευρωπαϊκού ή μη οργανισμού που νομίζει πως επιτελεί έργο, και πως σε κάθε έργο είναι δεκτή η κριτική. Μπορεί μέσα στα ευρωπαϊκά σαλόνια

να σοβούν οι διαφωνίες, ωστόσο, στην πραγματικότητα του κόσμου στον οποίο απευθύνεσαι, «σημασία» έχει η μπριζόλα που προσγειώθηκε στα πόδια και ο καβγάς για το ποιος θα πάρει το ψαχνό και ποιος δικαιούται το κόκκαλο, όταν το πρόβλημα είναι ο μάγειρας. Ο οποίος ευθύνεται για αγνοούμενους τους οποίους εμείς, με δική μας ευθύνη, αναζητούμε δεκαετίες μετά, αναβοσβήνει τη σημαία στον Πενταδάκτυλο και φροντίζει σε κάθε διάσκεψη να μας πετάξει λιγη ακόμη μπριζόλα για να βγάλουμε λίγο ακόμη τα μάτια μας. Κι αντί να τα βάλουμε με τον μάγειρα, αντί να τον δείξουμε το ρολόι των δεκαετιών και να του πούμε πως το φαί

έχει καεί από καιρό, στρέφουμε μεταξύ μας τα βέλη. Και η Ευρώπη αυτό το λέει επικοινωνιακό διάλογο. Ωστόσο, δεν το έκανε στο Ισραήλ και στην Παλαιστίνη. Ας το κάνει εκεί, εφόσον το μόνο που λείπει και από εκεί, είναι ένα γλωσσάρι. Που εκεί σκοτώνονται καθημερινά, αλλά εμείς εδώ έχουμε μια «ειρήνη» που δεν θα την εκμεταλλευτούμε ποτέ για να δώσουμε απαν-

τήσεις καταρχάς στους εαυτούς μας. Αφήσαμε τον χρόνο να παγώσει την πληγή και από πάνω θα πρέπει να καλωσορίσουμε την όποια εναλλακτική περιγραφή θέλει να μετατρέψει το τραύμα από βαθύ και χρόνιο, σε απλή γρατζουνιά. Να δοθούν απαντήσεις για τους αγνοούμενους και για τον βιασμό της μνήμης από τα εκατομμύρια των κονδυλίων. Να υπάρξει μια διαπραγμάτευση για το Κυπριακό ειλικρινής και μια Ευρώπη να τραβήξει το αφτί της Τουρκίας, αντί να παράγει εθελοντικά εγχειρίδια καλών τρόπων. Γίνεται; Αλλιώς ας φτιάξουν οι Τ/κ ένα γλωσσάρι, γιατί θα το χρειαστούν εκείνοι ώστε να περιγράψουν τις σχέσεις τους με την Τουρκία στο εγγύς μέλλον. Και εκεί να δεις πείνα, αλλά αν εκεί κοιτάς για να κορέσουν την πείνα σου αυτή, μην έχεις παράπονο που θα μείνεις νηστικός.

tsikalasm@kathimerini.com.cy

ΣΥΝΙΣΤΩΣΕΣ / Του **ΤΑΣΟΥ ΤΡΥΦΩΝΟΣ**

Μας τρολάρουν γενικώς...

Τρολάρω: σχετικά καινούργιος όρος που ήρθε στη ζωή μας. Στη γλώσσα του διαδικτύου η λέξη περιγράφει κάποιον χρήστη του Ίντερνετ με πονηρά προκλητικές, σκόπιμα ανόητες ή επιτηδευμένα εκτός θέματος θέσεις και απόψεις σε μια online ανοιχτή κοινότητα (mailing list, chat room ή μπλογκ), με πρωταρχική πρόθεση να προκαλέσει και να ερεθίσει άλλους χρήστες ή με κάθε τρόπο να επιφέρει διαταραχή σε μια διαδικτυακή συζήτηση για οποιοδήποτε θέμα και να πετύχει μια αλυσίδα αντιδράσεων από άλλους χρήστες.

Δεν χρειάστηκαν πάντως τη χρήση του διαδικτύου ώστε να μας «τρολάρουν» ο αρχιεπίσκοπος Κύπρου και η διοικήτρια της Κεντρικής Τράπεζας Χρυστάλλα Γιωρκάτζη. Η κυρία Γιωρκάτζη, αφού την έψαχνε όλη η Κύπρος για το θέμα του Συνεργατισμού, αντί να βγει σε κάποια τηλεοπτική εκπομπή ή να δώσει μια εφ' όλης της ύλης συνέντευξη σε μια εφημερίδα, έκανε τηλεφωνικές δηλώσεις σε οικονομικό site. Οι δηλώσεις «εδώ σταύρωσαν τον Ιησού Χριστό, θα ντραπούν τη Χρυστάλλου;» ήταν πάντως κάτι που δεν περίμενε κανείς να ακούσει από τη «σιδερή κυρία» της δημόσιας υπηρεσίας με τις απολαβές των 181,972 ευρώ τον χρόνο. Μα «Χρυστάλλου»; Ούτε καν «Κρύσταλ» που όσο να ναι παραπέμπει και «Δυναστεία» των 80's; Καθόλου σικ. Πώς να μην πιστέψει κάποιος ότι ήταν τρολ η συνέντευξη; Για να πάμε όμως στα ουσιαστικά. Η δήλωση «αυτό που ενοχλεί και με υποσκάπτουν είναι το γεγονός ότι ξέρω πολλά για πολλούς» είναι μια δήλωση-ομολογία συγκάλυψης και θα πρέπει να εξεταστεί. Τι μας λέει δηλαδή η κυρία Γιωρκάτζη; Αυτό που υποψιαζόμασταν όλοι; Τόσα χρόνια ως γενική ελέγκτρια του κράτους κρατάει πολλά για πολλούς; Κι αφού τα ξέρει γιατί δεν τα λέει; Για να έχει την «ασπίδα» της; Είναι σωστά πράγματα αυτά εάν θέλουμε να είμαστε σοβαρό κράτος; Η κυρία Γιωρκάτζη όμως δεν είναι το μόνο δημόσιο πρόσωπο που κατά καιρούς έχει εκτοξεύσει αυτή την «προειδοποίηση-απειλή» προς κάθε παραλήπτη και σχεδόν ποτέ κανείς δεν το «άνοιξε» τελικά το ρημάδι το στόμα του να μάθουμε τι πήγαν και για ποιος. Για την ιστορία να πούμε ότι την επόμενη της συνέντευξης η κυρία Γιωρκάτζη βγήκε στο ΣΙΓΜΑ και πάνω-κάτω διέφυσε ή ανασκεύασε τις πιο πάνω δηλώσεις, προκαλώντας την αντίδραση του δημοσιογράφου που τις πήρε, ο οποίος όμως δεν την είχε πχογραφήσει σε κασέτες. Οπότε είναι ο λόγος του ενάντια στον δικό της.

Πάμε στο άλλο επικό τρολάρισμα της βδομάδας. Να του το αναγνωρίσουμε του Μακαριότατου. Είναι όλο εκπλήξεις. Μιλάμε για τον προκαθήμενο της Εκκλησίας της Κύπρου που ελέγχει διαρκώς την παιδεία από το 1960. Είναι γνωστό ότι τις περισσότερες φορές χωρίς την έγκριση του αρχιεπισκόπου δεν διορίζεται ο υπουργός παιδείας. Μιλάμε για τον αρχιεπίσκοπο του οποίου η ονομαστική του εορτή είναι σχολική αργία. Τώρα μετά τις αντιδράσεις ζήτησε να καταργηθεί. Μιλάμε για την κοσμική εκπαίδευση που επίσης κλείνει τα σχολεία για σχολικές αργίες στη θρησκευτική εορτή της κάθε ενορίας, της Αναλήψεως, των Τριών Ιεραρχών (ημέρα των γραμμάτων!) και στη γιορτή του ιδρυτή της Εκκλησίας της Κύπρου. Πέντε ημέρες. Στην κρίση μεταξύ Υπουργείου Παιδείας και εκπαιδευτικών, οι τελευταίοι πίστεψαν ότι θα βρουν ένα «σύμμαχο». Έλα όμως που ο αρχιεπίσκοπος τους αιφνίδιασε. «Ένωσα ντροπή με αυτό που είδα» δήλωσε μετά την ογκώδη συγκέντρωση των εκπαιδευτικών στους δρόμους. «Ο κόσμος θα τους εμέσει» συνέχισε. Οι εκπαιδευτικές οργανώσεις βγήκαν στην αντιμετώπιση με δηλώσεις περί κατάργησης της αργίας για την ονομαστική του εορτή – αλλά είπαμε ήδη τους πρόλαβε – και γενικότερα κατά τις παρεμβάσεις του Αρχιεπισκόπου στα τις παιδείας. Όμως, όπως σωστά υπέδειξαν πολλοί συνάδελφοι, αγαπητοί εκπαιδευτικοί αργήσατε τραγικά. Πού ήταν η αντίδρασή σας όταν ο αρχιεπίσκοπος έκανε εμπρηστικές δηλώσεις εναντίον πληθυσμιακών ομάδων (άθεους, μετανάστες, Τουρκοκυπρίους, ομοφυλόφιλους, κομμουνιστές, πρόσφυγες, αλλοδαπούς κτλ.). Εκεί δεν έπρεπε να αποδείξετε ότι οι εκπαιδευτικοί σε κάθε κοινωνία οφείλουν να είναι το πιο προοδευτικό κομμάτι της; Πού ήσασταν όταν βλέπατε όλα αυτά τα χρόνια την παιδεία μας να επηρεάζεται τόσο πολύ από την Εκκλησία και να μειώνεται ο κοσμικός της χαρακτήρας; Εκτός αν όλοι τελικά τρολάρουμε όλους σ' αυτό τον τόπο;

trifonost@sppmedia.com

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / Της **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Το βαθύτερο πρόβλημα της παιδείας

Η Εκκλησία (βλέπε αρχιεπίσκοπος) κάλεσε λέει τους εκπαιδευτικούς να αρθούν στο ύψος των περιστάσεων, να αφήσουν τους εγωισμούς και τους ετισθελισμούς και να συνεργαστούν με τον υπουργό για το καλό των παιδιών μας. Και για όσους δεν αντιληφθήκατε τι ακριβώς έχει συμβεί σας το κάνω πιο λιανά. Ο αρχιεπίσκοπός μας, ο οποίος δεν θα έλεγε κανείς ότι διακρίνεται ούτε για την παιδεία ούτε και για τον πολιτισμό του, αλλά το ακριβώς αντίθετο δεδομένου ότι πολλαπλά έχει παραβιάσει με τις ρητορικές του, ευρωπαϊκές και άλλες διεθνείς συμβάσεις προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, έρχεται τώρα να κάνει παρέμβαση στα ίδια παιδείας επικαλούμενος το... καλό των παιδιών μας. Πώς ορίζει ο συγκεκριμένος το «καλό των παιδιών» μας είναι ένα θέμα από το οποίο

θα έπρεπε ήδη το κράτος να διαχωρίσει τη θέση του. Ένα κράτος βέβαια το οποίο σέβεται τον πολιτισμό του και αντιλαμβάνεται την αξία της παιδείας και όχι ένα κράτος όπως το δικό μας το οποίο εδώ και δεκαετίες θυσιάζει την παιδεία προκειμένου να έχει την εύνοια της Εκκλησίας με όλα τα «ανταλλάγματα» που μια τέτοια εύνοια συνεπάγεται. Με πιο απλά λόγια το πρόβλημα της παιδείας δεν είναι όλα αυτά που συμβαίνουν τώρα με τις διαμαρτυρίες των εκπαιδευτικών και με την αλαζονική στάση του Υπουργείου. Το πρόβλημα της παιδείας ξεκινά και τελειώνει σ' αυτό το θλιβερό αλισβερσίο μεταξύ κράτους και Εκκλησίας, το οποίο προκειμένου να συνεχίσει να εξυπηρετεί τα συμφέροντα αμφοτέρων καταδικάζει την παιδεία σε ένα απαρχαιωμένο τρόπο σκέψης με σκοταδιστικές αποκρώσεις. Και γι' αυτό ευθύνονται όλοι οι εμπλεκόμενοι,

βλέπε συνδικαλιστικές οργανώσεις, εκπαιδευτικοί, σύνδεσμοι γονέων, δάσκαλοι κτλ. κτλ. Διότι κανένας τους μέχρι τώρα δεν έχει καταβεί στους δρόμους για να απαιτήσει τον διαχωρισμό της Εκκλησίας από το κράτος στα θέματα της παιδείας με αποτέλεσμα να επιτρέπουν όλοι τους, εδώ και χρόνια, στον κάθε σκοταδιστή ιερωμένο να «διορίζει» τους δικούς του υπουργούς Παιδείας, οι οποίοι δεν έχουν ούτε τα κότσια αλλά ούτε και την ικανότητα να σταθούν στο ύψος των περιστάσεων για το πραγματικό καλό των παιδιών μας και όχι το «καλό» όπως το καθορίζουν οι σκοταδιστικές αντιλήψεις. Και όσο το κράτος δεν κάνει αυτό τον διαχωρισμό μεταξύ Εκκλησίας και παιδείας τόσο η παιδεία μας θα αφήνεται έρμαιο στην ημιμάθεια και στις ρατσιστικές αντιλήψεις του κάθε ιερωμένου που δυσφημεί το νόημα της ορθοδοξίας με τα λόγια και τις πράξεις

του και που αλλοιώνει καθημερινά τις αξίες του πολιτισμού μας. Ίσως χρειάζεται να θυμίσω πως ο ίδιος ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας σε μια από τις πιο «ντροπισιαστικές» (για τον σκεπτόμενο πολίτη) ομιλίες του χαρακτήρισε τον αρχιεπίσκοπό μας ως μια από τις λαμπρότερες εκκλησιαστικές μορφές του τόπου. Έναν άνθρωπο ο οποίος έχει δημόσια τοποθετηθεί με τον πλέον ρατσιστικό και άθλιο τρόπο εναντίον των προσφύγων, των ομοφυλόφιλων, των Τουρκοκυπρίων κτλ. καταπατώντας κάθε διεθνή και ευρωπαϊκή σύμβαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Όταν το κράτος, λοιπόν, προκειμένου να μη διατράξει τα «ιερά και τα όσια» των μικροκομματικών του συμφερόντων «υποκλίνεται» κατά αυτόν τον τρόπο σε ανθρώπους που προάγουν τον δικασμό και τον ρατσισμό, τότε πού είναι τα εχέγγυα ότι γνωρίζει και αναγνωρίζει τις αξίες της παιδείας και του πολιτισμού

μας; Οι πλείστες κυβερνήσεις αυτό έπρατταν τόσα χρόνια. Αφηναν την παιδεία στο έλεος της «Εκκλησίας» εκτεθειμένη στις αναχρονιστικές αντιλήψεις του προκαθήμενου και με υπουργούς πόνια του, οι οποίοι εκεί όπου έπρεπε να υπερασπιστούν τις αξίες του πολιτισμού προτιμούσαν να παριστάνουν την πάπια για να μην δυσανεστήσουν τα «ιερά τέρατα». Αν πραγματικά θέλυσαμε την παιδεία να απαλλαχτεί από τις αγκυλώσεις της το πρώτιστο που πρέπει να απαιτήσουμε είναι ο διαχωρισμός κράτους και Εκκλησίας σε θέματα παιδείας. Ούτως ώστε να μην έχουμε αυτές τις εξωφρενικές παρεμβάσεις οι οποίες αποδεικνύουν πως η παιδεία μας όσο επαφίεται στην «λαμπρή κρίση» των νηγτών της Εκκλησίας μας δεν πρόκειται να βρει το φως της.

elenixenou11@gmail.com

Τα 2 μεγάλα λάθη του Νίκου Αναστασιάδη

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΣΑΒΒΙΔΗ

Σε μια συνάντησή μου στο Ντουμπάι, πριν από 14 χρόνια, με τον ιδιοκτήτη της μεγαλύτερης ιδιωτικής τράπεζας στα Εμιράτα και γιο του δεύτερου πιο πλούσιου άντρα του Ντουμπάι, τον ρώτησα τι τον κρατά ξύπνιο τις νύκτες. Μου απάντησε ότι ήταν η ανησυχία ότι θα τον πάρει τηλέφωνο ο εμίρης και θα του ζητήσει τον λόγο γιατί καθυστερεί τη νέα πτέρυγα του αεροδρομίου του Ντουμπάι, αφού μια εταιρεία του, είχε αναλάβει την προμήθεια εξοπλισμού στο αεροδρόμιο και ήθελε να παραδώσει εντός της διορίας.

Ο Εμίρης είχε πάρει πάνω του την ευθύνη της παράδοσης της νέας πτέρυγας και ήταν αποφασισμένος να το ολοκληρώσει. Ήταν έτοιμος να κινητοποιήσει τα πάντα και τους πάντες για να το πετύχει. Να ζητήσει τον λόγο από τον ποιονδήποτε του καθυστερεί το έργο. Το είχε πάρει προσωπικά το θέμα. Ξέρουμε πού βρίσκεται το Ντουμπάι σήμερα και βλέπουμε και την Κύπρο σήμερα.

Ο Πρόεδρος Αναστασιάδης δεν παίρνει πάνω του θέματα, παρά μόνο όταν φτάσουν σε αδιέξοδο. Αυτό έγινε με το ΓεΣΥ, ειδικά όταν αντιλήφθηκε ότι οι ψιφοφόροι το ήθελαν. Το ίδιο θα γίνει και με τις κάμερες φωτοεπιστήμανσης στους δρόμους, επειδή ο κόσμος έχει αγαπήσει να πηγαίνει σε κηδείες παιδιών. Δεν το έκανε για τις Κυπριακές Αερογραμμές, για τα δημόσια νοσοκομεία, για τον Συνεργατισμό, δεν θα το κάνει για την δημόσια εκπαίδευση, δεν θα το κάνει για την τοπική αυτοδιοίκηση,

ούτε για το περιβάλλον, τα ναρκωτικά και την εγκληματικότητα. Άρα το πρώτο μεγάλο λάθος του Αναστασιάδη είναι ότι δεν παίρνει προσωπικά θέματα που αφορούν τους πολίτες παρά μόνο όταν υποχρεωθεί να το κάνει.

Το δεύτερο λάθος του Αναστασιάδη είναι ότι δεν διορίζει άτομα τα οποία να θεωρούν τον εαυτό τους ως το κλειδί για κάθε πόρτα. Δεν αναφέρομαι σε άτομα κλειδιά σε κάθε πόρτα, αλλά άτομα κλειδιά για κάθε πόρτα, δηλαδή το κάθε πρόβλημα, είναι το άτομο που θέλει να αναλάβει ένα θέμα και να το διεκπεραιώσει μέχρι να μην είναι πρόβλημα. Αυτό το άτομο δεν φεύγει από τα προβλήματα, αλλά τρέχει σε κάθε πρόβλημα. Εάν υπάρχει θέμα που δεν τελειώνει θα είναι το άτομο που θα θέλει να το ολοκληρώσει. Θέματα τα οποία κρονίζουν, με αυτό το άτομο, το κλειδί για κάθε πόρτα, κλείνουν αμέσως. Τα τελευταία χρόνια που συναντώ άτομα που έχει διορίσει ο Πρόεδρος Αναστασιάδης, αναρωτιέμαι κατά πόσον το άτομο μπροστά μου είναι το κλειδί για κάθε πόρτα. Πλήρως απογοήτευση. Διόρισε ίσως ένα μόνο άτομο που θέλει να είναι το κλειδί για κάθε πόρτα και για τον οποίο ο Πρόεδρος Αναστασιάδης συνεχώς παραπονιέται για τις πόρτες που ανοίγει.

Είδη κανείς το Ντουμπάι τελευταία;

Ο κ. Παναγιώτης Σαββίδης είναι αναπληρωτής πρόεδρος Συμμαχία Πολιτών.

Χάσμα επιδιώξεων και πρακτικής

Της ΡΙΤΑΣ ΠΑΝΑΟΥΡΑ

Αναγράφεται ως σκοπός των Αναλυτικών Προγραμμάτων της εκπαίδευσής μας η διαμόρφωση του λειτουργικά και τεχνολογικά εναλλάβητου πολίτη με δεξιότητες διά βίου μάθησης, επικοινωνίας και συνεργασίας, με κριτική και δημιουργική σκέψη. Η αποτίμηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων σε αυτούς τους τομείς δεν έχει παρά μηδαμινή σχέση με τη συμμετοχή μας σε διεθνείς διαγωνισμούς (τύπου TIMSS, PISA). Οι χώρες που διακρίνονται σε αυτούς δεν αποτελούν απαραίτητα παράδειγμα προς μίμηση, εάν προσμετρήσουμε τους δείκτες σοβαρών κοινωνικών προβλημάτων που έχουν, ως απόρροια ενός πειστικού εκπαιδευτικού και κοινωνικού συγκείμενου.

Επιδιώκουμε να έχουμε μία ανθρωποκεντρική παιδεία, η οποία σέβεται και αποδέχεται τις διατομικές διαφορές, αγκαλιάζει και στηρίζει τα παιδιά με μαθησιακές και άλλες δυσκολίες. Επιδιώκουμε την ένταξη των αλλογλωσσών παιδιών στο πλαίσιο της διαπολιτισμικότητας. Επιδιώκουμε να διατηρήσουμε τα χαμηλά ποσοστά εκρών μαθητών από το σύστημα. Τεράστιο είναι το χάσμα των επιδιώξεών μας με την πρακτική μας. Ο σκοπός που θέτουμε προσομοιάζει με αντίστοιχες επιδιώξεις εκπαιδευτικών συστημάτων τα οποία επενδύουν στην αυτενέργεια του μαθητή, στην αφιέρωση χρόνου για διερεύνηση και πειρατισμό, στην παραγωγή λόγου χωρίς στεγανά, στη διεπιστημονική προσέγγιση, στην αντικατάσταση των εξετάσεων με άλλες μορφές αξιολόγησης. Οι προϋποθέσεις αυτές δεν τηρούνται ούτε στο ελάχιστο, στο δικό μας σύστημα.

Μέσω σε αυτό το προβληματικό πλαίσιο είναι τουλάχιστο άστοχο, κατά την άποψή μου, να υποστηρίζεται ότι μεμονωμένα ημίμετρα, με στόχευση μόνο σε ζητήματα ωρών των εκπαιδευτικών, μπορούν να αποδώσουν με οποιοδήποτε τρόπο στη βελτίωση των αποτελεσμάτων. Από ιδρυστές της Κυπριακής Δημοκρατίας εντοπίζει κανείς σχέδια εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων. Είναι νομοτέλεια στην παι-

δαγωγική επιστήμη ότι καμία μεταρρύθμιση δεν μπορεί να επιτύχει εάν δεν στηρίζεται στον εκπαιδευτικό. Έχουμε τους εκπαιδευτικούς με τα υψηλότερα ακαδημαϊκά προσόντα διεθνώς, η συντριπτική πλειοψηφία των οποίων ασκεί το επάγγελμα ως λειτούργημα, υπερβάλλει εαυτόν για να αναπτύξει υγιείς προσωπικότητες, πολύπλευρα ανεπτυγμένες. Έχουμε τους εκπαιδευτικούς οι οποίοι από το 2010 αφιλοκερδώς αφιέρωσαν πολύ από τον προσωπικό τους χρόνο για να συμβάλουν στην ανάπτυξη Αναλυτικών Προγραμμάτων, δίνοντας ανατροφοδότηση για εκπαιδευτικό υλικό, συμβάλλοντας με ιδέες και πρακτικές. Δεν έχουν την ευθύνη οι ίδιοι εάν η Πολιτεία δεν βρήκε τρόπο να αξιολογεί και να επιβραβεύει αντικειμενικά τους εκπαιδευτικούς και να απομακρύνει τα «ζιζάνια».

Εκεί που η εκπαίδευσή μας είχε πρόβλημα συνάφειας επιδιώξεων και πρακτικών υλοποίησής τους, τώρα ναρκωθέτσε και τα θεμέλιά της, στιγματίζοντας άδικα και ατεκμηρίωτα το βασικό ανθρώπινο στοιχείο της, τον εκπαιδευτικό. Σε αυτό τον τόπο είδαμε οικονομικούς κολοσσούς που παρουσίαζαν εντέχνως με λογιστικές πράξεις, καμελοφτιαγμένους πίνακες με αποδοτικούς αριθμούς, να οδηγούνται σε οικονομική κατάρρευση, η οποία παρέσυρε μία ολόκληρη οικονομία. Οι καλοφτιαγμένοι πίνακες και οι αριθμοί στην εκπαίδευση μπορεί να προκαλέσουν πρόσκαιρο χειροκρότημα από συμβουλευτικούς οίκους, μη σχετικούς με την εκπαίδευση, οι οποίοι αρέσκονται σε λογιστικές αλχημείες, μακροπρόθεσμα όμως θα οδηγήσουν σε εκπαιδευτική κατάρρευση η οποία θα παρασύρει μία ολόκληρη κοινωνία. Η κοινωνία αυτή θα έχει ήδη χάσει τη σημαντικότερη επένδυσή της: την επένδυση στον άνθρωπο, τη μόρφωση και την παιδεία. Ίσως έτσι θα είναι πιο εύκολα έρμαιο σε διάφορες επιδιώξεις, διάφορων τύπων και μορφών.

Η δρ Ρίτα Παναούρα είναι αναπληρώτρια καθηγήτρια Μαθηματικής Παιδείας, κοσμητορας Σχολής Επιστημών της Αγωγής, Πανεπιστήμιο Frederick.

Οι αναταράξεις στη Νικαράγουα κλονίζουν τη χώρα, στην 39η επέτειο της επανάστασης.

Εξορθολογισμός

Του ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ

Η συζήτηση για τις πολιτικές «εξορθολογισμού» στον χώρο της παιδείας καλά κρατεί. Συζητήσεις, αντιπαραθέσεις. Σε αυτή τη συζήτηση καταθέτω ορισμένες σκέψεις:

1. Συζήτηση με ορίζοντα. Εξορθολογισμός σημαίνει μέτρα για να γίνουν κάποια πράγματα καλύτερα. Αν γίνουν, πάμε στα σημαντικότερα.
2. Ο «υπερσυντεχνιασμός» βλάπτει την παιδεία. Περιορισμός του χρόνου που διατίθεται σε απαλλαγές από διδακτικό χρόνο σε συνδικαλιστές.
3. Τερματισμός σε μειώσεις διδακτικού χρόνου για πράγματα που έχουν ξεπεραστεί όπως λ.χ. η μείωση χρόνου των καθηγητών για έκδοση περιοδικού κάθε Μάιο. Η εποχή λέει «μόνο ηλεκτρονικά περιοδικά».
4. Να διατηρηθεί η μείωση του διδακτικού χρόνου για τον υπεύθυνο τμήματος. Αυτή η ρύθμιση συνιστά ένα κλειδί για το καλύτερο σχολείο και την καλύτερη επικοινωνία με τους μαθητές.
5. Τέρμα στις σχολικές αργίες που συμπίπτουν με την εορτή του

τοπικού αγίου, του αρχιεπισκόπου, ή των τριών ιεραρχών.

6. Αναδιάρθρωση του σχολικού χρόνου που συνδέεται με αργίες (αφαίρεση - πρόσθεση) με βάση παιδευτικές ανάγκες και όχι κατ' ανάγκη τη θρησκευτική παράδοση.

7. Το σχολείο να ανοίξει τις πύλες του στους πιο ειδικούς σε σχολικές εκδηλώσεις ή εορτασμούς. Αξιοποίηση της γνώσης που φέρουν καθηγητές της ανώτατης εκπαίδευσης. Συναντήσεις με πρόσωπα που έζησαν γεγονότα (όπου είναι εφικτό), επικαιροποίηση της ιστορικής καλλιέργειας με προβολή ταινιών, ντοκιμαντέρ, αφηγήσεις, επισκέψεις σε μουσεία και χώρους με ειδικές μνήμες.

8. Κατάργηση του πλήθους από «ημέρες» που οδηγούν σε υπερπαραγωγή φυλλάδιων ή τυποποιημένων εγκυκλίων από το Υπουργείο. Συμμετέχεις στην Ε.Ε., συνεπώς δεν θέλεις φυλλάδιο για την Κοινοπολιτεία! Πολλά ζητήματα που σήμερα κυκλοφορούν σε φυλλάδια τα καλύπτει η ύλη στο μάθημα της ιστορίας, συνεπώς αυτό δίνει ευ-

καιρία για διάλογο με τους μαθητές με βάση την επικαιρότητα.

9. Ονομασίες σχολείων που να αναδεικνύουν την τοπική παράδοση, όχι ονομασίες του τύπου άλφα ή βήτα περιφερειακό!

10. Τα σχολικά κτήρια είναι δημόσιος πλούτος. Να είναι ανοικτά και μετά τις 2 μ.μ., οι γειτονιές, οι τοπικές κοινωνίες να έχουν λύσεις για δραστηριότητες με κυρίαρχες τις αθλητικές/πολιτιστικές/εμπροφωτικές. Αυτό το σημείο μπορεί να προχωρήσει με κορηγίες. Διευθυντές και Εφορείες γνωρίζουν καλύτερα ποιοι σε κάθε περίπτωση μπορεί να συνδράμουν οικονομικά την προσπάθεια αυτή. Πώς έχουμε τη Σεβέριο Βιβλιοθήκη;

11. Ο «εξορθολογισμός» οδηγεί κάπου, σημαίνει σχέδιο για τα μεγάλα που θέλουν αλλαγές: αξιολόγηση, επιμόρφωση, κτηριακές υποδομές.

12. Θεσμική αλλαγή που να παρέχει τη δυνατότητα στον ικανότερο για εξέλιξη πέρα από το παραδοσιακό πλαίσιο που θέτει η «πληκιοκρατία».

13. Ιδεολογικές κατευθύνσεις. Η Κύπρος έχει τις δικές της αξιακές ιεραρχήσεις: η κοσμική παιδεία, η καλλιέργεια της κριτικής σκέψης, του ορθολογισμού, ο τερματισμός της αντίληψης ότι το σχολείο συνιστά προέκταση της θρησκευτικής ζωής.

14. Η παιδεία με ανοικτούς ορίζοντες. Είμαστε στην Ε.Ε. σημαίνει κατανόηση του νέου περιβάλλοντος που εμείς επιλέξαμε να ζούμε. Στην κορυφή οι αξίες της συνεργασίας, της ανοχής, της πολυπολιτιστικής εκπαίδευσης, του σεβασμού στη διαφορετικότητα.

15. Διάλογος δεν σημαίνει να βαδίζουμε με τον ρυθμό που επιβάλλει το τελευταίο βαγόνι του τρένου. Ο διάλογος πρέπει να οδηγεί σε αποφάσεις. Οι αριθμοί στις παγκύριες εξετάσεις, οι ευρωπαϊκές μετρήσεις λένε πράγματα. Έχουμε την εξαίρετη ικανότητα στη συγκάλυψη, αλλά όταν άλλοι προοδεύουν τότε ούτε η συγκάλυψη μάς προστατεύει!

www.larkoslarkou.org.cy

Μια νομική απάντηση στο αίτημα Ακιντζι για αναθεώρηση της ΟΥΝΦΙΚΥΠ

Του Δρα **ΑΝΔΡΕΣΤΙΝΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**

Στις 2 Ιουλίου 2018 ο Τουρκοκύπριος ηγέτης Μουσταφά Ακιντζι απέστειλε επιστολή προς τα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, ζητώντας αναθεώρηση των όρων εντολής της ΟΥΝΦΙΚΥΠ. Σε αυτή την επιστολή ο κ. Ακιντζι προτάσσει διάφορα επικειρήματα νομικής κο δεύτερο, είναι η εκφρασθείσα ετοιμότητα της κοινότητάς του να ετοιμάσει ένα έγγραφο με τα Ηνωμένα Έθνη που θα ασχολείται με όλες τις πτυχές των σχέσεών τους.

Όσον αφορά στο επιχείρημα που αφορά στη νομική βάση θα πρέπει να τονισθεί ότι η πιο ουσιώδης νομική βάση για την αποδοχή και τη λειτουργία μιας ειρηνευτικής δύναμης είναι η συγκατάθεση της φιλοξενούσας χώρας. Στην περίπτωση της Κύπρου, η συγκατάθεση δόθηκε από την κυβέρνηση της οποίας ηγέιτο ο Πρόεδρος Μακάριος, ως νομίμου κυβερνήσεως της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ο Τουρκοκύπριος αντιπρόεδρος Φαζίλ Κιουτσιογκ δεν διαμαρτυρήθηκε για την αποδοχή της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, αλλά επιχειρηματολόγησε ότι τα συνταγματικά του δικαιώματα παραβιάστηκαν λόγω του ότι δεν του εζητήθη η συγκατάθεσή του (βλ. έγγραφο του ΟΗΕ 5/5583, 5/5613 και 5/5629). Η ανάγκη να θεθούν οι σχέσεις μεταξύ των Ηνωμένων Εθνών και της φιλοξενούσας χώρας

πάνω σε μια καθαρή νομική βάση οδήγησε στην σύνταξη στις 31 Μαρτίου 1964 μιας Συμφωνίας μεταξύ Ηνωμένων Εθνών και της κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας, που αφορούσε στο καθεστώς της ΟΥΝΦΙΚΥΠ. Είναι πρόδηλο ότι τα Ηνωμένα Έθνη βασίστηκαν στο νομικό συμπέρασμα ότι η κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας, μετά την εθελούσια αποχώρηση των τουρκοκυπριακών μελών της, τον Δεκέμβριο του 1963, είχε πλήρη συνταγματική αρμοδιότητα να υπογράψει τη Συμφωνία με τα Ηνωμένα Έθνη.

Όσο αφορά στους σκοπούς της λειτουργίας της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, οι όροι εντολής της, όπως καταγράφονται στην Απόφαση 186 (1964) της 4ης Μαρτίου 1964 ήταν η διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφαλείας, η αποτροπή της επανάληψης των εχθροπραξιών, η όσον χρειάζεται συνεισφορά στη διατήρηση και αποκατάσταση του νόμου και της τάξης και η επιστροφή σε ομαλές συνθήκες. Ύψιστες σημασίας είναι η αναφορά στη παράγραφο 2 του διατακτικού της Απόφασης που αναγνωρίζει ότι η ευθύνη για τη διατήρηση και αποκατάσταση του νόμου και της τάξης ανήκει στην κυβέρνηση της Κύπρου.

Επομένως, δεν υφίσταται ανάγκη οιασδήποτε επιπρόσθετης νομικής βάσης συνεργασίας μεταξύ

Τουρκοκυπρίων και ΟΥΝΦΙΚΥΠ, αφού η νομική βάση της ΟΥΝΦΙΚΥΠ βασίζεται εξ ίσου στην Απόφαση 186 (1964) της 4ης Μαρτίου 1964 του Συμβουλίου Ασφαλείας, που ελήφθη σύμφωνα με τις πρόνοιες του Χάρτη και την συγκατάθεση της κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας, που ζήτησε την παρουσία της Ειρηνευτικής Δύναμης των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο.

Όσον αφορά στην εκφρασθείσα ετοιμότητα του κ. Ακιντζι να ετοιμάσει ένα έγγραφο με τα Ηνωμένα Έθνη που θα ασχολείται με όλες τις πτυχές των σχέσεών τους, το ερώτημα που τίθεται είναι κατά πόσο τα Ηνωμένα Έθνη δύνανται να ανιοήσουν τη δική τους Απόφαση 541 (1983) της 18ης Νοεμβρίου 1983, που θεωρεί τη Διακήρυξη απόσχισης των Τουρκοκυπριακών αρχών ως νομικά άκυρη και καλεί για την απόσυρσή της. Επιπλέον, η Απόφαση καλεί όλα τα κράτη να μην αναγνωρίζουν οποιοδήποτε κυπριακό κράτος, αλλά από την Κυπριακή Δημοκρατία.

Υπάρχει, όμως, και άλλο νομικό επιχείρημα ενάντια στην ετοιμότητα ενός εγγράφου, που προβήλως αποσκοπεί στο να δώσει στην τουρκοκυπριακή πλευρά λόγο σε θέματα που αφορά την ΟΥΝΦΙΚΥΠ. Για 54 ολόκληρα χρόνια η τουρκοκυπριακή πλευρά συνεργάσθηκε με την ΟΥΝ-

ΦΙΚΥΠ κατά την εκτέλεση της ειρηνευτικής της αποστολής. Αυτό, σύμφωνα με διάσπομους καθηγητές Διεθνούς Δικαίου έχει δημιουργήσει διεθνές εθιμικό δίκαιο. Τα δύο απαραίτητα στοιχεία, που υποδηλώνουν την ύπαρξη εθιμικού δικαίου, στην περίπτωση αυτή ευρίσκονται εδώ. Πρώτο, η «consuetudo», παραπεταμένη επανάληψη της ίδιας δράσης. Δεύτερο, η «opinion juris sive necessitatis», πίστη στον υποχρεωτικό χαρακτήρα της δράσης. Αυτή είναι η γνώμη του καθηγητή μου Paul Guggenheim («Traite de Droit international public», τ. Ι, σ. 46) καθώς και του καθηγητή Oppenheim («International Law», τ. Ι, σ. 26) που επιβεβαιώνει ότι «Διεθνείς νομικοί ομιλούν περί εθίμου, όταν μια καθαρή και συνεχής συνήθεια να κάνει κανείς ορισμένες ενέργειες αναπτύχθηκε υπό την αιγίδα της πεποίθησης ότι αυτές οι ενέργειες είναι σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο υποχρεωτικές η σωστές». Συμπερασματικά, αυτό που χρειάζεται είναι σεβασμός των κανόνων του Διεθνούς Δικαίου και πολιτική βούληση για να επιτευχθεί μία συμφωνία για τη λύση του Κυπριακού προς όφελος και των δύο κοινοτήτων. Οποιοδήποτε άλλο επιχείρημα εξυπηρετεί πολιτικές σκοπιμότητες.

Ο δρ Ανδρέστινος Παπαδόπουλος είναι πρέσβης ε.ε.

Σε κίνδυνο το πρόγραμμα της ΔΕΑ στα Κατεχόμενα

Φώτης Φωτίου: Απογοητευτικά τα αποτελέσματα των εκταφών για τους πρώτους μήνες του 2018 - Εντοπίσθηκαν μόνο οκτώ λείψανα

Συνέντευξη στον

ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΤΟΜΑΡΑ

Απογοητευτικός είναι ο μέχρι σήμερα απολογισμός που κάνει στο θέμα διερεύνησης της τύχης των αγνοουμένων ο Επίτροπος Προεδρίας για Ανθρωπιστικά Θέματα. Σε συνέντευξή του στην «Κ» ο Φώτης Φωτίου καλεί την Τουρκία να ανοίξει τα αρχεία του στρατού.

—Από τότε που ξεκίνησαν επίσημα οι εκταφές τα αποτελέσματα μέχρι σήμερα είναι ικανοποιητικά;

—Το πρόγραμμα εκταφών της ΔΕΑ ουσιαστικά άρχισε το 2005 όταν η Τουρκία ανακοίνωσε στην ΕΜΑ του Συμβουλίου της Ευρώπης στο Στρασβούργο, ένα σχέδιο δράσης, με το οποίο για πρώτη φορά αποδεχόταν την πραγματοποιήση εκταφών λειψάνων αγνοουμένων. Αποτελούσε, κατά την άποψή μου, ένα τακτικό ελιγμό για αποφυγή των πιέσεων που δεχόταν η Τουρκία για υλοποίηση της απόφασης του 2001 του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για τους Ελληνοκύπριους αγνοούμενους. Έχουν παρέλθει σχεδόν 13 χρόνια από τις πρώτες εκταφές του προγράμματος της ΔΕΑ. Υπολείπεται η διευκρίνιση της τύχης περίπου 850 Ελληνοκυπρίων και Ελλαδιτών αγνοουμένων. Να τονίσω ότι οι περισσότερες από τις υποθέσεις αγνοουμένων μας που έχουν διευκρινιστεί αφορούν την ταυτοποίηση μεμονωμένων οστών λόγω της σκόπησης καταστροφής των μαζικών τάφων από τον τουρκικό στρατό. Με αυτά τα δεδομένα πώς μπορεί κάποιος να είναι ικανοποιημένος.

—Τα χαμηλά ποσοστά εντοπισμού και ταυτοποίησης αγνοούμενων προσώπων οφείλονται σε πρακτικούς λόγους ή σε ζητήματα πολιτικής χροιάς;

—Για να είμαι ειλικρινής υπάρχουν και μεμονωμένες περιπτώσεις που λόγω διαφόρων τεχνικών προβλημάτων, όπως η αλλοίωση της

Η Τουρκία ήταν και είναι το κλειδί για λύση της τραγωδίας των αγνοουμένων. Μέχρι τώρα η πολιτική και η στάση της διακατέχονται αποκλειστικά από σκοπιμότητες και τακτικισμούς.

τοπογραφίας της περιοχής, οικονομικές εργασίες κ.λπ., ο εντοπισμός του χώρου ταφής είναι δύσκολος, όχι όμως αδύνατος, λόγω και της ανάπτυξης και χρήσης νέων τεχνολογιών. Όμως αυτές οι περιπτώσεις είναι μεμονωμένες και αποτελούν την εξαίρεση. Δυστυχώς, κάποιοι για πολιτικούς λόγους παρουσιάζουν την εξαίρεση ως τον κανόνα. Η ουσία των προβλημάτων του προγράμματος της ΔΕΑ δεν αφορά τεχνικά ή οικονομικά προβλήματα ούτε και μπορούν συνεχώς να προβάλλονται τα προβλήματα αυτά ως τροχοπέδη στην επίτευξη προόδου. Τα προβλήματα είναι καθαρά πολιτικά και αφορούν στην έλλειψη ειλικρινούς και αποτελεσματικής συνεργασίας και βοήθειας από πλευράς της κατοχικής δύναμης.

—Μια Τουρκία με διαφορετική στάση στο ζήτημα των αγνοουμένων θα μπορούσε να είχε δώσει καλύτερα αποτελέσματα;

—Η Τουρκία ήταν και είναι το κλειδί για λύση της τραγωδίας των αγνοουμένων. Μέχρι τώρα η πολιτική και η στάση της διακατέχονται αποκλειστικά από σκοπιμότητες και τακτικισμούς. Στο παρσκήνιο ελέγχει τα πάντα, μέσω των Τ/κ, χωρίς η ίδια να παρουσιάζεται ότι έχει εμπλοκή. Ο στόχος και οι προτεραιότητες της είναι πολιτικές και καθορίζονται από την ανάγκη πλήρους απενοχοποίησής της από τα εγκλήματα της τουρκικής εισβολής και παρουσίας της τραγωδίας των αγνοουμένων στα διεθνή φόρα, ως καθαρά

Ευθυνης στην Τουρκία για την εικόνα που παρουσιάζει το πρόγραμμα ερευνών για τους αγνοούμενους στις κατεχόμενες περιοχές επιρρίπτει ο Φώτης Φωτίου σε συνέντευξή του στην «Κ».

ένα δικονομικό πρόβλημα μεταξύ δύο εθνικών κοινοτήτων.

—Η δική μας πλευρά φέρει ευθύνες;

—Εάν εννοείτε ευθύνες για τους Τ/κ αγνοούμενους τόσο του 1963 όσο και της τουρκικής εισβολής, εμείς έχουμε αναλάβει τις ευθύνες που μας αναλογούν. Ο άνθρωπος πόνος είναι ο ίδιος ανεξάρτητα αν είσαι μόνο Τ/κ ή Ε/κ ή Ελλαδίτη. Ακόμα και πριν από την έναρξη του προγράμματος της ΔΕΑ η Κυπριακή Δημοκρατία είχε προχωρήσει σε διερευνητικές ανασκαφές εντοπισμού χώρων ταφής Τ/κ στις ελεύθερες περιοχές. Είχαμε εξαγυίλει δέσμη μέτρων για τις οικο-

γένειες των Τ/κ αγνοουμένων, είχαμε δημιουργήσει τράπεζες δεδομένων, επειδή είχαμε λάβει τις σωστές ανθρωπιστικές και πολιτικές αποφάσεις για σωστή επίλυση των υποθέσεων των Τ/κ αγνοουμένων και τονίζω, όλα αυτά, πριν από την έναρξη του προγράμματος της ΔΕΑ. Η ίδια στάση και πολιτική συνεχίζεται. Να αναφέρω επίσης ότι η πλειοψηφία των υποθέσεων των Τ/κ αγνοουμένων έχει επιλυθεί.

—Ροή πληροφοριών υπάρχει και δεν δίνεται πρόσβαση για επιβεβαίωση των πληροφοριών;

—Υπάρχει ροή πληροφοριών. Ε/κ και Τ/κ απλοί πολίτες, όπως και δημοσιογράφοι και οι αρμόδιες υπη-

ρεσίες μας καταβάλλουν προσπάθειες για εντοπισμό πληροφοριών. Όμως, οι πληροφορίες που εξασφαλίζονται μετά από πάροδο σχεδόν μισού αιώνα, δεν είναι από αυτόπτες μάρτυρες, κάτι που δυσχεραίνει και τις προσπάθειες τεκμηρίωσής τους. Πρέπει όμως να τονίσω ότι οι περισυλλογές από τα πεδία των μαχών και οι μαζικοί τάφοι δημιουργήθηκαν από τον τουρκικό στρατό. Το ίδιο αφορά και τις καταστροφές και μετακινήσεις των λειψάνων από τους μαζικούς χώρους ταφής, ενός δεύτερου ειδικού εγκλήματος. Είναι για τον λόγο αυτό που αποτελεί πάγιο αιτημά μας το άνοιγμα των αρχείων

του τουρκικού στρατού. Δεν αποτελεί από μέρους μας προπαγανδιστικό σύνθημα, αλλά μια αναγκαιότητα για επίτευξη προόδου στις προσπάθειες επίλυσης της τραγωδίας των αγνοουμένων.

—Με τους σημερινούς ρυθμούς μπορείτε να εκτιμάστε το χρόνο ολοκλήρωσης του προγράμματος αγνοουμένων;

—Δυστυχώς, η κατάσταση δεν είναι αυτή που αναμένουμε. Τα αποτελέσματα από τις εκταφές στις κατεχόμενες περιοχές είναι απογοητευτικά. Τους πρώτους μήνες του 2018 εντοπίστηκαν περίπου 8 λείψανα ή μέρος λειψάνων. Εάν συνεχιστεί αυτή η κατάσταση στο εγγύς μέλλον δεν θα υπάρχουν λείψανα στο ανθρωπολογικό της ΔΕΑ. Η κυβέρνηση στηρίζει και στηρίζει με κάθε τρόπο το έργο της ΔΕΑ όμως δεν είμαστε και δεν μπορούμε να είμαστε ικανοποιημένοι με τους ρυθμούς και με τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα. Δεν εφησυχάζουμε.

—Το πρόγραμμα στις ελεύθερες περιοχές προχωρά με καλύτερες προοπτικές;

—Το πρόγραμμα άρχισε το 1999 σε συνέχεια αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου. Σας θυμίζω ότι τα τελευταία χρόνια πραγματοποιήθηκαν οι εκταφές στα κοιμητήρια Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης και Λακατάμης, η ανασκαφή του ΝΟΡΑΤΛΑΣ στον Τύμβο της Μακεδονίτισσας το 2015, η εκταφή των Ελλαδιτών πεσόντων της ακταιωρού ΦΑΕΘΩΝ, των δύο μαζικών τάφων των πεσόντων αντιστασιακών και των πεσόντων του πραξικοπήματος, η εκταφή στην Αθαλάσσια για εντοπισμό λειψάνων ασθενών του ψυχιατρείου που έχασαν τη ζωή τους από τους τουρκικούς βομβαρδισμούς. Παράλληλα πραγματοποιήθηκαν και άλλες μεμονωμένες εκταφές, τόσο Ε/κ, όσο και Τ/κ, μετά από αιτήματα των συγγενών. Λόγω του ότι έχουμε απόλυτο έλεγχο στις αποφάσεις και ενέργειες, οι εκταφές και αναγνώρισεις λειψάνων προχωρούν με τους πιο γοργούς ρυθμούς.

Η προτελευταία απογείωση από το αεροδρόμιο Λευκωσίας

Η επιχείρηση «ΝΙΚΗ» του 1974 έτσι όπως την έζησε ο κυβερνήτης του «ΝΙΚΗ» 9 Ανδρέας Στραβοπόδης και την εξομολογείται στην «Κ»

Τον **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Ο **Ανδρέας** Στραβοπόδης ήταν ένας από τους κυβερνήτες των μεταγωγικών αεροσκαφών Noratlas, που το καλοκαίρι του 1974 πραγματοποίησαν την επιχείρηση μεταφοράς της Α΄ Μοίρας Καταδρομών από το Μάλμε της Κρήτης στο αεροδρόμιο Λευκωσίας. Ο Έλληνας αεροπόρος, κυβερνήτης του «ΝΙΚΗ» 9, βρέθηκε στη Λευκωσία για τα αποκαλυπτήρια του μεταγωγικού αεροσκάφους Noratlas που τοποθετήθηκε στον Τύμβο της Μακεδονίτισσας προς τιμήν των πεσόντων αεροπόρων και καταδρομέων του «ΝΙΚΗ» 4.

Συναντήσαμε τον κ. Στραβοπόδη πριν από την τελετή αποκαλυπτηρίων και για μία ώρα, μέσα από τη δική του ματιά, ζήσαμε τα γεγονότα στο αεροδρόμιο Λευκωσίας. Συγκινημένος από τις μνήμες που ανακάλεσε, ο Έλληνας αεροπόρος μάς άνοιξε την καρδιά του και μοιράστηκε μαζί μας, συναισθήματα και εικόνες. Η αφήγηση ξεκίνησε με το πώς οι συνάδελφοί του υποδέχθηκαν την αποστολή στη φλεγόμενη Λευκωσία. Ο τόνος της φωνής του δεν αφήνει την παραμικρή αμφιβολία για τα λεγόμενά του. «Με χαρά και ενθουσιασμό ακούσαμε την είδηση (επιχείρηση ΝΙΚΗ). Δεν σκεφθήκαμε εάν θα γυρίσουμε ή όχι. Η εντολή μέσα στα άλλα έλεγε ότι επιτυχία θα είναι να φθάσετε στην Κύπρο και οι μισοί να επιστρέψετε, εννοώντας να μείνουμε στην Κύπρο για τυχόν δυσκολίες. Ο καθένας από εμάς ήξερε τις δυνατότητές του και τις δυνατότητες του πληρώματός του. Είμαστε βέβαιοι ότι θα έλθουμε στην Κύπρο. Αντιμετωπίστηκε μια δύσκολη κατάσταση, εκείνο όμως που ήταν ανυπέρβλητο και τρομε-

Θέλω να έλθω και πάλι αλλά αυτό εξαρτάται από τον Θεό. Έχουμε λιγοστέψει. Ήλθαμε με συνοδεία παιδιών μας για να αποτίσουν και αυτά φόρο τιμής για να δουν πού οι πατεράδες τους έδρασαν.

ρό, ήταν η άφιξή μας που δεν την περιμέναμε. Δεν περιμέναμε τον καταγιοσμό πυρών που συναντήσαμε στο αεροδρόμιο Λευκωσίας».

Ήρωες οι καταδρομείς

Ο υποπτέραρχος ε.α. θυμάται πως τα πληρώματα των αεροσκαφών ξεκίνησαν την αποστολή τους και το μόνο που δεν ανέμεναν ήταν να βρεθούν μπροστά σε ελληνικά πυρά. Μας διευκρινίζει πως περιμέναν να αντιμετωπίσουν τα πυρά των Τούρκων όχι όμως από ημετέρες δυνάμεις. «Όλα ήταν από λάθος συνεννόηση που έγινε μεταξύ των αρμοδίων, που διέταξαν την επιχείρηση και των εδώ αρμοδίων. Δεν μπορώ να καταλογίσω ιδιαίτερες ευθύνες σε κάποιον. Εγώ μετράω το αποτέλεσμα και το αποτέλεσμα ήταν ότι έπρεπε να έλθουμε σε μια δύσκολη αποστολή, να βρούμε το χώρο ελεύθερο, να προσγειωθούμε, να αφήσουμε τους καταδρομείς.

Αυτοί ήταν οι ήρωες που θα συνέχιζαν τη μάχη, και αντί αυτού αντιμετωπίσαμε ένα ορμαγδό πυρών από διάφορα μέρη. Οι καταδρομείς που ήταν μέσα στα αεροσκάφη ήταν λεβέντες». Όπως μας αφηγείται, όλα τα αεροπλάνα που ήλθαν στη Λευκωσία είχαν χτυπηθεί. Εκτός από δύο. Το «ΝΙΚΗ»

Μετά από 44 χρόνια ο Ανδρέας Στραβοπόδης κυβερνήτης του «ΝΙΚΗ» 9 αποχαιρέτησε το πλήρωμα και τους καταδρομείς του «ΝΙΚΗ» 4 που κατέπεσε στον Τύμβο της Μακεδονίτισσας.

1 με κυβερνήτη τον Χοχλακάκη και το δικό του, το «ΝΙΚΗ»9. Τον ρωτήσαμε γιατί τα δύο αεροσκάφη γλύτωσαν από τα πυρά. «Βοήθησε ο Θεός. Στο πρώτο δεν προλάβαινε να μας ρίξουνε, όπως και στο δικό μου επειδή ήταν το πρώτο αεροσκάφος του δεύτερου κύματος της αποστολής».

Κανείς δεν εγκατέλειψε

Ο κ. Στραβοπόδης σε κάποιο σημείο της κουβέντας μας, με έντονο βλέμμα μας λέει ότι παρά το εχθρικό περιβάλλον που συνάντησαν, ουδείς εγκατέλειψε την αποστολή παρά το γεγονός ότι μπορούσε να το κάνει. Όπως μας εξήγησε η μεταφορά

ήταν ευθύνη του κυβερνήτη. Κατά την προσγείωση αν ο κυβερνήτης εκτιμούσε ότι ήταν επικίνδυνη η προσγείωση μπορούσε να την ακυρώσει και μάλιστα νόμιμα. Αλλά κανείς δεν είπε όχι, συμπληρώνει. Προς τούτο μάλιστα μας εκμυστηρεύτηκε ένα περιστατικό που του συνέβη ένα χρόνο μετά την επιχείρηση «ΝΙΚΗ». «Ένα χρόνο αργότερα βρέθηκα στη Γερμανία. Στο πύργο ελέγχου ήταν δύο αμερικάνοι πιλότοι. Με πλησίασε ο ένας και βλέποντας κάτω την τεράστια ράμπα με τα αεροσκάφη με ρώτησε: Με αυτά τα πολεμικά πάγατε στην Κύπρο; Του απάντησα ναι. Με ρώτησε: Πήγατε εσείς; Του απάντησα,

ναι πήγα. Στάθηκε μπροστά μου προσοχή με χαιρέτησε στρατιωτικά και μου είπε «Συγχαρητήρια. Με αυτά τα αεροπλάνα εγώ δεν θα πήγαινα. Θα είχα λόγους να δικαιολογηθώ στον διοικητή μου και στη συνείδησή μου. Κοίταξα στο στήθος του είχε 23 καταρρίψεις από το Βιετνάμ».

Η επιστροφή

Η μέρα της επιστροφής για τον κυβερνήτη του «ΝΙΚΗ» 9 του προκάλεσε αισθήματα ανακούφισης, αλλά και θλίψης γιατί έμαθε για την κατάρριψη του «ΝΙΚΗ» 4 και τον θάνατο αεροπόρων και καταδρομέων. «Εγώ προσγειώθηκα στο

Ηράκλειο. Ένωσα χαρά γιατί επέλεσα το χρέος μου. Την κατάρριψη του «ΝΙΚΗ» 4 το έμαθα το απόγευμα της άλλης ημέρας και επειδή είχα την τύχη, ήμουν εκείνος που πήγε το βιβλίο πτήσεων στον αείμνηστο Παναγόπουλο για να το υπογράψει προτού φύγουμε για Κύπρο, ένιωσα ρίγος. Ήταν φίλοι ο ίδιος και το πλήρωμά του, τον ιπτάμενο μηχανικό του εγώ τον είχα εκπαιδεύσει». Με δέος θυμάται πως η προτελευταία απογείωση από το αεροδρόμιο Λευκωσίας έγινε από το δικό του αεροσκάφος. Η τελευταία συμπληρώνει έγινε από το «ΝΙΚΗ» 15 του Πετρουλάκη.

Χρέος και τιμή

Ο Ανδρέας Στραβοπόδης ήταν αυτός που στην τελετή αποκαλυπτηρίων αποχαιρέτησε τους συνάδελφους του αεροπόρους του «ΝΙΚΗ» 4 και τους καταδρομείς. Με συγκίνηση λέει πως από το καλοκαίρι εκείνο έχει έλθει στην Κύπρο άλλες τρεις φορές. «Θέλω να έλθω και πάλι αλλά αυτό εξαρτάται από τον Θεό. Δεν σας κρύβω ότι ο μικρός αριθμός οφείλεται στον Θεό και στον χρόνο. Έχουμε λιγοστέψει. Ήλθαμε με συνοδεία παιδιών μας για να αποτίσουν και αυτά φόρο τιμής για να δουν πού οι πατεράδες τους έδρασαν. Ρωτήσαμε τον Έλληνα αεροπόρο εάν νιώθει πίκρα από την αντιμετώπιση που είχαν όσοι συμμετείχαν στην επιχείρηση «ΝΙΚΗ» από την ελληνική πολιτεία. Η απάντησή του αφοπλιστική. «Δεν είναι ώρα να το σχολιάσω, δεν πρέπει να το σχολιάσω. Μόνο τούτο θα πω. Η αεροπορική ζωή του καθενός μας ήταν 15 χρόνια. Για μας στα 10 χρόνια είχαμε μείνει μόνο δύο. Οι υπόλοιποι είχαμε φύγει. Δεν το λέω σαν παράπονο αλλά ο καθένας ας κρίνει».

Η Ελλάδα των 30 εκατ. τουριστών και των κλειστών Σχολών Ξεναγών

Της **ΛΙΝΑΣ ΓΙΑΝΝΑΡΟΥ**

Η Ζ. είναι μία από τις καλύτερες ξεναγούς της χώρας. Από την άνοιξη σχεδόν «ζει» στον Ιερό Βράχο, «κλεισιμένη» ήδη από την άφιξη από γκρουπ τουριστών που έμαθαν για τις γνώσεις και την ευγένειά της και τη φρόνησάν να τη δεσμεύσουν έγκαιρα. Δεν ήταν όλοι τόσο τυχεροί. Η γαργαλιά αύξηση του τουρισμού στην Αθήνα φέτος αποκάλυψε ένα μεγάλο πρόβλημα: οι διπλωματικοί ξεναγοί δεν επαρκούν για να καλύψουν τη ζήτηση. Πολλοί ξένοι επισκέπτες, που δεν είχαν προνοήσει να κλείσουν εκ των προτέρων ξεναγό, βρέθηκαν προ απορρίπτου. Την ίδια στιγμή, πολλοί από τους υπάρχοντες ξεναγούς πραγματοποιούν διπλές ξεναγήσεις καθημερινά, με αποτέλεσμα να είναι στα όρια των αντοχών τους.

Η Ελλάδα υποδέχεται 30 εκατ. τουρίστες τον χρόνο. Κι όμως, στη μοναδική Σχολή Ξεναγών φοιτούν 40 άτομα, τα οποία μάλιστα αποφοιτούν του χρόνου. Σαράντα νέοι εργαζόμενοι για την πιο βαριά και κρισιμ βιομηχανία της χώρας. Και πάλ' καλά. Η Σχολή Ξεναγών Αθηνών λειτουργήσει ξανά πέρυσι, μετά επτά ολόκληρα χρόνια που παρέμεινε κλειστή. Κλειστές παραμένουν ακόμα οι Σχολές Ξεναγών Θεσσαλονίκης, Ηρακλείου και Κέρκυρας. Στην απαίτηση της Ε.Ε. να ανοίξει το επάγγελμα του ξεναγού, το 2010 το ελληνικό κράτος απάντησε κλείνοντας τις σχολές και θεοπιζόντας τα περίφημα «διμνα σεμινάρια», τα οποία απευθύνονταν αποκλειστικά σε απόφοιτους ΑΕΙ συγκεκριμένων σχολών. Στην αγορά «βγήκαν» αρκετά παιδιά από την ταχύρρυθμη αυτή εκπαίδευση, ωστόσο ποτέ δεν έγιναν ιδιαίτερα «αποδεκτά» από το σώμα των «παλιών» ξεναγών, οι οποίοι είχαν αφιερώσει 2,5 χρόνια στις σπουδές τους, με εκατό μέρες εκδρομών σε αρχαιολογικούς χώρους σε όλη την Ελλάδα. Όπως λένε, δεν αρκεί η θεωρητική κατάρτιση για να γίνει κάποιος καλός ξεναγός, ο άνθρωπος που αναλαμβάνει να μυήσει τον ξένο επισκέπτη στον ελληνικό πολιτισμό, να συνδέσει το βαρύ παρελθόν με τη σύγχρονη Ελλάδα. Για μισή ή μια μέρα, για πέντε, δέκα ή περισσότερες, ο ξεναγός φιλοξενεί τους ξένους επισκέπτες δημιουργώντας μαζί τους σχέση φιλίας και εμπιστοσύνης, που αντανακλά

- ΠΗΡΕΣ ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΙΡΟΥ;
 - ΝΑΙ. ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ΘΑ ΧΤΥΠΗΣΕΙ ΣΑΡΑΝΤΑΡΙΑ.
 - ΕΞΟΧΑ. ΘΕΛΩ ΝΑ ΕΧΟΥΜΕ ΜΠΕΙ ΣΤΗ ΜΟΣΧΑ ΠΡΙΝ ΠΙΑΣΕΙ Ο ΧΕΙΜΩΝΑΣ.

ΖΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

και τη σχέση τους με τη χώρα μας.

Η επαναλειτουργία της Σχολής Ξεναγών Αθηνών ήταν θετικό βήμα, ωστόσο και αυτή υποδέχθηκε πέρυσι 40 νέους, χωρίς εξετάσεις, αλλά με επιλογή κατόπιν μοριοδότησης (δόθηκε προτεραιότητα στους γνώστες των λεγόμενων «σπάνιων γλωσσών»). Σε μια περίοδο δηλαδή με τη ζήτηση «στο κόκκινο», η σχολή ξεναγών δεν είναι ανοικτή για κάθε ενδιαφερόμενο. Ταυτόχρονα, το πλαίσιο δεν επιτρέπει σε κανέναν πλαν των διπλωματούχων επαγγελματιών να κάνει κάποια διαφορετικού τύπου ξενάγηση, όπως

για παράδειγμα στα γαστρονομικά μυστικά της πόλης, ξενάγηση που αφορά τη street art, την αρχιτεκτονική, κ.ο.κ. Ο γαστρονομικός τουρισμός, ο τουρισμός πόλης έχουν τεράστια ζήτηση σήμερα, ωστόσο το κράτος δεν «παράγει» τέτοιους επαγγελματίες. «Το πλαίσιο στην Ελλάδα σήμερα δεν ανταποκρίνεται στις ανάγκες του σύγχρονου ταξιδιώτη», ανέφερε στην «Κ» τουριστικός πράκτορας που ασχολείται με τον τουρισμό πόλης. «Ο τουρισμός είναι το μόνο που δουλεύει στη χώρα σήμερα, αλλά για κάποιο λόγο δεν «ρίχνουμε» μέσα κόσμο ώστε και

να βγάλει χρήματα αλλά και να απορροφήσουμε τη ζήτηση. Αντίθετα ρίχνουμε το επίπεδο μοιραία όταν έχουμε ανθρώπους που κάνουν ξενάγηση 8 ώρες την ημέρα».

«Τώρα είναι η ώρα να αποδείξουμε τι αξίζουμε», μας είπε η Ζ. χθες το μεσημέρι έχοντας επιστρέψει κατάκοπη από ξενάγηση αλλά ικανοποιημένη από την ανταπόκριση του γκρουπ. «Τώρα είναι το μεσημέρι της Ελλάδας. Όταν τα πράγματα χαλαρώσουν σε Τουρκία, Ισραήλ, Αίγυπτο, δεν ξέρουμε τι θα γίνει. Τώρα είναι που πρέπει να αποδείξουμε ότι μπορούμε».

διαχειριστούμε όλον αυτό τον όγκο των τουριστών. Να αντίζουν οι σχολές και να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες. Από το να φτιάχνουμε τις τουαλέτες στην Ακρόπολη μέχρι να βελτιώσουμε τη συμπεριφορά ορισμένων φυλάκων, που καμιά φορά μιλάνε με τόνο που παρεξηγείται ή οφθαλμίζον στον κόσμο μέσα από το κουβούκλιο εάν δουν κάτι που θεωρούν λάθος. Καταλαβαίνω ότι είναι μεσσηστή ζήτηση, αλλά πρέπει όλοι να προσπαθήσουμε για το καλύτερο».

• Ο Στέφανος Κασιμάτης απουσιάζει.

Ο θρυλικός Ιταλός δημιουργός
Ρομάνο Σκάρπα αυτό το καλοκαίρι
με την Καθημερινή!

ΑΠΟΚΤΗΣΤΕ
ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ
ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙ
ΝΑ ΛΕΙΠΕΙ ΑΠΟ
ΤΗ ΜΟΝΑΔΙΚΗ
ΣΥΛΛΟΓΗ
ΣΑΣ!

ΜΕΓΑΛΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ
Disney
ΤΑ ΑΠΑΝΤΑ ΤΟΥ ΡΟΜΑΝΟ ΣΚΑΡΠΑ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 29 ΙΟΥΛΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Επένδυση στη γνώση

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Το 1,9% είναι πάρα πολύ μικρό για μια χώρα σαν την Ελλάδα, ειδικά όταν η υπόλοιπη Ευρώπη έχει πολύ μεγαλύτερους ρυθμούς ανάπτυξης. Είναι άλλωστε μία χώρα που έχει χάσει το 25% του ΑΕΠ της μέσα σε μία δεκαετία. Θα έπρεπε συνεπώς ο καιρός. Το 1,9% είναι στην ουσία ένα σύρσιμο, είναι το λιγότερο

Για να πετύχουμε πιο φιλόδοξους στόχους, πρέπει να αλλάξουμε εμείς. Οχι μόνο κυβέρνηση, αλλά και μυαλά και θεσμούς.

που μπορεί να πετύχει μία οικονομία που έπιασε πάτο.
Ενα κρίσιμο ερώτημα είναι κατά πόσον μπορούμε να πετύχουμε μεγάλους ρυθμούς ανάπτυξης φορώντας τον «ζουρλομανδύα» των εξωφρενικών στόχων για τη πρωτογενή πλεονάσματα. Σίγουρα αποτελούν ένα παράλογο φρένο, που δύσκολα όμως μπορεί να αρθεί μέσα στην παρούσα γερμανική πολιτική συγκυρία.
Για να πετύχουμε, όμως, πιο φιλόδοξους στόχους πρέπει να αλλάξουμε εμείς. Οχι μόνο κυβέρνηση, αλλά και μυαλά και θεσμούς. Η σημερινή κυβέρνηση έκανε τη μεταστρόφη της, και στα λόγια, ενίοτε και στην πράξη, στηρίζει τις επενδύσεις και την επιχειρηματικότητα. Δεν έχει όμως καταφέρει να πείσει ότι είναι έτοιμη να συγκρουσθεί με τις ιδεοληψίες και το DNA της. Ισα ίσα, όσο πλη-

σιάζουν οι εκλογές, τόσο επιστρέφει στον παλιό «καλό» εαυτό της υποσχόμενη τα πάντα σε όλους τους «πελάτες». Οι διεθνείς επενδυτές έχουν κουρασθεί με την Ελλάδα και δεν έχουν υπομονή για άλλα λόγια. Περιμένουν πράξεις και μάλιστα θεαματικές. Κάποιοι αγοράζουν ακίνητα και επενδύουν στον τουρισμό. Δεν φτάνει όμως αυτό.

Ακούμε εδώ και δεκαετίες για τομείς που μπορούν να φέρουν γρήγορα μακροπρόθεσμα αποτελέσματα. Η δημιουργία ιδιωτικών ή μη κερδοσκοπικών πανεπιστημίων πιστεύεται ότι θα προσέθετε ποσοστό 2%-3% στο ΑΕΠ. Θα μπορούσαν εύκολα να προσελκύσουν Έλληνες του εξωτερικού, να οργανώσουν ερευνητικά ιδρύματα αιχμής και να καταστούν σημαντικά κέντρα για όλη την περιοχή. Το Σύνταγμα αποτελεί εμπόδιο, όμως παρ’ όλα αυτά υπάρχουν τρόποι να υλοποιηθεί ένα φιλόδοξο τέτοιο σχέδιο. Ο Ισραηλινός πρωθυπουργός σε συνάντησή του με Ελλάδα ομολογώ του τού είπε «δώσε μου τα πιο καλά μυαλά που έχει η χώρα σου και θα διπλασιάσω το ΑΕΠ σας σε λίγα χρόνια».

Η αλήθεια είναι ότι τα βαρίδια είναι ακόμη εκεί, μετά την κρίση και τα μνημόνια. Ξένοι επενδυτές βρίσκονται συνεχώς μπλεγμένοι με δικαστικές περιπέτειες και απρόσμενες αλλαγές νόμων και κανονισμών. Το ελληνικό βαθύ κράτος συνεχίζει να τους βλέπει σαν εχθρούς, οχυρωμένο πίσω από το –δήθεν– δημόσιο συμφέρον. Δεν φτάνει λοιπόν μόνο να αλλάξουμε κυβέρνηση για να πετύχουμε θεαματικούς ρυθμούς ανάπτυξης. Οι αλλαγές που απαιτούνται είναι βαθιές, σε όλα τα επίπεδα. Αν δεν τις πετύχουμε, θα συνεχίσουμε να σερνόμαστε.

Επεταιικά διάφορα

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗ**

Φ**θάσ**αμε πάλι φέτος παραμονές του εορτασμού της αποκαταστάσεως της Δημοκρατίας. Σεμνή προβλέπεται την Τρίτη η εκδήλωση στον κήπο του Προεδρικού Μεγάρου. Ορθώς, λόγω της κρίσεως που πλήττει την Ελλάδα εδώ και μία οκταετία. Ορθώς εκλήθησαν να παραστούν εκπρόσωποι των αντιστασιακών οργανώσεων και άτομα που εναντιώθηκαν στην οικτρά δικτατορία.

Αλλά όχι όλοι. Οχι ο βασιλεύς Κωνσταντίνος, πρώην των Ελλήνων, που επεχείρησε –ανεπιτυχώς, όπως και όλοι οι άλλοι– στις 13 Δεκεμβρίου 1967 να ανατρέψει στρα-

Η διαπάλη μεταξύ του «στρατιωτικού» και του «πολιτικού», που είχε ταλανίσει την Ελλάδα, έκλεισε με τον πλέον επαίσχυντο τρόπο— την προδοσία της Κύπρου.

τιωτικώς τη χούντα. Κάποιοι θα έπρεπε όμως να επωμισθεί τις συνέπειες των πολιτικών αθλιότητων της δεκαετίας του ’60, που οδήγησαν στο πραξικόπημα της 21ης Απριλίου 1967, και η νέα πολιτική τάξη απεφάνθη ότι «υπεύθυνος» ήταν ο Κωνσταντίνος.

Τα ανωτέρω όμως είναι τα διαρκώς επαναλαμβανόμενα εδώ και περισσότερο από τέσσερις δεκαετίες. Το ουσιώδες είναι ότι σταδιακώς οι εορτασμοί της αποκαταστάσεως τείνουν να πάρουν τη μορφή μοιρολογίου μιας βαθύτατα νοσούσης Δημοκρατίας. Οι οχετοί που εξαπολύουν οι πολιτικοί ηγέτες –όλοι ανεξαιρέτως– εναντίον των αντιπάλων τους, οι καταγγελίες διαφοράς, καταρρακτώδεις των θεσμών, προδοσίας των εθνικών συμφερόντων, με οιστροπλουμένους τους βουλευτές να χειροκροτούν –κατά περίπτωση– αποτελούν μόνιμο φαινόμενο στο Κοινοβούλιο.

Ευτυχώς από μίαν άποψη, που οι λέξεις έχουν χάσει το περιεχό-

μενό τους και ουδένα συγκινούν. Λιγοστεύουν με τα χρόνια όσοι διατηρούν ακόμη ζωντανές στη μνήμη τις αθλιότητες της δεκαετίας του ’60. Αλλά τους πρώτους μήνες του καθεστώτος της 21ης Απριλίου, οι δικτάτορες επαναλάμβαναν διαρκώς τις ύβρεις και τις καταγγελίες των πολιτικών για να δικαιολογήσουν την πραξικοπηματική ενέργειά τους.

Δεν κινδυνεύει η πολιτική τάξη της μεταπολιτεύσεως από πραξικοπήματα. Η διαπάλη μεταξύ του «στρατιωτικού» και του «πολιτικού» που είχε ταλανίσει την Ελλάδα από τα πρώτα χρόνια του αγώνα ανεξαρτησίας, με τη διαμάχη του Αλέξανδρου Μαυροκορδάτου αρχικώς με τον πρίγκιπα Δημήτριο Υψηλάντη και στη συνέχεια με τους οπλαρχηγούς της Στερεάς Ελλάδος, έκλεισε με τον πλέον επαίσχυντο τρόπο – την προδοσία της Κύπρου.

Πέραν των άλλων εγκλημάτων, η δικτατορία απέτυχε οικτρώς στον στρατιωτικό τομέα αφού ήταν ανίκανη να οργανώσει μία συντεταγμένη επιστράτευση. Απέτυχε πολιτικώς διότι ενώ η πρόθεσή της ήταν να συντρίψει την Αριστερά, δημιούργησε τις προϋποθέσεις της ιδεολογικής κυριαρχίας της Αριστεράς.

Την τιμή της Ελλάδος έσωσε ο βασιλεύς Κωνσταντίνος, που αρνήθηκε να επιστρέψει παρά τις επανειλημμένες εκκλήσεις της χούντας. Την τιμή του Έθνους έσωσε η Ελένη Βλάχου, που έκλεισε τις εφημερίδες της –την «Καθημερινή» και τη «Μεσσημβρινή»– αντί να συνηχίσει την έκδοσή τους υπό καθεστώς λογοκρισίας. Αυτά για να μην ξεχνιόμαστε.

Με το ενδεχόμενο εκτροπής να έχει εκλείψει πλέον οριστικά, οι πολιτικοί μας ηγέτες μπορούν να εξαπολύουν ο ένας εναντίον του άλλου, εκ του ασφαλούς, τις ύβρεις. Απομένει βεβαίως η κακοφωνία, αλλά και αυτή θα παύσει επ’ ολίγον λόγω των θερινών διακοπών. Νοσταλγήσαμε τις πρώτες ταγιές του βωβού κινηματογράφου, με τους πάσης φύσεως πρωταγωνιστές να χειρονομούν απλώς και να μορφαίνουν.

Μ**ε την εκλογή** Τραμπ και με το Brexit, φαίνεται ότι ο αγγλοαμερικανικός άξονας που όριζε την ατζέντα της διεθνούς διακυβέρνησης για δεκαετίες μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο οδεύει προς το τέλος του. Οσο ο Τραμπ εμμένει στη αλληπρόσαλλη συμπεριφορά του, όσο οι Βρετανοί επιμένουν στην εξοδό τους από την Ευρωπαϊκή Ένωση, επιδεινώνεται η ζημία που προκαλείται στις ίδιες τις χώρες τους και στον διεθνή τους ρόλο. Η άνοδος και η πτώση είναι νόμος της φύσης και της Ιστορίας, και στην περίπτωση της Βρετανίας το παρακολουθήσαμε στα χρόνια αμέσως μετά τον πόλεμο. Η Αμερική δεν βρίσκεται σε τέτοια παρακμή – παραμένει η μεγαλύτερη οικονομική και στρατιωτική δύναμη που γνώρισε ο κόσμος. Η συμπεριφορά του προέδρου της, όμως, αναγκάζει και ενθαρρύνει τον υπόλοιπο κόσμο να προχωρεί σαν η υπερδύναμη να είναι αναξιόπιστη. Βρισκόμαστε σε ένα ανησυχητικό λυκόφως. Βλέπουμε μια δύναμη να δύει αλλά δεν γνωρίζουμε ούτε εάν θα επανέλθει ούτε τι μπορεί να τη διαδεχθεί.

Πριν από λίγες ημέρες, η Ευρω-

παϊκή Ένωση και η Ιαπωνία συνήψαν τη μεγαλύτερη συμφωνία ελεύθερων εμπορικών συναλλαγών που υπεγράφη ποτέ – ενώνοντας περίπου 600 εκατ. άτομα σε έναν οικονομικό χώρο και καταργώντας περίπου 1 δισ. ευρώ σε δασμούς που εταιρείες της Ε.Ε. πλήρωναν ετησίως για πρόσβαση στην ιαπωνική αγορά των 137 εκατομμυρίων. Οι οικονομίες των δύο εταιρών αντιστοιχούν στο ένα τρίτο της παγκόσμιας οικονομίας. Η Ε.Ε. προχωρεί ενώ οι ΗΠΑ αποσύρονται πίσω από τα τείχη του προστατευτισμού και προκαλούν εμπορικό πόλεμο με όλο τον πλανήτη οι δε Βρετανοί, οι οποίοι ισχυρίζονται ότι επέλεξαν το Brexit επειδή, μεταξύ άλλων, θα τους επιτρέψει να συνάπτουν συμφωνίες ελεύθερου εμπορίου, οδηγούν εαυτούς εκτός του μεγαλύτερου χώρου εμπορίου. Σε άλλη μία ένδειξη ότι ο κόσμος προχωρεί χωρίς τις ΗΠΑ, η Ε.Ε. και η Ιαπωνία συνεχίζουν να στηρίζουν τη συμφωνία της διεθνούς κοινότητας με το Ιράν – άλλη μία συμφωνία που ο κ. Τραμπ έχει απορρίψει.

Από την Ιστορία του περασμένου αιώνα γνωρίζουμε καλά ότι όταν

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Παντοδύναμη η ανιδιοτέλεια

και σε μεσαία εισοδήματα. Εκπλήσσει το πλήθος των πολυτελών εστιατορίων, που είναι κατάμεστα κάθε βράδυ. Κατακλυσμός και από καφετέριες σε ολόκληρη τη χώρα, όπου ξημεροβραδιάζονται απίστευτες σε αριθμό μάζες νεολαίας. Παιδί πάνω από δέκα χρονών, χωρίς «σιμάρτφον» ή και «τάμπλετ», μοιάζει να μην υπάρχει. Η προσφυγή σε ετοιμοπαράδοτο φαγητό από οχλούμενους διανομείς, είναι πανελλήνια κατεστημένη πρακτική. Ελληνικό σπίτι χωρίς plasma-τηλεόραση είναι απίθανο ενδεχόμενο.

Σκτοαρσιμένες επιπόλαια εδώ οι δυο αντιθετικές όψεις της διπρόσωπης ελλαδικής κοινωνίας διασώζουν πάντως την πρόκληση του λογικού ερωτήματος: Ποια παθογένεια γεννάει την αντιφατική, σκανδαλώδη αυτή εικόνα;

Σίγουρα, δεν είναι δείγμα υγείας οι πολιτικές σε μια κοινωνία αντιθέσεις, προδίδουν την ύπαρξη μόνιμων συντελεστών νοσηρότητας, που άντεξαν ακόμα και σε συνθήκες καταστροφικών πτώσεων και ολοκληρωτικής υποτέλειας του κράτους σε διεθνείς δανειστές. Η παγιωμένη αναξιοκρατία μπορεί, λογικά, να είναι ένας από τους συντελεστές της νοσηρής κοινωνικής διπρωσπίας. Η αναξιοκρατία, δηλαδή το ρουσφέτι, δηλαδή το, αυτόν όπο με κάθε κυβέρνηση (Δεξιάς, Κέντρου, Αριστεράς), κομματικό κράτος.

Σύμφωνα πάντα με τη λογική (δεν έχουμε οι πολίτες άλλη οδό πιστοποίησης), το άφθονο χρήμα που ρέει προκλητικά στη χώρα μας,

υπάρχει κενό στρατιωτικής ισχύος στα κέντρα που αποφασίζουν για τη διεθνή σταθερότητα, οι κίνδυνοι πολλαπλασιάζονται. Τα μαθήματα της δεκαετίας του 1930 είναι πάντα επίκαιρα και πάντα τρομακτικά. Τότε οι ΗΠΑ απείχαν από την Κοινωνία των Εθνών, καθιστώντας την απολύτως αδύναμη να διαχειριστεί την άνοδο επικίνδυνων φαινομένων, ενώ η οικονομική κρίση και η οικονομική πολιτική των ΗΠΑ στην Ευρώπη κλόνιζαν τις οικονομίες –και συνεπώς τις κοινωνίες– πολλών ευρωπαϊκών χωρών. Το αποτέλεσμα ήταν ο φονικότερος πόλεμος που γνώρισε η ήπειρος.

Τώρα, το μεγαλύτερο επίτευγμα της Ευρώπης, η σταθερότητα και η ευημερία που εξασφάλισε η Ευρωπαϊκή Ένωση, απειλείται από την άνοδο ακραίων φωνών και την έξαρση εθνικισμού σε πολλές χώρες. Ο κ. Τραμπ αποκαλεί «εχθρό» την Ε.Ε. και υπονομεύει τη θεμελιώδη αρχή του ΝΑΤΟ – ότι η Συμμαχία θα στηρίξει όποιο μέλος της κινδυνεύσει. Ενδεικτικό της σύγχυσης των ημερών είναι ότι ο ίδιος ο πρόεδρος διαφεύδει τις υπερσσίες πληροφοριών της χώρας του – και αυτές

αμφισβητούν όσα λέει αυτός.

Ο κόσμος μπορεί να προσποείται ότι δεν υπάρχουν οι ΗΠΑ – και οι ΗΠΑ μπορούν να λειτουργούν, έως ένα βαθμό, σαν να μην ισχύουν όσα λέει ο πρόεδρος τους. Η αλήθεια, όμως, είναι ότι αυτό είναι εφικτό μόνο όσο δεν υπάρχει μεγάλη κρίση, κάποια στρατιωτική απειλή που θα έδειχνε την απουσία των ΗΠΑ. Είναι αυτονόητο ότι οι Ευρωπαίοι πρέπει να αναλάβουν τις ευθύνες τους όσον αφορά την εξωτερική ασφάλειά τους. Η Αγκελα Μέρκελ το είπε πέρσι και ο υπουργός Εξωτερικών της το επανέλαβε προσφάτως: οι Ευρωπαίοι δεν μπορούν να θεωρούν δεδομένη τη στήριξη των ΗΠΑ. Την ώρα που φουντώνει ο εθνικισμός και απειλούνται οι αρχές της φιλελεύθερης δημοκρατίας στην Ευρώπη, περιπλέκεται η προσπάθεια για κοινή ευρωπαϊκή άμυνα. Είναι, όμως, απαραίτητη. Καλό και απαραίτητο το ελεύθερο εμπόριο. Όταν, όμως, οι ΗΠΑ αποσύρονται από τη διεθνή σκηνή, ευθύνη των Ευρωπαίων είναι να καλύψουν οι ίδιοι το κενό. Να προλάβουν άλλους που δεν θα έχουν ως προτεραιότητα τα δικά μας συμφέροντα.

Κύπριος «χάκερ» υποσχόταν ψηφιακή λήθη

Η ιστορία 19χρονου, την έκδοση του οποίου ζητούν οι Ηνωμένες Πολιτείες για υποθέσεις ηλεκτρονικού εγκλήματος

Τον **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**

Ηταν 3 Μαΐου 2017, λίγο μετά τα μεσάνυχτα, όταν το δίκτυο της εταιρείας τηλεπικοινωνιών Cablenet στην Κύπρο δέχτηκε επίθεση άρνησης εξυπηρέτησης. Αρκετοί συνδρομητές επί ώρες δεν μπορούσαν να συνδεθούν στο Ιντερνέτ, ούτε να χρησιμοποιήσουν σταθερά και κινητά τηλέφωνα. Αρχικά οι κυπριακές εφημερίδες απέδωσαν το χτύπημα σε «ισχυρές ομάδες χάκερ» από το εξωτερικό. Δύο εβδομάδες αργότερα, όμως, συνελήφθη ένας Κύπριος έφηβος. Σύντομα, αυτός ο αυτοδίδακτος στους υπολογιστές και χωρίς απολυτήριο λυκείου νεαρός θα απασχολούσε μέχρι και το FBI.

Ο 19χρονος χάκερ στη διαδικτυακή του παρουσία ήταν γνωστός με τα ψευδώνυμα «charySQX» και «Γιώργος Πέτρου». Το πραγματικό του όνομα είναι άλλο. Μέχρι και σήμερα ο νεαρός Τ.Ε. παραμένει προσωρινά κρατούμενος στις φυλακές Λευκωσίας, ενώ αυτές τις ημέρες εξετάζεται από τις κυπριακές δικαστικές αρχές αμερικανικό αίτημα για την έκδοσή του.

Την τελευταία πενταετία οι ΗΠΑ δείχνουν ιδιαίτερο ζήλο στην πάταξη του κυβερνοεγκλήματος, στοχεύοντας συχνά Ρώσους πολίτες που κατηγορούνται για ηλεκτρονικές επιθέσεις ή διαδικτυακό ξέπλυμα χρήματος. Σχεδόν σε κάθε περιστατικό που αφορά υπηκόους της, η ρωσική πλευρά προσπαθεί να μπλοκάρει τη διαδικασία στέλνοντας παράλληλα αιτήματα έκδοσης για τους ίδιους εκζητούμενους. Αυτή η διεκυστινίδα έχει στηθεί στην Τσεχία, στην Ολλανδία και πιο πρόσφατα στην Ελλάδα, απ' όπου ΗΠΑ και Ρωσία διεκδικούν τον 38χρονο Αλεξάντερ Βίνικ, γνωστό και ως «Mr. Bitcoin».

Μοναδική περίπτωση

Η υπόθεση του Τ.Ε., όμως, δεν εντάσσεται σε αυτό το ψυχροπολεμικό σκηνικό. Είναι μοναδική. Οχι μόνο λόγω της εθνικότητας του εκζητούμενου, αλλά κυρίως εξαιτίας της ηλικίας του. Εφόσον γίνει δεκτό το αμερικανικό αίτημα, θα είναι η πρώτη φορά που Κύπριος πολίτης εκδίδεται στις ΗΠΑ. Μέσα από αμερικανικά δικαστικά έγγραφα που έχει στη διάθεσή της, η «Κ» συνθέτει την ασυνήθιστη ιστορία του νεαρού χάκερ.

Ο Τ.Ε. ήταν ακόμη βρέφος όταν ιδρύθηκε στα τέλη της δεκαετίας του '90 η εταιρεία Ripoff Report. Από τη βάση της στο Φοίνιξ της Αριζόνας η εταιρεία διαχειρίζεται την ομώνυμη ιστοσελίδα, στην οποία κάθε χρήστης ηλικίας 14 ετών και άνω μπορεί να αναρτήσει

ανώνυμα τα παράπονά του για κάποια επιχείρηση ή κάποιο άτομο. Ο θιγόμενος έχει δικαίωμα απάντησης, η οποία επίσης δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα κάτω από το επικριτικό σχόλιο.

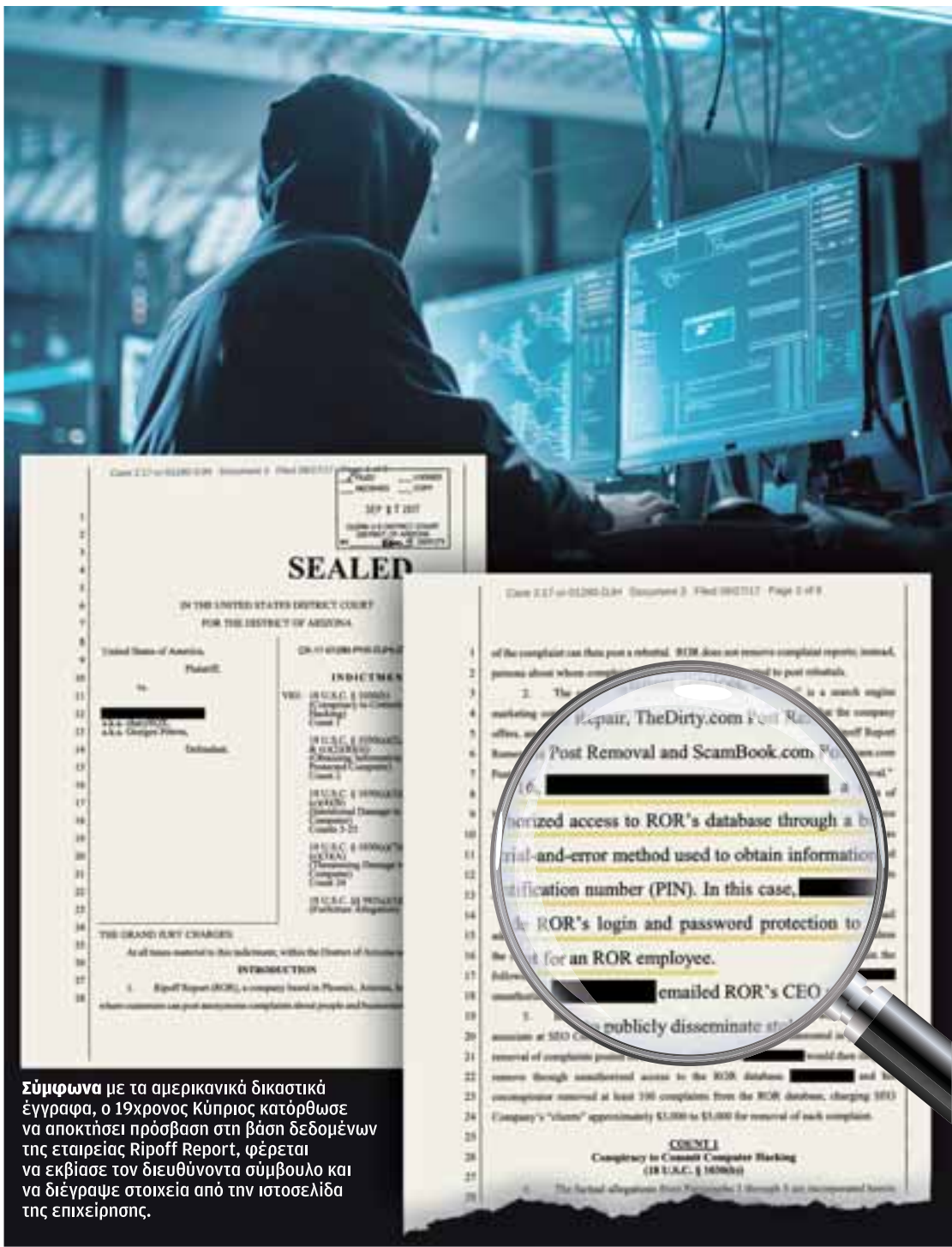
Σύμφωνα με το αμερικανικό κατηγορητήριο, στις 30 Οκτωβρίου 2016 ο Τ.Ε. φέρεται να απέκτησε πρόσβαση στη βάση δεδομένων της συγκεκριμένης ιστοσελίδας εξαπολύοντας μια ηλεκτρονική «επίθεση ωμής βίας». Αποκαλούμενη στα αγγλικά ως «brute force attack», αυτή η μέθοδος περιλαμβάνει την εξαντλητική δοκιμή πιθανών κλειδίων κρυπτογράφησης με σκοπό να σπάσει κάποιον κωδικό πρόσβασης.

Δύο εβδομάδες αργότερα και αφού φέρεται να είχε εισέλθει απαράκλητος στη βάση δεδομένων της ιστοσελίδας, ο νεαρός Κύπριος έστειλε στον διευθύνοντα σύμβουλο της Ripoff Report ένα email. Σύμφωνα με το κατηγορητήριο, απειλούσε τον διευθύνοντα σύμβουλο ότι θα διανείμει ευαίσθητα στοιχεία της εταιρείας εκτός κι αν εκείνος του κατέβαλε 90.000 δο-

Ο Τ.Ε. φέρεται ότι ζητούσε αμοιβή για να διαγράψει επικριτικά σχόλια από την ιστοσελίδα Ripoff Report για λογαριασμό των θιγομένων.

λάρια μέσα σε 48 ώρες. Στα μισά της διορίας, μάλιστα, φέρεται να έστειλε και δεύτερο email, το οποίο παρέπεμπε σε βίντεο που αποδείκνυε ότι όντως είχε πρόσβαση στο δίκτυο της εταιρείας.

Αυτά δεν είναι η μόνη πράξη που του αποδίδουν οι Αμερικανοί. Για περισσότερο από μισό χρόνο φέρεται να είχε έναν άγνωστο συνεργό στο Γκλεντέιλ της Καλιφόρνιας. Εκείνος εντόπιζε εταιρείες ή άτομα που θιγόνταν από τις αναρτήσεις στην ιστοσελίδα της Ripoff Report και ζητούσε ως αμοιβή χιλιάδες δολάρια για να τις διαγράψει. Όπως αναφέρεται στα αμερικανικά έγγραφα, ο νεαρός Κύπριος αναλάμβανε να επιφέρει την ψηφιακή λήθη. Έχοντας μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση στη βάση δεδομένων της ιστοσελίδας μπορούσε να σβήσει όποια σχόλια του υποδεικνύονταν. Σύμφωνα με το κατηγορητήριο, με αυτόν τον τρόπο αφαιρέθηκαν τουλάχιστον 100 αναρτήσεις από την ιστοσελίδα. Το κόστος κάθε διαγραφής για έναν ενδιαφερόμενο μπορεί να έφθανε και τις 5.000 δολάρια.

Σύμφωνα με τα αμερικανικά δικαστικά έγγραφα, ο 19χρονος Κύπριος κατόρθωσε να αποκτήσει πρόσβαση στη βάση δεδομένων της εταιρείας Ripoff Report, φέρεται να εκβίασε τον διευθύνοντα σύμβουλο και να διέγραψε στοιχεία από την ιστοσελίδα της επιχείρησης.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

«Θα έπρεπε να τον δικάσουν στην Κύπρο»

Ο Αμερικανός, φερόμενος ως συνεργός του 19χρονου Κύπριου,

αναλάμβανε τη διαπραγμάτευση της τιμής με τους υποψήφιους πελάτες που ήθελαν να αποκαταστήσουν τη διαδικτυακή τους φήμη. Σε μία περίπτωση μάλιστα ζήτησε 11.000 δολάρια για τη διαγραφή δύο αναρτήσεων. Σύμφωνα με το κατηγορητήριο, οι πελάτες αγνοούσαν ότι θα πλήρωναν κάποιον για να κακάρει τη βάση δεδομένων της Ripoff Report. Θεωρούσαν ότι η δια-

κασία γίνεται νόμιμα, μέσω δικαστικών αποφάσεων.

Τον Απρίλιο του 2017, λίγο καιρό πριν από την επίθεση στην Cablenet, ο Κύπριος και ο Αμερικανός φέρονται να αναζητούσαν εναλλακτικούς τρόπους εισβολής στη βάση δεδομένων της αμερικανικής εταιρείας σε περίπτωση που τους ανακάλυπταν. Θεωρούσαν ότι μπορούσαν να παραμείνουν μέσα στο δίκτυο, απρόσκοπτα, για τουλάχιστον άλλους επτά μήνες.

Μετά τη σύλληψή του για την

επίθεση στην Cablenet ο 19χρονος προφυλακίστηκε. Ο ίδιος φέρεται να δηλώνει αθώος για όσα του καταλογίζονται. Μπορούσε να αφεθεί προσωρινά ελεύθερος μόνο εάν πλήρωνε ως εγγύηση 50.000 ευρώ. Τον περασμένο Φεβρουάριο το ποσό μειώθηκε στα 1.000 ευρώ. Μόλις βγήκε όμως από τις φυλακές συνελήφθη ξανά, καθώς εις βάρος του είχε εκδοθεί πλέον το αμερικανικό αίτημα έκδοσης.

Η δίκη του για την υπόθεση της Cablenet στην Κύπρο έχει οριστεί

για τον Σεπτέμβριο. Ωστόσο, παρά την ποινική εκκρεμότητα στην πατρίδα του, έχει ήδη ξεκινήσει η διαδικασία για την εξέταση του αιτήματος έκδοσης στις ΗΠΑ. «Θα έπρεπε να τον δικάσουν στην Κύπρο», λέει στην «Κ» ο δικηγόρος του 19χρονου, Παύλος Ερωτοκρίτου, ο οποίος θεωρεί «παράλογο και υποτιμητικό για ένα κράτος να προηγείται η εξέταση ενός αιτήματος έκδοσης από μια εκκρεμούσα ποινική υπόθεση στην πατρίδα του εκζητούμενου.

«Μήνυμα» διαχωρισμού Κράτους-Εκκλησίας μέσω... Παναγίας Τήνου

Η απόφαση ΣτΕ υπέρ των υπουργικών αλλαγών στη διοίκηση του Ιδρύματος, η διενέργεια εκλογών και οι αντιδράσεις

Τον **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΛΑΚΑΣΑ**

Πολιτικά μηνύματα, τα οποία αντανακλώνται και στο εσωτερικό πεδίο της Εκκλησίας της Ελλάδος, φέρεται να αποδίδονται στην πρόσφατη απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας με την οποία δικαιώθηκε η πολιτεία και ο δήμαρχος Τήνου έναντι του Μητροπολίτη Σύρου Δωροθέου Β'. Στο επίκεντρο της διεκυστινίδας είναι το ίδρυμα της Παναγίας της Τήνου (Πανελλήνιο Ιερό Ίδρυμα Ευαγγελιστρίας Τήνου - ΠΠΕΤ).

Ειδικότερα, σήμερα έχουν προγραμματιστεί εκλογές για την ανάδειξη νέας διοικούσας επιτροπής στο ΠΠΕΤ, η οποία θα αναλάβει καθήκοντα μετά την 30ή Οκτωβρίου. Η υπόθεση έφτασε στο ΣτΕ όταν ο υπουργός Παιδείας Κώστας Γαβρόγλου με νομοθετική ρύθμιση τον περασμένο Φεβρουάριο επέστρεψε το ΠΠΕΤ στο προ του 2014 καθεστώς. Υπενθυμίζεται ότι με δύο νομοθετικές ρυθμίσεις το 2014 ο ex officio πρόεδρος της διοικούσας επιτροπής, μητροπολίτης Σύρου και Τήνου, απέκτησε δικαίωμα ψήφου στην εκλογή για τις δύο θέσεις αντιπροέδρου και γραμματέα στο ΠΠΕΤ. Η πλευρά του

δήμου υποστήριξε από την πρώτη στιγμή ότι έτσι ενισχύεται η θέση της Εκκλησίας, καθιστώντας ουσιαστικά το ΠΠΕΤ εκκλησιαστικό ίδρυμα. Στις 26/2/2018 ο νυν υπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων Κώστας Γαβρόγλου ανέτρεψε τους νόμους του 2014 και προέβλεψε τη λήξη της θητείας της διοικούσας επιτροπής, προβλέποντας νέες εκλογές.

Κατόπιν, προσέφυγαν στο ΣτΕ ο πρόεδρος του Ιδρύματος Μητροπολίτης Σύρου Δωρόθεος Β', ο αντι-

Η κυβερνητική κίνηση ερμηνεύεται και ως αντίπραξη στην παρουσία του κ. Δωροθέου στο συλλαλητήριο για το «Μακεδονικό».

πρόεδρος, ο γενικός γραμματέας και δύο μέλη της διοικούσας επιτροπής, οι οποίοι εξελέγησαν κατά τις αρχαιρεσίες που διενεργήθηκαν τη 10η Δεκεμβρίου 2017 και είχαν θητεία

Στις σημερινές εκλογές θα αναδειχθεί η νέα διοικούσα επιτροπή του Πανελληνίου Ιερού Ιδρύματος Ευαγγελιστρίας Τήνου (φωτογραφία του ναού), η οποία θα αναλάβει καθήκοντα μετά την 30ή Οκτωβρίου.

μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2020. Οι προσφεύγοντες υποστήριξαν ότι η πρόωγη κατάργησή τους είναι αντίθετη στο Σύνταγμα και στη νομοθεσία. Ο νομικός του Δήμου Τήνου

Γιάννης Αλαβάνος, μιλώντας στην «Κ», χαρακτήρισε την απόφαση του ΣτΕ (συγκεκριμένα του Τμήματος Αναστολών) που όρισε τη διενέργεια εκλογών, ιστορικά, πόσο μάλλον που

έως τώρα είναι ελάχιστες οι περιπτώσεις που το ΣτΕ δεν κάνει δεκτή θέση της Εκκλησίας.

Ευρύτερα, το θέμα συνδέεται εμμέσως και με την πρόθεση του ΣΥ-

ΡΙΖΑ να ανοίξει το ζήτημα του διαχωρισμού Κράτους - Εκκλησίας.

Εκκλησιαστική πηγή μιλώντας στην «Κ» έφερε ως παράδειγμα την υπόθεση του ΠΠΕΤ λέγοντας ότι δεν νοείται διαχωρισμός όταν η πολιτεία επιλέγει να αποδώσει στην Τοπική Αυτοδιοίκηση τα έσοδα ενός εκκλησιαστικού ιδρύματος. Ιδιαίτερη πιτυχή του ζητήματος είναι ο δήμαρχος Τήνου Ιωάννης Σιώτος που πρόσκειται στη Ν.Δ., αλλά στο θέμα συντάσσεται με τις θέσεις του ΣΥΡΙΖΑ. «Επανασυνδέεται το νήμα με μία παράδοση που κανείς δεν τόλμισε να διαταράξει πλην της χούντας», ανέφερε στην «Κ» ο κ. Σιώτος.

Η κίνηση της κυβέρνησης ερμηνεύεται και ως αντίπραξη στην παρουσία του Μητροπολίτη Σύρου, Τήνου στο συλλαλητήριο του περασμένου Φεβρουαρίου για το «Μακεδονικό». Ο κ. Δωρόθεος ήταν ο πρώτος ομιλητής, εκπροσωπώντας την Εκκλησία. Πολλοί θεωρούσαν τη συγκυρία ως μία ευκαιρία να ενισχύσει τη θέση του σε μία πιθανή κούρσα διαδοχής στον αρχιεπισκοπικό θρόνο. Με την απόφαση του ΣτΕ εκτιμάται ότι ο κ. Δωρόθεος υπέστη ήττα, και όχι μόνο δικαστική.

Ενας χρόνος κράτησης

Πέρα από όσα του καταλογίζουν οι αμερικανικές αρχές, ο 19χρονος Κύπριος δεν φράινεται να είχε έντονη ή ορατή διαδικτυακή παρουσία σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Μεγάλωσε χωρίς τον πατέρα του και σταμάτησε τη φοίτησή του στην Αμερικανική Ακαδημία Λευκωσίας στην προτελευταία τάξη για να συνδράμει τη μητέρα του στα οικογενειακά έξοδα.

Τρεις πράκτορες του FBI τον ανέκριναν στην Κύπρο μετά τη σύλληψή του. Κατά μία εκδοχή, που δεν έχει καταστεί εφικτό να επιβεβαιωθεί, του είπαν ότι δεν ενδιαφέρονται άμεσα για εκείνον αλλά αναζητούν πληροφορίες για άλλους χάκερ.

Πριν από έξι χρόνια, η Κύπρος είχε κληθεί να εκδώσει στους Αμερικανούς τον Ρώσο πολίτη Ντιμίτρι Ζουμπάκα. Κατηγορούνταν για δύο επιθέσεις άρνησης εξυπηρέτησης (DDoS) στην ιστοσελίδα Amazon, καθώς και για κλοπή χιλιάδων αριθμών πιστωτικών χαρτών. Ο Ζουμπάκα συνελήφθη στην Κύπρο, όπου παραθέρριζε. Παράλληλο αίτημα έκδοσης, όμως, έστειλε και η Ρωσία. Με τη βοήθεια του δικηγόρου Τιμοφρέι Μουστάοφ (έγινε γνωστός στην Ελλάδα από την εμπλοκή του στην υπόθεση Βίνικ, την οποία παρακολουθεί μέχρι και σήμερα σε όλα τα δικαστικά της στάδια) ο Ζουμπάκα εκδόθηκε το 2013 στην πατρίδα του. Έναν χρόνο μετά τη σύλληψή του, ο 19χρονος Κύπριος ακόμη δεν γνωρίζει ποια θα είναι η τύχη του.

Ο Τραμπ, ο Πούτιν και τα μυστήρια

Θύελλα αντιδράσεων και θεωρίες συνωμοσίας στις Ηνωμένες Πολιτείες για τη συνάντηση κορυφής του Ελσίνκι

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

Καθώς ετοιμαζόταν να αναχωρήσει από την Ουάσιγκτον για τη μεγάλη ευρωπαϊκή περιοδεία του, ο Ντόναλντ Τραμπ εκτίμησε ότι από τα τρία σημαντικά ραντεβού στην ατζέντα του –τη σύνοδο κορυφής του ΝΑΤΟ, την επίσκεψη στη Βρετανία και τη συνάντηση με τον Πούτιν στο Ελσίνκι– το τελευταίο θα μπορούσε, παρ’όλο που, να αποδειχθεί «το πιο εύκολο». Τις επόμενες ημέρες, φρόντισε να δικαιώσει την προφητεία του. Στις Βρυξέλλες, κατ’αδίασε και πάλι τους «τζαμπατζήδες» εταιρους, δεν δίστασε μάλιστα να απειλήσει ότι θα μπορούσε να αποσύρει τις ΗΠΑ από τη Συμμαχία. Στο Λονδίνο, έριξε τορπίλη στις ελπίδες της Τερέζα Μέι για διμερή εμπορική συμφωνία με την Αμερική μετά το Brexit και συντάχθηκε με τον επικεφαλής της εσωκομματικής αντιπολίτευσης Μπόρις Τζόνσον.

Αντιθέτως, στη συνάντησή του με τον υπ’ αριθμόν ένα γεωπολιτικό αντίπαλο των ΗΠΑ, ο Αμερικανός πρόεδρος βρήκε την ψυχική γαλήνη που δυσκολεύεται να μοιραστεί με τους συμμάχους του. Οχι μόνο δεν στρίμωξε τον Ρώσο ομόλογό του σε κανένα επίμαχο ζήτημα (Κριμαία, Ουκρανία, Συρία), αλλά και έδειξε να τον εμπιστεύεται περισσότερο από τις δικές του μυστικές υπηρεσίες αναφορικά με την υποτιθέμενη ρωσική παρέμβαση στις αμερικανικές εκλογές του 2016.

Η σύγκριση

Εκείνο που πρέπει να πόνεσε πιο πολύ το βαθύ κράτος της Αμερικής δεν ήταν τι είπε και τι δεν είπε ο Τραμπ, αλλά η ίδια η σύγκρισή του με τον Πούτιν. Απέναντι σε έναν ψυχρό και ενίοτε κυνικό αλλά με ξεκάθαρους στόχους και πλήρη αυτοέλεγχο γκέιτ, πρόβαλε ένας απροετοίμαστος και συχνά ακατάληπτος Τραμπ να συμβολίζει μια υπερδύναμη που δεν γνωρίζει πού πατάει και πού πηγαίνει.

Το βαρύ τραύμα προκάλεσε έκρηξη βιτριολικών επιθέσεων, με κατηγορίες που θα ήταν αδιανόητες για οποιονδήποτε άλλο πρόεδρο των ΗΠΑ. Ο πρώην διευθυντής της

Είναι αλήθεια ότι ο Αμερικανός πρόεδρος χάρισε στον Πούτιν μια εντελώς ανέξοδη επικοινωνιακή νίκη. Και μόνον η πραγματοποίηση της συνάντησης κορυφής έβγαλε τη Ρωσία από τη διπλωματική «καραντίνα» όπου την είχαν θέσει οι Δυτικοί μετά την κρίση στην Ουκρανία.

Η προσπάθεια

εξομάλυνσης των σχέσεων ΗΠΑ - Ρωσίας και οι δυνάμεις που συντηρούν τον δεύτερο Ψυχρό Πόλεμο.

Ο CIA Τζον Μπρέναν χαρακτήρισε τη στάση του «προδοτική», ενώ η επικεφαλής των Δημοκρατικών στη Βουλή Νάνσι Πελόζι διερωτήθηκε «με τι τον κρατάει ο Πούτιν». Αρθρογράφοι σοβαρών εντύπων παρουσιάζαν ως πιθανό ενδεχόμενο να είναι ο Τραμπ ανδρείκελο των Ρώσων, οι οποίοι μπορεί να τον κρατούν όμηρο με κάποιο οικονο-

μικό ή σεξουαλικό σκάνδαλο και να τον προετοίμαζαν επί χρόνια να βγει πρόεδρος της Αμερικής για να διαλύσει τη Δύση. Είναι εντυπωσιακό ότι ευφρείς άνθρωποι, που έχουν ασκηθεί στο να λοιδορούν τις «θεωρίες συνωμοσίας», δεν δίστασαν να σερβίρουν την πιο τερατώδη θεωρία συνωμοσίας των τελευταίων χρόνων. Δεν αποκλείεται, βέβαια, ο παραλογισμός να ασκει ψυχοθεραπευτική λειτουργία: είναι πολύ βολικό να ρίχνεις το ανάθεμα σε ένα «ανδρείκελο των Ρώσων», αντί να αναρωτηθείς τι δεν πάει καλά με αυτή την κοινωνία που γεννάει ένα τόσο ισχυρό ρεύμα εθνικισμού, ξενοφοβίας και αντιδραστικού λαϊκισμού, το οποίο καταφέρνει να φέρει έναν Τραμπ στον Λευκό Οίκο. Είναι αλήθεια ότι ο

Αμερικανός πρόεδρος χάρισε στον Πούτιν μια ανέξοδη επικοινωνιακή νίκη. Και μόνον η πραγματοποίηση της συνάντησης κορυφής έβγαλε τη Ρωσία από τη διπλωματική «καραντίνα» όπου την είχαν θέσει οι Δυτικοί μετά την κρίση στην Ουκρανία και την προσάρτηση της Κριμαίας. Ενώ ο Μπαράκ Ομπάμα υποστήριζε ότι η Ρωσία έχει πλέον υποβαθμιστεί σε καθεστώς περιφερειακής δύναμης, ο Τραμπ την επανέφερε σε ρόλο παγκόσμιας πυρηνικής υπερδύναμης, συνοψίζοντας αυτό που θέλει να καλλιεργεί ο Πούτιν τόσο στους ομοεθνείς του όσο και διεθνώς.

Γεγονός παραμένει ότι επί της ουσίας τίποτα δεν άλλαξε με το Ελσίνκι. Στη σύνοδο κορυφής του G7, στο Κεμπέκ, ο Τραμπ φέρεται

να είχε κεκλεισμένων των θυρών ότι η Δύση θα πρέπει κάποια στιγμή να συμβιβαστεί με την προσάρτηση της Κριμαίας, γιατί «όλοι εκεί πέρα μιλούν ρωσικά». Το γεγονός αυτό προκάλεσε ανησυχία στο αντιρωσικό στρατόπεδο για πιθανή άρση των κυρώσεων ή ακόμη και για κατάρρευση της στρατιωτικής πίεσης του ΝΑΤΟ στην Ανατολική Ευρώπη. Τίποτα από αυτά δεν συνέβη, είτε γιατί ο Τραμπ το ξανασκέφτηκε είτε γιατί η αντίδραση του βαθέως κράτους τον ανάγκασε να οπισθοχωρήσει. Όσο για το Συριακό, ο Πούτιν εμφανίστηκε ανοικτός στην αξίωση του Ισραήλ να πιέσει για την απομάκρυνση των στρατευμάτων του Ιράν και της Χεζμπολάχ από τη χώρα, αν και δεν είναι αυτόντοπο κατά πόσον μπορεί να το

Ευρωαμερικανική φιλία, ποιοι και πώς τη θανάτωσαν

Του **DAVID BROOKS**
THE NEW YORK TIMES

Όταν ο συγγραφέας Κλάιβ Στέιπλς Λιούις ήταν ακόμη μικρό παιδί, η μητέρα του έφυγε από τη ζωή. «Με τον θάνατο της μητέρας μου», έγραψε, «κάθε ευτυχία, καθετί γαλήνιο ή αζιόπιστο, εξαφανίστηκε από τη ζωή μου. Υπήρχε ακόμη πολλή διασκεδάση στη ζωή μου, αμέτρητες απολαύσεις και χαρά, έλειπε όμως η γνώριμη ασφάλεια. Πλέον, υπήρχε μόνον η θάλασσα και τα νησιά – η μεγάλη ήπειρος είχε βυθιστεί σαν την Ατλαντίδα». Μπορεί να ακούγεται μελοδραματικό, αλλά αυτό το απόσπασμα μου θυμίζει τον θάνατο της σχέσης της Αμερικής με την Ευρώπη και την προδοσία των δημοκρατικών αξιών που στήριζαν τη σχέση αυτή από την πλευρά του προέδρου Τραμπ.

Αλλωστε, η Ευρώπη είναι η μητρική ήπειρος που γέννησε, εν μέρει, την Αμερική – όλοι οι θεμελιώδεις θεσμοί μας κληρονομήθηκαν από εκεί. Η δημοκρατία μας είναι ελληνική και βρετανική, τα πανεπιστήμιά μας είναι γερμανικά. Τα βιβλία που συμβουλευόνταν ο Τζορτζ Ουάσιγκτον και ο Τόμας Τζέφερσον ήταν μεταφρασμένα από τα γαλλικά.

Για δεκαετίες, η Ευρώπη αντιπροσώπευε ένα μονοπάτι που οδηγούσε στην πρόοδο. Ως νεοσύστατο έθνος, οι ΗΠΑ υιοθέτησαν την κληρονομιά της Ευρώπης και την εκδημοκράτισαν με βάση τα δικά

τους πρότυπα. Μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, μια ανανεωμένη Δύση υπό την αμερικανική ηγεσία κατάφερε να ενοποιηθεί και να σταθεροποιηθεί. Εντάσεις και αντιπαλότητες εξακολουθούσαν να υπάρχουν, αλλά πάνω από όλα κυριαρχούσε ένα συμπέρασμα – η σχέση των δύο δυνάμεων ήταν σχεδόν συγγενική.

Μέσα σε λίγες ημέρες, ο πρόεδρος Τραμπ έσπασε αυτή τη στενή σχέση σε χίλια κομμάτια. Χαρακτήρισε την Ευρωπαϊκή Ένωση «εχθρό» της Αμερικής και τη Δευτέρα πήρε ουσιαστικά το μέρος του Βλαντιμίρ Πούτιν, του μεγαλύτερου πηλικού και πολιτικού εχθρού της ευρωαμερικανικής φιλίας. Ο Τραμπ κατάφερε να καταστρέψει την πυξίδα που καθοδηγούσε την αμερικανική πολιτική και κουλτούρα εδώ και αιώνες και μας έδειξε έναν νέο κόσμο όπου κυριαρχεί ο νόμος της ισχύος. Αξίζει να θυμηθούμε πως ο Τραμπ συμπληρώνει απλώς τις διπλητριώδεις τάσεις που ήδη προϋπήρχαν και πως στην πραγματικότητα χρειάστηκαν πολλά χέρια για να αποτελειώσουν τον ευρωαμερικανικό δεσμό.

Εδώ και χρόνια, οι συντηρητικοί πολιτικοί και σχολιαστές στις ΗΠΑ ξεκίνησαν να χρησιμοποιούν την Ευρώπη ως παράδειγμα προς αποφυγή για να ασκήσουν κριτική στους φιλελεύθερους. «Πρόκειται για ένα μάτσο ανόητων, άθεων και σοσιαλιστών, που εμπνέουν τους αιρετικούς στα πανεπιστη-

Τζον Κένεντι, Βίλι Μπραντ, Κόνραντ Αντεντόουερ, κατά την επίσκεψη του Αμερικανού προέδρου στο Βερολίνο το 1963.

Ως νεοσύστατο έθνος, οι ΗΠΑ υιοθέτησαν την κληρονομιά της Ευρώπης και την εκδημοκράτισαν με βάση τα δικά τους πρότυπα.

μιακά κάμπους του Μπέρκλεϊ και της Βοστώνης», έλεγαν. Από την άλλη, οι προοδευτικοί έπεσαν στην επικίνδυνη παγίδα της πολιτικής ορθότητας. Απέναντι στις κορυφαίες προσωπικότητες του Αριστοτέλη, του Σαίξπηρ και του Μότσαρτ, το μόνο που είχαν να πουν είναι πως πρόκειται για νεκρούς, λευκούς άνδρες. Ετσι για τους φιλελεύθερους, ο ευρωκεντρισμός έγινε συνώνυμο της αποικιοκρατίας, της καταπίεσης και της προνομιακής κοινωνίας των λευκών, και η πλούσια ευρωπαϊκή ιστορία

συρρικνώθηκε σε ένα μικρό κομμάτι του εαυτού της. Οι ίδιοι οι Ευρωπαίοι δεν βοήθησαν στη βελτίωση του αφηγήματος. Μετά τον Ψυχρό Πόλεμο, αφοσιώθηκαν σε μια ομοσπονδία κρατών άκρως τενοκρατική, που τα τελευταία χρόνια βρίσκεται υπό κατάρρευση. Κάπως έτσι, η ευρωαμερικανική πολιτική συμμαχία φαίνεται πως πλησιάζει σταδιακά προς το τέλος της. Ο Τζορτζ Μπους ο νεότερος ξεκίνησε βεντέτα με την Ευρώπη για τη στάση της απέναντι στον πόλεμο του Ιράκ. Ο Μπαράκ Ομπάμα αποστασιοποιήθηκε. Και σήμερα, όπως ανέφερε και ο Ρόμπερτ Κέιγκαν στην «Ουάσιγκτον Ποστ», ο Ντόναλντ Τραμπ χτυπάει ανελλιπώς την υπερατλαντική συμμαχία με ένα καταστρεπτικό σφυρί.

Όταν υποδέχθηκε τον Πούτιν με ανοικτές αγκάλες, την περασμένη Δευτέρα, ήταν σαν να χόρευε πανηγυρικά πάνω από τον τάφο της ευρωαμερικανικής φιλίας.

Σεξ, οπλοκατοχή και κατασκοπεία

Των **ADAM GOLDMAN**
και **SHARON LAFRANIERE**
THE NEW YORK TIMES

ΟΥΑΣΙΓΚΤΟΝ. Μία Ρωσίδα που κατηγορείται ότι δρούσε στις ΗΠΑ ως μυστικός πράκτορας της Μόσχας βρισκόταν τελευταία σε επαφή με αξιωματικό των ρωσικών μυστικών υπηρεσιών, στο πλαίσιο μιας συνωμοσίας που ξεκίνησε πριν από ένα χρόνο, σύμφωνα με τις εισαγγελικές αρχές στην αμερικανική πρωτεύουσα. Οι ίδιες πηγές περιγράφουν τη διπλή ζωή της 29χρονης Μαρίας Μπούτινα, της Ρωσίδας που σπούδαζε στο Πανεπιστήμιο της Ουάσιγκτον και είχε σχέσεις με στέλεχος των Ρεπουμπλικανών, ενώ την ίδια περίοδο διατηρούσε επαφή με υψηλά ιστάμενο αξιωματούχο στη Μόσχα. Επιπλέον, είχε σεξουαλικές σχέσεις με έναν άλλο Αμερικανό, ώστε να αποκτήσει πρόσβαση σε οργάνωση που την ενδιέφερε, στο πλαίσιο της αποστολής της.

Οι λεπτομέρειες για τα έργα και τις ημέρες της κ. Μπούτινα ήρθαν στο φως όταν δικαστήριο εκλήθη να εξετάσει ένταλμα σύλληψής της από την εισαγγελία. Η δικτυική αρχή ισχυρίστηκε ότι η Ρωσίδα ετοιμαζόταν να φύγει από τη χώρα. Η Μπούτινα συνελήφθη την Κυριακή στην Ουάσιγκτον και εικάζεται ότι ήταν σε επαφή με άλλους μυστικούς πράκτορες της Ρωσίας. Λέγεται ότι την καθοδηγούσε ο Αλεξάντερ Τορσίν, αναπληρωτής κυβερνήτης της κεντρικής τράπεζας της Ρωσίας, άνθρωπος που συνδέεται με τις μυστικές υπηρεσίες. Πράκτορες του FBI την εντόπισαν,

καταφέρει. Γιατί όμως ο Τραμπ θέλει να εξομαλύνει τις σχέσεις με τη Ρωσία; Η εξήγηση μάλλον είναι πιο πεζή από ό,τι πολλοί υποθέτουν.

Ο επιχειρηματίας της αγοράς ακινήτων βλέπει τη διεθνή πολιτική κατά βάση με οικονομικά κριτήρια – τόσο απλοϊκά, ώστε να προτείνει στην Τερέζα Μέι να... κάνει μήνυση στην Ε.Ε. για να εκβιάσει καλύτερους όρους για το Brexit. Από οικονομική σκοπιά, η Ευρώπη και η Κίνα είναι οι ισχυρότεροι ανταγωνιστές της Αμερικής – το μαρτυρούν άλλωστε τα τεράστια ελλείμματά της. Αντιθέτως, η Ρωσία, με μια οικονομία μικρότερη από εκείνη της Καλιφόρνιας, αποτελεί παρωνυχίδα. Μάλιστα, μια εξομάλυνση των σχέσεων μαζί της αφενός θα εξοικονομούσε στρατιωτικές δαπάνες για τις ΗΠΑ, αφετέρου θα απέτρεπε μια προοπτική επικίνδυνη, μεγάλη ευρασιατική συμμαχία της με την Κίνα.

«Εμφύλιος»

Τίποτα δεν δείχνει, όμως, ότι έχει ωριμάσει ένας τόσο ριζικός, στρατηγικός αναπροσανατολισμός στους κόλπους του αμερικανικού κατεστημένου. Χωρίς τη ρωσοφοβία, το ΝΑΤΟ δεν έχει ουσιώδη λόγο ύπαρξης και χωρίς το ΝΑΤΟ η διατήρηση της γεωπολιτικής ενότητας Αμερικής - Ευρώπης θα τεθεί υπό αμφισβήτηση από τις φυγόκεντρες δυνάμεις του οικονομικού ανταγωνισμού. Το πολιτικό «λιντσάρισμα» του Τραμπ από το ίδιο του το κόμμα για το Ελσίνκι και η νέα ψύχωση με την υπόθεση της 29χρονης Ρωσίδας Μαρίας Μπούτινα υποδηλώνουν ότι οι δυνάμεις που συντηρούν τον δεύτερο Ψυχρό Πόλεμο εξακολουθούν να έχουν το πάνω χέρι. Η επιμονή του Τραμπ να προσκαλέσει, παρ’ όλα αυτά, τον Πούτιν στον Λευκό Οίκο το φθινόπωρο και η πρωτοφανής ενέργεια του Νταν Κόουτς, γενικού διευθυντή των αμερικανικών μυστικών υπηρεσιών, να ειρωνευτεί δημοσίως τον πρόεδρο της χώρας του για αυτή του την επιλογή προμηνύουν ότι η σύγκρουση στο εσωτερικό των αμερικανικών ελίτ θα είναι σφοδρή και η έκβασή της αβέβαιη.

Η Μαρία Μπούτινα, που συνελήφθη την Κυριακή στην Ουάσιγκτον.

τον Μάρτιο του 2018, σε δείπνο με Ρώσο διπλωμάτη που λίγο αργότερα διατάχθηκε να εγκαταλείψει τις ΗΠΑ γιατί ήταν αξιωματικός των ρωσικών μυστικών υπηρεσιών. Σύμφωνα με την εισαγγελία, ένας 56χρονος Αμερικανός είχε ερωτική σχέση με την Μπούτινα και τη βοηθούσε στην προσπάθειά της να φύγει από τη χώρα. Αν και οι Αρχές δεν αποκάλυψαν το όνομά του, πιστεύεται ότι πρόκειται για τον Πολ Ερικσον, συντηρητικό ακτιβιστή και στέλεχος της Εθνικής Ενωσης Οπλοκατοχής (NRA) στη Νότια Ντακότα. Η Μπούτινα ήρθε στις ΗΠΑ με φοιτητική βίζα και σπούδασε στο αμερικανικό πανεπιστήμιο. Ταξίδεψε από τη μια άκρη της χώρας στην άλλη, προσκεκλημένη σε εκδηλώσεις της NRA. Σε συνδιάσκεψη της NRA συναντήθηκε με Ρεπουμπλικανούς που είχαν προεδρικές φιλοδοξίες, ενώ σε εκδήλωση στο Λας Βέγκας ρώτησε τον Ντόναλντ Τραμπ για τις κυρώσεις κατά της Ρωσίας.

Άρση της έκτακτης ανάγκης, αλλά ο φόβος παραμένει

Ανησυχία εντός και εκτός Τουρκίας για τη θητεία του πανίσχυρου πλέον Ερντογάν

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Μπορεί η άρση της κατάστασης έκτακτης ανάγκης στην Τουρκία αυτήν την εβδομάδα να χαιρετίστηκε από τη Δύση, ο διεθνής Τύπος όμως, η αντιπολίτευση στη χώρα και οι ΜΚΟ αμφισβητούν κατά πόσον θα τερματιστεί «το πνιγηρό κλίμα φόβου», όπως το περιέγραψε η εφημερίδα «Γκάρντιαν» σε ανάλυσή της.

Δύο χρόνια έχουν περάσει από το αποτυχημένο πραξικόπημα που αποδόθηκε από τον πρόεδρο Ερντογάν στον εξόριστο ιμάμη Φετουλάχ Γκιουλέν. Περίπου 250 άνθρωποι σκοτώθηκαν κατά τη διάρκεια της ταραχένης νύχτας της 15ης Ιουλίου του 2016.

Ο απόπνοχος όμως της προσπάθειας πολιτευτικής εκτροπής ήταν επίσης ζοφερός: 1.600 καταδικάστηκαν σε ισόβια, 77.000 ύποπτοι προφυλακίστηκαν, ενώ πάνω από 140.000 άνθρωποι αποπέμφθηκαν, καθαιρέθηκαν ή τέθηκαν σε διαθεσιμότητα. Φόβοι εκφράστηκαν ότι ο Ερντογάν βρήκε το ιδανικό πρό-

Από τον Ιούλιο του 2016 έχουν συλληφθεί πάνω από 120 δημοσιογράφοι και έχουν κλείσει τουλάχιστον 180 ΜΜΕ.

σχημα για να ξεκαθαρίσει τους λογαριασμούς του με τους αντιπάλους του και να καταπνίξει κάθε αντίθετη φωνή. «Ενώ η άρση της κατάστασης έκτακτης ανάγκης, που διαρκούσε εδώ και δύο χρόνια, είναι ένα βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση, θα πρέπει να συνοδευθεί από επείγοντα μέτρα αν φιλοδοξεί να είναι κάτι παραπάνω από διακοσμτική άσκηση.

Τα τελευταία χρόνια, η Τουρκία έχει αλλάξει δραματικά και τα έκτακτα μέτρα που επιβλήθηκαν είχαν στόχο να εδραιώσουν δρακόντειες εξουσίες, να καταπνίξουν επικριτικές φωνές και να αφαιρέσουν θεμελιώδη δικαιώματα. Πολλά από αυτά θα παραμείνουν σε ισχύ, παρά την άρση της κατάστασης έκτακτης ανάγκης», ανέφερε ο Φώτης Φίλιππου, διευθυντής Εκστρατειών της Διεθνούς Αμνηστίας για την Ευρώπη. Την περασμένη εβδομάδα, κατά τη δεύτερη επέτειο του πραξικοπήματος, ο Ερντογάν διακήρυξε ότι η Τουρκία «έκοψε τα πλοκάμια του καταραμένου χταποδιού στην Πενσιλβάνια που γιγαντώθηκαν από την υποκρισία, τα τεχνάσματα, τα ψέματα και τη μυστικοπάθεια».

Ο Τούρκος πρόεδρος πέτυχε την επανεκλογή του και ορκίστηκε για μια νέα πενταετή θητεία με ενισχυμένες εξουσίες. Το πρωί της περασμένης Κυριακής, ο Ερντογάν εξέδωσε επτά διατάγματα με κυριότερο αυτό που

Και προσευχή και πύρινο λόγο για «τα πλοκάμια του καταραμένου χταποδιού στην Πενσιλβάνια που κόπηκαν» περιελάμβανε η εκδήλωση Ερντογάν για τα δύο χρόνια από το πραξικόπημα.

Ο έλεγχος του τουρκικού στρατού

Σημαντικό βήμα υπαγωγής του τουρκικού στρατού σε πολιτικό έλεγχο συνιστά το πρόσφατο διάταγμα Ερντογάν που θέτει το γενικό επιτελείο στρατού της Τουρκίας υπό την εποπτεία του υπουργείου Αμυνας. Η συγκεκριμένη ενέργεια είχε αποτελέσει επί μακρόν αντικείμενο διαμάχης, αφότου η Αγκυρα εισήλθε στο ΝΑΤΟ το 1952. Η χρονική συγκυρία είναι σημαντική. Όταν επανεξελέγη με το νέο προεδρικό σύστημα, ο Ερντογάν διόρισε τον στρατηγό Χουλούσι Ακάρ υπουργό Αμυνας. Υπενθυμίζεται πως ο Ακάρ είχε συλληφθεί από στρατιώτες που συμμετείχαν στο πραξικόπημα τον Ιούλιο του 2016 και διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στην απομάκρυνση φίλα προσκείμενων στον Φετουλάχ Γκιουλέν από τις ένοπλες δυνάμεις. Επιπλέον, αφιπώνοντας το τραύμα του πραξικοπήματος, προχώρησε σε επίδειξη ισχύος στο πλαίσιο μεγάλης στρατιωτικής επιχείρησης στη Συρία, μόλις πέντε εβδομάδες αργότερα. Το διάταγμα αλλάζει τη δομή του ανώτατου στρατιωτικού συμβουλίου, που ευθύνεται για προαγωγές και αποστρατείες. Ετσι ο πρόεδρος ή κάποιος από τους αναπληρωτές του προΐστανται του σώματος, στο οποίο συμμετέχουν οι υπουργοί Αμυνας, Δικαιοσύνης, Εξωτερικών, Εσωτερικών, Οικονομικών και Παιδείας μαζί με την ηγεσία του στρατού.

του εξασφαλίζει τον έλεγχο του στρατού. «Ακριβώς επειδή τώρα με το νέο σύστημα όλες οι εξουσίες ανήκουν στον πρόεδρο Ερντογάν, δεν υπάρχει η ανάγκη για κατάσταση έκτακτης ανάγκης», σχολίασε η Πελίν Ουνκέρ, οικονομική συντάκτης της «Τζουμουριέτ», της παλαιότερης εφημερίδας της χώρας.

Διώξεις

Η Ουνκέρ διώκεται μαζί με άλλους συναδέλφους της επειδή κατονόμασε τις υπεράτιες ναυτιλιακές επιχειρήσεις των γιών του τέως πρωθυπουργού Μπινάλι Γιλντιρίμ και νυν προέδρου της

Βουλής, όπως αποκαλύφθηκαν από τα Panama Papers. Ο γαμπρός του Ερντογάν και νυν υπουργός Οικονομικών Μπεράτ Αλμπαϊράκ επίσης έχει μνηύσει δημοσιογράφους επειδή αποκάλυψαν και τις δικές του offshore επενδύσεις. Μόλις αυτήν την εβδομάδα τουρκικό δικαστήριο καταδίκασε μία ακόμη δημοσιογράφο του φύλλου σε δύο χρόνια κάθειρξη με την κατηγορία ότι, εξαιτίας του ρεπορτάζ της, κατέστησε ανθρώπους δύναμει στόχους τρομοκρατικών οργάνωσεων. Από τον Ιούλιο του 2016 έχουν συλληφθεί πάνω από 120 δημοσιογράφοι και έχουν κλείσει

τουλάχιστον 180 ΜΜΕ με την κατηγορία ότι διατηρούσαν σχέσεις με τον Γκιουλέν.

Παρά τις ανησυχίες, πάντως, υπάρχουν κάποιες ακνές ενδείξεις αποκατάστασης των σχέσεων της Αγκυρας με τη Δύση. Από τη μια, η πληροφορία ότι η Τουρκία διαπραγματεύεται την αγορά του αμερικανικού συστήματος Πάτριος ως εναλλακτικού σε αυτήν του ρωσικού S 400, από την άλλη η διαφανόμενη εφαρμογή του οδικού χάρτη για το Μανμπίζ στη Συρία και το σχετικό τηλεφώνημα του Τούρκου προέδρου με τον Αμερικανό ομόλογό του συνιστούν σημάδια ομαλοποίησης.

Ο ίδιος ο Ντόναλντ Τραμπ δεν έκρυψε, κατά την πρόσφατη σύνοδο του ΝΑΤΟ, τη συμπάθειά του προς τον Ερντογάν. Επειδή όμως το κοινό χαρακτηριστικό των δύο ηγετών είναι η ασυνέπεια, λίγες ημέρες αργότερα η ειδηλιακή εικόνα διαταράχθηκε με ένα από τα γνωστά tweets του Τραμπ: «Είναι ντροπή ότι η Τουρκία δεν απελευθερώνει τον Αμερικανό πάστορα Αντρίου Μπράνσον από τη φυλακή. Έχει κρατηθεί όμηρος για υπερβολικά μεγάλο διάστημα. Ο Ερντογάν θα πρέπει να κάνει κάτι», πρόσθεσε. Ο πάστορας από τη Βόρεια Καρολίνα, ο οποίος έχει ζητήσει στην Τουρκία επί δύο δεκαετίες, κατηγορείται ότι υποστήριξε την οργάνωση του Γκιουλέν και τους Κούρδους του PKK.

Θρίαμβος Νετανιάχου μέσω Ελσίνκι στο συριακό μέτωπο

Η απαγόρευση Πούτιν προς το Ιράν

Του **ΝΙΚΟΥ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ**

Παρότι την εβδομάδα που πέρασε, τα μάτια του διεθνούς Τύπου ήταν στραμμένα στο Ελσίνκι, όπου ο Ντόναλντ Τραμπ συνάντησε τον Βλαντιμίρ Πούτιν, ο μεγαλύτερος κερδισμένος της συνόδου δεν βρισκόταν καν εκεί, και πέρασε σχεδόν απαρατήρητος. Ο πρωθυπουργός του Ισραήλ Μπέντζαμιν Νετανιάχου, έχει ως απόλυτη προτεραιότητα να μειώσει την επιρροή του Ιράν στη διεθνή αρένα, και ειδικότερα στη γειτονική Συρία – και από τις δηλώσεις των δύο ηγετών αμέσως μετά τη συνάντηση, φαίνεται πως απολαμβάνει μια στιγμή προσωπικού θριάμβου. Αλλωστε, μερικές ώρες μετά τη σύνοδο ο Ρώσος πρόεδρος δήλωσε πως δεν πρέπει να υπάρχει ούτε ένα ξένο στρατεύμα στη Συρία στην περιοχή που αγγίζει τα σύνορα με τα ισραηλινά Υψίπεδα του Γκολάν. Λίγα μόλις λεπτά αργότερα, ο Τραμπ έσπευσε να τον επιβεβαιώσει, δηλώνοντας πως ο Πούτιν «είναι θερμός υποστηρικτής του Ισραήλ και θαυμαστής του Μπίμπι».

Η απόφαση της Ρωσίας να διατάξει τον περιορισμό των ιρανικών δυνάμεων στα ανατολικά της Δαμασκού, δεκάδες χιλιόμετρα μακριά από το Ισραήλ, έρχεται σε ένα εξαιρετικά κρίσιμο σημείο. Την περασμένη εβδομάδα οι συριακές κυβερνητικές δυνάμεις, με τη στήριξη της Ρωσίας και του Ιράν, ύψωσαν τη σημαία της χώρας στην Νταράα, την πόλη που πυροδότησε την εξέγερση εναντίον του Ασαντ. Ενώ οι δυνάμεις του Ασαντ ετοιμάζονταν να ανακτήσουν τον πλήρη έλεγχο της νοτιοδυτικής Συρίας, ο χρόνος του Νετανιάχου για να διαπραγματευτεί διπλωματικά την απομάκρυνση του ιρανικού στρατού από την περιοχή φαινόταν να εξαντλείται.

Ο συμβιβασμός

Ο Ισραηλινός πρωθυπουργός έσπευσε να ταξιδέψει στη Μόσχα, όπου συναντήθηκε με τον Ρώσο πρόεδρο και μαζί κατέληξαν σε συμβιβασμό. Το Ισραήλ υποσχέθηκε πως δεν θα αναλάβει καμία δράση εναντίον του καθεστώτος Ασαντ, και η Μόσχα δεσμεύτηκε να απομακρύνει τους Ιρανοί. Σε μεγάλο βαθμό, το Ισραήλ έχει πα-

ραμείνει εκτός του εμφυλίου της Συρίας, ωστόσο παρασπνικακά διέχθηκε έναν πόλεμο απέναντι στην παρουσία του Ιράν στη χώρα, το οποίο προσπαθεί να εκμεταλλευτεί το χάος που επικρατεί για να εγκαταστήσει στρατιωτικές υποδομές στη Συρία. Επισήμως, τόσο ο Νετανιάχου όσο και ο Τραμπ επιθυμούν την πλήρη απόσυρση των ιρανικών στρατευμάτων από τη Συρία, ωστόσο κανένας από τους δύο δεν διατίθεται να τα «απελάσει» με βία, γεγονός που θα απαιτούσε τη χρήση χερσαίων δυνάμεων. Ο συμβιβασμός της παρουσίας μονάχα ενός μικρού αριθμού ιρανικών συμβούλων, αρκετά χιλιόμετρα μακριά από την περιοχή του Γκολάν, με τη συγκατάθεση της Ρωσίας και τη στήριξη της Αμερικής αποτελεί για το Ισραήλ μια εξαιρετικά ικανοποιητική πραγματικότητα. Παρότι οι Ιρανοί δεν σκόπευαν να δεχθούν περιορισμούς στην ανά-

Η Τεχεράνη έλαβε μήνυμα να κρατήσει τις δυνάμεις της μακριά από τα σύνορα με το ισραηλινό τμήμα των Υψιπέδων του Γκολάν.

πτυξη των δυνάμεών τους, απέναντι σε μια περιοριστική αμερικανορωσική συμφωνία δεν μπορούν παρά να υποκύψουν.

Ενα ακόμη ζήτημα που φαίνεται να έχει διευθετηθεί, τουλάχιστον προς το παρόν, είναι το δικαίωμα του Ισραήλ να παρεμποδίζει τις αποστολές όπλων του Ιράν, που διασχίζουν τη Συρία για να καταλήξουν στα χέρια της Χεζμπολάχ στον Λίβανο. Αντίστοιχες ισραηλινές ενέργειες συνεχίζονται εδώ και πολύ καιρό, με την αμερικανική στήριξη και τη ρωσική συναίνεση. Μάλιστα, λιγότερο από 24 ώρες πριν από τη διάσκεψη κορυφής του Ελσίνκι, ισραηλινά αεροπλάνα επιτέθηκαν σε αεροπορική βάση κοντά στη συριακή πόλη του Χαλεπίου, οδηγώντας δεκάδες Ιρανοί υπαλλήλους στον θάνατο. Ο Νετανιάχου σφάως δεν θα είχε ποτέ διατάξει τέτοιου είδους αποστολή, χωρίς πρώτα να είναι σίγουρος για τη σιωπηρή έγκριση του Πούτιν.

Ο Μπέντζαμιν Νετανιάχου (φωτ.) υποσχέθηκε πως δεν θα αναλάβει καμία δράση εναντίον του καθεστώτος Ασαντ και η Μόσχα δεσμεύθηκε να απομακρύνει τους Ιρανοί.

Μια ανανεωμένη Ευρώπη οραματίζεται η Μέρκελ

«Είναι απολύτως θεμιτό να βρει δικό της ρόλο στον κόσμο», ανέφερε η Γερμανίδα καγκελάριος

Η Αγκελα Μέρκελ φεύγει για τις διακοπές της ύστερα από την ετήσια συνέντευξη Τύπου στο Βερολίνο.

Στην ετήσια συνέντευξη πριν από την έναρξη των καλοκαιρινών της διακοπών, η Αγκελα Μέρκελ πρόβαλε την Ευρωπαϊκή Ένωση ως παράδειγμα συνεργασίας και πολυμερούς προσέγγισης στη διεθνή αρένα. Αποφεύγοντας επιθετικές εκφράσεις και αντιπαραθετικούς τόνους, η Γερμανίδα καγκελάριος σκιαγράφησε ένα όραμα μιας πολυμερούς Ευρώπης, έτοιμης να απελευθερωθεί εν μέρει από την ηγεσία των ΗΠΑ και να αναλάβει μεγαλύτερο ρόλο παγκοσμίως.

Η Μέρκελ ανέφερε πως τα γεγονότα των τελευταίων μηνών επιβεβαίωσαν τις περυσινές δηλώσεις

της πως «οι ημέρες που μπορούμε να στηριχθούμε πλήρως στις ΗΠΑ έχουν εν μέρει παρέλθει», και προσέθεσε πως η γεωπολιτική σημασία της Ευρώπης την καλεί να ασκήσει μεγαλύτερη επιρροή. «Είναι απολύτως θεμιτό για την Ευρώπη να βρει δικό της ρόλο στον κόσμο», ανέφερε η Μέρκελ στην κατάμεστη αίθουσα των δημοσιογράφων. «Πολλές συγκρούσεις βρίσκονται στο κατώφλι μας, οπότε η Ευρώπη πρέπει οπωσδήποτε να παίξει μεγαλύτερο ρόλο στην επίλυση των παγκοσμίων προβλημάτων».

Η Γερμανίδα καγκελάριος άδραξε την ευκαιρία να θίξει μια σειρά

από εθνικά ζητήματα, συμπεριλαμβανομένων και της εσωτερικής συγκρούσης για τη διαχείριση του μεταναστευτικού, που απείλησε να ρίξει την κυβέρνησή της νομικά αυτόν το μήνα. Η Μέρκελ επέλεξε να απαντήσει με μετριοπάθεια όταν ρωτήθηκε για τη στάση του υπουργού Εσωτερικών, Χορστ Ζεεχόφερ, ο οποίος ξεκίνησε τη ρήξη με την πολιτική ανοικτών συνόρων της καγκελαρίου. Είμαι υπεύθυνη για να διασφαλίσω ότι η κυβέρνηση μας βρίσκεται σε θέση να λειτουργήσει», ανέφερε στωικά η Μέρκελ. «Εκουμε βρει μια κοινή πορεία προς τα εμπρός.

Η μόνη προϋπόθεση είναι να αναγνωρίζουν οι υπουργοί την ευθύνη του καγκελαρίου για τον καθορισμό των πολιτικών. Όταν δεν συμβαίνει αυτό, η συνεργασία εντός της κυβέρνησης είναι αδύνατη», προσέθεσε.

Η Μέρκελ δήλωσε πως τους τελευταίους μήνες παρατηρείται μια «διάβρωση της γλώσσας» και ζήτησε αλλαγή τόνου στη γερμανική πολιτική κουλτούρα. «Προσπαθώ να προσέχω τη γλώσσα που χρησιμοποιώ και να περιγράφω τα πράγματα με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ακρίβεια», ανέφερε η Γερμανίδα καγκελάριος στους δη-

μοσιογράφους, λέγοντας επίσης πως στοχεύει να καταπολεμήσει την τάση της «κακομεταχείρισης» του πολιτικού λόγου. Οι δηλώσεις της αυτές ερμηνεύτηκαν ως αναφορά όχι μόνο στον Ζεεχόφερ, αλλά και στο ακροδεξιό λαϊκιστικό κόμμα Εναλλακτική για τη Γερμανία (AfD).

Παρά τις εβδομάδες εικασιών ότι η ηγεσία της απειλείται και η πολιτική της ενέργεια έχει αρχίσει να στερεύει, η Γερμανίδα καγκελάριος απευθύνθηκε στους δημοσιογράφους με αυτοπεποίθηση και ισχυρίστηκε πως θα ολοκληρώσει τη θητεία της καγκελαρίας.

Ανάγκη για αλλαγή στην οικονομική διαχείριση

Ο αποκλεισμός του ΑΠΟΕΛ φέρνει νέα δεδομένα στα οικονομικά (και όχι μόνο)

Του **ΣΑΒΒΑ ΛΑΖΑΝΙΑ**

Σε περίοδο ανασύνταξης βρίσκονται στον ΑΠΟΕΛ μετά τον πρόωρο και ταπεινωτικό αποκλεισμό από το Τσάμπιονς Λιγκ. Οι «γαλαζοκίτρινοι» προσπαθούν να συνέλθουν από αυτό το μεγάλο κάζο και να προχωρήσουν μπροστά, καθώς σε τέσσερις μέρες ρίχνονται στη μάχη του Γιουρόπα Λιγκ.

Ο αποκλεισμός από τη Σούντουμπα διαμορφώνει ομολογουμένως νέα τάξη πραγμάτων στον ΑΠΟΕΛ. Αυτά τα νέα δεδομένα αναμένεται να «αγγίξουν» το αγωνιστικό και πολύ περισσότερο το οικονομικό σκέλος της ποδοσφαιρικής εταιρείας των «γαλαζοκιτρίνων».

Οι διοικούντες τον ΑΠΟΕΛ είναι υποχρεωμένοι να αλλάξουν άρδην την οικονομική πολιτική τους, προκειμένου να διασφαλιστεί η ομαλή λειτουργία και βιωσιμότητα της εταιρείας.

Εμειναν μόνο στα λόγια...

Ο Πρόεδρος Πετρίδης και οι συνεργάτες του ευαγγελίζονταν τα τελευταία χρόνια ότι θα προβούν σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την οικονομική απεξάρτηση του ΑΠΟΕΛ από τα – μη εγγυημένα – έσοδα της Ευρώπης, κάτι το οποίο όμως δεν έκαναν. Έμειναν μόνο στα λόγια.

Κάθε καλοκαίρι οι διοικούντες και οι οπαδοί του ΑΠΟΕΛ περνούσαν από υπερβολικά αγχωτικές καταστάσεις. Δικαίως χαρακτήριζαν τα ματς της Ευρώπης ως «αγώνες της χρονιάς» γιατί γνώριζαν ότι η είσοδος της ομάδας σε ευρωπαϊκούς ομίλους είναι «must» για την ομαλή οικονομική λειτουργία της εταιρείας. Τα τελευταία χρόνια η ομάδα της Λευκωσίας είχε μια συνέπεια ως προς την παρουσία της στους ομίλους όμως κανείς δεν μπορούσε να εγγυηθεί ότι θα συμβαίνει το ίδιο κάθε χρονιά. Κάποτε θα γινόταν και η στραβή, όπως και έγινε φέτος από την πρωταθλήτρια Λιθουανίας.

Πλέον ο ΑΠΟΕΛ συνεχίζει στο Γιουρόπα Λιγκ και μόνο βέβαιη δεν είναι συμμετοχή του στους ομίλους, καθώς έχει να διαβεί ένα «δύοβατο» μονοπάτι λόγω των αλλαγών που έκανε η UEFA. Αν, ο μη γένοιτο, ο ΑΠΟΕΛ μείνει φέτος εκτός ευρωπαϊκών ομίλων, ο προϋπολογισμός του θα είναι ελλειμματικός, καθώς δεν θα υπάρχει

ισορροπία στα έσοδα και στα έξοδα. Αντίθετα θα προκύψει πολύ μεγάλη διαφορά – ζημιά.

Η διοίκηση δεν έκανε πράξη τις εξαγγελίες της και πλέον βρίσκεται σε δύσκολη θέση, καθώς θα κληθεί να καλύψει με διάφορους τρόπους μια μεγάλη οικονομική «τρύπα», στο ενδεχόμενο που ο ΑΠΟΕΛ δεν καταφέρει να προκριθεί ούτε στους ομίλους του Γιουρόπα Λιγκ.

Το χάσμα σε αριθμούς

Θα παραθέσουμε κάποιους αριθμούς από τον οικονομικό απολογισμό που έκανε ο Πρόεδρος Πετρίδης τον περασμένο Μάιο για να δείξουμε την τεράστια ανισορροπία που υπάρχει ανάμεσα στα εγχώρια (πάγια) έσοδα και τον συνολικό προϋπολογισμό του ΑΠΟΕΛ.

Την ποδοσφαιρική περίοδο 2017-2018 ο ΑΠΟΕΛ είχε συνολικά έσοδα 24 εκατομμύρια, εκ των οποίων τα 17,25 αφορούσαν έσοδα από τη συμμετοχή του στο Τσάμπιονς

Η διοίκηση θα κληθεί να καλύψει μια μεγάλη οικονομική «τρύπα», αν ο ΑΠΟΕΛ δεν καταφέρει να προκριθεί στους ομίλους του Γιουρόπα Λιγκ.

Λιγκ. Τα εγχώρια έσοδα ανέρχονταν μόλις στα 6,75 εκατομμύρια.

Για την αντίστοιχη περίοδο ο ΑΠΟΕΛ είχε έσοδα ύψους 19,5 εκατομμυρίων ευρώ, ποσό που περιλαμβάνει όλα τα έξοδα που αφορούν στο ποδοσφαιρικό τμήμα. Για να είμαστε όμως σωστοί, από αυτό το ποσό πρέπει να αφαιρέσουμε 2,4 εκατομμύρια ευρώ, ποσό το οποίο δόθηκε για τις εργασίες ανέγερσης του νέου προπονητικού κέντρου, κάτι το οποίο έγινε μια φορά και δεν αποτελεί ετήσιο έξοδο. Έτσι το ποσό κατεβαίνει στα 17,1 εκατομμύρια (19,5 μείον 2,4).

Για χάρη της συζήτησης μπορούμε να αφαιρέσουμε και ποσό ύψους ενός εκατομμυρίου ευρώ που αφορά αντικατάσταση κάποιων παικτών λόγω σοβαρών τραυματισμών (Βάτερμαν, Μιλάνοφ, Βίνις, Ρουέδα, Ιωάννου). Πράγματι, ήταν πρωτοφανής γκίνια αυτό που συνέβη πέρυσι.

Ο Πρόεδρος Πετρίδης και οι συνεργάτες του ευαγγελίζονταν τα τελευταία χρόνια ότι θα προβούν σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την οικονομική απεξάρτηση του ΑΠΟΕΛ από τα – μη εγγυημένα – έσοδα της Ευρώπης, κάτι το οποίο όμως δεν έκαναν.

Μετά τον οδυνηρό αποκλεισμό από τη Σούντουμπα, ο ΑΠΟΕΛ έχασε την ευκαιρία και την προοπτική για να διεκδικήσει τα εκατομμύρια του Τσάμπιονς Λιγκ.

Από τα συνολικά έξοδα της εταιρείας αφαιρέσαμε επίσης τα 3,4 εκατομμύρια ευρώ τα οποία μπορούν να χαρακτηριστούν δικαιολογημένα ως έκτακτα έξοδα. Πέσαμε δηλαδή στα 16,1 εκατομμύρια. Ακόμα κι αυτό το «κουτσουρεμένο» νούμερο υπερδιπλασιάζει τα πάγια έσοδα που είχε πέρυσι η ομάδα της Λευκωσίας και ήταν μόνο 6,75 εκατομμύρια ευρώ. Είναι ξεκάθαρο ότι ο ΑΠΟΕΛ κάλυψε ουσιαστικά τρύπα εννιά και πλέον εκατομμυρίων από τη συμμετοχή του στα προκριματικά και στους ομίλους του Τσάμπιονς Λιγκ της περσινής σεζόν.

Μόνο σίγουρα δεν ήταν

Λέχθηκε λανθασμένα από αρκετούς ότι ο ΑΠΟΕΛ έχασε τα εκατομμύρια του Τσάμπιονς Λιγκ μετά τον οδυνηρό αποκλεισμό από τη Σούντουμπα. Λάθος. Η σωστή διατύπωση είναι ότι ο ΑΠΟΕΛ έχασε

την ευκαιρία και την προοπτική για να διεκδικήσει αυτά τα λεφτά, τα οποία δεν ήταν ποτέ σίγουρα ή εξασφαλισμένα.

Ο ΑΠΟΕΛ θα πάρει από τη συμμετοχή του στο πρώτο προκριματικό γύρο του Τσάμπιονς Λιγκ 280 χιλιάδες ευρώ. Οι ομάδες που θα συμμετάσχουν στο δεύτερο γύρο θα πάρουν 380 χιλιάδες και στον τρίτο 480 χιλιάδες. Όσες ομάδες φτάσουν στα πλέι οφ θα πάρουν 5 εκατομμύρια ευρώ. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι ομάδες που θα προκριθούν στους ομίλους της κορυφαίας διασυλλογικής διοργάνωσης θα πάρουν ως μόνους 15,25 εκατομμύρια. Η νίκη στον όμιλο θα αποφέρει 2,7 εκατομμύρια και η ισοπαλία 900 χιλιάδες.

Πραγματικά, «ζαλίζουν» αυτά τα ποσά, τα οποία αύξησε κατά πολύ φέτος η UEFA. Δεν έχασε, λοιπόν, τα εκατομμύρια ο ΑΠΟΕΛ αλλά την ευκαιρία να τα διεκδικήσει.

Τα έσοδα του Γιουρόπα και η προσπάθεια για νοικοκυρεμένη πολιτική

Μετά τον αποκλεισμό από τη Σούντουμπα ο ΑΠΟΕΛ συνεχίζει στη δεύτερη τη τάξει ευρωπαϊκή διοργάνωση, το Γιουρόπα Λιγκ. Οι «γαλαζοκίτρινοι» θα ξεκινήσουν από τον δεύτερο γύρο, και θα αντιμετωπίσουν τη Φλόρα Ταλίν Εσθονίας. Από τη συμμετοχή του στον δεύτερο προκριματικό γύρο ο ΑΠΟΕΛ θα πάρει 260 χιλιάδες ευρώ. Ο τρίτος προκριματικός γύρος δίνει 280 χιλιάδες και τα play-offs (τέταρτος γύρος) 300 χιλιάδες ευρώ.

Εάν η ομάδα της Λευκωσίας καταφέρει να μπει στους ομίλους θα πάρει €2,92 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, η νίκη στον όμιλο δίνει 570 χιλιάδες και η ισοπαλία 190 χιλιάδες, ποσά τα οποία είναι σημαντικά αυξημένα σε σχέση με πέρυσι. Τυχόν πρόκριση ομάδας ως πρώτη από τον όμιλο αποφέρει ένα εκατομμύριο, ενώ ο δεύτερος παίρνει 500 χιλιάδες, τη στιγμή που η συμμετοχή στους «32» αποφέρει επιπλέον άλλες 500 χιλιάδες ευρώ.

Συνοψίζοντας, τα έσοδα του Γιουρόπα Λιγκ δεν συγκρίνονται με αυτά του Τσάμπιονς Λιγκ όμως σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να θεωρούνται αμελητέα, ιδίως όταν μιλάμε για μια κυπριακή ομάδα. Ο ΑΠΟΕΛ οφείλει να ανασυνταχθεί και προχωρήσει βήμα-βήμα στη διοργάνωση, στοχεύοντας στην πρόκριση στους ομίλους του Γιουρόπα Λιγκ που θα φέρει στα ταμεία του ένα σεβαστό ποσό.

Πρέπει να αρχίσει σοβαρά και οργανωμένη προσπάθεια για την σταδιακή μείωση του μπάτζετ και κατ' επέκταση του μισθολογίου των παικτών (και όχι μόνο).

Το μισθολόγιο των παικτών μπορεί και πρέπει να μειωθεί κατά ένα ποσοστό που να μην υποβαθ-

μίζει όμως την ποιότητα της ομάδας. Μπορούν επίσης να εξοικονομηθούν πολλά λεφτά από τη μείωση των αποζημιώσεων που καλείται να πληρώνει κάθε χρόνο ο ΑΠΟΕΛ για τις αποδεσμεύσεις. Αυτό θα επιτευχθεί με καλύτερο αγωνιστικό προγραμματισμό και σωστές επιλογές παικτών. Παράλληλα οι «γαλαζοκίτρινοι» μπο-

Οι διοικούντες τον ΑΠΟΕΛ πρέπει να μειώσουν το χάσμα ανάμεσα στα έσοδα και στα έξοδα, στον προϋπολογισμό της ομάδας.

ρούν να βρουν τρόπους για να αυξήσουν τα πάγια έσοδα, επιτυγχάνοντας διάφορες οικονομικές συμφωνίες.

Οι διοικούντες τον ΑΠΟΕΛ πρέπει να μειώσουν το χάσμα ανάμεσα στα έσοδα και στα έξοδα, στον προϋπολογισμό της ομάδας. Πρέπει να υπάρξει καλύτερη διαχείριση σε όλα τα επίπεδα.

Ακόμα και αν η ομάδα της Λευκωσίας δεν καταφέρει να μπει στους ομίλους τη φετινή χρονιά, οι διοικούντες θα βρουν την άκρη (πωλήσεις παικτών και οικονομικές συμφωνίες), για να κλείσουν την τρύπα. Πρέπει, όμως, να έτοιμοι για την επόμενη «αναποδιά» που θα έρθει από μια άλλη «Σούντουμπα». Με λίγα λόγια οι «γαλαζοκίτρινοι» οφείλουν να κάνουν μια πιο νοικοκυρεμένη οικονομική πολιτική για να «οχυρώσουν» την εταιρεία, εξασφαλίζοντας το μακροπρόθεσμο μέλλον της.

ΑΠΟΨΗ

Οι ευθύνες των διοικούντων και του προπονητή για τον αποκλεισμό

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΤΣΙΚΗ**

εταιρείας «ΑΠΟΕΛ Ποδόσφαιρο», να κάνουν τις σωστές επιλογές που θα εξασφάλιζαν την αναγκαία, ποιοτική ενίσχυση της ομάδας προκειμένου ν'

ανταποκριθεί στις μεγάλες προσδοκίες του απαιτητικού κόσμου της. Η προσπάθεια για διάκριση στην κορυφαία διασυλλογική διοργάνωση έγινε από φέτος ακόμα πιο δύσκολη για τον πρωταθλητή μας και αυτό σημαίνει ότι θα έπρεπε ο ΑΠΟΕΛ να ενισχυόταν με πρωτοκλασάτους, ποιοτικούς παίκτες που έχουν την προσωπικότητα, τον χαρακτήρα και τις αρετές να βοηθήσουν ουσιαστικά σε ένα τόσο ψηλό επίπεδο.

Είναι ξεκάθαρο ότι αυτό δεν έγινε. Η ενίσχυση της επιθετικής γραμμής κρίθηκε απ' όλους ότι είναι επιβεβλημένη, αφού αποχώρησε ο πρώ-

Πίστεψαν λανθασμένα ότι ο ΑΠΟΕΛ θα μπορούσε να προκριθεί χωρίς την επιθετική ενίσχυσή του.

τος σκόρερ της ομάδας (Ντε Καμάρκο), καθώς επίσης και ένας από τους πολυτιμότερους στην περσινή περίοδο (Εμπεσίλιο), ο οποίος πέτυχε καθοριστικά τέρματα. Τη θέση του δεύτερου πήρε ο ιδιόρρυθμος Τόμας Ντε Βινσέτι, ο οποίος προερχόταν από αγωνιστική απραξία από τον Σεπτέμ-

βριο του 2017! Κρίθηκε από όλους αναγκαία η ενίσχυση με ένα πολύ καλό, γρήγορο επιθετικό, καλύτερο από τους επιθετικούς που είχε πέρυσι η ομάδα.

Είναι ξεκάθαρο από τα γεγονότα ότι οι υπεύθυνοι για τον προγραμματισμό πίστεψαν ότι ο ΑΠΟΕΛ θα μπορούσε να προκριθεί από τους δύο πρώτους προκριματικούς γύρους χωρίς την επιθετική ενίσχυσή του. Τα απρόσμενα όμως αποτελέσματα και ο ταπεινωτικός αποκλεισμός από τη Σούντουμπα, απέδειξαν πόσο λανθασμένη ήταν η εκτίμησή τους και πόσο επιπόλαιη η αργοπορία τους.

Όσον αφορά στους παίκτες που αποκτήθηκαν για να βοηθήσουν άμεσα (Ταβάρες, Νατέλ και Καζού) φάνηκε ότι δεν είναι κάτι το ιδιαίτερο και ότι θέλουν χρόνο για να προσαρμοστούν και να δείξουν αν μπορούν να βοηθήσουν.

Ασφαλώς ευθύνει, τη μεγαλύτερη, έχει και ο προπονητής της ομάδας Μπρούνο Μπαλταζάρ. Ο Πορτογάλος «εγκληματίας» με λανθασμένες επιλογές στον πρώτο αγώνα στη Λιθουανία και την υποτίμηση που έδειξε στην αντίπαλό του. Προτίμησε τον ξεκάθαρο ανέτοιμο Ντε Βινσέτι με αποτέλεσμα η ομάδα του να παίζει

με παίκτη λιγότερο αλλά και τον τραυματισμό του Αργεντινού μεσοεπιθετικού! Άφησε εκτός δεκαοχτάδας του αγώνα στη Λιθουανία τον Νικόλα Ιωάννου, ο οποίος έθελε με την απόδοσή του στον δεύτερο αγώνα! Το ίδιο ισχύει και για τον Εφραίμ. Στο ποδόσφαιρο, όπως και στη ζωή, ισχύει ότι η επιτυχία έρχεται μέσα από καλή οργάνωση, καλή προετοιμασία και έγκαιρο, σωστό προγραμματισμό αλλά και σεβασμό στον αντίπαλο και σωστή εκτίμηση των δεδομένων. Στον ΑΠΟΕΛ πολλά από τα πιο πάνω δεν λειτούργησαν όπως θα έπρεπε.

ΑΠΟΨΗ

Μία στις τρεις.
Τραγικό...

Του
**ΓΙΩΡΓΟΥ
ΛΟΓΙΑΝ**

Υπερδύναμη το κυπριακό ποδόσφαιρο δεν έγινε και ούτε ποτέ θα γίνει. Ούτε και σε επίπεδο συλλόγων δικαιολογείται τέτοια αποψη, ούτε καν χαρακτηρισμός που να πλησιάζει, όσες επιτυχίες και να καταγράψαμε τα τελευταία χρόνια, όσοι ξένοι και να αγωνίζονται στις ομάδες μας, όσο πλουσιοπάροχα συμβόλαια και αν προσφέρουμε σε ποδοσφαιριστές ή προπονητές. Βήματα μπροστά όμως έγιναν και πολλά μάλιστα τα τελευταία χρόνια, έστω και αν μπενδινισμός και λαϊκισμός έκαναν τις τελευταίες μέρες την επανεμφάνισή τους. Είναι γι' αυτό, όμως, που τα... χαστούκια από Λιθουανούς και Αλβανούς αποτελούν τραγική εξέλιξη. Όσο και αν το ποδόσφαιρο είναι άθλημα απρόβλεπτο, άθλημα στο οποίο δεν κερδίζει πάντα ο καλύτερος ή πιο δυνατός. Όσο και αν πολλές φορές μια λεπτομέρεια, μια... στραβοκλωστή, μια συγκυρία ή ατυχία μπορεί να καθορίσουν το τελικό αποτέλεσμα, στη δική μας περίπτωση η παταγώδης αποτυχία, ΑΠΟΕΛ και Ανόρθωση, δεν μπορεί να δικαιολογηθεί. Η μία στις τρεις προκρίσεις τις οποίες φυσιολογικά αναμέναμε είναι αποτέλεσμα τραγικό και πωσούρισμα μεγάλο.

Η μία στις τρεις προκρίσεις δεν είναι αποτέλεσμα συγκυριών ή ατυχίας, πολύ περισσότερο δεν δικαιολογείται από τον βαθμό ποιότητας των αντιπάλων. Χωρίς υπερβολή, Σούντουβα και Λάτσι είναι αμφίβολο αν μπορούν να κρατήσουν μόνιμα θέσεις στο κυπριακό πρωτάθλημα πρώτης κατηγορίας. Η μία στις τρεις προκρίσεις είναι αποτέλεσμα της προχειρότητας και της επιπολαιότητας στον τρόπο που οι δύο ομάδες, ΑΠΟΕΛ και Ανόρθωση, προσέγγισαν τις διπλές αναμετρήσεις και αξιολόγησαν τον βαθμό δυσκολίας των αντιπάλων. Δεν εξηγείται διαφορετικά η αδυναμία να επιβληθούν κατά εμφανώς κατώτερων αντιπάλων σε δύο μάλιστα αγώνες. Δεν ξαναγύρισε από τη μία χρονιά στην άλλη το κυπριακό ποδόσφαιρο στα χρόνια της... σφαλιάρας και των τιμητικών πττών και as... πέφτει πολύς λαϊκισμός τις τελευταίες μέρες. Απλώς δεν φροντίσαμε να αξιοποιήσουμε, στον μέγιστο βαθμό, την ποιότητα αλλά και την εμπειρία μας, αλλά και να εκτιμήσουμε σωστά τον κίνδυνο.

Κυρίως γιατί αδυνατούμε να καταλάβουμε ή αρνούμαστε να αποδεχούμε πως βελτιώνονται και οι άλλοι, πως κάνουν βήματα εμπρός και ομάδες τις οποίες πριν από λίγα χρόνια ξεπερνούσαμε εύκολα και χωρίς κόπο.

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Survivor του Μπαλταζάρ

Ήταν υποψήφιος προς αποχώρηση, με το σφύριγμα της λήξης τόσο του πρώτου αγώνα κόντρα στη Σουντουβά, όσο και μετά τον επαναληπτικό. Με τη στήριξη του προέδρου Πρόδρομου Πετρίδη... επιβίωσε και συνεχίζει. Μια πρόκριση επί της Φλόρα Ταλίν δεν αρκεί για να ισχυροποήσει τη θέση του, αφού θα πρέπει να βελτιωθεί κατά πολύ και η αγωνιστική παρουσία, να πείσουν οι μεταγραφές που φέρουν τη δική του υπογραφή και να πείσει ο ίδιος για τη σωστή διαχείριση του ρόστερ και των επιλογών του. Όλα αυτά, στην ομάδα όπου προπονητές έφυγαν με μία ήττα. Άρα...

* * * * *

Ρενάτο Μαργκάσα

Ο Ρενάτο Μαργκάσα συνεχίζει την ποδοσφαιρική του καριέρα στη Νέα Σαλαμίνα, μετά από επτά χρόνια παρουσίας στην Ομόνοια. Οι φίλοι του ποδοσφαίρου ξέρουν ότι η Νέα Σαλαμίνα πραγματοποίησε μια εξαιρετική μεταγραφή. Είναι σίγουρο ότι ο ποδοσφαιριστής αυτός θα βοηθήσει τα μέγιστα την ομάδα της Αμμοχώστου. Πρόβλεψη. Η Ομόνοια μια μέρα θα μετανιώσει που απομάκρυνε από τις τάξεις της τον ποδοσφαιριστή, λαμβάνοντας, υπόψη - πέραν του κανονικού - μερίδα οπαδών, που κατηγόρουσε συστηματικά τον ποδοσφαιριστή με τη γνωστή μέθοδο της φημολογίας.

* * * * *

Τα διαφυγόντα έσοδα

Αποτυχίες για ΑΠΟΕΛ και Ανόρθωση στα ευρωπαϊκά τους παιχνίδια με το ΑΠΟΕΛ να... υποβιβάζεται σε κατώτερο θεσμό και την Ανόρθωση να αποκλείεται. Εννοείται ότι οι αποτυχίες ήταν απρόσμενες και για τις δύο ομάδες. Το πώς και το γιατί των πεπραγμένων θα ψάξουν αμφότεροι για να το βρουν. Ας πούμε ότι θα το βρουν και θα προβούν σε διορθώσεις. Αυτά που δεν θα βρουν είναι τα λεφτά. Τα

Αμάν χαστούκια

Τελικά το σενάριο που όλοι φοβόμασταν μετά τα αποτελέσματα των πρώτων αγώνων επιβεβαιώθηκε σχεδόν σε απόλυτο βαθμό, καθώς μόνον ο Απόλλων τα κατάφερε να περάσει. ΑΠΟΕΛ και Ανόρθωση αποχώρησαν από Τσάμπιονς και Γιουρόπα Λιγκ αντίστοιχα και πλέον είναι σε αναζήτηση του λάθους. Ο ΑΠΟΕΛ οφείλει να μαζέψει τα κομμάτια του και να πάει στους αγώνες με τη Φλόρα έτοιμος, ενώ η Ανόρθωση έχει να καλύψει ένα μήνα απραξίας εκτός προγράμματος. Κυρίως, όμως, είναι το οικονομικό κενό που αυτό πολύ δύσκολα καλύπτεται.

διαφυγόντα έσοδα από τις προκρίσεις που περίμεναν είναι το μέγα πρόβλημα.

* * * * *

Κόσμος-πίεση

Τρεσήμιοι χιλιάδες κόσμος πήγε στην πρώτη ανοικτή προπόνηση της Ομόνοιας στο Μακάρειο τη Δευτέρα που πέρασε. Σε σαράντα βαθμούς θερμοκρασία μετά από τη χειρότερη χρονιά της ιστορίας της ομάδας. Είναι γνωστή η αγάπη των Ομονοιατών για την ομάδα τους. Την έχουν αποδείξει πάρα πολλές φορές, όσες πίκρες και αν τους έχει ποτίσει αυτή η ομάδα κατά τα τελευταία χρόνια. Υπάρχει όμως και μια άλλη παράμετρος στην παρουσία του κόσμου. Προπονητής και ποδοσφαιριστές πρωτάρηδες όντες οι πλείστοι πήραν γεύση από την πίεση που θα νιώσουν όταν αρχίσει το πρωτάθλημα. Είναι θετικό γι' αυτούς που πήραν αυτήν την εμπειρία.

* * * * *

Λαβόρδε

Οκ, έχουν μουραλαθεί οι Ανορθωσιάτες και δικαίως αφού ο Κολομβιανός αποτελούσε για χρόνια τον διακαή πόθο τους. Οι επιστροφές όμως των αγαπημένων παικτών τις περισσότερες φορές επιφυλάσσουν και κάποιες εκπλήξεις όχι και τόσο επιθυμητές. Φυσικά, τέτοιες ανεπιθύμητες καταστάσεις αποφεύγονται μόνο και εάν και εφόσον ο «αγαπημένος» δείξει την πρόποσα σοβαρότητα. Με λί-

γα λόγια, όλα εξαρτώνται από τον ίδιο τον παίκτη. Άμα ο ίδιος το δει σοβαρά τότε η Ανό έχει ένα παικταρά στη διάθεσή της. Κανείς δεν σκέφτεται το αντίθετο. Ένα δηλαδή τουρίστα από τη Λατινική Αμερική.

* * * * *

Πρόεδρος

Εξέπληξε και μάλιστα θετικά ο Πρόδρομος Πετρίδης παίρνοντας την πρωτοβουλία να παρουσιαστεί ενώπιον των δημοσιογράφων αμέσως μετά τον αποκλεισμό. Ξαν σωστός καρβοκέρης επέλεξε να βγει μπροστά και όχι να πιάσει διασωστική λέμβο και να δραπετεύσει. Η κίνηση του αυτή δείχνει πολλά. Ότι ο ΑΠΟΕΛ έχει στο πηδάλιό του έναν σωστό καπετάνιο και όχι απ' αυτούς που κρύβονται στα δύσκολα.

* * * * *

Η μεγαλύτερη πληγή

Πέραν από το οικονομικό κομμάτι, τις όποιες ευθύνες και τη χασούρα, το μεγαλύτερο πρόβλημα για την Ανόρθωση είναι η αποτυχία της να επαναφέρει τον εαυτό της σε ευρωπαϊκή αξιοπρέπεια. Πέντε χρόνια έμενε ως τελευταία ανάμνηση το κάζο από την Γκέφλε και η επιστροφή έφερε ένα ακόμα στην Αλβανία. Για μια ομάδα που ήταν πρωτοπόρος στα κύπελλα Ευρώπης με το «θαύμα» της πρόκρισης στους ομίλους του Τσάμπιονς Λιγκ δεν χωνεύεται με τίποτα να αποκλείεται από ομάδες αυτού του επιπέδου.

ΑΠΟΨΗ

Έκπληξη ή
πραγματικότητα...

Του
**ΧΡΙΣΤΟΥ
ΖΑΒΟΥ**

Μόλις πριν από λίγες εβδομάδες, κατά τη διάρκεια δηλαδή του Μουντιάλ, πολλοί από μας αναφερθήκαμε στο στοιχείο της έκπληξης και πόσο καθορίζει το άθλημα στη σύγχρονη εποχή.

Κυρίως μέσα από τα αποτελέσματα που προέκυψαν, εύκολα διαπιστώνεις ότι η έκπληξη στο άθλημα είναι ένα από τα στοιχεία που δεν έχουν αλλοιωθεί και εξακολουθεί να αποτελεί σημείο αναφοράς.

Η «δημοκρατικότητα» δηλαδή στο ποδόσφαιρο δεν έχει συρρικνωθεί, αντιθέτως ολόένα και τώνονται. Έξω η Αργεντινή, η Γερμανία, παλαιότερα η Ιταλία, εκτός και η Βραζιλία από τα ημιτελικά και πάει λέγοντας.

Φυσικά και υπάρχουν λόγοι και αιτίες για όλα αυτά. Το έχουμε ξαναγράψει, καλό θα ήταν να το υπενθυμίσουμε ότι πλέον στο ποδόσφαιρο κουμάντο κάνει η τακτική και οι φυσικές αντοχές της κάθε ομάδας. Φυσικά, καθοριστικό ρόλο παίζει και η τύχη, εξωγενής παράγοντας που σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να καθοριστεί.

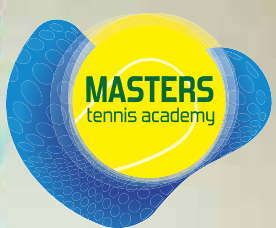
Ποιότητα, «βαριές φανέλες» και προσωπικότητες ναι μεν έχουν κάποια σημασία δεν υπερέρχουν όμως το πιο πάνω στοιχείων.

Κάπως έτσι συνέβη με τον ΑΠΟΕΛ κόντρα στους Λιθουανούς. Ομολογώ ότι μέσα από τα δύο παιχνίδια η τύχη ήταν αυτή που καθόρισε σε μεγάλο βαθμό την υπόθεση πρόκριση. Ο ΑΠΟΕΛ ναι μεν ήταν καλύτερος, ναι μεν έχει σωρεία τελικών φάσεων... στην τελική έδειχνε ότι η μπάλα δεν επιθυμεί να του κάνει κανένα χατίρι.

Από την άλλη όμως δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι οι της Σουντουβά εκμεταλλεύτηκαν άψογα εκείνο το τραγικό 20λέπτο του ΑΠΟΕΛ στη Λιθουανία, παίρνοντας το προβάδισμα των τριών γκολ. Είναι η τακτική των πρωταθλητών μας, η απειθαρχία, η αδράνεια που επέδειξαν που έφεραν την ομάδα να βρίσκεται στο καναβάτσο απέναντι σε μια υποδεέστερη ομάδα.

Εν ολίγοις πλέον το άθλημα δεν συγχωρεί καμιά αδράνεια. Δεν προσφέρει καμιά πολυτέλεια στον «ισχυρό» να δει το παιχνίδι αφ' υψηλού γιατί μάλλον θα φάει τα μούτρα του. Η «έκπληξη» δεν είναι και τόσο έκπληξη πια. Είναι μάλλον η πραγματικότητα στο σύγχρονο ποδόσφαιρο.

#HellenicBankMASTERS

ΟΙ ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΑΡΧΙΣΑΝ

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΕΣΕΩΝ

ΤΗΛ. 22105929, 99606625 | ΦΑΞ 22105265
www.tennismasteracademy.com.cy info@tennismasteracademy.com.cy

ΣΑΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΖΕΙ ΘΕΣΗ ΣΤΗΝ ΚΕΡΚΙΔΑ

**ΚΕΡΔΙΣΕ ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ
ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΜΕΝΗΣ ΣΟΥ ΟΜΑΔΑΣ**

**ΣΤΕΙΛΕ ΜΗΝΥΜΑ ΣΤΟ 2950
ΟΜΑΔΑ, ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΑ.**

ΤΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ
ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΣ

LISTEN LIVE
24sports.com.cy

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.
2,86%

Χ.Α.
-0,92%

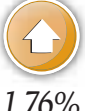
Dow Jones

0,24%

Nasdaq

0,11%

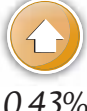
Nikkei

1,76%

Dax

1,55%

FTSE 100

0,43%

ΙΣΠΑΝΙΑ
Αύξηση
δαπανών
και φόρων
εταιρειών
Σελ. 9

Πετρέλαιο

-1,77%

€/ \$

-0,20%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΡΟΟΔΟΥΣ

Αντί για τελεφερίκ εισηγούνται τρένο

Το **τελεφερίκ** δεν αποτελεί προτεραιότητα για το Τρόδος και μπορεί να περιμένει για μετά το 2030, επισημαίνει η ερευνητική ομάδα για την περιοχή. Εισηγείται γραμμή τρένου. Για την ανάπτυξη επισημαίνουν ότι δεν χρειάζονται νέες επενδύσεις αλλά αξιοποίηση των υφισταμένων. **Σελ. 6**

ΕΛΛΑΔΑ

«Χρυσή βίζα» και με καταθέσεις 400.000

Διευρύνεται η δυνατότητα απόκτησης άδειας διαμονής για πολίτες τρίτων χωρών που θέλουν να επενδύσουν στην Ελλάδα. Σύμφωνα με τροπολογία του υπ. Μεταναστευτικής Πολιτικής, «χρυσή βίζα» μπορούν να αποκτήσουν με καταθέσεις τουλάχιστον 400.000 ευρώ σε προθεσμιακό τραπεζικό λογαριασμό. **Σελ. 8**

ΦΥΣΙΚΟ ΑΕΡΙΟ

Ο αγωγός Nord Stream 2 διχάζει τη Γηραιά Ηπειρο

Το **φυσικό** αέριο της Ρωσίας, καίριας σημασίας εμπόρευμα για την Ευρώπη, διχάζει τη Γηραιά Ηπειρο και την οδηγεί σε αντιπαράθεση με τον σημαντικότερο σύμμαχό της, τις ΗΠΑ. Όπως σχολιάζει σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times, φορέας του διασμού είναι ο αγωγός Nord Stream 2. **Σελ. 11**

Real Estate

Ακίνητα - φαντάσματα στο κέντρο της Αθήνας

Σε κτήρια-φαντάσματα έχουν μετατραπεί εκατοντάδες ακίνητα Ασφαλιστικών Ταμείων. Τα Ταμεία έχουν στην κατοχή τους 1.126 σε όλη την Ελλάδα, εκ των οποίων τα μισά ερημώνουν. Το υπ. Εργασίας σχεδιάζει την εμπορική εκμετάλλευση 50 ακινήτων-φίλετων στο κέντρο της Αθήνας. **Σελ. 12**

Μπαίνουν δυναμικά στην πώληση ΜΕΔ

Λύθηκαν τα χέρια των τραπεζών μετά την ψήφιση του νόμου - Πώς θα κινηθούν το επόμενο διάστημα

Οι **τράπεζες** παρουσιάζονται πάντοιμες να εφαρμόσουν τους νόμους που ψηφίστηκαν πρόσφατα από τη Βουλή. Το πλαίσιο των εκποιήσεων είναι αυτό που χρειάζονταν για να «κυντηγώσουν» τους κακοπληρωτές, αλλά η πώ-

ληση δανείων είναι ο νόμος που, όπως πληροφορείται η «Κ», θα χρησιμοποιηθεί το αμέσως επόμενο διάστημα. Είναι άλλωστε μέσα στις οδηγίες της ΕΚΤ η πώληση δανείων ως ο πλέον ενδε- δειγμένος και αποτελεσματικός

τρόπος μείωσης των Μν Εξυπηρετούμενων μίας χώρας. Η πίεση για πώληση δανείων φαίνεται να είναι μεγαλύτερη στην Τράπεζα Κύπρου, της οποία τα Μν Εξυπηρετούμενα Δάνεια φτάνουν στα 8,3 δισ., έναντι των 2,1 δισ.

που έχει η Ελληνική Τράπεζα σύμφωνα με τα αποτελέσματα του πρώτου τριμήνου του 2018. Μετά τη συναλλαγή τα Μν Εξυπηρετούμενα της Ελληνικής θα κυμανθούν στο 23 - 25%, ενώ της Τράπεζας Κύπρου κυμαίνονται

στο 45%. Άρα, τραπεζικές πηγές επισημαίνουν στην «Κ», πως είναι μονόδρομος η πώληση δανείων για την Τράπεζα Κύπρου ώστε να πετύχει τους στόχους μείωσης των Μν Εξυπηρετούμενων που έχει θέσει για το 2018. **Σελ. 3**

Κατέστρεψε στοκ για να διατηρήσει το γόντρώ της

Ένα τεράστιο απόθεμα από ρούχα, αξεσουάρ, αρώματα και τσάντες αξίας 32 εκατ. ευρώ που δεν είχαν πουληθεί κατέστρεψε πέρυσι ο οίκος μόδας Burberry για να αποφύγει μια πώση των τιμών των προϊόντων του ή οποιαδήποτε άλλη κίνηση που θα μπορούσε να πλήξει το γόντρώ του. Πρόκειται για συνήθη πρακτική των οίκων ειδών πολυτελείας, που προτιμούν να καταστρέψουν όσα είδη τους δεν πουλήθηκαν στην αγορά, ώστε να μην αναγκαστούν ούτε να τα πουλήσουν σε χαμηλότερες τιμές αλλά και ούτε να διακινδυνεύσουν τυχόν κλοπή τους και αντιγραφή τους. **Σελ. 10**

Αναμένουν αναβάθμιση από Moody's

Παρασκευή η αξιολόγηση

Το **δικό του** στίγμα για την πορεία της κυπριακής οικονομίας θα δώσει την Παρασκευή ο οίκος αξιολόγησης Moody's. Οικονομικοί κύκλοι εκφράζουν αισιοδοξία και εκτιμούν ότι η αξιολόγηση θα είναι θετική. Κι αυτό γιατί ο οίκος βλέπει με καλό μάτι τη συναλλαγή μεταξύ Ελληνικής και Συνεργατισμού, αλλά και την ψήφιση των νομοσχεδίων για αντιμετώπιση των ΜΕΔ. **Σελ. 5**

Κίνδυνος να πνιγεί το λιμάνι της Λάρνακας

Δύο βασικά εμπόδια

Το **ενδεχόμενο** νέας παράτασης και η διευθέτηση του θέματος του πλαφόν είναι τα δύο βασικά εμπόδια της προσπάθειας για ανάπτυξη του λιμανιού Λάρνακας. Τα περιθώρια στενεύουν επικίνδυνα και ο επενδυτής προειδοποιεί. Συνάντηση αύριο της υπουργού Μεταφορών με τον δήμαρχο της πόλης. **Σελ. 4**

ΑΠΟ ΨΗ / Του ΠΑΜΠΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Πολύ λίγα χρήματα απορρόφησε η Κύπρος από το Σχέδιο Γιούνκερ

Η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή** δημοσιοποίησε την κατάταξη των 28 κρατών μελών ως προς την απορρόφηση κεφαλαίων μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων, γνωστότερου ως Σχεδίου Γιούνκερ. Το Ταμείο αυτό έχει μέχρι τώρα κινητοποιήσει επενδύσεις 315 δισ. ευρώ. Καλύπτει σχεδόν όλους τους τομείς της οικονομίας και συμμετέχει στη χρηματοδότηση μεγάλων αλλά και μικρών έργων, καθώς δίνει έμφαση σε μικρότερες εταιρείες. Μάλιστα, ένα από τα πράγματα που κάνει είναι να δίνει κεφάλαια υψηλού κινδύνου σε εταιρείες χωρίς πιστωτικό ιστορικό. Χαρακτηριστικά, όπως λέει η Επιτροπή, αναφέροντας κάποια στοιχεία για τις επενδύσεις που έγιναν με την συνεισφορά του Σχεδίου: 15 εκατ. επιπλέον νοικοκυριά μπορούν να έχουν πρόσβαση σε ευρυζωνικές συνδέσεις υψηλής ταχύτητας, κατασκευάστηκαν ή ανακαινίστηκαν πάνω από 500.000 μονάδες κοινωνικών και οικονομικά προσιτών κατοικιών και

7,4 εκατ. νοικοκυριά προμηθεύονται ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές.

Σύμφωνα, λοιπόν, με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η Κύπρος βρίσκεται στην προτελευταία θέση ανάμεσα σε 28 κράτη μέλη στην απορρόφηση κεφαλαίων από το Ταμείο σε σχέση με το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν τους. Συγκεκριμένα, η Κύπρος έχει απορροφήσει χρηματοδότηση μόνο 55 εκατ. ευρώ η οποία αναμένεται ότι θα καταλήξει σε συνολική επένδυση 109 εκατ. ευρώ. Χειρότερη επίδοση από την Κύπρο έχει μόνο η Μάλτα, ενώ τις καλύτερες επιδόσεις καταγράφουν η Ελλάδα, η Εσθονία και η Βουλγαρία. Η Ελλάδα έχει εξασφαλίσει χρηματοδότηση 2,67 δισ. ευρώ η οποία θα αποφέρει επενδύσεις 10,61 δισ. ευρώ.

Γιατί έχει υστερήσει τόσο πολύ η Κύπρος σε απορρόφηση χρηματοδοτήσεων από ένα τόσο σημαντικό ευρωπαϊκό ταμείο; Σίγουρα η εξήγηση δεν είναι πολιτική. Δεν υπάρχει λόγος κάποια κυβέρνηση να

Ισως να έχει να κάνει με το γεγονός ότι το ταμείο βασικά ενισχύει έργα και επενδύσεις για τα οποία υπάρχει χρηματοδότηση και από άλλες μη κρατικές πηγές.

θέλει να αποφύγει τις επενδύσεις. Το αντίθετο συμβαίνει κατά κανόνα. Άρα δεν μπορεί να δοθεί μια πολιτική ερμηνεία. Ούτε μπορεί αν πει κανείς ότι το αντικείμενο του Σχεδίου Γιούνκερ δεν αφορά την Κύπρο. Το ταμείο αυτό καλύπτει τόσο μεγάλα έργα και έργα υποδομής αλλά και μικρομεσαίες επιχειρήσεις ή πρωτοβουλίες που αποβλέπουν στην καινοτομία ή στην εξυπηρέτηση κοινωνικών σκοπών. Μήπως πάλι δεν χρειαζόμαστε χρηματοδότηση

αυτής της μορφής στην Κύπρο επειδή υπάρχουν άλλες πηγές άντλησης κεφαλαίων; Αυτό μπορεί να ισχύει πριν από δέκα χρόνια στην Κύπρο, όταν οι τράπεζες είχαν ξεχειλίσει με καταθέσεις. Ίσως η πολύ χαμηλή επίδοση να έχει να κάνει με το γεγονός ότι το ταμείο βασικά ενισχύει έργα και επενδύσεις για τα οποία υπάρχει χρηματοδότηση και από άλλες μη κρατικές πηγές. Πάντως, φαίνεται ότι το ταμείο Γιούνκερ δεν είναι ευρέως γνωστό στην Κύπρο και αυτό ίσως να εξηγήει τη χαμηλή απορρόφηση πόρων. Κάτι που δεν συμβαίνει με τα διαρθρωτικά ταμεία σε σχέση με τα οποία η επίδοση της Κύπρου είναι τα τελευταία χρόνια πολύ ικανοποιητική. Όποια και να είναι η εξήγηση, θα πρέπει να υπάρξουν διορθωτικά μέτρα, καθώς η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αποφασίσει να επεκτείνει τη λειτουργία του ταμείου κατά δύο χρόνια ως το 2018 και να αυξήσει τον επενδυτικό του στόχο από 315 δισ. ευρώ σε τουλάχιστον 500 δισ. ευρώ.

pwc

Χτίζουμε σχέσεις εμπιστοσύνης και ανταποκρινόμαστε σε σημαντικές προκλήσεις

Χρειαζόμαστε τη συγκατάθεσή σας για να συνεχίσουμε να επικοινωνούμε μαζί σας

Συμπληρώστε τη φόρμα:
www.pwc.com.cy/give-your-consent

ΑΠΟΨΗ Του ΜΙΧΑΗΛ ΟΛΥΜΠΙΟΥ

Κακοπληρωτές οι Κύπριοι developers

Πρόσφατη έκθεση της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (European Banking Authority) διαπιστώνει πως 75% των χορηγήσεων σε επιχειρήσεις ανάπτυξης γης είναι μη εξυπηρετούμενα ενώ στη δεύτερη θέση είναι η Ελλάδα με 67%. Και αυτό παρά τα διάφορα σχέδια της κυπριακής κυβέρνησης που στόχο έχουν να αυξήσουν τις πωλήσεις αλλά και τα κέρδη των επιχειρηματιών ανάπτυξης γης, όπως οι πολιτογραφήσεις. Πρόκειται για ένα πρόβλημα που σε μεγάλο βαθμό ευθύνονται και οι ίδιες οι τράπεζες που δεν πιέζουν περισσότερο για να προχωρήσουν σε ανταλλαγές ακινήτων έναντι χρέους. Κάποιοι developers ήδη έχουν τακτοποιήσει τις υποχρεώσεις τους έναντι μεγάλων τραπεζικών ιδρυμάτων με ανταλλαγές ακινήτων. Το ποσοστό των ΜΕΔ αφορά συνολικές χορηγήσεις ύψους 4,3 δισ. ευρώ εκ των οποίων τα 3,2 δισ. είναι μη εξυπηρετούμενα. Οι εμπορικές τράπεζες, κυρίως την περίοδο που διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας ήταν ο Αθανάσιος Ορφανίδης, βρήκαν ως ευ-

Σε μεγάλο βαθμό ευθύνονται και οι ίδιες οι τράπεζες που δεν πιέζουν περισσότερο για να προχωρήσουν σε ανταλλαγές ακινήτων έναντι χρέους.

καιρία την αγορά ακινήτων για να αυξήσουν τις χορηγήσεις τους, παρουσιάζοντας τα πρώτα χρόνια θεαματικά κέρδη... στο χαρτί. Με τον τρόπο αυτό διοχέτευαν την πλεονάζουσα ρευστότητα που διέθεταν. Πολλοί τραπεζίτες της εποχής εκείνης έλεγαν μάλιστα ότι τα δάνεια ακινήτων δεν έχουν κίνδυνο, αφού η τράπεζα είναι καλυμμένη από τις εμπράγματα εξασφαλίσεις, αγνοώντας την αξιολόγηση της ικανότητας αποπληρωμής αλλά και το γεγονός ότι ο ρυθμός αύξησης τιμών την εποχή εκείνη ήταν εξωπραγματικός. Η ανικανότητα των τραπεζιτών αλλά και η ασυδοσία που κυριάρχησε την εποχή εκείνη έβαλε τις βάσεις για τη δημιουργία του τεράστιου αυτού προβλήματος. Επιπρόσθετα, η ανεπαρκής εποπτεία και γενικά η μη έγκαιρη αναγνώριση των μεγάλων κινδύνων οδήγησε στην υπερθέρμανση του τομέα και στη φούσκα των τιμών. Ίσως να αποτελεί και διεθνή πρωτοτυπία το γεγονός ότι ο πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της μεγαλύτερης τότε εμπορικής τράπεζας ήταν ένας από τους μεγαλύτερους developers και ταυτόχρονα πελάτης της τράπεζας. Δεν είναι τυχαίο που η εταιρεία του εμφανίστηκε στη συνέχεια να έχει τεράστιο πρόβλημα μη εξυπηρετούμενων δανείων. Αξιοσημείωτο είναι και το γεγονός ότι επί του συνόλου των μη εξυπηρετούμενων δανείων, αυτά στον κλάδο της ακίνητης περιουσίας ανέρχονται στο 39,3% ενώ ο μέσος όρος της Ε.Ε. φθάνει μόλις στο 5,2%. Το κυβερνητικό επιτελείο αλλά και η βουλή θα πρέπει να ζητήσουν εξηγήσεις για την κατάσταση αυτή ώστε η αγορά να βρει τον ρυθμό της πάνω σε μια υγιή βάση επιτρέποντας έτσι και στον τραπεζικό τομέα να επιστρέψει στο σύντομο μέλλον σε κερδοφορία. Σύμφωνα με πληροφορίες η κερδοφορία του τραπεζικού τομέα αναμένεται και το 2018 να είναι αναμικτή έως αρνητική λόγω αυξημένων προβλέψεων. Ανάμεσα στα θετικά που αναμένεται να συμβάλουν στην άμβλυνση του προβλήματος είναι ο ψηλός ρυθμός ανάπτυξης που χαρακτηρίζει τα τελευταία δύο χρόνια την κυπριακή οικονομία και που σύμφωνα με το Πανεπιστήμιο Κύπρου αναμένεται να φθάσει το 3,9% φέτος.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Επιστρέφει ο μεγάλος αδερφός. Εντός του πρώτου τριμήνου του 2019, θα αρχίσει η σταδιακή εγκατάσταση και λειτουργία τους στους κυπριακούς δρόμους. Τάδε Έφηρ Βασιλική Αναστασιάδου.

Αντικατέστησαν τον Πισσαρίδη με τον Τάκη Κληρίδη

Έληξε άδοξα η θητεία του Συμβουλίου Εθνικής Οικονομίας (ΣΕΟ) καθώς η κυβέρνηση δεν τα βρήκε με τους ανεξάρτητους ακαδημαϊκούς. Όπως αναφέρθηκε στη στήλη από κάποια πρώην μέλη του η κυβέρνηση ήθελε το ΣΕΟ περισσότερο για το θεαθήναι παρά για να λαμβάνει σοβαρά υπόψη τις συστάσεις και προτροπές του. Ο Πρόεδρος Αναστασιάδης είχε διορίσει τον Απρίλιο του 2013 ως επικεφαλής του ΣΕΟ τον νομπελίστα οικονομολόγο Χριστόφορο Πισσαρίδη μαζί με άλλους γνωστούς ακαδημαϊκούς περιλαμβανομένου του Μάριου Κληρίδη. Ο Χριστόφορος Πισσαρίδης επέκρινε κατά καιρούς τη κυβέρνηση γιατί δεν λάμβαναν υπόψη της συστάσεις τους, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις ούτε καν τους ρωτούσαν. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ήταν η περιέργη «έξοδος» στις αγορές για 100 εκατομμύρια τον Απρίλιο του 2014 χωρίς οποιαδήποτε διαγωνισμό (book building) με υπερδιπλάσιο κόστος από αυτό που είχαμε από την τρόικα την εποχή του μνημονίου. Αρκετά μέλη του ΣΕΟ επέκριναν τότε τη συγκεκριμένη ενέργεια της κυβέρνησης. Το ΣΕΟ δεν είχε προϋπολογισμό ούτε καν ιστοσελίδα. Η κυβέρνηση το έχει αντικαταστήσει τη βδομάδα που μας πέρασε με τη σύσταση του Συμβουλίου Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας με επικεφαλής τον πρώην υπουργό οικονομικών Τάκη Κληρίδη και κάποιους επιχειρηματίες και ακαδημαϊκούς. Ως γνωστό ο κ. Κληρίδης χαίρει εκτίμησης στον επιχειρηματικό κόσμο, ωστόσο, κάποιοι του καταλογίζουν ευθύνες για τη φούσκα του ΧΑΚ τη περίοδο 1999-2000 που ήταν υπουργός Οικονομικών. Απορία εκφράζουν και κάποια πρώην μέλη του ΣΕΟ για το γεγονός ότι ο κ. Κληρίδης είναι περισσότερο πολιτικός (είναι λογιστής στο επάγγελμα) ενώ

είναι γνωστές και οι σχέσεις του με τον ΔΗΣΥ και συνεπώς δεν είναι ανεξάρτητος.

• • • • •

Ισχυρή ανάπτυξη προβλέπει το Πανεπιστήμιο Κύπρου

Ρυθμό ανάπτυξης που θα φθάσει το 3,9% προβλέπει το Κέντρο Οικονομικών Μελετών του Πανεπιστημίου Κύπρου, ενώ για το 2019 η αύξηση θα περιοριστεί στο 3,3%. Ωστόσο, τα υψηλά επίπεδα ιδιωτικού χρέους αλλά και η αλληλεξάρτηση μεταξύ τραπεζικού τομέα και κράτους αποτελούν τους σοβαρότερους κινδύνους για την οικονομία. Η μείωση του δημοσίου

χρέους αποτελεί το μεγαλύτερο δημοσιονομικό στοιχείο των επόμενων χρόνων.

• • • • •

Οι φοροελαφρύνσεις τονώνουν το πρόβλημα των ΜΕΔ

Θετικά, όπως άλλωστε αναμενόταν, αντιμετώπισαν οι οίκοι αξιολόγησης τις τροπολογίες που αφορούσαν την απαλλαγή 20% από τον φόρο κεφαλαιουχικών κερδών σε όλα τα ακίνητα όπου το προϊόν της πώλησης θα χρησιμοποιηθεί για εξόφληση ΜΕΔ. Πρόκειται για ένα θετικό μέτρο που συμβάλλει στην επίλυση του χρόνιου αυτού προβλήματος.

• • • • •

Μείωση εισπράξεων στη ΣΚΤ

Τα γεγονότα των τελευταίων βδομάδων εξώθησαν ορισμένους δανειολήπτες να αναστείλουν την καταβολή των δόσεων για τα δάνειά τους στη ΣΚΤ. Σύμφωνα με πληροφορίες της στήλης το ποσοστό αυτό είναι μικρό αλλά αυξάνεται.

• • • • •

Λογικές αποζημιώσεις

Λογικές αποζημιώσεις προσφέρει η κυβέρνηση στο πλεονάζον προσωπικό της ΣΚΤ στο πλαίσιο διαβούλευσης με τις συντεχνίες. Ο υπουργός Οικονομικών Χάρης Γεωργιάδης εμφανίζεται πρόθυμος να συζητήσει με τις συντεχνίες ένα λογικό όριο που να είναι στο πλαίσιο των δυνατοτήτων του κράτους και να μη βαρυνφορτωθεί ο φορολογούμενος. Σε διαφορετική περίπτωση μπορεί να οδηγηθούμε σε πλεονασμούς, όπως προβλέπει η νομοθεσία. Η σύνεση παραμένει το ζητούμενο.

ΑΠΟΨΗ Του ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ

Κράτος ενοικιαστής ή κράτος ιδιοκτήτης

«**Δεκάδες** εκατομμύρια δαπανάει το κράτος κάθε χρόνο σε ενοίκια...», λέει μια είδηση και είμαι κάπως «καλά και τι έγινε δηλαδή και τόσος πανικός;»... Εκείνο που με ξένισε περισσότερο ήταν η τονικότητα στον ήχο που προσπάθησε να βγάλει ο τίτλος. Ήταν σαν να συμπεραίνει εκ προοιμίου πως το κράτος τα σκορπιά λόγιστα δεξιά και αριστερά σε ενοίκια και (άρα) πως κάποιοι θησαυρίζουν (και πάλι) στην πλάτη του δύσμοιρου και φορολογούμενου λαού. Όλοι γνωρίζουμε πως το κράτος έχει τεράστια ανάγκη στεγάσεως των υπηρεσιών του. Και για να μην μπω στη συζήτηση του κατά πόσο η κρατική μηχανή είναι δυσανάλογα μεγάλη σε σχέση με το τι παράγει, ας δειχτώ για χάρη συζήτησης πως η κρατική μηχανή δεν είναι υπερστελεχωμένη. Ο κόσμος αυτός πρέπει να στεγαστεί κάπου. Άρα ο εργοδότης που είναι το κράτος θα πρέπει να έχει ιδιότητα κτήρια ή θα πρέπει να ενοικιάζει κτήρια ή θα πρέπει να κάνει συνδυασμό των δύο. Το αποτέλεσμα της οποιας απόφασης δεν είναι δωρεάν αλλά έρχεται με κάποιο κόστος.

Αν προβούμε εδώ σε ένα πρόχειρο υπολογισμό, θα δούμε πως εφόσον το κράτος δαπανάει περίπου €23,5 εκατ. ετησίως σε ενοίκια, σημαίνει πως κατακρατεί ιδιωτικά κτήρια και εγκαταστάσεις αξίας περίπου €0,5 δισ. Δηλαδή το εναλλακτικό ακραίο σενάριο είναι το κράτος να εκταμιεύσει μισό δισεκατομμύριο ευρώ για να αποκτήσει αντίστοιχα σε ηλικία, σχεδιασμό και φυσική κατά-

σταση κτήρια και εγκαταστάσεις. Στην πραγματικότητα, όμως, για να κάνει πλήρη αντικατάσταση των ενοικιαζόμενων με ιδιότητα, το κόστος του θα είναι πολύ μεγαλύτερο, καθώς η αντικατάσταση υφιστάμενων κτηρίων που έχουν κάποια παλαιώση με καινούργια σύγχρονα προδιαγραφών έχει σοβαρή διαφορά κόστους. Επιπλέον, λόγω των οικονομικών μεγεθών που συζητάμε ενδεχομένως να πρέπει να εκπονήσει διεθνείς αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς, θα πρέπει μετά να βγει σε προσφορές και να καταλήξει με αυτούς που θα καταλήξει για να τα ανεγείρουν. Όλα αυτά προϋποθέτουν χρονοτριβή που είναι από μόνη της πληθωριστική εφόσον τα υλικά και το εργατικό κόστος σε βάθος χρόνου έχουν σοβαρές αναβαθμίσεις. Πριν και πάνω από όλα όμως χρειάζεται άρτιος καθορισμός των προδιαγραφών και των απαιτήσεων που θα ικανοποιούν τις ανάγκες σε βάθος χρόνου, τόσο σε επίπεδο ανθρώπινου δυναμικού, όσο και σε επίπεδο ενσωμάτωσης νέων τεχνολογιών και πάντοτε εντός των πλαισίων της αειφόρου ανάπτυξης.

Μια επιπλέον παράμετρος είναι αυτή της διαχείρισης από τη στιγμή που είναι ιδιότητα. Ποια κρατική υπηρεσία μπορεί να ανταποκριθεί στο σύγχρονο απαιτητικό και ολιστικό περιβάλλον του facilities management; Επειδή πλέον ο κόσμος κινείται σε αυτές τις ταχύτητες που πάνε πολύ πέραν της απλής διαχείρισης ενός συμβολαίου ή της συν-

τήρησης ενός κτηρίου. Μετά υπάρχει το επείγον που λέει πως όταν το κράτος ενοικιάζει, τα λεφτά είναι όντως πεταγμένα επειδή στα δεκαπέντε τόσα χρόνια είναι σαν να τα αγόρασε, αλλά δεν είναι δικά του. Και απ' εκεί και πέρα ο ιδιώτης κερδίζει στην πλάτη του φορολογούμενου. Το επείγον δεν στερείται βάσης. Αυτό επειδή ιστορικά το κράτος αποδεδειγμένα απέτυχε οικτρά στο να πετυχαίνει το καλύτερο αποτέλεσμα. Ανατρέξτε απλά να δείτε σε τι κτήρια στεγάζονταν μέχρι πριν από λίγα χρόνια υπηρεσίες όπως το Κτηματολόγιο, η Πολεοδομία, το Τμήμα Φορολογίας και τόσα άλλα. Αν τα αποκαλούσα κοτέτσια ή κατά το κυπριακό «γουμάδες» κινδυνεύω να θίξω τους «γουμάδες». Και μετά έχουμε το άλλο άκρο που όταν μια κρατική υπηρεσία αποκτήσει μετά σαράντα χρόνια σκλαβιάς και φυλακής ένα αξιοπρεπές κτήριο, πετάγονται οι εξυπνοί του καναπέ για να διαμαρτυρηθούν γράφοντας σε ανорθόγραφα greeklish (να το πετυχαίνουν και αυτό), «γιατι e poldomeia ethaile etsi kthrha;;», (μετάφραση: «γιατί η πολεοδομία ήθελε τέτοια κτήρια;»).

Σε αυτό τον αγώνα του φαινομένου lose-lose υπάρχει και η καλύτερη λύση. Αυτή της σύμβασης του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα. Στην πιο απλή του μορφή πάει ως εξής: Το κράτος έχει φιλέτα γης τα οποία είναι αδρανή. Στο πλαίσιο σωστού σχεδιασμού, μπορεί να καθορίσει ποια είναι αυτά που εξυπηρε-

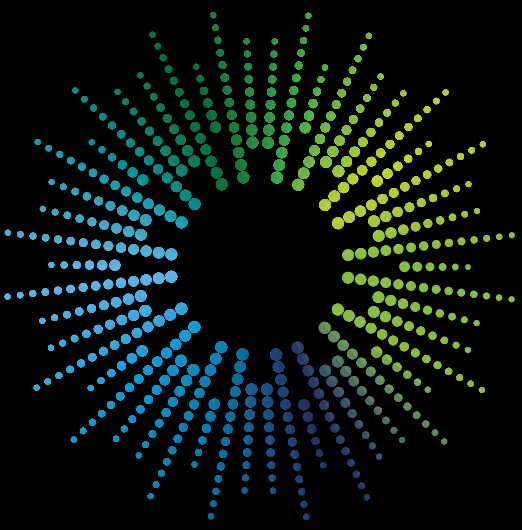
τούν καλύτερα τις ανάγκες του και ακολουθώντας να βγει σε προσφορές και να συνάψει συμφωνίες με εργοληπτικούς οίκους για την ανέγερσή τους. Το κράτος βάζει τη γη, οι εργολάβοι το κόστος ανέγερσης και συντήρησης. Με την αποπεράτωση, το κράτος λαμβάνει κατοχή και πληρώνει ένα προσυμφωνημένο ποσοστό απόδοσης στον εργολάβο υπό τύπο ενοικίου. Το ενοίκιο αυτό, ουδεμία σχέση έχει σε ύψος με αυτό που πληρώνει σήμερα σε ιδιώτη. Ο λόγος είναι επειδή στην περίπτωση του ιδιώτη, το ενοίκιο αποπληρώνει την αξία του όλου ακινήτου περιλαμβανομένων της γης, ενώ στην περίπτωση που περιγράφω, το κόστος «ενοικίου» θα αποπληρώνει μόνο το κόστος ανέγερσης του κτηρίου και κάποιο λογικό κέρδος. Με την εξόφληση της οικονομικής υποχρέωσης προς τον εργολάβο, ο τελευταίος φεύγει από την εικόνα και το όλο ακίνητο μένει ψυχή τε και σώματι στο κράτος. Από την πρώτη μέρα το κράτος δίνει έξω το συμβόλαιο του facilities management και όλα θα πάνε ρολόι. Αυτό είναι μια ιδέα, απλή μεν που μπορεί να υλοποιηθεί δε. Λύσεις περίγυ αυτού του προβλήματος υπάρχουν πολλές αν υπάρχει θέληση. Φυσικά, υπάρχουν και αυτοί που θα εντοπίσουν πολλά προβλήματα σε κάθε λύση... Τότε είναι που πληρώνει και εδώ ο φορολογούμενος.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Deloitte.

Φορολογικός Οδηγός 2018

Όλα όσα πρέπει να γνωρίζετε

- Όλες οι νέες φορολογικές αλλαγές και άλλες σχετικές αλλαγές
- Το φορολογικό ημερολόγιο 2018
- Όλο το φορολογικό πλαίσιο που ισχύει στην Κύπρο

Η έκδοση του Φορολογικού Οδηγού εντάσσεται στα πλαίσια της πάγιας πολιτικής της Deloitte για πλήρη, έγκαιρη και λεπτομερή ενημέρωση των φορολογουμένων.

Την ηλεκτρονική έκδοση, στην Ελληνική και Αγγλική γλώσσα, του Φορολογικού Οδηγού 2018 της Deloitte μπορείτε να τη βρείτε στην ιστοσελίδα www.deloitte.com/cy

© 2018 Deloitte Limited

Tax

Τρέχουν να πωλήσουν δάνεια οι τράπεζες

Η πίεση στην Τράπεζα Κύπρου πλέον, διότι η Ελληνική θα έχει ΜΕΔ μόνο 25% μετά τη συναλλαγή με τη Συνεργατική

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Μετά τα πολυσυζητημένα νομοσχέδια που πέρασαν προ δύο εβδομάδων από τη Βουλή των Αντιπροσώπων που βελτιώνουν το πλαίσιο αντιμετώπισης των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων στην Κύπρο, οι τράπεζες είναι έτοιμες να τα εφαρμόσουν. Το πλαίσιο των εκποιήσεων είναι αυτό που χρειαζόνταν για να «κυνηγήσουν» τους κακοπληρωτές και να γίνουν πιο απόλυτες, αλλά η πώληση δανείων είναι ο νόμος που, όπως πληροφορείται η «Κ», θα χρησιμοποιηθεί το αμέσως επόμενο διάστημα. Είναι, άλλωστε, μέσα στις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας η πώληση δανείων ως ο πλέον ενδεδειγμένος και αποτελεσματικός τρόπος μείωσης των Μη Εξυπηρετούμενων μίας χώρας. Το Υπουργείο Οικονομικών από την πλευρά του υποθετεί τη θέση της

Ελληνική και Τράπεζα Κύπρου έχουν προχωρήσει ήδη στην αποδέσμευση από τους ισολογισμούς κάποια μικρά σε μέγεθος χαρτοφυλάκια.

ΕΚΤ, αναφέροντας πως η επιτυχής αντιμετώπιση των ΜΕΔ θα μειώσει την περαιτέρω επιβάρυνση στα απαιτούμενα κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων και θα έχει θετικές προοπτικές για το χρηματοπιστωτικό σύστημα και την κυπριακή οικονομία ευρύτερα. Η Κύπρος όμως μέχρι πρότινος είχε στο βιογραφικό της μόνο δύο πράξεις πώλησης δανείων, μία από την Τράπεζα Κύπρου και μία από την Ελληνική Τράπεζα. Το πακέτο που είχε πωλήσει η Τράπεζα

Μέσα στις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας η πώληση δανείων είναι ο πλέον ενδεδειγμένος και αποτελεσματικός τρόπος μείωσης των Μη Εξυπηρετούμενων μίας χώρας.

Κύπρου ήταν λίγο πάνω από 20 εκατ. ευρώ δανείων στην κυπριακή CDB Bank, το οποίο το καλοκαίρι του 2017 – οπότε και έγινε η πράξη – χαρακτηρίστηκε «πρόβαν». Τον Ιανουάριο του 2018, η Ελληνική Τράπεζα προχώρησε στην B2Kapital Cyprus Ltd, η οποία λειτουργεί ως εταιρεία εξαγοράς πιστώσεων και είναι θυγατρική της B2Holding ASA, νορβηγική εταιρεία εισηγμένη στο Χρηματιστήριο του Όσλο. Το ποσό των περιουσιακών στοιχείων που

Προσπαθούν για μείωση

Κατά το πρώτο τρίμηνο του 2018, μειώθηκαν τα Μη Εξυπηρετούμενα κατά 653 εκατ. ευρώ ή 3,2% σε σύγκριση με το τέλος του 2017, με το μεγαλύτερο μέρος της πτώσης ύψους 2.07 δισ. ευρώ να παρατηρείται εντός Μαρτίου 2018. Στο τέλος Φεβρουαρίου τα Μη Εξυπηρετούμενα ανέρχονταν σε 21,9 δισ. ευρώ, ενώ ο δείκτης ΜΕΔ προς το σύνολο των χορηγήσεων υποχώρησε από 43,7% στο τέλος του 2017, στο 43% στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2018. Σημειώνεται ότι από τον Δεκέμβριο 2014 μέχρι τον Μάρτιο 2018 σημειώθηκε συνολική πτώση Μη Εξυπηρετούμενων στα 7,4 δισ. ή ποσοστιαία στο 27,1%.

πωλήθηκαν ήταν στα 144 εκατ. ευρώ, αποτελούμενο από 1.082 δανειολήπτες και 1.809 δάνεια. Η συναλλαγή, ωστόσο, δεν είχε σημαντική επίδραση στην κατάσταση αποτελεσμάτων της τράπεζας, λόγω του προφίλ τους, όπως αντιστοίχως και στις Τράπεζες Κύπρου. Τέτοιου είδους συναλλαγές αποτελούν μέρος της στρατηγικής και των δύο τραπεζών για μείωση των Μη Εξυπηρετούμενων, όμως πλέον και μετά τη συναλλαγή της Ελληνικής με τη Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα, η πίεση για πωλήσεις δανείων δεν θα αφορά την Ελληνική.

Η πίεση μετατίθεται στην Τράπεζα Κύπρου, της οποία τα Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια φτάνουν στα 8,3 δισ., έναντι των 2,1 δισ. που έχει η Ελληνική Τράπεζα, σύμφωνα με τα αποτελέσματα του πρώτου τριμήνου του 2018. Μετά τη συναλλαγή τα Μη Εξυπηρετούμενα της Ελληνικής θα κυμανθούν στο 23 - 25%, ενώ της Τράπεζας Κύπρου κυμαίνονται στο 45%. Άρα, όπως επισημαίνουν στην «Κ» τραπεζικές πηγές, είναι μονόδρομος η πώληση δανείων για την Τράπεζα Κύπρου ώστε να πετύχει τους στόχους μείωσης των Μη Εξυπηρετούμενων που έχει θέσει για το 2018. Πέρα και άσχετα με την οποιονδήποτε συναλλαγή, ο στόχος της Τράπεζας Κύπρου για οργανική μείωση των Μη Εξυπηρετούμενων της για το 2018, όπως αναφέρεται άλλωστε και στα πρόσφατα αποτελέσματα, είναι περίπου 2 δισ. ευρώ. Μην ξεχνάμε και τις αναφορές του διευθύνοντα συμβούλου της Τράπεζας Κύπρου Τζον Πάτρικ Χούρικαν, πως εντός του 2018 η τράπεζα θα προχωρούσε σε μεταμορφωτικές αλλαγές (αγγλιστί transformational changes). Τέτοια ήταν και η απόφαση της πώλησης της Τράπεζας Κύπρου στο Λονδίνο, συμφωνία που ανακοινώθηκε πριν

από μερικές ημέρες, θέλοντας η τράπεζα να επκεντρωθεί μόνο στην κυπριακή αγορά. Η Τράπεζα Κύπρου σε ερώτηση της «Κ» αναφορικά με το ενδεχόμενο πώλησης δανείων, ανέφερε τα εξής: «Η Τράπεζα Κύπρου δεν σχολιάζει οτιδήποτε σε σχέση με συναλλαγές ή συζητήσεις οι οποίες δεν έχουν ολοκληρωθεί και δεν επιβεβαιώνει οτιδήποτε προς το παρόν».

Σκέψεις και από μικρές

Αν και τα μεγάλα επενδυτικά ταμεία δεν ενδιαφέρονται για μικρές συναλλαγές, η «Κ» πληροφορείται πως έχουν προχωρήσει σε ασκήσεις επί χάρτου και οι μικρότερες τράπεζες. Οι ασκήσεις δεν αφορούν μόνο την πώληση των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων τους, αλλά ενδεχομένως και την αγορά μερικών ΜΕΔ, ώστε να αυξήσουν το μερίδιο αγοράς τους. Σε μια πώληση δανείων εξάλλου δεν αποκτά το μέρος μόνο τερματισμένα ή δάνεια δίχως εξασφαλίσεις, αλλά δάνεια που με τη σωστή διαχείριση και έχοντας «καλές» εξασφαλίσεις θα φέρουν κέρδη. Αυτή την πρακτική εφάρμοσε και η CDB Bank με το πακέτο δανείων που απέκτησε από την Τράπεζα Κύπρου. Η συναλλαγή είχε κέρδος και για τις δύο τράπεζες. Η μία απέκτησε μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς, αλλά και η Τράπεζα Κύπρου έμαθε όλες τις νομικές λεπτομέρειες που διέπουν μια τέτοια συναλλαγή.

Κατά το πρώτο τρίμηνο του 2018, σημειώθηκε περαιτέρω μείωση κατά €653 εκατ. ή 3,2% στο σύνολο των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων σε σύγκριση με το τέλος Δεκεμβρίου 2017, με το μεγαλύτερο μέρος της πτώσης ύψους €2.074 εκατ. να παρατηρείται εντός Μαρτίου 2018, σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία που δημοσίευσε η Κεντρική Τράπεζα.

Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Το πρώτο ακαδημαϊκό πρόγραμμα Οδοντιατρικής στην Κύπρο

Το πρώτο πράγμα που αντικρύζει ένας επισκέπτης στην Οδοντιατρική του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου είναι ο λευκός υπερσύγχρονος σχεδιασμός των χώρων που στεγάζουν τελευταίου τύπου ηλεκτρονικά μέσα διδασκαλίας και εντυπωσιακό οδοντιατρικό εξοπλισμό. Οι εγκαταστάσεις αντανακλούν καθαρά την φιλοδοξία του πανεπιστημίου να καταστεί ένα πρωτοποριακό κέντρο όχι μόνο για την Κύπρο αλλά και για την ευρύτερη περιοχή.

Εκείνο όμως για το οποίο ο εκτελών χρέη Προέδρου του τμήματος Οδοντιατρικής του Πανεπιστημίου, καθηγητής Γεώργιος Παλαγγιάς είναι ιδιαίτερα περήφανος είναι ότι στους χώρους αυτούς περνούν τις ώρες τους η πλειονότητα

Καθηγητής Γεώργιος Παλαγγιάς

Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου

των πρωτοετών φοιτητών της Σχολής, «ακόμα και όταν δεν είναι απαραίτητο να βρίσκονται εκεί», όπως λέει.

«Ξέρετε, η δικιά μας εκπαίδευση είναι πολύ σκληρή» αναφέρει ο Δρ. Παλαγγιάς και αυτό «είναι ένδειξη της ποιότητας των φοιτητών μας που ακόμα και όταν δεν έχουν διαλέξεις ή εργαστήρια, τους βρίσκεις μέχρι αργά το βράδυ εδώ να μελετούν και εργάζονται στα εργαστήρια της Σχολής, να θέλουν να μάθουν, να βελτιωθούν.»

Οι φοιτητές στους οποίους αναφέρεται ο καθηγητής Παλαγγιάς, ανάμεσα τους Κύπριοι, διε-

θνής και Ελλαδίτες φοιτητές, σηματοδότησαν την έναρξη του πρώτου προγράμματος Οδοντιατρικής στην Κύπρο τον περασμένο χρόνο. Για τον καθηγητή δεν είναι η πρώτη φορά που κτίζει κάτι από το μηδέν. Μετά το πτυχίο του στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης εργάστηκε στην Οδοντιατρική Σχολή του Karolinska Institute της Σουηδίας όπου πήρε το διδακτορικό του και την ειδικότητα της Προσθετικής, ο Δρ. Παλαγγιάς έστησε το Ερευνητικό Κέντρο Βιολογικών Υλικών στην Αθήνα το οποίο το 1997 έγινε Κοινοποιημένος Οργανισμός της ΕΕ για τα Ιατροτεχνολογικά Προϊόντα πριν επιστρέψει στο Αριστοτέλειο ως Καθηγητής στον Τομέα Παθολογίας και Θεραπευτικής των Οδοντικών Ιστών και αργότερα ως Πρόεδρος της Οδοντιατρικής Σχολής.

Οι δυσκολίες είναι πάντα μεγάλες όταν κάποιος πάει να στήσει κάτι, αναφέρει, όμως το σημαντικό είναι να είναι πάντα ξεκαθαρό τι θέλει να κάνει και πού θέλει να καταλήξει. «Τότε μόνο έχεις ένα μπουσούλα με βάση τον οποίο προχωράς για την κατεύθυνση που θα πάρει η Σχολή».

Φιλοδοξία του Καθηγητή Παλαγγιά είναι η Οδοντιατρική να ακολουθήσει τους προσανατολισμούς των κορυφαίων πανεπιστημίων του κόσμου - με προσήλωση στην αρχή όχι μόνο να εντοπίσει και να αντιμετωπίσει την βλάβη αλλά κυρίως να διατηρήσει τους υπάρχοντες ιστούς των ασθενών. Αυτό συνεπάγεται μια διαφορετική δομή στην εκπαίδευση, και κυρίως ως προς το πως θα αποκτήσουν οι φοιτητές την απαιτούμενη

νοοτροπία, τον τρόπο αντιμετώπισης με βάση τον ορισμό του Ιπποκράτη για το τι αποτελεί καλή περίθαλψη.

Ο ορισμός του Ιπποκράτη αποτελεί τον πυρήνα της φιλοσοφίας του καθηγητή και κατ'επέκταση της Σχολής. «Ο ορισμός του Ιπποκράτη ξεκινά από το 'Μην βλάψεις' που σημαίνει ότι από τα αρχαία χρόνια το μεγαλύτερο πρόβλημα ήταν οι ιατρογενείς βλάβες, δηλαδή οι βλάβες που προκαλούμε εμείς οι ιατροί όταν πάμε να θεραπεύσουμε έναν ασθενή. Αυτό που θα προσπαθήσουμε να εμφυσήσουμε στα παιδιά είναι να προσφέρουν ασφαλή οδοντιατρική περίθαλψη... Αυτό ακούγεται πολύ απλό αλλά είναι

πάρα πολύ δύσκολο». Το να ασκείς ασφαλή περίθαλψη, τονίζει ο κος Παλαγγιάς, είναι κρίσιμο. Ακολουθούν, και συνεχίζει με τον ορισμό του Ιπποκράτη, το 'Θεράπευσε αν μπορείς', 'Ανακούφισε όσο μπορείς', με το τελευταίο να είναι - 'Αλλά πάντα Να Παρηγορείς'.

Το πρόγραμμα Bachelor of Dental Surgery, BDS έχει διάρκεια 5 χρόνια, η ψήλωση διδασκαλίας είναι η αγγλική και περιλαμβάνει 5.000 ώρες θεωρητικής και πρακτικής άσκησης. Το πτυχίο αναγνωρίζεται διεθνώς αφού πληροί τις προδιαγραφές για την άσκηση της οδοντιατρικής (General Dental Practitioner) σύμφωνα με τις οδηγίες της ΕΕ 2005/36 και τροποποιήσι

2013/55/ΕΕ. Απόφοιτοι του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου μπορούν να ασκήσουν το επάγγελμά τους σε οποιαδήποτε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και σε άλλα διεθνή συστήματα υγείας. Με την έναρξη του προγράμματος Οδοντιατρικής, το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου καθίσταται ως ένα ολοκληρωμένο και αναγνωρισμένο ακαδημαϊκό κέντρο Επιστημών Υγείας και Ιατρικής στην Κύπρο.

Το ακαδημαϊκό πρόγραμμα της Οδοντιατρικής είναι το πρώτο στην Κύπρο και συνοδεύεται από την λειτουργία ιδιόκτητης Οδοντιατρικής Κλινικής για την άμεση και απροσκόπητη συνδεση της θεωρητικής εκπαίδευσης των φοιτητών με τη πρακτική άσκηση. Οι εγκαταστάσεις διαθέτουν προσομοιωτές ασθενών οι οποίοι είναι εξοπλισμένοι με αμέτρητα σενάρια ασθενειών και συμπεριφέρονται όπως ο ανθρώπινος οργανισμός, προσφέροντας εξάσκηση στην «επαυξημένη πραγματικότητα» (augmented reality). Το κάθε εργατήριο απευθύνεται αποκλειστικά σε 20 σπουδαστές και αυτό για να διασφαλίζεται η ποιότητα της διδασκαλίας, έτσι, σε τελική ανάλυση, ο κάθε φοιτητής έχει τον δικό του ασθενή.

Σύμφωνα με τον Καθηγητή Παλαγγιά, επιτυχία θα είναι οι απόφοιτοι του Πανεπιστημίου να επιτρέψουν στις χώρες τους και να γίνουν πρωταγωνιστές στην αλλαγή εκεί, παίζοντας αποφασιστικό ρόλο στην παροχή της απαραίτητης περίθαλψης και στην βελτίωση των σημερινών συστημάτων υγείας.

Στενεύουν τα περιθώρια για το λιμάνι της Λάρνακας

Νέες παρατάσεις και πλαφόν, τα βασικά εμπόδια που πρέπει να υπερπηδηθούν

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Δύο είναι τα ζητήματα τα οποία θα θέσει στην αυριανή συνάντηση με την υπουργό Μεταφορών ο Δήμαρχος Λάρνακας Ανδρέας Βύρας, προκειμένου να διασφαλίσει ότι η επένδυση για ανάπτυξη του λιμανιού, αυτή την φορά δεν θα βουλιάξει. Πρώτο ζητούμενο, λοιπόν, είναι να τηρηθούν τα χρονοδιαγράμματα, τα οποία έχουν συμφωνηθεί μεταξύ κυβέρνησης και επενδυτή και κατά δεύτερο, να διευθετηθεί το θέμα με το πλαφόν. «Άρρισαν και χάνουν την εμπιστοσύνη τους. Αν υπάρχουν άλλες καθυστερήσεις δεν θα γίνει η επένδυση», διαμνύει ο κ. Βύρας. Αυτό εξάλλου, όπως είπε, είναι κάτι το οποίο του έχει εκφράσει ο επενδυτής, ότι δηλαδή σε περίπτωση κατά την οποία υπάρχει νέα παράταση, τότε δεν είναι βέβαιο

Μέχρι 27 Αυγούστου είναι η προθεσμία για κατάρθεση των εγγράφων της προσφοράς, τέλος Σεπτεμβρίου η τελική πρόταση του επενδυτή.

αν θα μείνει η κοινοπραξία. Θέσεις του επενδυτή, οι οποίες διατυπώθηκαν και γραπτώς, σύμφωνα με τον δήμαρχο της πόλης. Πάντως, οι τελευταίες ημερομηνίες που έχουν τεθεί είναι ότι μέχρι τις 27 Αυγούστου η κυβέρνηση θα πρέπει να καταθέσει το έγγραφο της προσφοράς στον επενδυτή, ενώ τέλος Σεπτεμβρίου αναμένεται η τελική πρόταση από την πλευρά του.

Η νομική υπηρεσία

Ήδη η «Κ» έχει καταγράψει σε ρεπορτάζ από τον περασμένο Οκτώβριο την καθυστέρηση στον δεύτερο γύρο του διαγωνισμού και το μερίδιο που αναλογούσε στη Νομική Υπηρεσία. Οι πληροφορίες έκαναν λόγο για καθυστέρηση της ολοκλήρωσης του νομοτεχνικού ελέγχου των εγγράφων του διαγωνισμού, η οποία θα μπορούσε να τινάξει στον αέρα τη διαδικασία. Εννέα μήνες μετά, το Υπουργείο Μεταφορών αναμένει την έγκριση της Νομικής Υπηρεσίας για το τελικό έγγραφο της προσφοράς, ώστε να είναι σε θέση να το καταθέσει τέλος Αυγούστου. Στο μεταξύ από

τους τρεις προσφοροδότες, την αμερικανική κοινοπραξία Peninsular and Oriental Steam Navigation Company and Cabo Marina S. de R.L. de C.V, την κινεζική Εταιρεία China Communications Construction Company Limited και την ισραηλινή κοινοπραξία AMPA Ltd & Israel Shipyards Ltd έχουν αποχωρήσει οι δύο, και έμεινε τελικά στο τραπέζι μόνο το ισραηλινό ενδιαφέρον. Και ενώ ο στόχος του Υπουργείου Μεταφορών ήταν μέχρι τέλος Δεκεμβρίου του 2017 να ολοκληρωθεί το γραφειοκρατικό κομμάτι και να ξεκινήσουν οι εργασίες της ενιαίας ανάπτυξης του λιμανιού και της μαρίνας της Λάρνακας. Πλέον επτά μήνες μετά δεν θεωρείται απίθανο το σενάριο νέου ναυαγίου της διαδικασίας.

Το πλαφόν

Το έγγραφο της προσφοράς περιλαμβάνει τους όρους για την ανάπτυξη του λιμανιού, της μαρίνας και την ανάπτυξη του κερσαίου χώρου σύμφωνα με συγκεκριμένες ελάχιστες απαιτήσεις στις κατασκευαστικές εργασίες και στον τρόπο, η οποία θα συνάδει με το τοπικό σχέδιο και θα είναι, καλώς εκόντων των πραγμάτων, έτοιμο μέχρι τέλος Αυγούστου. Σύμφωνα με την αρμόδια υπουργό, Βασιλική Αναστασιάδου, περισσότερες λεπτομέρειες δεν μπορούν να δοθούν επί του παρόντος, καθώς μπορεί να λειτουργήσουν αρνητικά για τη συνέχιση της διαδικασίας. Ανέφερε, ωστόσο, ότι το θέμα του πλαφόν το οποίο προτάσσει ως μείζονος σημασίας ο Δήμος Λάρνακας είναι υπό διαπραγμάτευση. Εξάλλου, είναι και η εκτίμηση που εκφράζεται από πρόσωπα που είναι κοντά στη διαδικασία, ότι υπάρχει πραγματική βούληση για επίτευξη του στόχου αυτή τη φορά, το λιμάνι Λάρνακας να προχωρήσει στο επόμενο στάδιο. Πάντως, στην περίπτωση που το πλαφόν παραμείνει, τότε πιθανόν η επένδυση να ναυαγήσει, υπογράμμισε ο δήμαρχος της Λάρνακας, διαμνύοντας ότι σε μια τέτοια περίπτωση η κυβέρνηση θα τους βρει απέναντί της.

Τα βρήκαν με τον επενδυτή

Ο Δήμος Λάρνακας έχει απορρίψει όποια χρήση του λιμανιού, η οποία δύναται να επηρεάσει τη δημόσια υγεία, για παράδειγμα τη διαχείριση αποβλήτων, ή ραδιενεργών στοιχείων. Κάτι που θα συνέβαινε

Στόχος του Υπουργείου Μεταφορών ήταν μέχρι τέλος Δεκεμβρίου του 2017 να ολοκληρωθεί το γραφειοκρατικό κομμάτι και να ξεκινήσουν οι εργασίες της ενιαίας ανάπτυξης του λιμανιού και της μαρίνας της Λάρνακας, όμως επτά μήνες μετά δεν θεωρείται απίθανο το σενάριο νέου ναυαγίου της διαδικασίας.

Ο Δήμος Λάρνακας δεν διαπραγματεύεται άλλη χρήση του λιμανιού πέραν της τουριστικής και της εμπορικής, καθώς αυτή η χρήση πιστεύεται ότι θα αποφέρει τα μέγιστα κέρδη για την πόλη.

αν η χρήση του λιμανιού γινόταν είτε ενεργειακό είτε βιομηχανικό. Δεν διαπραγματεύονται, λοιπόν, άλλη χρήση του λιμανιού πέραν της τουριστικής και της εμπορικής, καθώς αυτή η χρήση πιστεύεται ότι θα αποφέρει τα μέγιστα κέρδη για την πόλη. Στην ίδια θέση φαίνεται να συνταυτίζονται και οι επενδυτές. «Είμαστε πλήρως συμφωνημένοι για τη χρήση του λιμανιού με τους επενδυτές», σημειώνει ο κ. Βύρας. Κάτι το οποίο φαίνεται

ότι έχει καταγραφεί τόσο μέσω επιστολών όσο και σε κατ' ιδίαν συνάντηση των δύο πλευρών στο λιμάνι Eilat του Ισραήλ, το οποίο διαχειρίζεται η ενδιαφερόμενη εταιρία. Εκεί συζητήθηκαν οι απαιτήσεις και των δύο πλευρών με λεπτομέρεια και οι πληροφορίες αναφέρουν ότι οι επενδυτές είναι διαθέσιμοι να υπογράψουν γραπτή συμφωνία ότι δεν πρόκειται να προχωρήσουν σε ανάπτυξη η οποία θα αντιβαίνει τα «θέλω» του δήμου.

Μια ιστορία παλιά...

Πονεμένη ιστορία θα μπορούσε να χαρακτηριστεί η ανάπτυξη του λιμανιού της Λάρνακας και η μετατροπή του σε τουριστικό και εμπορικό. Πώς αλλιώς, αφού επενδυτές, υπουργοί και δήμαρχοι έρχονται και φεύγουν εδώ και είκοσι χρόνια χωρίς οι διαδικασίες να έχουν ευοδωθεί. Αναλλοίωτες στο πέρασμα των χρόνων παραμένουν οι δηλώσεις που γίνονται για το θέμα παρά το γεγονός ότι εκφράζονται από διαφορετικό επικοινωνιακό του Υπουργείου Μεταφορών, ενώ σταθερά παραμένει και η βούληση για ανάπτυξη του λιμανιού και της μαρίνας. Παραθέτουμε συγκεκριμένα παραδείγματα τα οποία εντοπίσαμε σε παλιά αρχεία του Γραφείου Τύπου και πληροφοριών. Στις 14 Ιουνίου του 1996 ο τότε υπουργός Συγκοινωνιών Αδάμος Αδαμίδης είχε συναντηθεί με αντιπροσωπεία της Επιτροπής Αγώνας για τη σωτηρία του λιμανιού της Λάρνακας και την ενμέρωση σχετικά με τη μελέτη της Κυπριακής Τράπεζας Αναπτύξεως για το λιμάνι Λάρνακας. Είχε εκφράσει τότε την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για επέκταση και ανάπτυξη του λιμανιού Λάρνακας ώστε να εξυπηρετήσει την επιβατική τουριστική κίνηση και παράλληλα θα λειτουργεί σαν εμπορικό λιμάνι. Δώδεκα χρόνια αργότερα, και συγκεκριμένα στις

20 Μαρτίου του 2008, ο τότε υπουργός Συγκοινωνιών Νίκος Νικολαΐδης είχε επισκεφθεί το λιμάνι όπου προήδρευσε ευρείας ενημερωτικής σύσκεψης για την προγραμματισμένη ενιαία ανάπτυξη του λιμανιού και της μαρίνας Λάρνακας. Σε δηλώσεις που ακολούθησαν ο υπουργός είχε

Επενδυτές, υπουργοί και δήμαρχοι έρχονται και φεύγουν εδώ και είκοσι χρόνια χωρίς οι διαδικασίες να έχουν ευοδωθεί.

επισημάνει ότι «το ενιαίο έργο ανάπτυξης του λιμανιού και της μαρίνας Λάρνακας είναι ένα βασικό έργο όχι μόνο για τη Λάρνακα αλλά ευρύτερα για ολόκληρη την Κύπρο», ενώ είχε επαναλάβει ότι ο στόχος είναι να προωθηθεί όσο το δυνατό πιο αποτελεσματικά η διαδικασία που έχει δρομολογηθεί για την εξεύρεση στρατηγικού επενδυτή. Δέκα χρόνια αργότερα το κεφάλαιο «λιμάνι Λάρνακας» έχει μείνει στον ίδιο παρονομαστή, ενώ το κατά πόσο θα γυρίσει αυτή τη φορά σελίδα αναμένεται ότι θα διαφανεί τέλη Σεπτεμβρίου.

ΑΠΟΨΗ Του **CHARLES MEABY**

Η κρουαζιέρα μοχλός τουριστικής ανάπτυξης

Ο κλάδος της κρουαζιέρας παρουσιάζει σταθερά ανοδική πορεία διεθνώς, αποτελώντας κινητήριο μοχλό της τουριστικής ανάπτυξης, την ίδια ώρα που η τουριστική βιομηχανία είναι ζωτικής σημασίας για την κυπριακή οικονομία. Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη του Παγκόσμιου Συμβουλίου Ταξιδιών και Τουρισμού (World Travel & Tourism Council - WTTC), ο τουρισμός αναμένεται να αποτελέσει ακρογωνιαίο λίθο της κυπριακής οικονομίας, με τη συνεισφορά του στο συνολικό ΑΕΠ της χώρας να ανέρχεται στο 29% μέχρι το 2028.

Διαχρονικά η περιοχή της Μεσογείου αποτελούσε δημοφιλή επιλογή, με τους τουρίστες των κρουαζιερόπλοίων να αντιπροσωπεύουν σημαντικό τμήμα της τουριστικής αγοράς. Με τη ζήτηση να αυξάνεται συνεχώς και διαθέτοντας σειρά συγκριτικών πλεονεκτημάτων,

όπως ευνοϊκές καιρικές συνθήκες, κρυστάλλινες παραλίες, πλούσια πολιτιστική κληρονομιά και σύγχρονες υποδομές, η Κύπρος εδραιώνεται ως ένας ιδιαίτερα ελκυστικός προορισμός.

Παράλληλα, η Λεμεσός διαθέτει όλες τις προδιαγραφές για να αναδειχθεί σε περιφερειακό κέντρο κρουαζιέρων. Το λιμάνι Λεμεσού είναι το πρώτο λιμάνι στάθμευσης για κρουαζιερόπλοια μετά τη διέλευσή τους από τη Διώρυγα του Σουέζ, ενώ η εξαιρετική τοποθεσία του προσφέρει εύκολη πρόσβαση στα αεροδρόμια Λάρνακας και Πάφου.

Με τη λειτουργία του νέου υπερσύγχρονου Επιβατικού Τερματικού, η DP World Limassol φιλοδοξεί να καταστήσει τη Λεμεσό λιμένα βάσης για τις εταιρείες κρουαζιέρων, δίνοντας νέα ώθηση στον τουριστικό κλάδο και βοηθώντας την

Το λιμάνι Λεμεσού μπορεί πλέον να εξυπηρετήσει τα μεγαλύτερα κρουαζιερόπλοια παγκοσμίως.

Κύπρο να επανακτήσει τον ηγετικό της ρόλο στον τουρισμό κρουαζιέρων στη Μεσόγειο. Διαθέτοντας παγκόσμιας κλάσης εγκαταστάσεις, με επτά ξεχωριστές αίθουσες συνολικής έκτασης 8.205 τετραγωνικών μέτρων, το τερματικό είναι ειδικά σχεδιασμένο να παρέχει διαμετακομιστικές υπηρεσίες και υπηρεσίες αρχικής επιβίβασης και αποβίβασης επιβατών, προσφέροντας άριστη ποιότητα εξυπηρέτησης.

Το λιμάνι Λεμεσού μπορεί πλέον να εξυπηρετήσει τα μεγαλύτερα

κρουαζιερόπλοια παγκοσμίως. Η ανατολική προβλήτα διαθέτει 480 μέτρα μήκος και βύθισμα 11 μέτρων ενώ τα σκάφη μπορούν να χρησιμοποιήσουν και τα υπόλοιπα 1000 μέτρα που διατίθενται στο λιμάνι για ελλιμενισμό πλοίων. Ως εκ τούτου, χιλιάδες επιβάτες έχουν την ευκαιρία να επισκεφθούν την πόλη της Λεμεσού και όχι μόνο, ενδυναμώνοντας την τοπική αγορά.

Με την ισχυροποίηση του θαλάσσιου τουρισμού διανοίγονται σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης με πολλαπλά οφέλη για την εγχώρια οικονομία όπως η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, η αναβάθμιση των υποδομών και η βελτίωση των υπηρεσιών. Αντικατοπτρίζοντας τη δέσμευσή της για παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών, η DP World Limassol επικεντρώνεται στην υλοποίηση επενδύσεων που θα την καθιερώσουν ως τον κορυ-

φαίο διαχειριστή λιμένων της περιοχής και θα καταστήσουν το τερματικό βασικό μοχλό μακροπρόθεσμης ανάπτυξης της οικονομίας της Κύπρου. Ωστόσο, η συμβολή όλων των εμπλεκόμενων φορέων είναι ιδιαίτερα σημαντική προκειμένου να επιτευχθούν οι κοινοί στόχοι.

Η DP World Limassol, ως η διαχειρίστρια εταιρεία του νέου Επιβατικού Τερματικού, βρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία με όλους τους αρμόδιους φορείς, αναλαμβάνοντας και συμμετέχοντας σε πρωτοβουλίες που στοχεύουν στην ενίσχυση του τουρισμού κρουαζιέρων. Ενδεικτικά, η εταιρεία, σε συνεργασία με τον ΚΟΤ, τον Δήμο Λεμεσού και το λιμάνι της Χάιφα, υποδέχθηκε πρόσφατα ηγετικά στελέχη από τις μεγαλύτερες εταιρείες-διοργανωτές κρουαζιέρων στον κόσμο, σε μια τριήμερη επίσκεψη, με στόχο

την ανάδειξη των πλεονεκτημάτων της Κύπρου ως τουριστικού προορισμού.

Ο εκσυγχρονισμός των υπηρεσιών, όπως η διασύνδεση του νέου λιμανιού με την πόλη, είναι κεφαλαιώδους σημασίας. Ήδη βρίσκονται σε εξέλιξη έργα που θα ενισχύσουν τη συνδεσιμότητα, διευκολύνοντας την πρόσβαση των επισκεπτών στο κέντρο. Παράλληλα, από πλευράς κυβέρνησης, θα πρέπει να δοθούν επιπρόσθετα κίνητρα για την προσέλκυση περισσότερων κρουαζιερόπλοίων. Η εξωστρέφεια, ο εμπλουτισμός και η συστηματική προώθηση του τουριστικού προϊόντος της χώρας αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση προς την επίτευξη αυτού του στόχου.

Ο κ. Charles Meaby είναι γενικός διευθυντής της DP World Limassol. www.dpworldlimassol.com

Αισιοδοξία για αναβάθμιση από Moody's

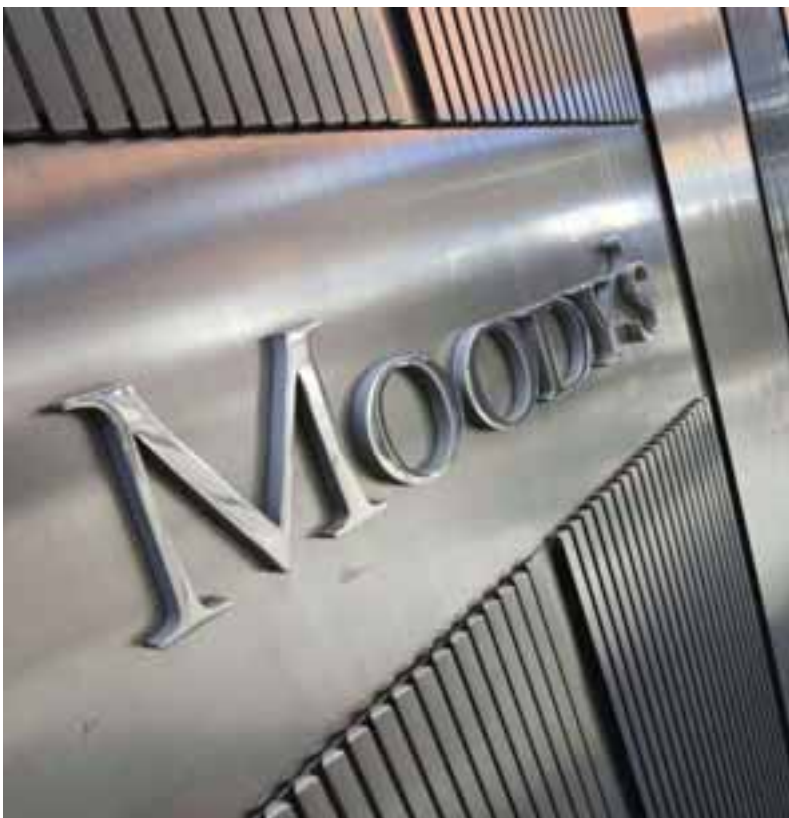
Την Παρασκευή δίνει ραντεβού ο Οίκος Αξιολόγησης με την κυπριακή οικονομία

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Στην πρώτη του αξιολόγηση για την κυπριακή οικονομία εντός του 2018 θα προχωρήσει την ερχόμενη Παρασκευή ο Οίκος Moody's. Βάσει του προγραμματισμού των Οίκων για το τρέχον έτος, ο Moody's αναμενόταν να αξιολογήσει την οικονομία της Κύπρου στις 2 Φεβρουαρίου, αλλά τα δεδομένα διαφοροποιήθηκαν ενόψει προεδρικών εκλογών και προτίμησε να μην εκδώσει την έκθεσή του. Έτσι, ενώ οι άλλοι τρεις Οίκοι αξιολογούντες (Fitch, Standard and Poor's, DBRS) έχουν προχωρήσει ήδη σε αναβαθμίσεις ή σε επιβεβαίωση των αξιολογήσεών τους, ο Moody's θα κληθεί να δώσει το δικό του στίγμα για την πορεία της κυπριακής οικονομίας. Ο Moody's έχει αξιολογήσει τη μακροπρόθεσμα πιστοληπτική ικανότητα της Κύπρου στο Ba3, τρεις θέσεις μακριά από την επενδυτική βαθμίδα. Υπάρχει μεγάλη ανησυχία για το πώς βέλπουν οι οικoi αξιολόγησής τη συναλλαγή μεταξύ της Ελληνικής και του Συνεργατικού, με πρόσωπα από οικονομικούς κύκλους να σχολιάζουν πως υπάρχει ενδεχόμενο οι οικoi να υποβαθμίσουν την Κύπρο και θα αρχίσει ακόμα περισσότερο να προχωρήσει στην επενδυτική βαθμίδα. Ο λόγος; Η αύξηση του δημοσίου χρέους από τα ομολόγια που εξέδωσε η Κυπριακή Δημοκρατία για τη στήριξη του, φτάνοντας το ύψος του στο 111%.

Ναι μεν τα δεδομένα διαφοροποιήθηκαν λόγω της συναλλαγής της Ελληνικής με την ΣΚΤ, αλλά Moody's και Fitch τη βλέπουν με θετική ματιά.

Όμως, Fitch και Moody's είχαν διαφορετική άποψη, στέλλοντας το μήνυμα πως η συναλλαγή δεν θα ανακόψει τη συνεχή μείωση του δημοσίου χρέους που επιτύχανε η Κύπρος μέχρι πρότινος, αλλά και ότι οι νομοληψίες που πέρασαν από τη Βουλή για την αντιμετώπιση των Μπ Εξυπηρετούμενων είναι μια πολύ θετική εξέλιξη. Ο υπουργός Οικονομικών Χάρης Γεωργιάδης με τη σειρά του δήλωσε ότι οι τελευταίες διαπιστώσεις των οίκων αξιολόγησης συνάδουν με τις εκτιμήσεις της κυβέρνησης, συμπληρώνοντας ότι «οι αποφάσεις που λήφθηκαν πρόσφατα και οι οποίες αφορούν το τραπεζικό σύστημα, όσο δύσκολες και να ήταν θα έχουν θετικό αντίκτυπο στην πορεία της κυπριακής οικονομίας, ότι η επιβάρυνση του δημοσίου χρέους είναι διαχειρίσιμη, ενώ η θετική προοπτική που προκύπτει και μέσα από την καθοριστική εξυγίανση του τραπεζικού συστήματος, αλλά και μέσα από τη

Αναμένεται η πρώτη άποψη του Οίκου Moody's για το αξιόχρεο της Κύπρου εντός του τρέχοντος έτους.

διασφάλιση της σταθερότητας και της εμπιστοσύνης θα είναι ακόμα πιο σημαντική».

Δεν θα σταματήσει η τάση

Πηγές αναφέρουν στην «Κ» πως και τα νομοσχέδια, αλλά και η πώληση των ΣΚΤ είναι δύο γεγονότα που θα προσμετρήσει ο Moody's θετικά. Οι ίδιες πηγές τονίζουν πως είναι απίθανο να υποβαθμίσει την κυριακή οικονομία, καθώς την έχει τρεις βαθμίδες κάτω από την επενδυτική βαθμίδα, και ότι το πιο ακραίο σενάριο είναι να την κρατήσει στο ίδια επίπεδα, δηλαδή στο Βα3. «Όπως και να έχει», συμπληρώνουν, οι Οίκοι παρακολουθούν πως η Κύπρος προσπαθεί με τον ένα ή τον άλλο τρόπο να εξυγιάνει το τραπεζικό της σύστημα και είναι ένα βάσιμο επιχείρημα για αναβάθμιση την Παρασκευή.

Τη θέση ότι η πώληση της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας θα αυ-

ξήσει το δημόσιο χρέος της Κύπρου, αλλά δεν θα μεταβληθεί η μεσοπρόθεσμη τάση του ποσοστού χρέους προς το ΑΕΠ και που μειώνεται σταθερά την αρχή του έτους, αναφέρει ο Οίκος Fitch. «Εξακολουθούμε να προβλέπουμε ότι το χρέος προς το ΑΕΠ θα υποχωρήσει κάτω από το 100% εντός του ορίζοντα αξιολόγησης και μέχρι το 2020 η Κύπρος θα συνεχίζει να επιτυγχάνει δημοσιονομικά πλεονάσματα και έσοδα τα οποία θα υποστηρίχονται από ισχυρή οικονομική ανάπτυξη», σημειώνει χαρακτηριστικά.

Ὡς θετική εξέλιξη για τις τράπεζες θεωρήθηκε με τη σειρά του ο Moody's στην ψήφισή από την κυπριακή Βουλή των νόμων που αφορούν τις φοροελαφρύνσεις σε σχέση με την πώληση ακινήτων για εξόφληση Μν Εξυπηλοποιήμενων. Ο οίκος θεωρεί ότι το όφελος που θα προκύψει αποτελεί θετική εξέλιξη γι' αυτούς που αγοράζουν.

Θα τα ξαναπούν την Τρίτη για την εθελούσια αποχώρηση

Άμεση οριστικοποίηση του Σχεδίου Εθελούσιας Αποχώρησης των υπαλλήλων της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας ζητούν οι συντεχνίες ΣΕΚ - ΠΕΟ - ΠΑΣΥΔΥ και η ΕΤΥΚ, ώστε να αρθεί το αδιέξοδο με την τράπεζα.

Η διαπραγματευτική ομάδα των συντεχνιών και της ΕΤΥΚ ζητάει τη συνέχιση του διαλόγου με στόχο να γεφυρωθεί το χάσμα των δύο πλευρών στον μέγιστο δυνατό βαθμό. Πρόσθετα, ζητάει από τη διεύθυνση της Τράπεζας να μην προχωρήσει σε οποιαδήποτε μονομερή ενέργεια η οποία θα προκαλέσει μια άμεση και δυναμική αντίδραση των εργαζομένων. Ταυτόχρονα, συγκάλεσε την προσεχρή Τετάρτη συνδιάσκεψη των αντιπροσώπων για υλοποίηση των προηγούμενων αποφάσεων για λήψη δυναμικών μέτρων με βάση τις πρόνοιες των καταστατικών των Συντεχνιών, σε περίπτωση που μέχρι την Τρίτη δεν υπάρχουν οποιεσδήποτε θετικές εξελίξεις.

Η επίσημη θέση της Ελληνικής Τράπεζας από την άλλη είναι ότι θα πάρει από τη Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα 1.110 άτομα. Αυτό προνοείται

από τη Συμφωνία μεταξύ της ίδιας με τη ΣΚΤ και βασίζεται στο επιχειρηματικό πλάνο που υπάρχει. Σημειώνει πως η πρόσληψη των 1.110 εργαζομένων συνάδει με τις προσδοκίες των επενδυτών της Ελληνικής, αλλά και με τις οικονομικές προβλέψεις της Τράπεζας. Τέλος, η τράπεζα διευκρινίζει πως έχει γίνει αποδοκός ο αριθμός αυτός και από τις εποπτικές αρχές.

Πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν πως οι εργαζόμενοι της ΣΚΤ που είναι πάνω από 55 χρόνων, είναι οι υψηλά αμειβόμενοι, άρα και αυτοί που θα λάβουν τα περισσότερα χρήματα από το Σχέδιο Εθελούσιας – αν το επιλέξουν βεβαίως – ανέρχοντάς στα 200 άτομα.

Η κύρια διαφορά των δύο πλευρών είναι στο ποσό που θα λάβουν οι χαμηλόμισθοι του Συνεργατισμού και αυτοί που δουλεύουν λίγα χρόνια στον οργανισμό. Η ΕΤΥΚ και οι συντεχνίες επιμένουν πως αν δεν θεθεί ένα σεβαστό ποσό γι' αυτή τη μερίδα των εργαζομένων δεν θα γίνει εφικτό να αποχωρήσουν από την τράπεζα 900 άτομα, άρα και θα αποτύχει η προσπάθεια.

Τα όρια που έχει θέσει η ΕΤΥΚ και οι συντεχνίες είναι για 100 χιλιάδες ευρώ ως ελάχιστη αποζημίωση και ως ανώτατα τα 200 χιλιάδες ευρώ, ενώ η τράπεζα επιμένει στα 20 χιλιάδες ευρώ ως ελάχιστη και 170 χιλιάδες ευρώ ως ανώτατη.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

Αυτό το καλοκαίρι το παίρνουμε παρέα με το

Η ΨΗΦΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΑΠΟ ΤΗΝ

Οδηγοί ταξιδιωτικοί για το
καλοκαίρι

Κλασικά ποιητικές
συλλογές από τους
σημαντικούς ποιητές
Ελλάδας και της Κύπρου

Τα διεθνούς φήμης βιβλία
από το Metropolitan Museum
of Arts

**Η ψηφιακή βιβλιοθήκη της Κύπρου παρουσιάζει 3 νέα ράφια
με δεκάδες νέες προσθήκες δωρεάν Βιβλίων**

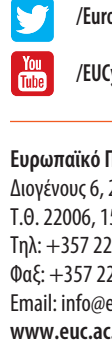
ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΓΝΩΣΗ

Ένα πρόγραμμα εταιρικής κοινωνικής ευθύνης με στόχο την διάδοση της ψηφιακής γνώσης στον τόπο μας με την διανομή βιβλίων σε όλους τους πολίτες.

Ευρωπαϊκό

Πανεπιστήμιο Κύπρου

ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ

(5 ΧΡΟΝΙΑ, ΠΤΥΧΙΟ)

Έχει αξιολογηθεί από τον QS TOP UNIVERSITIES (QS Stars™) με τον υψηλότερο δείκτη «πέντε Αστέρια» στους τομείς της Διδασκαλίας, των Εγκαταστάσεων, της Κοινωνικής Ευθύνης, της Διεθνοποίησης, της Απασχολησιμότητας και της Στήριξης των φοιτητών

Βρείτε μας στο

 /EuropeanUniversityCyprus

 /EuropeanUniCy

 /EUCyprus

Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Διογένους 6, 2404 Έγκωμη, Λευκωσία

Τ.Θ. 22006, 1516 Λευκωσία, Κύπρος

Τηλ: +357 22713000 / 22713001

Φαξ: +357 2213172

Email: info@euc.ac.cy

www.euc.ac.cy

■ Το πρόγραμμα είναι μέλος της Διεθνούς Ομοσπονδίας Φαρμακοποιών και αποκτά θέση προβολής στον επίσημο Παγκόσμιο Κατάλογο Φαρμακευτικών Σχολών και στο δίκτυο ακαδημαϊκών υπηρεσιών της ομοσπονδίας

■ Σύγχρονο και ισόρροπο πρόγραμμα σπουδών υποστηριζόμενο από πλήρως εξοπλισμένα σύγχρονα εργαστήρια

■ Η εκπαίδευση των φοιτητών προσφέρει το πλεονέκτημα στους απόφοιτους να απασχοληθούν άμεσα σε ιδιόκτητο φαρμακείο, να διεκδικήσουν θέση στη Φαρμακευτική Βιομηχανία ή να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε Μεταπτυχιακό επίπεδο

■ Ενεργητικές συνέργειες στη λειτουργία του προγράμματος Φαρμακευτικής δημιουργούνται από τη συνύπαρξη της Ιατρικής Σχολής σε ό,τι αφορά τις υποδομές και εργαστηριακό εξοπλισμό, ακαδημαϊκό προσωπικό, διεπιστημονική υποστήριξη, τεχνολογία, έρευνα, κύρος και αναγνώριση

■ Κατοχυρώνεται το δικαίωμα λήψης άδειας εξασκήσεως του επαγγέλματος του Φαρμακοποιού, μετά από επιτυχείς εξετάσεις στον αρμόδιο φορέα

■ Οι σπουδές στην Φαρμακευτική εξασφαλίζουν στους αποφοίτους πρόσβαση σε μια δυναμική και ραγδαίως αναπτυσσόμενη αγορά εργασίας με μηδενικά ποσοστά ανεργίας στις περισσότερες χώρες του κόσμου

■ Γλώσσα διδασκαλίας είναι η Ελληνική

82%

των αποφοίτων μας εργάζονται στον τομέα των σπουδών τους

Μέχρι τον Σεπτέμβριο το λίφτινγκ Τροόδους

Χωρίς ταυτότητα η ορεινή περιοχή της Κύπρου, φεύγουν οι τουρίστες, δεν αποδίδουν οι επενδύσεις των 200 εκατ. ευρώ

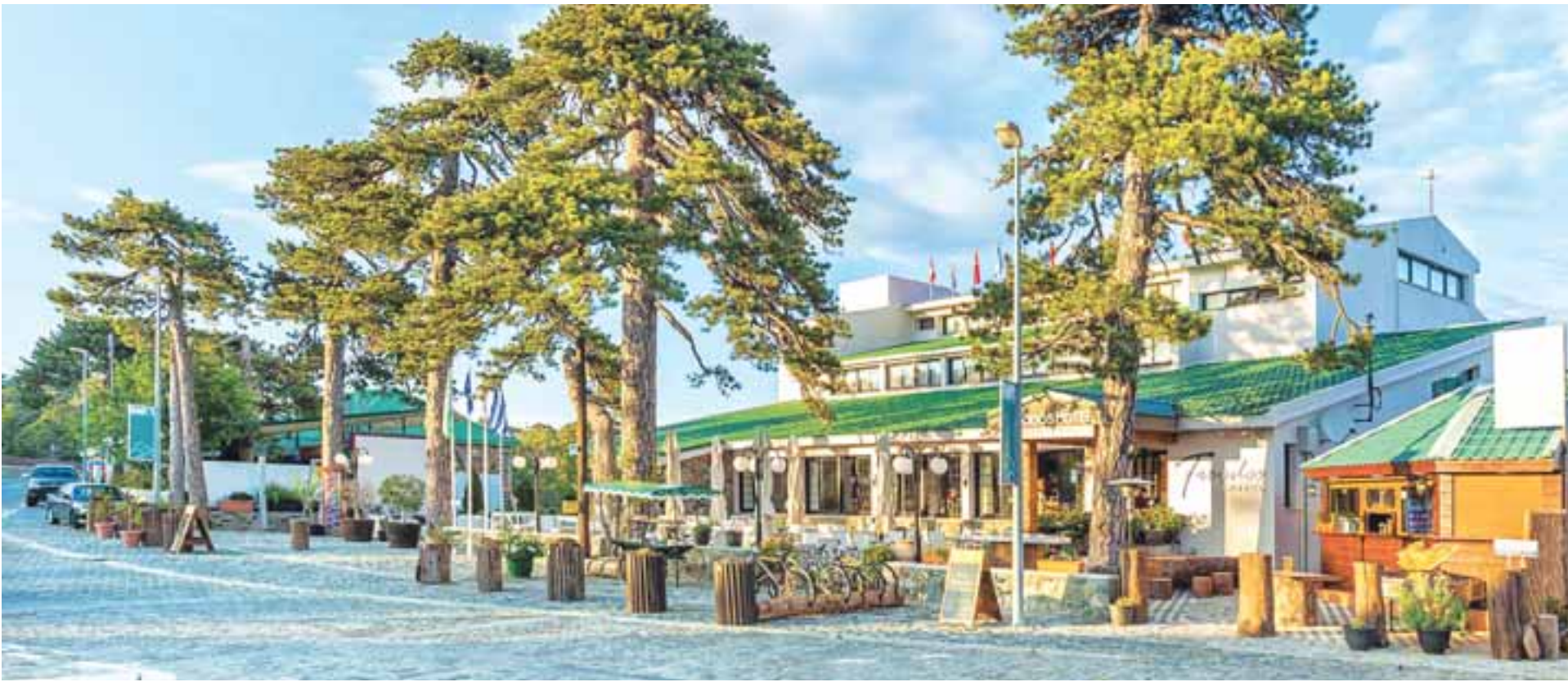
Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Επενδύσεις 200 εκατομμυρίων έγιναν από το 2004 μέχρι το 2017 για υποδομές στην περιοχή Τροόδους, και δημιουργία μουσείων, αθλητικών και πολιτιστικών κέντρων. Όλα αυτά δεν ήταν αρκετά για να δημιουργήσουν μια πορεία ανάπτυξης στην περιοχή, να αναζωογονήσουν, να δώσουν θέσεις εργασίας και να αποτρέψουν την τάση προς την αστυφιλία, καθώς διαπιστώνεται εκ των υστέρων ότι έγιναν χωρίς πλάνο και χωρίς να προηγηθούν μελετημένα βήματα. Να αναφερθεί ότι τα τελευταία χρόνια ο πληθυσμός της περιοχής Τροόδους συρρικνώθηκε από τις 60 χιλιάδες στις 27 χιλιάδες. Μάλιστα, τα παιδιά ηλικίας από 0-14 χρόνων μειώθηκαν από 3.350 το 2011 σε 2.500, έξι χρόνια αργότερα. Αξίζει να σημειωθεί επίσης ότι όλα τα πιο πάνω στοιχεία αφορούν μια περιοχή η έκταση της οποίας καταλαμβάνει το 25% της ελεύθερης Κύπρου.

Από τον Ιούνιο έπιασε δουλειά η ερευνητική ομάδα, μετά από προεδρική πρωτοβουλία και ανάθεση στο γραφείο Γιαννάκη Παπαδούρη για να αλλάξει τα δεδομένα στις ορεινές περιοχές της Κύπρου. Στο πλαίσιο συνεδρίου, στο οποίο συμμετέχουν καθηγητές από το Εργαστήριο Αγροτικού Χώρου του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας στο πλαίσιο της εκπόνησης της Εθνικής Στρατηγικής Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων Τροόδους, μελετάται η αναμόρφωση σε 110 κοινότητες οι οποίες αποτελούν το ορεινό Τρόδος. Η νέα πρωτοβουλία των μελετητών υπογραμμίζει ότι δεν χρειάζονται νέες επενδύσεις, αλλά νοικοκυρέμα των υφιστάμενων. Για πρώτη φορά το θέμα της κατοχύρωσης του όρου «ορεινότητα», τίθεται στο τραπέζι, για να καλύψει όλες τις ιδιαιτερότητες της λειτουργίας των είτε των τουριστικών καταλυμάτων, είτε των ξενοδοχείων, εστιατορίων, βιοτεχνίας αλλά και γεωργίας. Κεντρικό θέμα του πολυθεματικού συνεδρίου είναι η προσέγγιση ζητημάτων στρατηγικής σημασίας για τη διαμόρφωση μιας εθνικής πολιτικής για τις ορεινές Κοινότητες του Τροόδους και της Κύπρου. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι είναι η πρώτη φορά που γίνεται λεπτομερής μελέτη για συγκεκριμένη στρατηγική για τις ορεινές περιοχές. Σε αυτό το πλαίσιο έχει διοριστεί διυπουργική επιτροπή η οποία μελετά ανά τακτά χρονικά διαστήματα τα διάφορα συμπεράσματα, ενώ σε κάθε υπουργείο έχουν διοριστεί τεχνικές επιτροπές, ενώ στον σχεδιασμό εμπλέκονται και 70 κυβερνητικοί λειτουργοί, οι οποίοι συζητούν με την ομάδα επιστημόνων για το κάθε θέμα ξεχωριστά.

«Ο στόχος μας είναι κατοικία, απασχόληση, υπηρεσίες. Πρέπει να πετύχουμε αυτό το τρίπτυχο ώστε να μπορέσουμε να κτίσουμε το Τρόδος και να ξανά κατοικηθεί» υπογραμμίζεται από την ερευνητική ομάδα.

Τα στοιχεία για τις πληρότητες των ξενοδοχείων στις 110 κοινότητες

Κλειστά λόγω χαμηλής επισκεψιμότητας είναι 28 τουριστικά καταλύματα, ενώ υπάρχει θέμα με τη λειτουργία των εστιατορίων της περιοχής.

Μέσα από τη στρατηγική θα πρέπει να βρεθεί τρόπος για αύξηση του πληθυσμού της περιοχής, ο οποίος μέσα σε μερικά χρόνια μειώθηκε κατά 33 χιλιάδες.

με τις οποίες ασχολείται η έρευνα, είναι μάλλον θλιβερά. Μόλις στο 15% φτάνουν οι κρατήσεις στα ξενοδοχεία σε ετήσια βάση, κάτι που μεταφράζεται σε κρατήσεις μόνο τα Σαββατοκύριακα, ενώ στην ορεινή περιοχή Τροόδους αντιστοιχεί μόλις το 3% των τουριστικών επισκέψεων και το 1% των διανυκτερεύσεων. Σύμφωνα μάλιστα με τα στοιχεία

της έρευνας, μόλις 22 ξενοδοχεία είναι ενεργά, ενώ έχουν κλείσει λόγω χαμηλής επισκεψιμότητας, 28 ξενοδοχεία. Τα περισσότερα εκ των οποίων σε Πλάτρες και Πεδουλά. Αναφέρουμε ενδεικτικά το τριάστερο ξενοδοχείο Penteli με 82 κλίβες και το Petit Palais με 61 κλίβες στις Πλάτρες, καθώς και το The Churchill Pine-wood Valley με 94 κλίβες και ο «Μαραγκός» με 85 στον Πεδουλά. Το ζητούμενο, δεν είναι η αύξηση των ξενοδοχειακών μονάδων αλλά μάλλον η αξιοποίηση των υφιστάμενων καταλυμάτων, υπογραμμίζει ο Σταύρος Καζαμίας, λειτουργός του γραφείου του κ. Γιαννάκη Παπαδούρη, το οποίο ανέλαβε να εκπονήσει την έρευνα. Ο στόχος η δημιουργία της ταυτότητας του βουνού, ενώ οι δράσεις που πρέπει να αναπτυχθούν θα χρειαστεί να περάσουν πέντε χρόνια για να θεθούν σε εφαρ-

μογή και να ανεβάσουν τις επισκεψιμότητα από το 15% στο 35%. Μία από τις δράσεις θα ήταν η ανάπτυξη του ποδηλατικού ή γαστρονομικού τουρισμού. Όπως διαπιστώνεται από τα μέχρι στιγμής στοιχεία του συνεδρίου, υπάρχουν τρία πρότυπα καταλυμάτων στα ορεινά. Τα παρόμοια καταλύματα, τα αγροτουριστικά και τα ξενοδοχειακά καταλύματα. Αυτό που μελετάται είναι η δημιουργία ενός ενιαίου σχεδίου ώστε να ο τουρισμός του βουνού να διαχωρίζεται πλέον σε καταλύματα υπαίθρου, μπουτίκ ξενοδοχεία αλλά και ειδικές μορφές καταλυμάτων, οι οποίες δεν υπάρχουν στα παραθαλάσσια.

Εστιατόρια χωρίς άδειες

Στο σύνολο των 110 κοινοτήτων με τις οποίες καταπίνεται η έρευνα, λειτουργούν 339 εστιατόρια. Από

αυτά τα 206 είναι εγγεγραμμένα στον ΚΟΤ και στο υγειονομείο τα 270. Υπάρχει και μια ομάδα των 26 εστιατορίων που δεν είναι εγγεγραμμένα πουθενά, ενώ τα περισσότερα από τα μη αδειοδοτημένα είναι απομονωμένα χωριά. Ακόμα και όσα έχουν άδειες, πολλές φορές δεν είναι ελκυστικά για τους επισκέπτες της περιοχής καθώς επενδύουν στον μαζικό τουρισμό με αποτέλεσμα να χάνουν την ταυτότητά τους. Στο τέλος αυτό που μένει να προσφέρουν είναι φαγητό και ποτό χωρίς όλα τα υπόλοιπα ποιοτικά στοιχεία που μπορούν να κάνουν ένα επισκέπτη να επιστρέψει ξανά, κάτι που έχει κακή επίπτωση στο πρόσωπο του Τροόδους. Εισήγηση είναι η δημιουργία ενός one stop shop, ώστε οι διαδικασίες αδειοδότησης να απλοποιηθούν και ο έλεγχος να διεξάγεται πιο εύκολα.

Επενδύσεις 14 εκατομμυρίων για μουσεία που μένουν κλειστά

Ενδεικτικό της αναποτελεσματικής κατανόησης των κοινω-λίων για κοινότητες Τροόδους είναι το γεγονός ότι έχουν επενδυθεί 14 εκατομμύρια ευρώ στα τελευταία δέκα χρόνια για μουσεία και πολιτιστικά κέντρα, αριθμός των οποίων μετά τη δημιουργία τους δεν είναι εξοπλισμένα ή δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να λειτουργήσουν. Αυτό, είναι αποτέλεσμα της απουσίας της μουσειολογικής μελέτης. Έτσι για παράδειγμα έχει εγκριθεί η λειτουργία μουσείου σε κοινότητα 100 κατοίκων για το οποίο έχει δαπανηθεί ποσό 1,5 εκατομμυρίου ευρώ, ενώ σήμερα το μουσείο δεν λειτουργεί. Ανοικτή πληγή είναι και οι δαπάνες για τη δημιουργία αθλητικών κέντρων, με την προοπτική προσέλκυσης αθλητικού τουρισμού. Με αυτό το σκεπτικό επενδύθηκαν επτά εκατομμύρια ευρώ για την δημιουργία του Αθλητικού Κέντρου του Γλαύκου Κληρίδη το οποίο τα τελευταία χρόνια παραμένει εγκαταλελειμμένο. Ως εκ τούτου είναι σαφές ότι η ανάπτυξη στην περιοχή δεν θα προκύψει με τις νέες υποδομές αλλά με την αξιοποίηση των υφιστάμενων, την σύνδεση τους με την αγορά και την εξεύρεση τρόπων για διασφάλιση της βιωσιμότητας και της επισκεψιμότητάς τους.

Τρένο αντί τελεφερίκ

Η ιδέα για δημιουργία τελεφερίκ στο Τρόδος σίγουρα ήταν κάτι που προκάλεσε μεγάλο ενδιαφέρον, όταν το ανήγγειλε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας πριν από έναν χρόνο. Είχε μάλιστα ανακοινωθεί ότι θα γινόταν τεχνοοικονομική μελέτη για την οικονομική βιωσιμότητα του έργου και ακολούθως να προχωρήσουν σε προσφορά για εκδήλωση ενδιαφέροντος από επενδυτές. Επρόκειτο για έργο το οποίο είχε προκύψει από το Master Plan του μεταλλείου Αμιάντου το 2011. Είχε εξαγγελθεί από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ότι γινόταν τεχνοοικονομική μελέτη για να δουν το θέμα της οικονομικής βιωσιμότητας και το να βρεθεί επενδυτής. Ωστόσο, το έργο δεν φαίνεται να προχωρά καθώς οι μελετητές φαι-

νεται να καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι το τελεφερίκ δεν αποτελεί προτεραιότητα για το Τρόδος και είναι κάτι το οποίο μπορεί να περιμένει για μετά το 2030. Επισημαίνουν την ίδια ώρα ότι υπάρχουν άλλοι κλάδοι οι οποίοι θα πρέπει να προωθηθούν όπως για παράδειγμα η λειτουργία γραμμής τρένου. Ήδη είναι κάτι το οποίο έχει συμπεριληφθεί στη στρατηγική για την ανάπτυξη Τροόδους. Η εισήγηση που υπάρχει είναι η γραμμή του τρένου να περνά από την Ευρύχου και να φτάνει μέχρι τα Κατύδατα, ενώ υπάρχει η σκέψη, η διαδρομή να εκτείνεται μέχρι και τη Γαλάτα. Πρόκειται για γραμμή η οποία υπήρχε παλαιότερα μέχρι την δεκαετία του 1950 στην περιοχή, άρα, υπάρχουν κάποιες υπο-

Η δημιουργία τελεφερίκ μάλλον θα περιμένει, για μετά το 2030, ενώ οι μελετητές για την στρατηγική ανάπτυξης Τροόδους φαίνεται να εξετάζουν το σενάριο επαναλειτουργίας γραμμής του τρένου στην περιοχή.

δομές. Εξάλλου όπως αναφέρουν μελετητές, το εν λόγω εγχείρημα δεν θα είναι ιδιαίτερα δαπανηρό νοούμενου ότι καθώς θα εξυπηρετεί τουριστικούς κυρίως σκοπούς, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν μηχανές πετρελαίου και όχι πλε-

κτροκίνητες. Πρόκειται για μελέτη η οποία είναι ακόμη υπό εξέλιξη, ωστόσο, εκτιμάται ότι πρόκειται για έργο ύψους 3-4 εκατομμυρίων ευρώ. Οι οριστικές αποφάσεις για το θέμα δεν αναμένεται να ληφθούν πριν από τον Σεπτέμβριο.

ΑΠΟ ΨΗ Του **ΠΑΝΤΕΛΗ ΛΕΠΤΟΥ**

Τομέας ακινήτων: Αύξηση θέσεων εργασίας, μείωση μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων

Ο τομέας ανάπτυξης γης αποτελεί διαχρονικά έναν από τους βασικούς συντελεστές ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας. Αυτό αναγνωρίζεται στη συνείδηση της κοινής γνώμης και καταγράφεται σε όλους τους οικονομικούς δείκτες. Κυρίως αντανακλάται στη συνεισφορά του κλάδου στο ΑΕΠ της χώρας, η οποία το 2017 προσέγγισε το 14%, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η έμμεση συμμετοχή του σε πολλούς άλλους τομείς και επαγγέλματα. Με ουσιαστική συμβολή στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων, στην τόνωση της ευρύτερης οικονομικής δραστηριότητας, στη δημιουργία θέσεων εργασίας, στην αύξηση του τουρισμού με τη δημιουργία μόνιμου παραθερισμού, στην ενίσχυση των συναλλαγματικών αποθεμάτων και στην κάλυψη των στεγαστικών αναγκών των πολιτών, ο κλάδος

διακρίνεται για τον δυναμισμό και τον ρόλο του ως σημαντικού βραχίονα οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης.

Οι πωλήσεις ακινήτων και η έκδοση αδειών οικοδομής, που συνεκίζουν να καταγράφουν αξιοσημείωτη αύξηση για τέταρτη συνεχή χρονιά, αποτελούν επιβεβαιωτικά στοιχεία. Θα ήθελα όμως να επικεντρωθούμε στα δεδομένα δύο πολύ σημαντικών δεικτών οι οποίοι επικυρώνουν την ανάκαμψη και τη συμβολή του τομέα: Στη μείωση των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων και στη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Η συνολική απασχόληση στην Κύπρο, κατά την υπό αναφορά περίοδο (2014 - 2017), αυξήθηκε κατά 8,5%, ενώ η απασχόληση στον κλάδο ανάπτυξης γης και οικοδομών αυξήθηκε κατά 14,9%. Η ανεργία

Η ανάκαμψη του κλάδου συμβάλλει καταλυτικά στην ανάπτυξη της οικονομίας.

στον κλάδο μειώθηκε μεταξύ 2014 και 2017 κατά 60%. Αξίζει να σημειωθεί ότι τον Ιούνιο του 2018 οι άνεργοι στον κλάδο ανέρχονταν μόλις στα 2.160 άτομα, έναντι 11.017 στο τέλος του 2014, κάτι που αποδεικνύει ότι ο κλάδος είναι κοντά στη διαμόρφωση συνθηκών πλήρους απασχόλησης. Για την προοπτική μιας κοινωνίας, δεν υπάρχει ισχυρότερη συνεικτική δύναμη από τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας για το πρώτο τρίμηνο του 2018, τα μη εξυπηρετού-

μενα δάνεια (ΜΕΔ) του ευρύτερου κατασκευαστικού κλάδου ανέρχονταν σε €2,93 δισ., σημειώνοντας μείωση 42% ή €2,19 δισ. σε σχέση με τέλος του 2014 που ήταν €5,12 δισ. Την ίδια ώρα, το σύνολο των ΜΕΔ, το οποίο ανέρχεται στα €19,91 δισ. σημείωσε μείωση 28,5% ή €7,41 δισ. σε σχέση με τέλος του 2014 που ήταν €27,32 δισ. Η μείωση των ΜΕΔ του τομέα των ακινήτων καθίσταται ακόμη πιο σημαντική αν ληφθεί υπόψη: α) ότι ο κλάδος είχε επηρεαστεί τα μέγιστα από την κρίση που ακολούθησε την κατάρρευση της Lehman Brothers στις ΗΠΑ και β) η μεγαλύτερη διάρκεια ολοκλήρωσης μιας πράξης, έναντι άλλων τομέων το αποτέλεσμα των οποίων είναι πιο γρήγορο.

Όλα τα πιο πάνω δεδομένα επιβεβαιώνουν την ανανέωση της εμπιστοσύνης προς τον κλάδο των

ακινήτων και την ισχυρή, δυναμική προοπτική για περαιτέρω συμβολή του στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Σε καμία περίπτωση, ωστόσο, τα θετικά αυτά αποτελέσματα της προοπτικής που κατέβαλε τα τελευταία χρόνια το κράτος και οι επιχειρήσεις του τομέα, δεν πρέπει να οδηγήσουν σε εφνοουχισμό και επιστροφή σε κακές πρακτικές του παρελθόντος. Ο εφνοουχισμός υπονομεύει όσα όλοι μαζί πετύχαμε. Αντίθετα, επιβάλλεται να συνεχίσουμε με υπευθυνότητα τα σταθερά βήματα στον δρόμο που έχουμε χαράξει, αντιμετωπίζοντας προβλήματα και διορθώνοντας στρεβλώσεις που παραμένουν. Μόνο έτσι μπορούμε να αφήσουμε οριστικά πίσω μας την κρίση και τις συνέπειές της.

Στην προσπάθεια αυτή, καταλυτικό ρόλο διαδραματίζουν οι κυ-

πριακές επιχειρήσεις ανάπτυξης γης, με τον δυναμισμό, την εξωστρέφεια και τη δημιουργικότητα που πάντα τις χαρακτήριζε. Διαθέτουν την εμπειρία, τις υποδομές, την τεχνογνωσία, την ικανότητα και τη θέληση να συνεχίσουν να συμβάλλουν. Κάνουν πράξη την έννοια της ανάπτυξης, μέσα από την υλοποίηση νέων έργων, την προσέλκυση κεφαλαίων που τόσο έχει ανάγκη ο τόπος, την αποτελεσματική αντιμετώπιση του προβλήματος των ΜΕΔ και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Οι κυπριακές επιχειρήσεις ανάπτυξης γης είναι στον πυρήνα ανάπτυξης της οικονομίας και της προόδου του τόπου.

Ο κ. Παντελής Λεπτός είναι πρόεδρος του Παγκύπριου Συνδέσμου Επιχειρηματιών Ανάπτυξης Γης και Οικοδομών.

Εἶδος ὑπὸ ἐξαφάνιση οἱ υψηλόμισθοι

Εναλλακτικές λύσεις για να αποφύγουν τα υπέρογκα φορολογικά βάρη των στελεχών αναζητούν οι εταιρείες

Του **ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ**

Σε εταιρείες συμβούλων με το ερώτημα της μείωσης του μισθολογικού κόστους, χωρίς όμως να θιγεί το καθαρό εισόδημα των στελεχών τους, καταφεύγουν ολοένα και περισσότερες επιχειρήσεις.

Με τον φορολογικό συντελεστή για τους υψηλά αμειβομένους να φτάνει στο 55% και τις ασφαλιστικές εισφορές να υπολογίζονται με 41%, οι συμβάσεις μισθωτής απασχόλησης αποδεικνύονται ασύμφορες και για τους εργοδότες και για τα στελέχη, με αποτέλεσμα να αναζητούνται εναλλακτικές λύσεις.

Μετά την ενεργοποίηση του νέου ασφαλιστικού νόμου, ως «φθηνότερη» εναλλακτική αντιμετωπίζεται από ολοένα και περισσότερους εργοδότες η λεγόμενη λύση του «άρθρου 39».

Το στέλεχος βαφτίζεται «συνεργάτης» κάνοντας έναρξη επαγγελματός στην εφορία, ενώ οι ασφαλιστικές εισφορές αφενός υπολογίζονται με συντελεστή 26,95% (αντί για 41% που είναι το κόστος για τον μισθωτό), αφετέρου επιμερίζονται ανάμεσα στον εργοδότη και στον εργαζόμενο.

Ακόμη και η έκπτωση φόρου διατηρείται, δεδομένου ότι το στέλεχος εξακολουθεί να αντιμετωπίζεται φορολογικά ως μισθωτός.

Η μετατροπή ενός στελέχους από μισθωτό σε «μπλοκάκι» μπορεί είτε να αυξηθεί τις καθαρές αποδοχές του εργαζομένου έως και κατά 8% (αν ο εργοδότης αποφασίσει να διατηρήσει αμετάβλητο το εργοδοτικό κόστος), είτε να μειώσει το κόστος του εργαζομένου κατά 10% (αν η επιχείρηση θελήσει να συρρικνώσει τα έξοδά της, χωρίς όμως να θιγεί το καθαρό εισόδημα του στελέχους). Δεδομένου ότι με τις μετατροπές των συμβάσεων επιπρεζόνται εργ-

Ετήσιες αμοιβές στελεχών

■ 2012 ■ 2016

**ΠΟΣΑ ΕΙΣΠΡΑΤΤΕΙ
Ο ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΣ
ΑΝ Ο ΕΡΓΟΔΟΤΗΣ
ΠΛΗΡΩΝΕΙ €78.500**

€30.000

ΠΑΝΩ ΑΠΟ

€50.000

€100.000

3.372 11.115
-17%

ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΥΡΩ	ΑΣΦΑ- ΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ	ΦΟΡΟΙ	ΚΑΘΑΡΕΣ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ
ΜΙΣΘΩΤΟΣ	25.748	17.450,8	35.301,2
ΣΥΜΒΑΣΗ ΠΑΡ. 9 ΑΡΘΡΟ 39	17.933,66	22.283,3	38.283
ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΛ. ΕΠΑΓ- ΓΕΛΜΑΤΙΑ	18.953,83	21.737,7	37.808

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μικρότερα έσοδα από τον φόρο εισοδήματος

Στην αναθεώρηση προς τα κάτω του πίκυ για τα προσδοκώμενα έσοδα από τον φόρο εισοδημάτων φυσικών προσώπων προχώρησε ήδη το υπουργείο Οικονομικών. Οι εισπράξεις του 2018 εκτιμώνται πλέον σε 8,579 δισ. έναντι 8,742 δισ. που είχαν εγγραφεί ως πρόβλεψη στον προϋπολογισμό που ψηφίστηκε τον περασμένο Νοέμβριο. Ήδη, τα πρώτα ευρήματα από την επεξεργασία των πεντηνών φορολογικών δηλώσεων προκαλούν ανησυχία. Μέχρι την Παρασκευή, είχαν υποβληθεί 4,65 εκατ. δηλώσεις, κάτι που σημαίνει ότι υπολείπονται 1,6 εκατ. Προς το παρόν, έχουν βεβαιωθεί μόλις 1,75 δισ., ενώ πέτυχε η εφορία είτε βεβαιώσει 3,87 δισ. Δηλαδή, με τις φορολογικές δηλώσεις που εκκρεμούν στα πρέπει να βεβαιωθούν έσοδα τουλάχιστον 2,1 δισ. για να φτάσουμε στα περυσινά επιπέδα.

γασιακά δικαιώματα (αποζημίωση απόλυσης, κρατήσεις για επικουρική σύνταξη κ.λπ.), τέτοιου είδους «λύσεις» προωθούνται κατόπιν στενής συνεργασίας με το στέλεχος ώστε

το οικονομικό όφελος των δύο πλευρών να μην προκαλέσει απώλειες.

Η Ελλάδα έχει γίνει μία από τις πλέον φιλόξενες χώρες παγκοσμίως για τα στελέχη, γεγονός που έχει

εξαιρετικά αρνητικές συνέπειες για τα δημόσια έσοδα από φόρους και ασφαλιστικές εισφορές.

Για οποιαδήποτε θέση εργασίας εξασφαλίζει καθαρή αμοιβή άνω των 2.000 ευρώ μηνιαίας, το συνολικό κόστος για φόρους και εισφορές (εργοδοτή και εργαζόμενου) ξεπερνά το 50%. Δηλαδή, για να εισπράττει ο μισθωτός 28.000 ευρώ ετησίως (ή 14 μισθούς των 2.000 ευρώ καθάρα), ο εργοδότης πρέπει να πληρώσει 56.000 ευρώ. Τέτοιου συντελεστές αποτελούν πολύ ισχυρό κίνητρο για να αναζητήσει η αγορά λύσεις αποφυγής. Επίσης, η αδυναμία εξασφάλισης μιας καλά αμειβόμενης θέσης εργασίας προβάλλεται στις έρευνες ως ο κυριότερος λόγος φυγής στο εξωτερικό (σ.σ. το λεγόμενο brain drain). Οι

συνέπειες έχουν ήδη αποτυπωθεί στα στατιστικά στοιχεία των φορολογικών δηλώσεων. Το 2012, ο μισθοί με αμοιβές άνω των 30.000 ευρώ σε ετήσια βάση ήταν 615.216 και το 2016 είχαν μειωθεί σε 404.753. Το όριο των 50.000 ευρώ ξεπερνούνταν το 2012 178.248 μισθοί και περιορίστηκαν σε 87.319 το 2016, ενώ φορολογητέο εισόδημα από μισθούς άνω των 50.000 ευρώ δήλωναν το 2016 μόλις 11.115 άτομα.

Στις φετινές φορολογικές δηλώσεις αναμένεται να αποτυπωθεί νέα αισθητή μείωση στον αριθμό των υψηλότερα αμειβομένων μισθωτών, καθώς υπήρξε «κινητροποίηση» στην αγορά μετά την ενεργοποίηση της νέας φορολογικής κλίμακας για τον υπολογισμό του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων αλλά και της

εισφορές αλληλεγγύης. Τα λογιστήρια των επιχειρήσεων και οι εταιρείες συμβούλων εξετάζουν συνήθως τρεις εναλλακτικές για να καταλήξουν στην καλύτερη λύση και για τον εργοδότη και για την επιχείρηση. Το ακόλουθο παράδειγμα είναι υπαρκτό: Το ετήσιο κόστος απασχόλησης ενός βιολόγου ανερχόταν στις 78.500 ευρώ. Η έρευνα κατέδειξε τα εξής:

1. Με τη σύμβαση μισθωτών υπηρεσιών, ο εργοδότης θα πλήρωνε 78.500 ευρώ και ο εργαζόμενος θα εισέπραττε 35.301,2 ευρώ. Το ασφαλιστικό ταμείο θα εισέπραττε 25.748 από εργοδότη και εργαζόμενο, ενώ στην εφορία θα κατέλυναν 17.450,8 ευρώ.

2. Με τη σύμβαση της παρ. 9 του άρθρου 39 του ασφαλιστικού νόμου, ο εργαζόμενος θα εισέπραττε 38.283 ευρώ (και όχι να χρειάζονταν να πληρώσει τέλος επιτηδεύματος 650 ευρώ), το ασφαλιστικό ταμείο 17.933,66 ευρώ και η εφορία 22.283 ευρώ.

3. Με σύμβαση ελεύθερου επαγγελματία, το εργοδοτικό κόστος θα παρέμενε στις 78.500 ευρώ αλλά ο εργαζόμενος θα εισέπραττε τις 37.808 ευρώ, το ασφαλιστικό ταμείο 18.953 ευρώ και η εφορία 21.737 ευρώ.

Από τα στοιχεία προκύπτει ότι είναι πλέον πολύ ισχυρό το κίνητρο για τις επιχειρήσεις να «εγκαταλείπουν» τις συμβάσεις μισθώσεως απασχόλησης. Στην αποφασή τους αυτή, εκτός από το υψηλό εργοδοτικό κόστος, συμβάλλει και η αποφυγή άλλων υποχρεώσεων, όπως η καταβολή αποζημιώσεων απόλυσης, οι ποινικές κυρώσεις σε περίπτωση αδυναμίας καταβολής των δώρων Χριστογέννη, Πάσχα κ.λπ., αλλά και τα υψηλά πρόστιμα της εργατικής νομοθεσίας (π.χ. σε περίπτωση παραβίασης ωραρίου κ.λπ.).

**ΕΙΔΙΚΕΣ
ΤΙΜΕΣ**
για τους
ακροατές

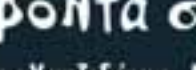
Το **KANALI 6**
σε συνεργασία με τη **Salamis Tours**
ετοιμάζει βαλίτσες!

7ήμερη κρουαζιέρα
26 Αυγούστου-2 Σεπτεμβρίου
*Ρόδος, Ζάκυνθος, Κέρκυρα, Πάτρα, Ιθάκη,
Μήλος, Καστελόριζο*

Για πληροφορίες στο 99771060

KANALI 6
100.00 | 90.0 | 101.00 | 100.0

E3

ΤΟ **ROUND TABLE 7** ΠΑΦΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

«Πάμε μια βόλτα στην αγάπη»

Τα ερωτικά: Μάνος Χατζιδάκις - Μίκης Θεοδωράκης

Γιώργος ΠΕΡΡΗΣ

**Μάεστρος
ΕΥΓΟΥΛΟΣ ΘΕΟΧΑΡΟΥΣ**

Παρασκευή 27 Ιουλίου | Ώρα: 21:00 | Αρχαίο Ωδείο Πάφου

Ελένα Αναγνωστό

Παναγιώτα Κούτα

Μαρία Σιλίου

Συμμετέχει η χορωδία του Μουσικού Σχολείου Πάφου υπό τη διεύθυνση της μαέστρου Ισαβέλλας Χριστοφίδου

Κείμενα - Παρουσίαση:
Μαρίνα Φιλιππίδου Θεοχάρους

Εισιτήρια προπωλούνται:
Time Out Kiosk, Almyra Hotel, Φαρμακείο Λένιας Τσέλεπου, Φαρμακείο Πανίκου Σαββίδη

Για πληροφορίες: 99833350, 99756355, 99628195, **Τιμή Εισιτηρίου:** €15 / €10 για μαθητές

ΚΥΡΙΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ: 	ΧΡΥΣΟΙ ΧΟΡΗΓΟΙ: 	ΧΟΡΗΓΟΙ: 	ΧΟΡΗΓΟΣ ΦΙΛΩΞΕΝΙΑΣ: 	ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: 	ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ:
---	--	---	---	---	--

ΤΑ ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΘΑ ΔΟΘΟΥΝ ΣΤΟ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΤΟΥ ROUND TABLE 7 ΠΑΦΟΥ

Κατά 40% μειώθηκε το διαθέσιμο εισόδημα

Τα νοικοκυριά έχασαν από το 2010-16 όσα απέκτησαν από το 2000 και έπειτα

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

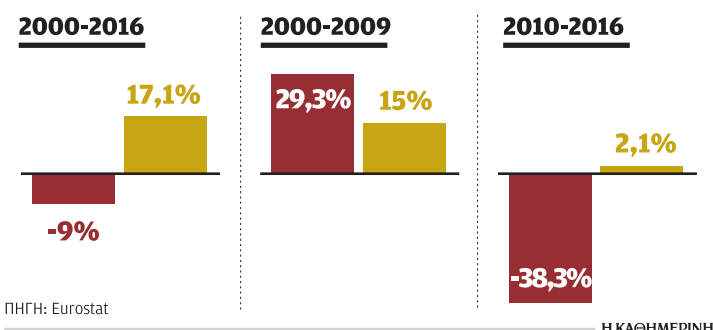
Χρειάστηκαν μόνο επτά χρόνια, από το 2010 έως το 2016, για να χάσουν τα ελληνικά νοικοκυριά όσα είχαν αποκτήσει από το 2000 κι έπειτα, και ακόμη περισσότερα. Είναι η ίδια επιταγία μέσα στην οποία διευρύνθηκε το χάσμα ανάμεσα στους Έλληνες πολίτες και τους υπόλοιπους Ευρωπαίους, και ενώ η υπόλοιπη Ευρώπη «ανέφρωνε» από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008, τα ελληνικά νοικοκυριά συνέχιζαν να μετρούν τεράστιες απώλειες στο εισόδημά τους.

Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσιοποίησε χθες η Eurostat, την

Την περίοδο 2000 - 2009 καταγράφεται σωρευτική αύξηση του πραγματικού διαθέσιμου εισοδήματος στην Ελλάδα κατά 29,3%.

περίοδο 2000 - 2016 το πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών στην Ελλάδα υποχώρησε κατά 9%, ενώ την ίδια περίοδο στην Ευρωπαϊκή Ένωση αυξήθηκε κατά 17,1%.

Η εικόνα γίνεται πιο αποκαλυπτική εάν δούμε τι συνέβη σε Ελλάδα και Ευρώπη μέχρι το 2009 και πώς εξελίχθηκε η κατάσταση από το 2010 κι έπειτα. Την περίοδο 2000 - 2009 καταγράφεται σωρευτική αύξηση του πραγματικού διαθέσιμου εισοδήματος στην Ελλάδα κατά 29,3%, όταν την ίδια ώρα στην Ε.Ε. η αύξηση είναι σχεδόν η μισή, 15%. Υπήρξαν, μάλιστα, χρονιές στη διάρκεια αυτής της περιόδου των «παχιών αγελάδων», των συνεχών μισθολογικών αυξήσεων, χωρίς ανάλογη αύξηση

της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας, της διάθεσης πολλών κοινοτικών κονδυλίων, συχνά χωρίς έλεγχο για την πραγ-

ματική αξιοποίησή τους, όπου το πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα στην Ελλάδα «έτρεξε» σχεδόν με πενταπλάσιο ρυθμό από τον μέσο

ρυθμό αύξησης στην Ε.Ε. Η Ελλάδα σημείωσε αυτό το ρεκόρ ένα χρόνο πριν από την Ολυμπιάδα της Αθήνας, το 2003, όταν το πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών αυξήθηκε κατά 7,3%, ενώ ο αντίστοιχος ρυθμός αύξησης στην Ε.Ε. ήταν 1,6%.

Το 2009 είναι η μοναδική χρονιά που καταγράφεται ίδιος ρυθμός αύξησης, για να ακολουθήσει το 2010 όπου το πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών στην Ελλάδα συρρικνώθηκε κατά περίπου 40%, καθώς όλη αυτή την περίοδο –με εξαίρεση μία μικρή ενίσχυση κατά 1,6% το 2014– βρισκόταν διαρκώς σε καθοδική πορεία. Αντιθέτως, σε επίπεδο Ε.Ε. απώλειες υπήρξαν έως το 2012, με συνέπεια η περίοδος 2010 - 2016 να κλείσει με θετικό πρόσημο, ενίσχυση του πραγματικού διαθέσιμου εισοδήματος κατά 2,1%.

Αποτέλεσμα του παραπάνω ήταν να διευρυνθεί τα τελευταία χρόνια και ένα ακόμη χάσμα μεταξύ Ελλάδας και Ε.Ε. Σύμφωνα, επίσης, με τα στοιχεία της Eurostat, ενώ το 2010 το ποσοστό του πληθυσμού στην Ελλάδα που βρισκόταν σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό ήταν 27,7% –όχι πολύ μακριά δηλαδή από το 23,8% της Ε.Ε.–, το 2016 το αντίστοιχο ποσοστό στην Ελλάδα είχε εκτοξευτεί στο 35,6%, ενώ στην Ε.Ε. είχε υποχωρήσει ελαφρώς, σε 23,5% και στην Ευρώζωνη σε 23,1%. Πρόκειται μάλιστα για το τρίτο υψηλότερο ποσοστό πληθυσμού σε φτώχεια ή κοινωνικό αποκλεισμό που καταγράφεται μεταξύ των χωρών της Ε.Ε., με τη Βουλγαρία να βρίσκεται σε δυσχερέστερη θέση (40,4%) και να ακολουθεί στη δεύτερη θέση η Ρουμανία (38,8%).

Golden Visa και για τον ξένο που έχει πραγματοποιήσει εισφορά κεφαλαίου, ποσού κατ' ελάχιστον 400.000 ευρώ, σε ΑΕΕΑΠ του ν. 2778/1999 (Α' 295) που έχει ως σκοπό να επενδύει αποκλειστικά στην Ελλάδα, για απόκτηση μετοχών σε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου αυτής.

Golden Visa και για καταθέσεις άνω των 400.000 ευρώ

Της **ΤΑΝΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ**

Διευρύνεται η δυνατότητα απόκτησης άδειας διαμονής για πολίτες τρίτων χωρών που θέλουν να επενδύσουν στην Ελλάδα και πέραν του τομέα των ακινήτων, σύμφωνα με τροπολογία του υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής που αναμένεται να κατατεθεί. Όπως προβλέπεται, μεταξύ άλλων Golden Visa μπορεί να αποκτήσει όποιος έχει καταθέσει τουλάχιστον 400.000 ευρώ σε προθεσμιακό τραπεζικό λογαριασμό σε ελληνικό πιστωτικό ίδρυμα.

Συγκεκριμένα, επιτρέπεται η εισοδος και η διαμονή στην Ελλάδα πολίτη τρίτης χώρας, που έχει πραγματοποιήσει επένδυση σε μία από τις παρακάτω κατηγορίες: • Εισφορά κεφαλαίου ποσού κατ' ελάχιστον 400.000 ευρώ, σε εταιρεία η οποία έχει έδρα ή εγκατάσταση στην Ελλάδα, εξαιρουμένων των Εταιρειών Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου και των Εταιρειών Επενδύσεων Ακίνητης Περιουσίας. • Εισφορά κεφαλαίου, ποσού κατ' ελάχιστον 400.000 ευρώ, σε Ανώνυμη Εταιρεία Επενδύσεων Ακίνητης Περιουσίας (ΑΕΕΑΠ) του ν. 2778/1999 (Α' 295) που έχει ως σκοπό να επενδύει αποκλειστικά στην Ελλάδα, για απόκτηση μετοχών σε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου αυτής.

πιστωτικού ιδρύματος εγκατεστημένου στην Ελλάδα.

- Προθεσμιακή κατάθεση ύψους κατ' ελάχιστον 400.000 ευρώ σε ημεδαπό πιστωτικό ίδρυμα, τουλάχιστον ετήσιας διάρκειας, με πάγια εντολή ανανέωσης.
- Αγορά μετοχών, εταιρικών ομολόγων ή και ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου, τα οποία εισάγονται για διαπραγμάτευση ή διαπραγματεύονται σε ρυθμιζόμενες αγορές ή πολυμερείς μηχανισμούς διαπραγμάτευσης, που λειτουργούν στην Ελλάδα, αξίας κτήσης κατ' ελάχιστο 800.000 ευρώ.
- Αγορά μεριδίων ή μετοχών αξίας κτήσης κατ' ελάχιστον 400.000 ευρώ σε Οργανισμό Εναλλακτικών Επενδύσεων (ΟΕΕ), ο οποίος έχει συσταθεί στην Ελλάδα ή σε άλλη

Ακόμα και για αγορά μετοχών, εταιρικών ομολόγων ή και ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου.

χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και έχει ως σκοπό να επενδύει αποκλειστικά σε ακίνητη περιουσία στην Ελλάδα, εφόσον **(i)** Το ύψος του ενεργητικού του ΟΕΕ ανέρχεται κατ' ελάχιστο στο ποσό των 3.000.000 ευρώ και **(ii)** ο ΟΕΕ και ο διαχειριστής του είναι αδειοδοτημένοι από την αρχή που εποπτεύει την κεφαλαιαγορά της χώρας στην οποία εδρεύει.

Αρμόδια για την εξέταση της αίτησης και την έκδοση απόφασης χορήγησης ή ανανέωσης άδειας διαμονής σε πολίτες τρίτων χωρών που έχουν πραγματοποιήσει επένδυση είναι η Διεύθυνση Μεταναστευτικής Πολιτικής του υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής. Παράλληλα, τα άτομα που θα αποκτήσουν τη συγκεκριμένη άδεια διαμονής θα μπορούν επίσης να φέρουν στη χώρα και τα μέλη της οικογένειάς τους.

13.349 λιγότεροι Τούρκοι τουρίστες στο Β. Αιγαίο

Οι τουριστικοί πράκτορες αποδίδουν τη μείωση στις πολιτικές εντάσεις

Της **ΑΝΘΗΣ ΠΑΖΙΑΝΟΥ**

Μεγάλη πτώση στις αφίξεις των Τούρκων τουριστών σημειώθηκε το πρώτο εξάμηνο του 2018 στα νησιά του Βορείου Αιγαίου. Συγκεκριμένα σε Λέσβο, Χίο και Σάμο, σύμφωνα με τα στοιχεία της Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης Βορείου Αιγαίου, από τον Ιανουάριο έως τον Ιούνιο του 2018 έφτασαν 13.349 λιγότεροι Τούρκοι σε σχέση με το πρώτο εξάμηνο του 2017. Μικρότερη μείωση σημείωσαν οι αναχωρήσεις από τα ελληνικά νησιά προς την Τουρκία, 300 άτομα λιγότερα σε σχέση με πέρυσι.

Οι τουριστικοί πράκτορες αποδίδουν τη μείωση των αφίξεων από την Τουρκία στην ένταση των ελληνοτουρκικών σχέσεων και κυρίως των ευρωτουρκικών, καθώς εξαιτίας της έντασης αυτής μειώθηκε η χρονική διάρκεια της βίβας. Από τις 15 ημέρες των προηγούμενων ετών, φέτος έχει ισχύ για μόλις 7 ημέρες. Κι αυτό έχει επιπτώση στις αφίξεις και των τουριστικών σκαφών. Από την άλλη, επισομαινούν, ρόλο έπαιξε και το προεκλογικό κλίμα στην Τουρκία της προηγούμενης περιόδου, αλλά και το ότι η γειτονική

χώρα παραμένει σε καθεστώς έκτακτης ανάγκης και μπορούν να ταξιδέψουν λιγότερα «διαβατήρια». Ο πρόεδρος των τουριστικών πρακτόρων Λέσβου Παναγιώτης Χατζηκυριάκος, μιλώντας στην τοπική εφημερίδα του νησιού «Εμπρός» και στον Βαγγέλη Παπαντώνη, υπογράμμισε τη μειωμένη τουριστική δύναμη των Τούρκων: «Η ισοτιμία της τουρκικής λίρας έναντι του ευρώ, όπως διαμορφώθηκε τις τελευταίες εβδομάδες, αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα. Είναι γεγονός ότι οι διακοπές των Τούρκων στα νησιά του Αιγαίου κοστίζουν πλέον ακριβότερα». Στη Λέσβο το πρώτο εξάμηνο του 2017 έφτασαν 13.616 επισκέπτες και φέτος 9.432. Από τη Λέσβο προς το Αϊβαλί ταξίδεψαν φέτος 4.842, ενώ το περσινό πρώτο εξάμηνο 6.169.

Στη Σάμο, το πρώτο εξάμηνο του 2018, έφτασαν 11.542 τουρίστες από την Τουρκία, όταν πέρυσι ήταν 13.805, ενώ 83 περισσότεροι ταξίδεψαν φέτος από τη Σάμο προς την Τουρκία σε σχέση με πέρυσι.

Σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, στη Χίο έφτασαν 23.449 το πρώτο εξάμηνο του 2018, όταν το 2017 για την ίδια περίοδο έφτασαν 30.261 επισκέπτες από την Τουρ-

Τη Χίο επισκέφθηκαν 23.449 άτομα από την Τουρκία το πρώτο εξάμηνο του 2018, όταν το 2017 κατά την ίδια περίοδο έφτασαν 30.261 επισκέπτες.

«Η ισοτιμία της τουρκικής λίρας έναντι του ευρώ, όπως διαμορφώθηκε τις τελευταίες εβδομάδες, αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα».

κία. Την καθίζηση αυτή σε Τούρκους επισκέπτες φαίνεται να αναπληρώνουν οι Λατινοαμερικανοί, οι οποίοι κάνουν επισκέψεις μιας ημέρας στη Χίο μέσω Τουρκίας, και ο αριθμός τους «αναμένεται να αυξηθεί ακόμα περισσότερο του χρόνου, σύμφωνα με τα συμβόλαια που έχουν υπογραφεί», επισημαίνει στη χιώτικη ειδησεογραφική ιστοσελίδα astraparis.gr ο Δημήτρης Καράλνς, εντεταλμένος σύμβουλος τουρισμού του δήμου Χίου. Από τη Χίο προς την Τουρκία ταξίδεψαν πάντως

περισσότεροι φέτος (3.944) σε σχέση με πέρυσι (2.980) και συγκεκριμένα 944.

Ο Στρατής Πόθας, γραμματέας της Συνύπαρξης και Επικοινωνίας στο Αιγαίο και γνώστης της τουρκικής επικαιρότητας, σχολιάζοντας την άνοδο της τουρκικής λίρας έναντι του ευρώ και τον υψηλό πληθωρισμό της γείτονας, σημειώνει: «Στην καθημερινότητα των γειτόνων μας όλα τούτα σημαίνουν δυσπραγία και αβεβαιότητα αφού, για παράδειγμα, η σύνταξη ενός ανδρόγυνου συνταξιούχων στη Τουρκία, τον Μάιο του 2017, ήταν 1.400 λίρες Τουρκίας x 2, δηλαδή 2.800 λίρες Τουρκίας. Το ποσό αυτό αντιστοιχούσε σε 700 ευρώ. Τον Μάιο του 2018, το ίδιο ζευγάρι, μετά την αύξηση που δόθηκε, παίρνει 1.580 x 2, 3.160 λίρες Τουρκίας. Ποσό που, ωστόσο, λόγω της υποτίμησης της λίρας, αντιστοιχεί σε μόλις 580 ευρώ. Δηλαδή, 120 ευρώ λιγότερα».

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΔΗΛΩΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΟΙΚΙΑΣΗ ΚΤΗΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΕΓΑΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

1. Το Υπουργείο Εσωτερικών, για σκοπούς στέγασης, ενδιαφέρεται να ενοικιάσει κτήριο και ζητά την υποβολή Δήλωσης Ενδιαφέροντος από νομικά ή φυσικά πρόσωπα που διαθέτουν προς ενοίκιαση κτήριο στους Δήμους Λευκωσίας, Αγλαντζιάς, Αγίου Δομετίου, Έγκωμης και Στροβόλου. Το κτήριο θα πρέπει να είναι συνολικού εμβαδού περίπου 5,500 τ.μ. (-5%, +10%), και να διαθέτει 170 μέχρι 240 χώρους στάθμευσης. Η περίοδος ενοίκιασης θα είναι για πέντε (5) έτη, με δικαίωμα ανανέωσης για χρονικό διάστημα που θα καθορισθεί από το Υπουργείο Εσωτερικών.

2. Σχετική πρόσκληση δήλωσης ενδιαφέροντος, κτιριολογικό πρόγραμμα και τυπικές απαιτήσεις/προδιαγραφές για το κτήριο βρίσκονται αναρτημένα στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών <http://moi.gov.cy>.

3. Η Δήλωση Ενδιαφέροντος πρέπει να απευθύνεται στον Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Εσωτερικών και να υποβληθεί σε δύο αντίγραφα σε σφραγισμένο φάκελο με τον τίτλο «Δήλωση Ενδιαφέροντος για την Ενοίκιαση Κτηρίου στο Υπουργείο Εσωτερικών», στο Κιβώτιο Προσφορών του Υπουργείου Εσωτερικών, 1453 Λευκωσία, το αργότερο μέχρι την Παρασκευή, 3 Αυγούστου 2018 και η ώρα 09:00. Για περισσότερες πληροφορίες και διευκρινίσεις, μπορείτε να επικοινωνήσετε στο τηλέφωνο 22806410, κ. Σταύρο Γιαβρί.

Αύξηση δαπανών και φορολογίας επιχειρήσεων στην Ισπανία

Ο Σάντσεθ διαβεβαιώνει την Ε.Ε.
ότι η χώρα είναι εντός στόχων

Την αύξηση των δημοσίων δαπανών και της φορολογίας των επιχειρήσεων προανήγγειλε ο πρωθυπουργός της Ισπανίας Πέδρο Σάντσεθ, στο πλαίσιο της παρουσίας του διετούς οικονομικού προγράμματος στο Κοινοβούλιο της χώρας. Ανέφερε ότι, ακόμη και αν είναι πιο αργή η διαδικασία μείωσης του δημοσίου χρέους, απαιτείται πρό-
πόθεση για την τόνωση της δημόσιας δαπάνης, η Ισπανία θα μπορεί να ανταπεξέλθει στους δημοσιονομικούς στόχους που έχει συμφωνήσει με την Κομισιόν. Η κυβέρνηση του κ. Σάντσεθ θέλει να προχωρήσει σε αυξήσεις των μισθών των υπαλλήλων του Δημοσίου και των κονδυλίων που διοχετεύει στις 17 περιφέρειες της χώρας, έτσι ώστε φέτος το δημοσιονομικό έλλειμμα να φθάσει στο 2,7% αντί του 2,2% που προβλέπε η κυβέρνηση του κ. Ραχόι.

Ο 46χρονος πρωθυπουργός σκοπεύει να κλείσει διάφορα «νομοθετικά παραρτήρια», ώστε ο πραγματικός συντελεστής φορολόγησης των επιχειρήσεων να μην είναι χαμηλότερος του 15%. Ο κ. Σάντσεθ δήλωσε ότι «θα σχεδιαστεί εκ νέου το νομοθετικό πλαίσιο, έτσι ώστε η πραγματική φορολόγηση των επιχειρήσεων να προσεγγίσει τον βασικό συντελεστή του 25% και σε καμία περίπτωση να μην είναι χα-

μυλότερη από το 15%». Στα σκαριά, επίσης, βρίσκεται το νομοσχέδιο για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, ένας από τους στόχους του οποίου είναι η κατάργηση των προγραμμάτων φορολογικής αμνηστίας. Αυτά τα προγράμματα επιτρέπουν στους πολίτες που φοροδιαφεύγουν να δηλώσουν τα πραγματικά εισοδήματα των προηγούμενων ετών, πληρώνοντας εφάπαξ κάποιο χρηματικό ποσό και αποφεύγοντας τα πρόστιμα.

Το διετές οικονομικό πρόγραμμα της ισπανικής σοσιαλιστικής κυβέρνησης μπορεί εκ πρώτης όψεως να θυμίζει τις εξαγγελίες της ιταλικής κυβέρνησης για αύξηση των δημοσίων δαπανών. Κατά τα άλλα, όμως, οι δύο χώρες διαφέρουν αρκετά σε αυτήν την περίοδο της πολιτικής και οικονομικής ζωής τους. Αν και η Ισπανία είναι το μοναδικό κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης που βρίσκεται ακόμη σε Διαδικασία Υπερβολικού Ελλείμματος (ΔΥΕ), η οικονομία της παρουσιάζει ετήσιους ρυθμούς ανάπτυξης άνω του 3% από το 2015, ανακάμποντας δυναμικά μετά την ύφεση.

Η Ιταλία επανήλθε με μεγάλη δυσκολία σε τροχιά ανάπτυξης, ενώ το δημόσιο χρέος της βρίσκεται περίπου στο 132% του ΑΕΠ. Το ισπανικό χρέος βρίσκεται στο 98% του ΑΕΠ, που ξεπερνά το ανώτατο

A photograph of Pedro Sánchez, the Prime Minister of Spain, standing and speaking in the Spanish Congress of Deputies. He is wearing a dark suit and a light-colored tie. Several members of the Congress are seated in the background, listening to his speech.

Ο Ισπανός πρωθυπουργός Πέδρο Σάντσεθ δήλωσε ότι «θα σχεδιαστεί εκ νέου το νομοθετικό πλαίσιο, έτσι ώστε η πραγματική φορολόγηση των επιχειρήσεων να προσεγγίζει το 25% και σε καμία περίπτωση να μην είναι χαμηλότερη από το 15%». Στα σκαριά βρίσκεται το νομοσχέδιο για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής.

**Η ισπανική κυβέρνηση
θέλει να αυξήσει τους
μισθούς των υπαλλήλων
του Δημοσίου και
τα κονδύλια που διοχε-
τεύει στις 17 περιφέ-
ρειες της χώρας.**

όριο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης (60%), αλλά είναι σαφώς χαμηλότερο από το ιταλικό. Ιδιαίτερη σημασία για τους επενδυτές ομολόγυν έχει το γεγονός ότι η ισπανική κυβέρνηση έχει έντονο φιλοευρωπαϊκό χαρακτήρα,

ενώ η Ιταλία κυβερνάται από συνασπισμό ευρωσκεπτικιστών κομμάτων.

Η Μαδρίτη υπολογίζει ότι, ακόμη και με την αύξηση των δημοσίων δαπανών, το δημοσιονομικό έλλειμμα θα φθάσει το 2,7% του ΑΕΠ, δηλαδή θα είναι χαμηλότερο από το πλαφόν του 3%. Η κυβέρνηση του κ. Ραχόι ανατράπηκε μετά την καταδίκη μελών του κόμματος για διαφθορά που οδήγησε στην πρόταση μομφής από τον Πέδρο Σάντσεθ. Η υπουργός Οικονομικών της Ισπανίας Νάντια Καβίνο ανέφερε ότι ακόμα και η πιο αργή μείωση του δημοσίου χρέους δεν θα εκτροχιάσει την κυβέρνηση σε ό,τι αφορά την υλοποίηση των δημοσιονομικών στόχων της.

Ελκυστικές αποδόσεις

Για πρώτη φορά από τον Μάιο, η άνοδος των τιμών στα 10ετή ιταλικά ομόλογα οδήγησε τις αποδόσεις τους κάτω από το 2,5%. Το κόστος δανεισμού του ιταλικού Δημοσίου εξακολουθεί, όμως, να είναι διπλάσιο συγκριτικά με τις αποδόσεις των 10ετών ισπανικών ομολόγων που κυμαίνονταν στο 1,29%. Τον Μάιο, οι αποδόσεις των κρατικών ομολόγων της Ιταλίας σημείωσαν μεγάλη άνοδο λόγω της μεγάλης αναταραχής που δημιουργήθηκε από την οικονομική πολιτική που σχεδιάζει να εφαρμόσει η νέα κυβέρνηση λαϊκιστών της Ιταλίας. Η ανησυχία αυτή είχε συμπαράσψει σε πτώση τις τιμές και των ισπανικών

ομολόγων, αν και η αντίδραση των επενδυτών θεωρήθηκε υπερβολική. Αναλυτές της αγοράς εισηγούν πως δεν αναμένεται καμία ανατροπή στην οικονομική κατάσταση της Ιταλίας εν μέσω του καλοκαιριού, με αποτέλεσμα να μην προκαλούνται απότομες διακυμάνσεις στις αγορές. Όπως είχε δηλώσει πρόσφατα διαχειριστής κεφαλαίων στην ιαπωνική Asset Management One, «εκτιμάται ότι δεν θα υπάρξουν σοβαρά προβλήματα στην Ιταλία ή στην Ισπανία, τουλάχιστον μεσοπρόθεσμα», προσθέτοντας ότι τα κρατικά ομόλογά τους παραμένουν ελκυστικές επενδύσεις.

BLOOMBERG

This
SUNDAY

SUNDAY NIGHT MOVIE

Movies Best HD

The best place for movies!

FELONY

FELONY / ΧΩΡΙΣ ΜΑΡΤΥΡΕΣ

Θρίλερ / Thriller

KYPIAKH 22 ΙΟΥΛΙΟΥ 2018 21:00

Director: Matthew Saville

Stars: Joel Edgerton, Tom Wilkinson, Jai Courtney, Melissa George

Τρεις αστυνομικοί εμπλέκονται σε ένα τραγικό ατύχημα που αφήνει ένα παιδί σε κρίσιμη κατάσταση. Ο ένας είναι ένοχος εγκλήματος, ο άλλος προσπαθεί να το καλύψει κι ο τρίτος επιχειρεί να το ξεσκεπάσει.

COMING SOON

29/07/2018

KYMA

05/08/2018

20000 DAYS ON EARTH

12/08/2018

PARK

Το Κανάλι Διατίθεται:

Θέση: 101

Θέση: 617 / Θέση: 48

Ο ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ
ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ

αγροτικό 2 ΦΕΣΤΙΒΑΛ '18 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

3-4&5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ '18
19:00 - 24:00 ΠΑΛΙΟ ΛΙΜΑΝΙ ΛΕΜΕΣΟΥ

ΕΚΘΕΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΥΡΙΟΥ ΝΙΚΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ

Νέα λίστα Ε.Ε. με δασμούς σε προϊόντα από τις ΗΠΑ

Ο Γιούνκερ πάει στην Ουάσιγκτον με δύο προτάσεις στις αποσκευές του

Ενόψει της επίσκεψης του Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ στην Ουάσιγκτον την ερχόμενη εβδομάδα, η Ε.Ε. συντάσσει νέο κατάλογο με αμερικανικά προϊόντα στα οποία θα επιβάλει δασμούς, αν ο πρόεδρος της Κομισιόν δεν κατορθώσει να μεταπείσει τον Ντόναλντ Τραμπ, και η Ουάσιγκτον επιβάλει τελικά δασμούς στις εισαγωγές αυτοκινήτων. Εν τω μεταξύ, όμως, ο Αμερικανός πρόεδρος φαίνεται εξαγριωμένος από το πρόστιμο των σχεδόν 5 δισ. δολαρίων που επέβαλε η Κομισιόν στην Google. Με σχετικό tweet του κατηγορεί την Ε.Ε. ότι εκμεταλλεύεται την Αμερική και προειδοποιεί ότι αυτό δεν πρόκειται να συνεχιστεί για πολύ.

Στις προθέσεις της Ε.Ε. αναφέρθηκε χθες η επίτροπος Εμπορίου Σσεσίλια Μάλστρομ, χωρίς, ωστόσο, να διευκρινίσει ποια προϊόντα περιλαμβάνει ο κατάλογος. Πηγές προσκείμενες στην Κομισιόν ανέφεραν, πάντως, ότι τα προϊόντα θα έχουν αξία ίση με την αυτή των ευρωπαϊκών προϊόντων που θα πληγούν αν η Ουάσιγκτον επιβάλει δασμούς στα αυτοκίνητα. Διπλωματική πηγή της Ε.Ε. ανέφερε στο Reuters πως πρόκειται για προϊόντα αξίας 9 δισ. ευρώ, ενώ παράλληλα η Κομισιόν ενδέχεται να ετοιμάζει

και έναν πιο μακροσκελή κατάλογο με προϊόντα στα οποία θα επιβληθούν χαμηλότεροι δασμοί.

Εν τω μεταξύ, ο Αμερικανός υπουργός Εμπορίου Ουίλμπορ Ροσ τόνισε χθες ότι είναι ακόμη «πολύ νωρίς» για να εκτιμήσει η Ουάσιγκτον αν θα επιβάλει δασμούς 25% στις εισαγωγές αυτοκινήτων.

Σύμφωνα με το Bloomberg, ο κ. Γιούνκερ θα παρουσιάσει στον Ντόναλντ Τραμπ δύο εναλλακτικές προτάσεις. Η πρώτη αφορά συμφωνία μεταξύ όσων χωρών εξάγουν σημαντικό αριθμό αυτοκινήτων για μείωση των δασμών στα αυτοκίνητα και στα ανταλλακτικά τους. Η δεύτερη πρόταση θα αφορά διμερή συμφωνία ελεύθερου εμπορίου περιορισμένου φάσματος.

Σύμφωνα, όμως, με την κ. Μάλστρομ, «πρόθεση του προέδρου Γιούνκερ είναι να διασφαλίσει τις καλύτερες σχέσεις, να δει αν μπορεί να αποκλιμακώσει την κατάσταση και να εξεταστεί αν υπάρχει κατάλληλος τρόπος για να συζητηθούν τα ζητήματα του εμπορίου». Επέμεινε, μάλιστα, ότι «δεν πηγαίνουμε εκεί για να διαπραγματευτούμε κάτι». Σε ό,τι αφορά τη φημολογία περί των δύο προτάσεων που θα παρουσιάσει ο κ. Γιούνκερ, η κ. Μάλστρομ εξέφρασε επιφυλάξεις για το κατά πόσον θα είναι βιώσιμη μια πολυ-

Μια συνεννόηση της Ε.Ε. με τις ΗΠΑ για την κατάργηση των δασμών θα ήταν εφικτή μόνον στο πλαίσιο ευρύτερης εμπορικής συμφωνίας. Η Ε.Ε. δεν έχει, πάντως, το δικαίωμα να μειώσει τους δασμούς 10% που επιβάλλει στις εισαγωγές αμερικανικών αυτοκινήτων, εκτός και αν αποφασίσει το ίδιο για όλα τα κράτη-μέλη του ΠΟΕ.

Ο Τραμπ κατηγορεί την Ε.Ε. ότι εκμεταλλεύεται την Αμερική και προειδοποιεί ότι αυτό δεν πρόκειται να συνεχιστεί για πολύ.

μερής συμφωνία μεταξύ χωρών που εξάγουν αυτοκίνητα. Παράλληλα, τόνισε ότι μια διμερής συμφωνία με τις ΗΠΑ για την κατάργηση των δασμών θα ήταν εφικτή μόνον στο πλαίσιο μιας ευρύτερης εμπορικής συμφωνίας. Πράγματι, οι κανόνες του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου δεν επιτρέπουν στην Ε.Ε. να μειώσει τους δασμούς 10% που επιβάλλει στις εισαγωγές αμερικανικών αυτοκινήτων, εκτός και αν αποφασίσει ακριβώς το ίδιο για όλα τα κράτη-μέλη του ΠΟΕ. Εναλ-

λακτικά, θα μπορούσε να διαπραγματευθεί διμερή συμφωνία με τις ΗΠΑ, αλλά αυτή θα πρέπει να καλύπτει «ουσιαστικά όλο το διμερές εμπόριο». Η απειλή του Ντόναλντ Τραμπ ότι μετά τις εισαγωγές χάλυβα και αλουμινίου θα επιβάλει δασμούς και στα ευρωπαϊκά αυτοκίνητα βρίσκει την Ε.Ε. δικασμένη. Η Γερμανία, που το περασμένο έτος εξήγαγε στις ΗΠΑ 640.000 αυτοκίνητα, είναι πρόθυμη να διαπραγματευθεί διμερή συμφωνία με την υπερδύναμη. Αντιθέτως, η Γαλλία, για την οποία δεν διακυβεύονται αντίστοιχα συμφέροντα, δεν συμφωνεί. Υποστηρίζει ότι ο κ. Γιούνκερ πρέπει να παρουσιάσει διάφορες επιλογές στον Αμερικανό πρόεδρο, αλλά επιμένει ότι δεν είναι η κατάλληλη στιγμή να διαπραγματευθείς. Σημειώτέον ότι οι ΗΠΑ εισήγαγαν πέρυσι από την Ε.Ε. αυτοκίνητα και ανταλλακτικά αξίας 58 δισ. ευρώ.

Αλλεπάλληλα πλήγματα

Οι αυτοκινητοβιομηχανίες, τόσο οι ευρωπαϊκές όσο και οι αμερικανικές, δέχονται αλλεπάλληλα πλήγματα από τους δασμούς. Γι' αυτό και εξέθεσαν χθες την κατάσταση σε σχετική ακρόαση στο αμερικανικό υπουργείο Εμπορίου. Η Ουάσιγκτον έχει ήδη επιβάλει δασμούς 25% στις εισαγωγές χάλυβα και 10% στις εισαγωγές αλουμινίου. Περίπου τα δύο τρίτα όσων οχημάτων παράγονται στις ΗΠΑ έχουν κατασκευαστεί από χάλυβα και αλουμίνιο. Σε μεγάλο βαθμό το αλουμίνιο και ο χάλυβας έχουν εισαχθεί. Επιβαρύνονται, έτσι, εξίσου οι ευρωπαϊκές αυτοκινητοβιομηχανίες που παράγουν εντός των ΗΠΑ και οι αμερικανικές βιομηχανίες. Ταυτόχρονα επικρέμαται ως δαμόκλειος σπάθη πάνω από τις αυτοκινητοβιομηχανίες η απειλή του Τραμπ

να επιβάλει δασμούς 25% στις εισαγωγές αυτοκινήτων και ανταλλακτικών αυτοκινήτων. Οι αμερικανικές αυτοκινητοβιομηχανίες εισάγουν σε μεγάλο βαθμό ανταλλακτικά αυτοκινήτων που θα υποκεινται στους νέους δασμούς, αν ο Τραμπ υλοποιήσει την απειλή του. Παράλληλα, τον Μάιο η Κίνα μείωσε τους δασμούς στα αυτοκίνητα από το 25% στο 15%, για να ανταποκριθεί στις εκκλήσεις της Ουάσιγκτον. Πέντε ημέρες αργότερα, όμως, τους αύξησε στο 40%, αντιδρώντας στους δασμούς που επέβαλε η Ουάσιγκτον σε κινεζικά προϊόντα αξίας 34 δισ. δολαρίων. Το αποτέλεσμα είναι ότι οι Ford, Tesla, BMW, Mercedes-Benz και Daimler, που παράγουν οχήματα στις ΗΠΑ και τα εξάγουν στην Κίνα, έχουν πληγεί στον μέγιστο βαθμό.

Εκαψε το στοκ για να διατηρήσει τη λάμψη της

Ο οίκος μόδας Burberry κατέστρεψε το 2017 τεράστιο απόθεμα ρούχων, αξεσουάρ, αρωμάτων και τσαντών αξίας 32 εκατ. ευρώ που δεν είχαν πουληθεί. Το κίνητρό του ήταν να αποφύγει μια πτώση των τιμών των προϊόντων του ή οποιαδήποτε άλλη κίνηση που θα μπορούσε να πλήξει το γόητρό του.

Πρόκειται για συνήθη πρακτική των οίκων ειδών πολυτελείας, που προτιμούν να καταστρέψουν όσα είδη τους δεν πουλήθηκαν στην αγορά, ώστε να μην αναγκαστούν ούτε να τα πουλήσουν σε χαμηλότερες τιμές αλλά και ούτε να διακινδυνεύσουν τυχόν κλοπή τους και αντιγραφή τους. Αυτή τη φορά, όμως, η αξία των ειδών που καταστράφηκαν πραγματικά εντυπωσιάζει. Σύμφωνα με τη σχετική ανακοίνωση του οίκου Burberry, η αξία τους ήταν κατά 6% υψηλότερη σε σύγκριση με το 2016, οπότε είχε και πάλι καταστρέψει μεγάλο όγκο ρούχων και ειδών πολυτελείας.

Τα τελευταία χρόνια, ο οίκος καταβάλλει μεγάλες προσπάθειες για να ανακτήσει την αποκλειστικότητα σε ό,τι αφορά το σήμα κατατεθέν των προϊόντων του, καθώς την είχε κατά κάποιον τρόπο «χάσει». Ο λόγος ήταν ότι επί χρόνια πολλές βιομηχανίες αντιγραφαν τα προϊόντα του και τα πουλούσαν σε πολύ χαμηλές τιμές. Οπως χαρακτηριστικά τόνισε η Μαρία Μαλόουν, αναλύτρια επιχειρήσεων μόδας στο Manchester Metropolitan University, διάφορες εταιρείες που δεν είχαν καμία σχέση με τον εμβληματικό οίκο μόδας «έβαζαν το σήμα Burberry σε ό,τι μπορούσαν». Έτσι, η καταστροφή ενός τόσο μεγάλου όγκου ειδών πολυτελείας εντάσσεται σε αυτήν την προσπάθεια, καθώς έτσι «διασφαλίζει πως δεν θα πλημμυρίσουν την αγορά προϊόντα του ομίλου με έκπτωση». Η ίδια αναλύτρια υπογραμμίζει πως με την καταστροφή των αποθεμάτων του, ο οίκος «προπαντός μπορεί να είναι βέβαιος πως τα

Σύμφωνα με την ανακοίνωση του οίκου Burberry, η αξία των προϊόντων που κάρκιν ήταν κατά 6% υψηλότερη σε σύγκριση με το 2016, οπότε είχε καταστραφεί διά της ίδιας μεθόδου μεγάλος όγκος ρούχων και ειδών πολυτελείας.

Διάφορες εταιρείες που δεν έχουν σχέση με τον οίκο μόδας, έβαζαν το σήμα του σε πληθώρα προϊόντων.

προϊόντα του δεν θα περιέλθουν στα χέρια οποιουδήποτε μπορεί να τα διαθέσει με τρόπο που θα υποβαθμίσει την αξία τους».

Με την ίδια συλλογιστική, άλλωστε, η επιχείρηση επιχειρεί

να τοποθετήσει τα προϊόντα της ακόμη υψηλότερα στην ιεραρχία των ειδών πολυτελείας. Είναι ενδεικτικό ότι τον Νοέμβριο ανακοίνωσε το σχέδιό του να προχωρήσει σε ένα είδος αναδιάρθρωσης. Στόχος είναι να «επανενεργοποιήσει τα προϊόντά του σε βάθος χρόνου», όπως χαρακτηριστικά ανέφερε στη σχετική ανακοίνωση.

Στο πλαίσιο αυτής της αναδιάρθρωσης, σχεδιάζει να κλείσει σειρά καταστημάτων που δεν βρίσκονται σε «στρατηγικής σημασίας» θέσεις και να δημιουργήσει

«ένα κέντρο εξαιρετικής ποιότητας» για τα πολυτελή δερμάτινα είδη του. Στην προσπάθειά του, πάντως, να μην δυσφημισθεί από τον δυσθεώρητο όγκο ακριβών ειδών που κατέστρεψε, χαρακτήρισε «ασυνήθιστη» την περασμένη χρονιά.

Υποστήριξε στην ανακοίνωσή του ότι μεταξύ των ειδών που κατέστρεψε ήταν και ένας πολύ μεγάλος όγκος αρωμάτων. Ο λόγος ήταν πως είχε υπογράψει συμφωνία με τον αμερικανικό οίκο Coty, που τον δέσμευε να το κάνει. Προκειμένου δε να μην προκαλέσει επικρίσεις για το γεγονός ότι η καταστροφή έγινε με καύση, υπογράμμισε πως η καταστροφή των προϊόντων έγινε κατά τρόπο φιλικό προς το περιβάλλον.

Ανέφερε πως συνεργάστηκε για τον σκοπό αυτόν με εξειδικευμένες εταιρείες που έχουν τη δυνατότητα να δεσμεύσουν και να εκμεταλλευθούν όση ενέργεια εκλύεται από την καύση τους. Χαρακτηριστικά τονίζει πως «ο οίκος Burberry φροντίζει να ελαχιστοποιεί τον όγκο των προϊόντων του που δεν έχουν διατεθεί στην αγορά και όταν είναι αναγκαία η καταστροφή τους γίνεται με υπεύθυνο τρόπο, καθώς αναζητούμε πάντα τρόπους που μειώνουν τη ρύπανση».

Σε ό,τι αφορά τις πωλήσεις του, την περασμένη εβδομάδα ανακοίνωσε αύξηση 3% το δεύτερο τρίμηνο του έτους. Οι πωλήσεις στην Ευρώπη και στη Βρετανία δεν είναι, πάντως, ικανοποιητικές, καθώς έχει μειωθεί η ζήτηση, την οποία έχουν αναπληρώσει οι Κινέζοι τουρίστες και οι πωλήσεις στο Χονγκ Κονγκ, στην Κορέα και στην Ιαπωνία. Τα κέρδη του, άλλωστε, σημείωσαν αύξηση 5% το οικονομικό έτος που έληξε στις 31 Μαρτίου και έφθασαν στα 413 εκατ. στερλίνες, ποσό αντίστοιχο των 461,4 εκατ. ευρώ. Έχει, παράλληλα, θέσει σε εφαρμογή πρόγραμμα μείωσης του κόστους που έχει αυξήσει την κερδοφορία του.

Η τεχνολογία και οι τηλεπικοινωνίες συνεισέφεραν τα μέγιστα στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν της Ιρλανδίας.

Ο «κελτικός τίγρης» έτρεξε με 9,1% το α' τρίμηνο του 2018

Ο ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης της ιρλανδικής οικονομία το α' τρίμηνο του 2018 διαμορφώθηκε στο 9,1% σε σχέση με ένα χρόνο πριν. Πρόκειται για μία από τις υψηλότερες επιδόσεις που έχει καταφέρει κράτος-μέλος της Ευρωζώνης. Οι κλάδοι τεχνολογίας και τηλεπικοινωνιών είχαν τη μεγαλύτερη συνεισφορά στο ΑΕΠ της Ιρλανδίας, φθάνοντας το 34%. Ο κατασκευαστικός κλάδος ακολουθεί με 12%. Πέρυσι, η ιρλανδική οικονομία παρουσίασε ρυθμούς ανάπτυξης που ήταν τριπλάσιοι του μέσου όρου της Ευρωζώνης και μεγαλύτεροι από αυτούς που καταγράφηκαν στην Κίνα.

Οικονομικοί αναλυτές φοβούνται μήπως προκληθούν αλυσιδωτές αντιδράσεις στην ιρλανδική οικονομία από το Brexit ή την πολιτική εμπορικού προστατευτισμού που ακολουθούν οι ΗΠΑ. Στρέφουν, παράλληλα, την προσοχή τους στη συρρίκνωση κατά 0,6% που παρουσίασε το ΑΕΠ της χώρας το τρίμηνο που έληξε τον Μάρτιο σε σχέση με το προηγούμενο. Οι καθαρές εξαγωγές υποχώρησαν κατά 13,2% και η κατανάλωση κατά 0,3%. Μέσα στην εβδομάδα, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο προειδοποιεί πως είναι πιθανόν η ιρλανδική οικονομία να υποστεί συνέπειες από ένα σκληρό Brexit. Το Ταμείο υπολογίζει πως η ανά-

πτυξη μπορεί να ανακοπεί κατά 4%, σε ετήσια βάση.

Η Ιρλανδία εφαρμόζει ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς για τις εταιρείες τεχνολογίας. Αν και έχει ασκήσει κριτική εις βάρος της κυβέρνησης για τη δημιουργία ενός φορολογικού παραδείσου, η ιρλανδική οικονομία και η αγορά εργασίας αποκομίζουν οφέλη, διότι πολυεθνικές εταιρείες διατηρούν τα γραφεία τους στο Δουβλίνο. Η ισχυρή ανάπτυξη της ιρλανδικής οικονομίας αντανακλάται στους μισθούς των εργαζομένων που έχουν τονωθεί μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση. Οι εβδομαδιαίες αποδοχές ανήλθαν στα 734,60 ευρώ, κατά μέσον όρο, το δ' τρίμηνο του 2017, σύμφωνα με στοιχεία της στατιστικής υπηρεσίας. Τις υψηλότερες αποδοχές προσφέρει ο κλάδος της τεχνολογίας, όπου οι εβδομαδιαίες αποδοχές έφθασαν τα 1.100 ευρώ, κατά μέσον όρο, το δ' τρίμηνο του 2017. Στον δημόσιο τομέα και στους ημικρατικούς φορείς, οι εβδομαδιαίες αποδοχές αυξήθηκαν 2,9%, κατά μέσον όρο, φθάνοντας τα 920,13 ευρώ το δ' τρίμηνο του 2017. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ωστόσο, αντιδρούν στην τόνωση των μισθών, προειδοποιώντας ότι η οικονομία θα πρέπει να γίνει ανταγωνιστικότερη όσον αφορά το κόστος εργασίας ενόψει του Brexit.

Ρωσικό αέριο, Nord Stream διχάζουν την Ευρώπη

Η κατασκευή του αγωγού θα οδηγήσει τη Γηραιά Ηπειρο σε αντιπαράθεση με τον σημαντικότερο σύμμαχό της, τις ΗΠΑ

Το φυσικό αέριο της Ρωσίας, καίριας σημασίας εμπόρευμα για την Ευρώπη, διχάζει τη Γηραιά Ηπειρο και την οδηγεί σε αντιπαράθεση με τον σημαντικότερο σύμμαχό της, τις ΗΠΑ. Όπως σχολιάζει σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times, φορέας του διχασμού και της αντιπαράθεσης είναι ο αγωγός Nord Stream 2. Εν μέρει επέκταση και εν μέρει παράκαμψη του υφιστάμενου Nord Stream 1, ο Nord Stream 2 κατασκευάζεται από το 2015. Από το 2019 θα μεταφέρει ρωσικό

Ο Nord Stream 2 κατασκευάζεται από το 2015 και από το 2019 θα μεταφέρει ρωσικό φυσικό αέριο από τη Ρωσία στη Γερμανία.

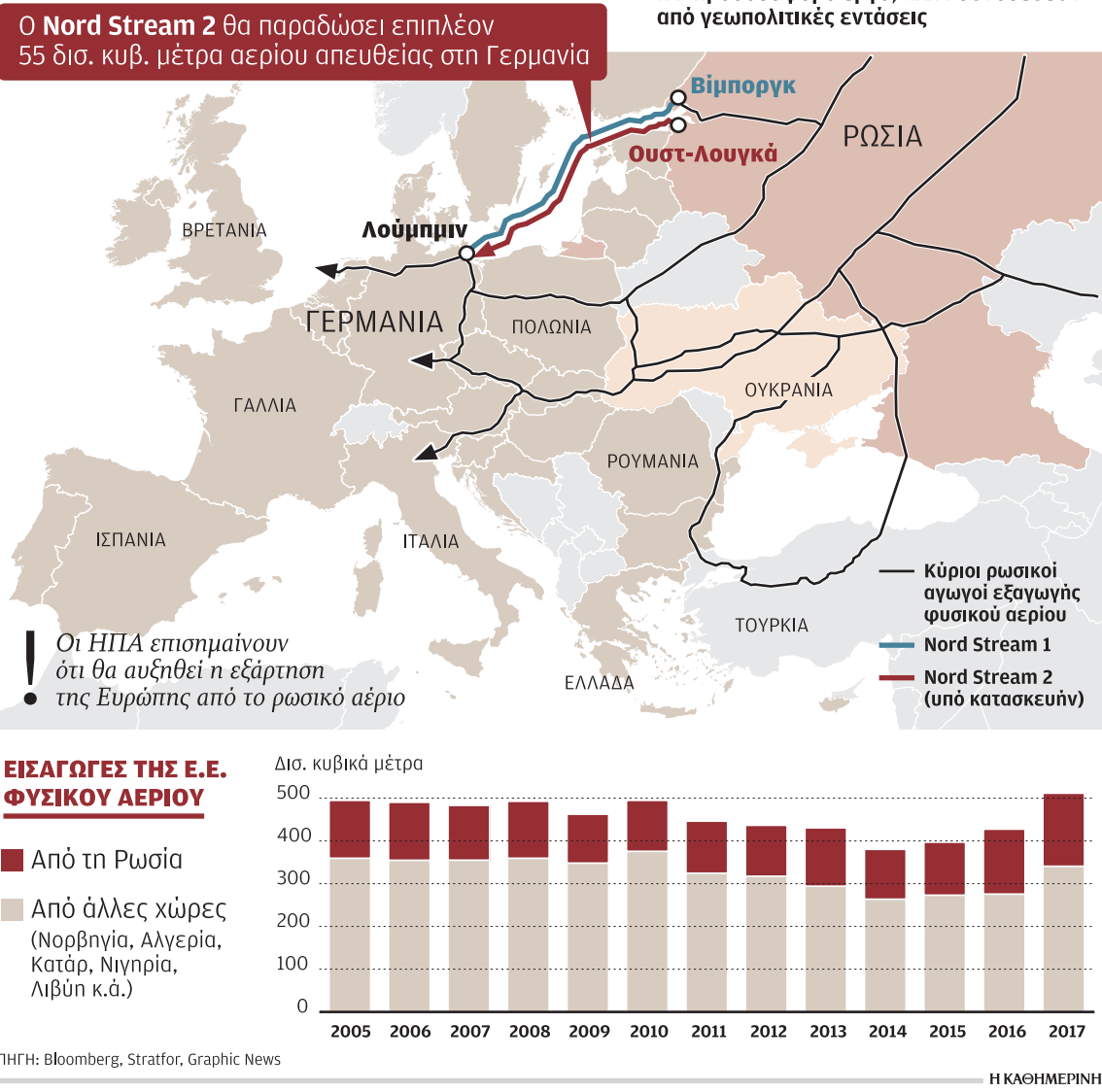
φυσικό αέριο από τη Ρωσία στη Γερμανία που έχει προ πολλού αποφασίσει να ολοκληρώσει το έργο, παρά τις αντιδράσεις. Κι αυτό γιατί, ουσιαστικά, θα διπλασιάσει το ρωσικό φυσικό αέριο που θα καταφθάνει στο έδαφός της. Ο αγωγός συνδέει το λιμάνι του γερμανικού παραθαλάσσιου θέρετρου Λούμπμιν με το ρωσικό λιμάνι Ουστ-Λουγκά στη Βαλτική. Τον συνοδεύουν, όμως, γεωπολιτικές εντάσεις που περνούν μέσα από ιστορικά βαθύτατες ρωγμές. Η Ουάσιγκτον εναντιώνεται, άλλωστε, απροκάλυπτα στην κατασκευή του Nord Stream 2, επισημαίνοντας ότι αυξάνει την

ενεργειακή εξάρτηση της Ευρώπης από τη Μόσχα. Για τον ίδιο λόγο εκφράζει επιφυλάξεις και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Για τους υποστηρικτές του, ο αγωγός αξιάς 9,5 δισ. ευρώ αποτελεί εξαιρετική επιχειρηματική επιλογή, εγχείρημα οικονομικά βιώσιμο και ενδεχομένως πολύ προσοδοφόρο. Τονίζουν ότι θα συνδέει τη σημαντικότερη σε εξαγωγές φυσικού αερίου χώρα με τη μεγαλύτερη οικονομία της Ευρώπης. Θα διπλασιάσει, μάλιστα, τη χωρητικότητα του Nord Stream 1, που λειτουργεί από το 2011. Οι δύο αγωγοί θα μεταφέρουν 110 δισ. κυβικά μέτρα φυσικού αερίου ετησίως, δηλαδή σχεδόν το ένα τέταρτο της συνολικής ζήτησης στην Ε.Ε. Όπως σχολιάζουν οι Financial Times, για τη ρωσοευρωπαϊκή κοινοπραξία που αναλαμβάνει το κόστος κατασκευής του αγωγού, ο Nord Stream 2 αποτελεί πρωτίστως μια πολλά υποσχόμενη επένδυση. Θα ανήκει, πάντως, ολοκληρωτικά στον ρωσικό ενεργειακό κολοσσό, την Gazprom, μολοντί η χρηματοδότησή του προέρχεται κατά το ήμισυ από πέντε ευρωπαϊκές εταιρείες. Στους ένθερμους υποστηρικτές του αγωγού συγκαταλέγεται και ο δήμαρχος του Λούμπμιν, Αξελ Βογκτ, όπως και οι περισσότεροι κάτοικοι της περιοχής. Μιλώντας στη βρετανική εφημερίδα, τονίζει πως «η Ρωσία ήταν πάντοτε ένας αξιόπιστος επιχειρηματικός εταίρος και δεν βλέπουμε τον λόγο να αλλάξει αυτό, παρά τα όσα συμβαίνουν σε πολιτικό επίπεδο».

Την ίδια στιγμή, όμως, στην Πολωνία υπάρχουν πολλοί τερματικοί σταθμοί υδροποιημένου φυσικού

Η Ρωσία είναι ο μεγαλύτερος προμηθευτής της Ευρώπης σε φυσικό αέριο

αερίου (LNG). Οι τερματικοί αυτοί σταθμοί υπολειπονται σε μεγάλο βαθμό, διότι το φυσικό αέριο που μεταφέρεται μέσω αγωγών είναι κατά 25% φθηνότερο από το υδροποιημένο. Γι' αυτό και ορισμένοι Γερμανοί επιχειρηματίες υποψιάζονται πως αυτή είναι και η βαθύτερη αιτία των αντιδράσεων κατά του Nord Stream 2 ακόμη και οι αντιδράσεις από τις ΗΠΑ. Προσφάτως κατηγόρησαν την Ουάσιγκτον πως προσπαθεί να προωθήσει τα επιχειρηματικά συμφέροντα αμερικανικών επιχειρήσεων LNG. Σε ανοικτή επιστολή, την οποία προσυπέγραψαν Γερμανοί πολιτικοί από όλο τα κόμματα, τόνισαν ότι «η Ε.Ε. δεν έχει λόγο να απομακρύνει τους ανταγωνιστές των αμερικανικών βιομηχανιών». Προσέθεσαν, μάλιστα, πως «το αμερικανικό υδροποιημένο αέριο είναι ευπρόσδεκτο στην Ευρώπη, αλλά πρέπει να αντιμετωπίζει τον ανταγωνισμό όπως όλοι».

Η πραγματικότητα δεν είναι, βέβαια, τόσο απλή. Προ μηνών η Γερμανίδα καγκελάρια Άγκελα Μέρκελ δήλωσε ότι ο Nord Stream 2 «δεν αποτελεί μόνον οικονομικό σχέδιο». Διευκρίνισε, μάλιστα, πως «είναι λογικό να συνεκτιμώνται και πολιτικοί παράγοντες». Ο επίμαχος αγωγός παρακάμπτει την Ουκρανία, που αντλεί κάθε χρόνο 3 δισ. δολάρια από χρεώσεις για τη μεταφορά φυσικού αερίου μέσω αγωγών που διασχίζουν το έδαφός της. Γι' αυτό και το Κίεβο ανήκει στους πολέμιους του αγωγού. Η κατασκευή του Nord Stream 2 έχει, άλλωστε, προκαλέσει έντονες αντιδράσεις από χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, όπως η Πολωνία.

Η κεφαλαιοποίηση Amazon, Apple είναι ίση με το ΑΕΠ της Ιταλίας

Η χρηματιστηριακή αξία της εταιρείας του Μπέζος ξεπέρασε τα 902 δισ. δολ.

Η κεφαλαιοποίηση της Amazon αρχίζει πλέον να προσεγγίζει αυτήν της Apple. Ο αμερικανικός κολοσσός του ηλεκτρονικού εμπορίου επεκτείνεται δυναμικά τα τελευταία χρόνια, με τη χρηματιστηριακή του αξία να υπερβαίνει τα 902 δισ. δολάρια μέσα στην εβδομάδα. Αν και η κεφαλαιοποίηση της Apple παραμένει υψηλότερη, στα 935 δισ. δολάρια, ο τεχνολογικός γίγαντας κινείται με βραδύτερους ρυθμούς τα τελευταία χρόνια.

Η κεφαλαιοποίηση των δύο εταιρειών είναι περίπου ίση με το ΑΕΠ της Ιταλίας (1,85 τρισ. δολάρια). Το ΑΕΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης (21,7 τρισ. δολάρια) προσεγγίζει τη συνολική κεφαλαιοποίηση των 100 μεγαλύτερων εταιρειών στον κόσμο, φθάνοντας τα 20 τρισ. δολάρια κατά τη διάρκεια του τελευταίου 12μήνου. Σύμφωνα με την PwC, πρόκειται για αύξηση της τάξεως του 15% σε σχέση με έναν χρόνο πριν, με τον κλάδο τεχνολογίας να καταγράφει τη μεγαλύτερη άνοδο σε όρους κεφαλαιοποιήσεων.

Στη διάρκεια της εβδομάδας, η τιμή της μετοχής της Amazon έφθα-

σε τα 1.859 δολάρια. Αυτή η άνοδος αποδίδεται στο ότι οι πωλήσεις στη διάρκεια των ετήσιων εκπτώσεων για τα μέλη του Amazon Prime ξεπέρασαν τα 100 εκατ. δολάρια μέσα σε μία ημέρα.

Η ενίσχυση των δραστηριοτήτων της Amazon αποτυπώνεται στις υψηλές αποδόσεις της μετοχής της, η τιμή της οποίας έχει αυξηθεί 60% από τις αρχές του έτους. Από την άλλη πλευρά, η τιμή της μετοχής της Apple έχει αυξηθεί μόνον 12% μέσα στο 2018. Πρόκειται για σαφώς συντηρητικότερους ρυθμούς ανάπτυξης από το 2007 που είχε κυκλοφορήσει το πρώτο iPhone. Ο τεχνολογικός κολοσσός ξεπέρασε την κεφαλαιοποίηση της ExxonMobil το 2011 και βρέθηκε στην κορυφή των αμερικανικών ομίλων με τη μεγαλύτερη κεφαλαιοποίηση.

Αναλυτές της αγοράς υπογραμμίζουν ότι η διαφορά στην κεφαλαιοποίηση της Apple και της Amazon μπορεί να είναι ακόμα πιο μικρή, διότι η πρώτη «μαζεύει» τις μετοχές που βρίσκονται σε κυκλοφορία, όταν η τελευταία εκδίδει νέες μετοχές κάθε τρίμηνο για να αντα-

Από τη δημόσια εγγραφή της στο χρηματιστήριο Nasdaq πριν από 20 χρόνια, η μετοχή της Amazon έχει καταγράψει κέρδη πάνω από 123.000%. Αν, δηλαδή, ένας επενδυτής είχε αγοράσει τότε μία μετοχή της εταιρείας του Τζεφ Μπέζος έναντι 18 δολαρίων, σήμερα θα είχε συγκεντρώσει πάνω από 22.200 δολάρια.

Η κεφαλαιοποίηση των 100 μεγαλύτερων εταιρειών στον κόσμο αυξήθηκε κατά 15%, στα 20 τρισ. δολάρια, στη διάρκεια του τελευταίου 12μήνου.

μείψει τους υπαλλήλους της. Η κεφαλαιοποίηση μιας εταιρείας υπολογίζεται από τον αριθμό των μετοχών που βρίσκονται σε κυκλοφορία επί της τρέχουσας τιμής της μετοχής. Η Apple δαπάνησε 23 δισ. δολάρια για την επαναγορά μετοχών

της, μειώνοντας τον αριθμό όσων βρίσκονται σε κυκλοφορία. Από τις οικονομικές καταστάσεις του τριμήνου του Ιουνίου θα φανεί αν η Apple συνέχισε την επαναγορά μετοχών, μια κίνηση που θα περιορίζει ακόμα περισσότερο τον αριθμό αυτών που κυκλοφορούν, μειώνοντας την κεφαλαιοποίησή της κάτω από τα 935 δισ. δολάρια που απεικονίζονται στις χρηματιστηριακές πλατφόρμες.

Από τη δημόσια εγγραφή της στο χρηματιστήριο Nasdaq πριν από 20 χρόνια, η μετοχή της Amazon έχει καταγράψει κέρδη πάνω από 123.000%. Αν, δηλαδή, ένας επενδυτής είχε αγοράσει τότε μία μετοχή της εταιρείας του Τζεφ Μπέζος έναντι 18 δολαρίων, σή-

μερα θα είχε συγκεντρώσει πάνω από 22.200 δολάρια, συμπεριλαμβανομένου του σπασίματος (split) τρεις φορές από τη δεκαετία του 1990.

Η Amazon, μαζί με τη Netflix, τη συνδρομητική εταιρεία ψυχαγωγίας μέσω Διαδικτύου, και ορισμένες άλλες εταιρείες τεχνολογίας πρωταγωνιστούν στο ράλι της Wall Street κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών. Η PwC επισημαίνει πως ο τεχνολογικός κλάδος εμφανίζει, παγκοσμίως, την υψηλότερη κεφαλαιοποίηση, και την ηγετική θέση σε αυτόν κατέχουν οι αμερικανικές εταιρείες. Ακολουθούν ο χρηματοοικονομικός κλάδος και ο κλάδος καταναλωτικών ειδών.

Η Apple εξακολουθεί να παρου-

σιάζει την υψηλότερη αποτίμηση επί επτά συναπτά έτη, παγκοσμίως, σύμφωνα με την έρευνα της PwC για τις 100 κορυφαίες εταιρείες όσον αφορά την κεφαλαιοποίησή τους. Η εταιρεία ορκωτών λογιστών επισημαίνει ότι οι ΗΠΑ εξακολουθούν να διατηρούν την πρωτοκαθεδρία στα διεθνή χρηματιστήρια, λόγω της μεγάλης ανάπτυξης των αγορών κεφαλαίου, που διευκολύνει την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και των καινοτομιών. Στην κορυφαία δεκάδα εντοπίζονται οκτώ αμερικανικές εταιρείες και δύο κινεζικές. Ένα χρόνο πριν, οι δέκα εταιρείες με τη μεγαλύτερη κεφαλαιοποίηση ήταν μόνον αμερικανικές. Από τις 100 κορυφαίες εταιρείες, οι 54 είναι αμερικανικές.

MTN Business

MTN Cloud Business Telephony.

Για την απόλυτη ευελιξία στις τηλεπικοινωνιακές ανάγκες της επιχείρησής σας.

Η υπηρεσία **MTN Cloud Business Telephony** είναι μια ολοκληρωμένη λύση ευρωζωνικής σταθερής τηλεφωνίας, η οποία ενοποιεί όλα τα επικοινωνιακά σας δεδομένα. Με την πλειάδα επιλογών που παρέχονται, **μεγιστοποιούνται οι δυνατότητες της επικοινωνίας της επιχείρησής σας, ενισχύοντας έτσι την αποδοτικότητά της και μειώνοντας σημαντικά το λειτουργικό κόστος.**

Επικοινωνήστε με το Κέντρο Επιχειρηματικών Πελατών της MTN στο 131, για τη λύση που ταιριάζει στη δική σας επιχείρηση.

mtnbusiness.com.cy

Ξενοδοχείο Esperia

Accor, Hyatt από πλευράς ξενοδοχειακών αλυσίδων, ισραηλινό fund, αλλά και ο όμιλος Dimera του Ιβάν Σαββίδη, συγκαταλέγονται μεταξύ εκείνων που έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον για τη μίσθωση του ξενοδοχείου Esperia επί της οδού Σταδίου, το οποίο παραμένει κλειστό από το 2010, αφότου δεν ανανεώθηκε η σχετική σύμβαση. Είναι σαφές ότι το συγκεκριμένο ακίνητο και λόγω της θέσης του, θα αποτελέσει μύλον της Εριδος.

Τα έργα επισκευής

Ο **ανάδοχος** που θα αναδείξει ο διαγωνισμός θα προβεί σε εκτέλεση εργασιών επισκευής και εκσυγχρονισμού του ακινήτου, ύψους 10,5 εκατ. ευρώ, προκειμένου να μετατραπεί το ξενοδοχείο σε μονάδα πέντε αστέρων. Το ελάχιστο μηνιαίο μίσθωμα, βάσει και της σχετικής έκθεσης του συμβούλου, θα είναι 54.210 ευρώ, το οποίο περιλαμβάνει το σύνολο του ακινήτου και τον υπάρχοντα εξοπλισμό.

Το μίσθωμα

Επιπλέον, όπως προκύπτει από σχετική απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του ΕΦΚΑ, πέραν του ελάχιστου και εγγυημένου μισθώματος που θα εξασφαλιστεί από τον πλειοδότη του διαγωνισμού, προβλέπεται και η καταβολή ετήσιου μεταβλητού μισθώματος, το οποίο υπολογίζεται ως ποσοστό 1,2% επί του συνολικού ετήσιου τζίρου του αναδόχου, εφόσον αυτός υπερβαίνει τα 6 εκατ. ευρώ σε ένα οικονομικό έτος.

Τα σημαντικότερα προς αξιοποίηση ακίνητα των Ταμείων

Esperia: πολυώροφο κτίριο ξενοδοχείου με ανεξάρτητα ισόγεια καταστήματα και δύο υπόγεια, συμπεριλαμβανομένου ξενοδοχειακού εξοπλισμού (φωτ.)	Σταδίου 22 και Εδουάρδου Λω	➔
Athens Inn: τριώροφο κτίριο ξενοδοχείου με ισόγεια καταστήματα	Βικτωρος Ουγκώ 13	
Διατηρητέο κτίριο	Κατακουζηνού 3	
Δύο ανεξάρτητες κατοικίες σε διώροφο κτίριο επί οικοπέδου	Κλαδά 23, Νέος Κόσμος	
Επταώροφο κτίριο γραφείων με πέντε ισόγεια καταστήματα (εσωτερική στοά)	Μενάνδρου 48	
Πολυώροφο κτίριο χώρου στάθμευσης με δύο υπόγεια	Ομήρου 12	
Διατηρητέο κτίριο πρώην « Ελληνικό Ωδείο » / Οικία Prockesch von Osten	Φειδίου 3	
Ισόγεια καταστήματα « Στοάς Εμπόρων » στο κτίριο Ταμείου Εμπόρων	Βουλής 8-10	
Επταώροφο κτίριο γραφείων και αποθηκών με τέσσερα ισόγεια καταστήματα	Γλάδωνος 2	
Τετραώροφο διατηρητέο κτίριο με δύο ημιυπόγεια καταστήματα	Ζαλοκώστα 7-9	
Πολυώροφο διατηρητέο κτίριο κατοικίας με υπόγειο	Ιουλιανού 26 και Αιγιάνας	
Τετραώροφο διατηρητέο κτίριο γραφείων με ισόγεια καταστήματα, εστιατόριο και κινηματογράφο (Μέγαρο Σίνα)	Πανεπιστημίου 46 και Χαριλάου Τρικούπη	
Ambassadeur: ξενοδοχείο / παλαιό Εφετείο, επταώροφο κτίριο	Σωκράτους 65-67	
Εξαώροφο κτίριο	Χαλκοκονδύλη 43	
Πενταώροφο κτίριο	Μαμούρη 14	

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ο εγκαταλελειμμένος θησαυρός των Ταμείων

50 ακίνητα-φιλέτα, που ρημάζουν στο κέντρο της Αθήνας, θα δοθούν για εμπορική εκμετάλλευση

Των **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ** και **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΞΑΝΟΓΛΟΥ**

Ξενοδοχεία και γραφεία βρίσκονται στο επίκεντρο της μελλοντικής αξιοποίησης 50 ακινήτων του ΕΦΚΑ, που έχει προκρίνει το υπουργείο Εργασίας, για εμπορική εκμετάλλευση.

Ηδη, η σχετική διαδικασία, η οποία ξεκίνησε τους προηγούμενους μήνες, περνά πλέον στην επόμενη φάση της, με τη διενέργεια των τριών πρώτων πλειοδοτικών διαγωνισμών για τη μακροχρόνια εκμίσθωση αντιστοιχου αριθμού εμβληματικών κτιρίων στο κέντρο της Αθήνας. Πρόκειται για τα ξενοδοχεία ESPERIA Palace στη συμβολή των οδών Σταδίου 22 και Εδουάρδου Λω, του πρώην ξενοδοχείου Ambassadeur στον οδό Σωκράτους 65-67 και ένα ακόμα τετραώροφο κτίριο στην οδό Ζαλοκώστα 7-9 με 2 ημιυπόγεια καταστήματα, έργο του Ανδριανού Λαζαρίου από την περιοχή του Μεσοπολέμου. Σύμφωνα με πληροφορίες, οι προκηρύξεις των διαγωνισμών για τα εν λόγω ακίνητα, που αναμένονται με μεγάλο ενδιαφέρον από τους ιδιώτες, θα «βγουν στον αέρα» εντός των επόμενων ημερών. Υπενθυμίζεται ότι με βάση τον σχετικό σχεδιασμό,

έχει προκριθεί η μακροχρόνια εκμίσθωση των ακινήτων (99 έτη) και όχι η απευθείας πώλησή τους. Στη συνέχεια θα ακολουθήσουν και άλλα ακίνητα, κυρίως όσα κρίνονται κατάλληλα για χρήσεις γραφείων. Στο πλαίσιο αυτό, τις επόμενες εβδομάδες θα προκηρυχθούν και οι διαγωνισμοί για επιπλέον 10-15 ακίνητα, τα οποία βρίσκονται

Οι προκηρύξεις των διαγωνισμών θα «βγουν στον αέρα» εντός των επομένων ημερών.

κυρίως στο κέντρο της Αθήνας, αλλά και στην περιοχή του Ψυρρή. Σύμφωνα με τα στοιχεία του υπ. Εργασίας, οι φάκελοι με προτάσεις αξιοποίησης που κατατέθηκαν από τους ενδιαφερόμενους επενδυτές/ιδιώτες έχουν ξεπεράσει τους 120.

Και για Airbnb

Σύμφωνα με πληροφορίες, μεταξύ των προτάσεων που περιλαμβάνουν οι φάκελοι, είναι όχι μόνο η δημιουργία ξενοδοχειακών μο-

Σε κτίρια-φαντάσματα έχουν μετατραπεί μερικά από τα ομορφότερα νεοκλασικά της Αθήνας που ανήκουν στα ασφαλιστικά ταμεία.

νάδων αλλά και διαμερισμάτων βραχυχρόνιας μίσθωσης μέσω διαδικτυακής πλατφόρμας (τύπου Airbnb). Η εν λόγω πρόταση παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, ιδίως για κτίρια στην περιοχή του Ψυρρή, ωστόσο, σύμφωνα με πληροφορίες, υπάρχουν αντιδράσεις από μερίδα των εμπλεκόμενων φορέων για τη σχετική επιλογή. Προτάσεις υπάρχουν ακόμη και για τη δημιουργία εμπορικών κέντρων, γραφείων, ακόμη και θερινών κινηματογράφων σε ταράτσες κτι-

ρίων στο κέντρο της Αθήνας.

Στη λίστα με τα υπό αξιοποίηση ακίνητα συγκαταλέγονται «φιλέτα», με υψηλή αντικειμενική και εμπορική αξία, ενώ κάποια από αυτά αποτελούν εμβληματικά κτίρια, γεγονός που δημιουργεί ελπίδες για σημαντικά οφέλη για τον ΕΦΚΑ, το ΕΤΕΑΕΠ και τον ΟΑΕΔ, που είναι οι βασικοί ιδιοκτήτες.

Τις ελπίδες αυτές αυξάνει και το γεγονός ότι ξενοδόχοι, έμποροι και γνωστοί επιχειρηματίες, έχουν σύμφωνα με πληροφορίες εκδη-

λώσει το ενδιαφέρον τους, παράλληλα με ξένα funds και διεθνείς ξενοδοχειακές αλυσίδες.

Βέβαια, κάποια από τα κτίρια αποτελούν πλέον φαντάσματα του παρελθόντος τους, καθώς η πολυετής κρίση, παράλληλα με την έλλειψη σχεδιασμού όλα τα προηγούμενα χρόνια, δυσκόλεψε την αξιοποίησή τους και εμπόδιζε τις εργασίες συντήρησης, με αποτέλεσμα να ρημάζουν.

Νεοκλασικά

Μεταξύ των ακινήτων περιλαμβάνεται κτίριο τεσσάρων ορόφων στη συμβολή των οδών Χαριλάου Τρικούπη και Πανεπιστημίου 46, ένα από τα ομορφότερα νεοκλασικά κτίρια της Αθήνας, σχεδιασμένο από τον Τσίλερ.

Το ακίνητο είναι συνολικής επιφάνειας 7.935 τ.μ. Άλλο ένα ακίνητο της λίστας αφορά διατηρητέο κτίριο στην οδό Κατακουζηνού 3.246 τ.μ., από τα παλιότερα κτίσματα στο κέντρο της Αθήνας στην οδό Φειδίου 3, το πρώην Ελληνικό Ωδείο και οικία του πρώτου Αυστριακού πρέσβη στην Ελλάδα, το οποίο κατασκευάστηκε το 1936, όπως επίσης κι ένα κτίριο-γραφείο με πέντε ισόγεια καταστήματα εντός της εσωτερικής στοάς, στην οδό Μενάνδρου.

Ερημώνουν και χάνουν την αξία τους εκατοντάδες κτίρια σε όλη τη χώρα

Σύμφωνα με στοιχεία του υπουργείου Εργασίας, το απόθεμα των ακινήτων των ασφαλιστικών ταμείων ανέρχεται συνολικά στα 1.126 ακίνητα σε όλη την Ελλάδα, εκ των οποίων 49% είναι κενά. Από τα υπόλοιπα, το 31% έχει παραχωρηθεί προς αξιοποίηση/εκμετάλλευση, ενώ μόλις το 20% είναι εκμισθωμένα, συνήθως με πολύ χαμηλό τίμημα. Από αυτά τα 650 είναι στην Αττική και τα 256 στο κέντρο της Αθήνας, έκτασης 1.160.000 τ.μ. Η ερήμωση των κτιρίων, σε συνδυασμό με την οικονομική κρίση, υπολογίζεται ότι προκάλεσε, σύμφωνα με τα δεδομένα της περιόδου 2010-2016, απώλειες της τάξεως των 420 εκατ. ευρώ στην αξία και αντίστοιχες απώλειες 16.000 θέσεων εργασίας.

Πλέον, στόχος του υπουργείου είναι η αναστροφή του αρνητικού κλίματος, η ανάκτηση των απωλεσθέντων εσόδων και αξιών αλλά και η δημιουργία θετικής επίδρασης στην ευρύτερη αγορά.

Πάντως πρέπει να σημειωθεί ότι η υποαπόδοση των ακινήτων, σε ό,τι αφορά τα έσοδα, έχει σαφή εξήγηση. Όταν υπογράφηκαν οι σχετικές μισθωτικές συμβάσεις, τα ασφαλιστικά ταμεία στερούνταν εσόδων (όπως άλλωστε συμβαίνει και σήμερα) και δεν είχαν πόρους,

προκειμένου να επισκευάσουν, συντηρήσουν, ή ανακαινίσουν τα παλιότερα ακινήτά τους, ώστε αντίστοιχα να μπορέσουν να εξασφαλίσουν και υψηλότερα έσοδα από τα ενοίκια. Ως εκ τούτου, αποφασίστηκε να προσφέρονται μεγάλες εκπτώσεις στο μίσθωμα, με αντάλλαγμα οι ενοικιαστές/χρή-

Από τα 1.126 ακίνητα, 49% είναι κενά - Οι απώλειες, λόγω μείωσης της αξίας τους, υπολογίζονται στα 420 εκατ. ευρώ.

στες να αναλάβουν με δικές τους δαπάνες και κατόπιν σχετικής συνεννόησης τη συντήρηση κι επισκευή των ακινήτων. Η πρακτική αυτή ήταν εξαιρετικά συνηθισμένη ήδη από τα μέσα της δεκαετίας του '90 και συνεχίστηκε εν πολλοίς μέχρι πρόσφατα.

44 ετών

Ο μέσος όρος της ηλικίας των κτιρίων που ανήκουν στον ΕΦΚΑ ανέρχεται στα 44 έτη. Σύμφωνα με τα όσα επισημαίνουν φορείς της

Ξεκινούν οι διαδικασίες για τη μακροχρόνια εκμίσθωση (99 έτη) του πρώην ξενοδοχείου Ambassadeur στον οδό Σωκράτους 65-67.

αγοράς ακινήτων, πολλά από τα ιδιόκτητα ακίνητα των ασφαλιστικών ταμείων είναι αποτέλεσμα απευθείας αγορών (πάνω από το 40%, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία), που πραγματοποιήθηκαν κυρίως κατά τη διάρκεια της περιόδου από τις αρχές της δεκαετίας του 1950 και μέχρι το τέλος της δεκαετίας του 1970. Τότε, εν μέσω του μεταπολεμικού κατασκευαστικού «οργασμού» που συντελέστηκε στο κέντρο της Αθήνας, τα περισσότερα Ταμεία προχώρησαν σε αγορές γης

με στόχο την ανάπτυξη των κτιρίων που θα στεγάζαν τις υπηρεσίες τους.

Παράλληλα, μεταγενέστερα, κυρίως κατά τις δεκαετίες του 1980 και 1990, στην ακίνητη περιουσία τους προστέθηκε ένας ακόμα μεγαλύτερος αριθμός κτιρίων, όπως επίσης και διαμερισμάτων, μέσω δωρεών και κληροδοτημάτων από εύπορους πολίτες, ή μέσω κατασχέσεων που πραγματοποιήσαν τα Ταμεία, έναντι μεγαλοφειλετών, κυρίως επιχειρηματιών, που δεν κατέβαλλαν τις δέουσες εργοδοτικές

εισφορές. Υπενθυμίζεται ότι κατά την πρώτη φάση της διαδικασίας, που παρακολουθείται από την αρμόδια υπουργό Εφν Ακτισιόγνη αλλά και τον αναπληρωτή καθηγητή της Σχολής Αρχιτεκτόνων και διευθυντή του Εργαστηρίου Αστικού Περιβάλλοντος του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, Νίκου Μπελαβίλα, ο διεθνής διαγωνισμός αφορούσε πρόσκληση ενδιαφέροντος προς τους φορείς του Δημοσίου. Ετσι, έχει δρομολογηθεί η εκμίσθωση 10 ιστορικών κτιρίων στο κέντρο της Αθήνας, από φορείς του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Αναζωογόνηση κέντρου

Μεταξύ άλλων, το Μέγαρο του Ταμείου Εμπόρων εκμισθώθηκε από τον Enterprise Greece για τη στέγαση κεντρικών γραφείων του οργανισμού, ενώ η Στοά Εμπόρων με τα ισόγεια καταστήματά της εντάχθηκε στο πιλοτικό πρόγραμμα του Δήμου Αθηναίων Πόλη2 για το άνοιγμα κλειστών καταστημάτων στο κέντρο. Παράλληλα, βρίσκεται σε εξέλιξη η συνεργασία με το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο για την ανακατασκευή και επανάχρηση εγκαταλελειμμένων πολυκατοικιών στο κέντρο της Αθήνας ως φοιτητικών εστιών στις οδούς Ζήνωνος 4- 4Α και Μαυρομματαίων 17.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 22 ΙΟΥΛΙΟΥ 2018

Η βίβλος του γυναικείου μαγιό

Η φεμινιστική επανάσταση στις... πλαζ, σχεδόν 100 χρόνια πριν, μέσα από τη συλλογή σπάνιων φωτογραφιών του Νίκου Πολίτη

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΤΡΑΪΟΥ**

Το 1907 η Ανέτ Κέλερμαν εμφανίστηκε σε παραλία της Βοστώνης φορώντας το πρώτο ολόσωμο γυναικείο μαγιό. Είκοσι ετών τότε, η Αυστραλή επαγγελματίας κολυμβήτρια συνελήφθη πάραυτα για προσβολή της δημοσίας αιδούς. Το «αποκαλυπτικό» μαγιό που την οδήγησε στο δικαστήριο αντέγραφε εκείνο των ανδρών: είχε κοντά μανίκια και άφηνε γυμνά τα πόδια της από το μέσον των μηρών. Σεμνότατο δηλαδή, πλην όμως προκλητικό για τα ήθη μιας εποχής κατά την οποία ένας αστράγαλος ήταν ικανός να δαιμονίσει. Άλλο στοιχείο που σκανδάλισε ήταν ότι το μαγιό αγκάλιαζε σφικτά το σώμα της αθλήτριας, η οποία λίγα χρόνια αργότερα έγινε η πρώτη γυμνή star του σινεμά.

Το μαγιό εκείνο έγινε αμέσως δημοφιλές στον δυτικό κόσμο. Το βλέπουμε στις φωτογραφίες της συλλογής του Νίκου Πολίτη, ο οποίος κατέχει ένα από τα σημαντικότερα φωτογραφικά αρχεία της χώρας μας. «Οι φωτογραφίες με τα πρώτα μαγιό και τα bainis mixtes κατέχουν περίοπτη θέση στο αρχείο μου», λέει ο ίδιος. «Φίλοι συλλέκτες που τις

ASSOCIATED PRESS

Η **Ανέτ Κέλερμαν** στην Ντοβίλ, το 1927. Η Αυστραλή κολυμβήτρια οδηγήθηκε στο δικαστήριο επειδή φόρεσε, το 1907, το πρώτο ολόσωμο γυναικείο μαγιό.

ΑΡΧΕΙΟ ΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Ολα τα μοντέλα γυναικείου μαγιό σε μία φωτογραφία του Μεσοπολέμου, τραβηγμένη στο Πόρτο Ράφτη.

“

Αφότου η Κέλερμαν άνοιξε τον δρόμο, επόμενο αίτημα των γυναικών ήταν τα μαικιά μπάνια.

έχουν δει, εκτιμούν ότι συνθέτουν την πλουσιότερη συλλογή στο είδος της». Ανάμεσα στις παλαιότερες φωτογραφίες ξεχωρίζουμε μία που τραβήχτηκε περί το 1920. Είναι η φωτογραφία μιας καλλιγραμμής νεαρής γυναίκας που ποζάρει ξαπλωμένη στην άμμο. Υπέρκομπη και με όλο τον εξοπλισμό: σκουρόχρωμο ολόσωμο μαγιό και ασορτί παπούτσια, ομπρελίνο και τσιμπάν.

Για να καταλάβουμε γιατί η συλλήψη της Κέλερμαν πήρε τέτοια έκταση, αρκεί να θυμηθούμε τι φορούσαν οι λουόμενες σε Ευρώπη και Αμερική στο γύρισμα του 20ού αιώνα. Το γυναικείο ένδυμα θαλάσσης αποτελούνταν τότε από ένα ρούχο για το επάνω μέρος του σώματος (φόρεμα έως τα τέλη του 19ου αιώνα), το οποίο συνδυαζόταν με φουσκωτό παντελόνι ή φούστα. Το σύνολο περιελάμβανε συχνά μαύρο καλσόν ή κάλτσες. Μάλλινα συνήθως, τα άβολα εκείνα μαγιό εμπόδιζαν την κολύμβηση με το βάρος που αποκτούσαν μόλις βρέχονταν. Αυτό ήταν και το επίκεντρο της Κέλερμαν προς τον δικαστή, ο οποίος την αθώωσε. Δέχτηκε ότι το μαγιό της είχε σχεδιαστεί για άνετη προπόνηση, αλλά αποφάσισε ότι

ΑΡΧΕΙΟ ΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Εκδρομείς στο Καλαμάκι, αγαπημένο προορισμό των Αθηναίων για μπάνιο και φαγητό σε κάποιο ταβερνάκι. Αύγουστος 1930.

μπορούσε να το φοράει μόνο με μαύρο καλσόν.

Αξιοποιώντας τη δημοσιότητα από την περιπέτειά της, η Κέλερμαν δημιούργησε τη δική της σειρά μαγιό, γράφοντας μία νέα σελίδα στη γυναικεία μόδα. Το μαγιό της έγινε ανάρπαστο, όχι μόνο γιατί απελευ-

θέρωσε τις γυναίκες μέσα στη θάλασσα, αλλά και επειδή ήταν μία κατάκτηση σε χρόνους που φούντωναν οι αγώνες για τη γυναικεία χειραφέτηση. Η εικόνα των αστυνομικών που γονάτιζαν μπροστά σε λουόμενες για να μετρήσουν το μήκος του μαγιό τους ή για να τις συλ-

λάβουν, συνεχίστηκε στην Αμερική έως τη δεκαετία 1920, καθώς οι νόμοι περί σεμνότητας ήταν αυστηροί. Το μεγάλο βήμα όμως είχε γίνει. Σε Ευρώπη και Αμερική οι γυναίκες υπερασπιζόνταν τη νέα ελευθερία, ενώ επόμενο αίτημα ήταν η δημιουργία των μαικτών μπάνιων.

Γεννημένος στη Γλυφάδα, ο Νίκος Πολίτης αγαπά ό,τι έχει σχέση με τη θάλασσα. Έτσι, οι φωτογραφίες με τα πρώτα μαγιό δεν γίνονταν να ξεφύγουν από το συλλεκτικό του ενδιαφέρον: «Με γούπευαν οι κυρίες με τα μαγιό, που φαντάζουν χαριτωμένα και αστεία», λέει ο συλλέκτης.

«Το ίδιο και οι κύριοι με τα επίσης ολόσωμα μαγιό τους, μονόχρωμα ή χρωματιστά με πλατιές ρίγες. Με τيرانτες πλέον, αφού οι άνδρες κατέκτησαν νωρίτερα την πολυτέλεια του ολόσωμου μαγιό χωρίς μανίκια». Ενα μέρος των φωτογραφιών αυτών αξιοποιήθηκε στο λεύκωμα «Παλαιό Φάληρο 1900-1960, Φωτογραφίες από το αρχείο του Νίκου Πολίτη», ενώ πανέτοιμο για έκδοση είναι ένα βιβλίο αφιερωμένο στη Βουλιαγμένη.

Οι περισσότερες φωτογραφίες του συλλεκτικού χρονολογούνται την εποχή των μαικτών μπάνιων, η δημιουργία των οποίων δεν υπήρξε πουθενά απλή υπόθεση. Απόδειξη η φωτογραφία ενός Ολλανδού αστυνομικού που επιπλήττει νεαρό ζευγάρι για ανάρμοστη αμφίεση, το 1921. Το ίδιο συνέβαινε στις φαληρικές ακτές, όπου αστυνομικοί συνέλαμβαναν τους παραβάτες που πλησίαζαν στην πλευρά των λουόμενων γυναικών.

Οι καιροί όμως είχαν αλλάξει. Η διασκέδαση στη θάλασσα έπαυε να είναι προνόμιο της υψηλής κοινωνίας, καθώς η εργατική τάξη μπορούσε να απολαύσει λίγες ημέρες διακοπών. Υπήρχαν όμως και άλλες, μεγάλες αλλαγές, όπως εκείνες που έφερε η Κοκό

“

Στις φαληρικές ακτές, οι παραβάτες που πλησίαζαν στην πλευρά των λουόμενων γυναικών συλλαμβάνονταν.

Σανέλ στη Γαλλία, τη δεκαετία 1920. Μαζί με τα άνετα παντελόνια και τα κοντά μαλλιά, η Σανέλ έκανε μόδα το μαύρισμα στον ήλιο, κόντρα στην επικρατούσα πεποίθηση ότι όμορφο δέρμα είναι μόνο το λευκό.

Ολα αυτά βρήκαν αμέσως ανταπόκριση στην Ελλάδα. «“Χαρά και αγαλλίασις εις τους θαυμαστάς των μαικτών λουτρών”, έγραφαν οι εφημερίδες το 1916», αντιγράφουμε από τον «Μικρό Ρωμηό». «Οι αστυνομικοί Πειραιώς αντικαθίστανται και συνεπώς θ' αφεθούν πιθανώς ελεύθερα τα μπαιν-μιζ... Οι Ατθεί και οι Ατθίδες το σιγοψιθυρίζουν, χωρίς να το πολυελπίζουν!».

Τα μαικτά μπάνια κατέκτησαν ταχύτατα λουτροπόλεις και παραθαλάσσιες πόλεις σε όλη τη χώρα. Το 1927 έπαψε ο έλεγχος σε αυτά. «Δεν είναι απίθανον να εύρη κανείς και αυτόν τον πταισματοδίκην του Πειραιώς, ο οποίος προ μερικών ετών κατεδίδασκε τους κολυμβητάς του Φαλήρου διότι εσυνάντησαν εις τα ανοικτά γυναικες...» έγραφαν οι εφημερίδες της εποχής.

Περισσότερο φωτογραφικό υλικό στο www.kathimerini.gr

ΑΡΧΕΙΟ ΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Γλυφάδα, 1935. Κολυμβήτρια με υδρομοτοσικλέτα, όπως αναγράφεται στην πίσω πλευρά της φωτογραφίας.

ΑΡΧΕΙΟ ΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Νεαροί κολυμβητές με ολόσωμα μαγιό διασκεδάζουν στην παραλία Νέας Μχανιώννας, τον Αύγουστο του 1930.

ΑΡΧΕΙΟ ΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Υπέρκομπη νεαρή γυναίκα ποζάρει σε ελληνική παραλία, περί το 1915, με ένα από τα πρώτα ολόσωμα μαγιό, ασορτί παπούτσια, ομπρελίνο και τσιμπάν.

Αιζέντα

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

22.7.18-28.7.18

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΠΑΖΑΡΑΚΙ ΒΙΒΛΙΟΥ

Στο καφενείο Χαράτσι

Διοργανώνεται τριήμερο Παζαράκι Μεταχειρισμένου Βιβλίου στο καφενείο Χαράτσι μέχρι την Κυριακή 22 Ιουλίου. Βιβλιόφιλοι απ' όλη την Κύπρο θα έχουν την ευκαιρία κάτω από τον έναστρο ουρανό αυτή τη φορά, ταξιδεύοντας μέχρι την μαγικό κόσμο του βιβλίου να βρουν βιβλία σε χαμηλές τιμές, απολαμβάνοντας καφέ ή ποτό σε ένα ιδιαίτερο χώρο στην παλιά πόλη της Λευκωσίας. Χαράτσι Καφενείον, Λιθίνης 31, Λευκωσία, μέχρι τις 11 το βράδυ.

ΠΕΡΦΟΡΜΑΝΣ

15ο καλοκαιρινό φεστιβάλ χορού στη Λεμεσό

Για ακόμη μία χρονιά πραγματοποιείται το 15ο Καλοκαιρινό Φεστιβάλ Χορού της Νέας Κίνησης, που διεξάγεται σε δημόσιους και ιδιωτικούς χώρους στο κέντρο της Λεμεσού, από τις 21 μέχρι τις 28 Ιουλίου 2018. Στόχος του φεστιβάλ είναι να φτάσει κοντά στον κόσμο, προτείνονται έργα σε τοποθεσίες και συνθήκες που ευνοούν τη διαδραστικότητα και την επαφή του κοινού με τη δημιουργική διαδικασία. Με τέσσερις διαφορετικές κατηγορίες έργων, ο κόσμος έχει την ευκαιρία να περπατήσει, να έρθει σε επαφή με τους καλλιτέχνες με ιδιαίτερους και μοναδικούς τρόπους, αλλά και να ζήσει την πόλη μέσα από ένα διαφορετικό πρίσμα. Φέτος στο φεστιβάλ εντάχθηκε και ομάδα από αρχιτέκτονες και εικαστικούς για μια εγκατάσταση η οποία «κινείται» με τη μετακίνηση των ατόμων που την πα-

ρακολουθούν. Αυτή είναι η συμμετοχή Ripples και εντάσσεται στην κατηγορία Living on Site. Συνολικά θα παρουσιαστούν τέσσερα νέα έργα, ένα έργο διαρκείας και ένα έργο της κατηγορίας RECYCLE που έχει αναφορά έργο από το Καλοκαιρινό Φεστιβάλ του 2012. Η επιτροπή της Νέας Κίνησης αποτελείται από τις Ελεάνα Αλεξάνδρου, Αριάννα Μαρκουλίδου, Εύη Καρσερά, Χλόη Μελίδου και Μιλένα Ούγκρεν Κούλας. Βιβλιοθήκη ΤΕΠΑΚ, Μόλος, πλατεία ΤΕΠΑΚ, πλατεία Κάστρου, πλατεία Σαριπδίου πλατεία Κάστρου (απέναντι από εστιατόριο Ουσία), παραλία μπροστά από το καφενείο Θαλασσάκι, οδός Γενεθλίου Μιτέλλα (δυτικά, έξω από το τέμενος), γεφύρι Τέσσερα Φανάρια, πλατεία ΤΕΠΑΚ. Η είσοδος είναι ελεύθερη για όλες τις παραστάσεις. **Πληροφορίες** www.neakinisi.com.

ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΒΡΑΔΙΑ

Αφιέρωμα στον Κώστα Καρυωτάκη

Μουσικο-ποιητική βραδιά αφιερωμένη στα 90 χρόνια από τον θάνατο του ποιητή Κώστα Καρυωτάκη διοργανώνεται στη Λάρνακα. Επιμέλεια / αφήγηση από τον Τριάρχο Τριάρχου. Θα

απαγγείλουν ποιήματα του Κ. Καρυωτάκη οι ποιητές Αγγέλα Καίμα-κλιώτη και Μάριος Παδόπουλος. Απόδοση μελοποιημένων ποιημάτων θα γίνει από το Φωνητικό Σύνολο Πολιτιστικού Ομίλου «Διάσταση». Σολίστ οι: Κώστας Πετρίδης, Άντρια Θεοδώρου και Κατερίνα Παράσχου. Είσοδος ελεύθερη. Μεσαιωνικό Κάστρο - Φεστιβάλ Λάρνακας 2018. **Κυριακή 22 Ιουλίου, 9:00 μ.μ.**

ΘΕΑΤΡΟ

Μία συναρπαστική προσαρμογή της «Ηλέκτρας»

Το Θέατρο Ρουσταβέλι, το μεγαλύτερο και ένα από τα παλαιότερα θέατρα της Γεωργίας, παρουσιάζει την τραγωδία του Σοφοκλή, «Ηλέκτρα», σε μια συγκλονιστική και συναρπαστική προσαρμογή, σε σκηνοθεσία των Ρόμπερτ Στούρουα, καλλιτεχνικού διευθυντή του Θεάτρου Ρουσταβέλι και διεθνούς φήμης σκηνοθέτη, Γρηγόρη Καραντινάκη και Νικολόζ Χαινε-Σβελίτσε. Εστιάζοντας στη δύναμη των γυναικών που βρίσκονται παγιδευμένες σε ένα πατριαρχικό σύστημα, στις πολύπλοκες δυναμικές της οικογένειας και του φύλου, απόλυτα σχετικές με το σήμερα, στον πολιτικό ακτιβισμό που μας καλεί να υψώσουμε τη φωνή μας ακούραστα στο όνομα της δικαιοσύνης, η ευφάνταστη παρα-

γωγή του Ρόμπερτ Στούρουα κατ'αφέρειν να δημιουργήσει ένα τοπίο αγωνίας και έντασης που ωθεί την πλοκή στην αναπόφευ-

κτη έκβασή της. Στην «Ηλέκτρα», η οποία αντιπροσωπεύει την τελευταία και ωριμότερη δημιουργική περίοδο του Σοφο-

κλή, εξιστορείται το φονικό στο παλάτι των Ατρείδων, το οποίο κορυφώνεται με τη μητροκτονία του Ορέστη. Διανομή: Ηράκλη Μασσαραβίλι (Παιδαγωγός), Ντάβιτ Γκοσιρίτσε / Λάσσια Τσουχαρσβίλι (Ορέστης), Έκα Μολοντinasβίλι (Ηλέκτρα), Λέλα Αχαλσία / Τάμτα Ινασβίλι (Χρυσόθεμις), Νίνο Κασράντσε (Κλυταιμνήστρα), Πέσο Ζανγκούρι (Αίγισθος), Γκάγκι Σβανίτσε (Πυλάδης). Χορός: Μανάνα Αμπραμισβίλι, Λέλα Αχαλσία, Τάμτα Ινασβίλι, Κέτι Σβανίτσε, Κέτι Κχιτίρι, Άνα Αμιλαχβάρι Με αγγλικούς και ελληνικούς υπέρτιλους. Τετάρτη 25 Ιουλίου, Αρχαίο Ωδείο Πάφου. Παρασκευή 27 Ιουλίου, Αμφιθέατρο «το σκαλί» Αγλαντζιά, Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλ. 70002414, www.greekdramafest.com.**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Διονύσης Σαββόπουλος, στο Αρχαίο Κίτιο

Ο Διονύσης Σαββόπουλος με τον Στάθη Άννινο παρουσιάζουν ένα ατμοσφαιρικό μουσικό πρόγραμμα βασισμένο στη μελωδία και στη φωνή. Πρόκειται για μια παράσταση που διατρέχει όλη του τη μουσική πορεία του Διονύση Σαββόπουλου, επιλέγοντας τραγούδια και ιστορίες που κυλάνε ζωντανά πάντα μέσα από την κιθάρα και τη φωνή του με τη συνοδεία μόνο ενός πιάνου. Τραγούδια που έχουν αγαπηθεί. Με τη φωνή του, τις αργησίες του, τους στίχους και τη μουσική του να πρωταγωνιστούν για δύο ώρες περίπου στη σκηνή. Η παράσταση γίνεται σ' έναν από τους πιο όμορφα διαμορφωμένους χώρους που έχει να παρουσιάσει το Φεστιβάλ Λάρνακας, στο αρχαίο Κίτιο. **Τετάρτη 25 Ιουλίου, ώρα 9:00 μ.μ. αρχαίο Κίτιο, Λάρνακα.**

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Στο Θερινό Ριάλτο με τρεις κωμωδίες

Το Θερινό Ριάλτο στις 22, 24 και 25 Ιουλίου προσφέρει τρεις σύγχρονες ταινίες, όλες παραγωγής του 2017, οι οποίες έχουν κοινωνικό περιεχόμενο, το οποίο όμως συνοδεύεται και με μπόλικο γέλιο, προτείνει φέτος το Θέατρο Ριάλτο. Κυριακή 22/7 «Τα Παράπονα στο Δήμαρχο», παραγωγής 2017 σε σκηνοθεσία Ficarra και Picone θεωρείται ως μια από τις καλύτερες κωμωδίες των τελευταίων χρόνων. Τρίτη 24/7, «Ο Θάνατος του Στάλιν», παραγωγής 2017. Μια γλυκόπικρη αντιεξουσιαστική σάτιρα σε σκηνοθεσία του Σκωτσέζου Armando Iannucci. Τετάρτη 25/7, «Βρε καλώς τους», γαλλική παραγωγή 2017. Ο σεναριογράφος και σκηνοθέτης της Philippe de Chauveron επιστρέφει με μια παραλλαγή του θέματος

της ανεκτικότητας των βολεμένων αστών απέναντι στους «διαφορετικούς»: φτωχούς, αστέγους, μετανάστες κ.ά. Ώρα Έναρξης: 9:00 μ.μ. Χώρος Στάθμευσης ΣΕΚ (πίσω από Ριάλτο). **Πληροφορίες τηλέφωνο 7777745.**

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο δρόμος για το Βαρώσι

«**Είναι κατάρη** ο ήχος τους» έλεγε και ξαναέλεγε, «είναι η φωνή της κόλασης, είναι ο θάνατος. Κάντε τες να σωπάσουν», φώναζε, εν τω μέσω της νυχτός και η νοσοκόμα δεν ήξερε τι να κάνει. Προσπαθούσε να πρημίσει τον γέροντα, ο οποίος δέννε την ένατη δεκαετία της ζωής του, και είχε βρεθεί μόνος σ' έναν οίκο ευγηρίας. Μια κόρη είχε που ζούσε εδώ και δεκαετίες στην Αγγλία, η γυναίκα του είχε πεθάνει εδώ και πολλά χρόνια, βιαζόταν βλέπετε. «Εσύ δεν έχεις άλλη έννοια, να φύγεις θέλεις, να πας να βρεις τι;» της έλεγε κάθε τόσο, όταν η γριά αναθεμάτιζε την τύχη της, «As όφονται» του απαντούσε εκείνη, και επέστρεφε στα καθημερινά της.

Φώναζε ο γέρος, «Ακόμα δεν τα κατάφερες! Ακόμα ψάχνεις να βρεις τι;» και η νοσοκόμα στεκόταν πλάι του, προσπαθώντας να τον ησυχάσει, να μην ανησυχήσει ο διπλανός γέροντας, να έλγα, παππού, και υπομονή κάνε», του έλεγε, «ποιον θέλεις, πες μου και εγώ θα σου τον φέρω το πρωί». Μα ο γέρος συνέχιζε «Κάμε τες να σωπάσουν, κόρη μου, κάμε τες να σωπάσουν, να μην τες ακούω». Η νοσοκόμα δεν καταλάβαινε τι έπρεπε να κάνει, τι να μην ακούει. Του πήρε την πίεση,

είδε τον ορό, το οξυγόνο του, όλα ήταν φυσιολογικά, «as περιμένα, μην ανησυχήσω τον γιατρό ακόμα», σκέφτηκε... «σπκωσ' με, κόρη μου, να κάτσω, να μεν ακούω». Η νοσοκόμα του είχε αδυναμία, άλλωστε εδώ και πέντε περίπου χρόνια, από τότε δπλαδύ που μπήκε στο γηροκομείο ο γέροντας βρέθηκε στα δωμάτια ευθύνης της. «Να σε σπκώσω, παππού, μα θα μου υποσχεθείς ότι δεν θα φωνάζεις», του είπε, «θα ξυπνήσουμε τον κ. Κώστα και δεν κάνει, πονά ο καπμένος από την ένεση που του έκανα».

Με ένα νεύμα του τη βεβαίωσε ότι θα έκανε ό,τι του έλεγε, τότε και εκείνη τον πήρε αναμάσχαλα και τον έβαλε στην καρέκλα του, «να βλέπω τον δρόμο θέλω» της είπε και εκείνη τον πήγε προς την τζαμαρία της μεγάλης σάλας που έβλεπε προς τον μεγάλο δρόμο, το highway που θα λέγαμε σήμερα, τότε ήταν απλώς ο δρόμος για το Βαρώσι. Ψυχή δεν κυκλοφορούσε, ήταν περασμένες τρεις τα ξημερώματα, άλλωστε. Βέβαια, για να το πούμε καλύτερα ψυχά δεν φαινόταν στον δρόμο...

«Να πάτε επιτέλους να το μετρήσετε εκείνο το χωράφι, να φτιάξουμε τα χαρτιά, αποφάσισα να το πουλήσω, θα πρέπει

να παντρέψουμε την Άννα, να σπκώσουμε οικοδομή», «μην αργείς, πριν πέσει πολύ ο ήλιος, είναι επικίνδυνα». Αυτή την επιμονή του πλήρωνε εδώ και χρόνια, να πάει να μετρήσει το χωράφι, επέμενε. Εκείνο το απόγευμα έπρεπε να τον είχε αποτρέψει, δεν έπρεπε να τον στείλει, οι μέρες ήταν άγριες, «κόρη, στο έμπη του χωραφκιού τον επαίξαι, ήξερά τους... καλά το 'λεγε η μακαρίτισσα, as όφονται».

«Τώρα που γύρισες θα το ξεδιαλύνουμε το πράμα, δικηγόρος έγινες, ξέρουμε, έχουμε το δικό μας», ήλπιζε ο γέροντας,

Αμμόκωστος, Ιούνιος 1973.

ενώ η γριά μονολογούσε, «as όφονται, as όφονται». «Ναι, μπαμπά, μεν έχεις έννοια, αύριο το πρωί θα πάω να κάνω την αναφορά μου», του είπε για να τον καθησυχάσει.

Εκείνον τον Ιούλιο επιτέλους είχε πωληθεί το καταραμένο χωράφι, τα λεφτά του όμως τα θεωρούσε ματωμένα και δεν ήθελε με αυτά να σπκώσει οικοδομή «είναι γρουσουζιά», έλεγαν με τη γριά του, να τα δώσουν για άλλο σκοπό συμφώνησαν, και με αυτά να πληρώσουν τα δικαστήρια και τα έξοδα που θα έκανε ο γιος τους. Για την κόρη είχε προβλεφθεί άλλη λύση.

«Μα, δεν πρόλαβε, κόρη, και επαίξαν οι σειρήνες, καλά το έλεγε η γριά 'as όφονται', ακούεις κόρη μου, καλά το έλεγες! Και οι δύο του γιοι από βόλτα της οργιάς είχαν φύγει, σπάραξε και ρήμαξε η ψυχή του και η γριά του όλο περίμενε. Η νοσοκόμα που είχε συνηθίσει και την προφορά του, αλλά και τη γερική του ομιλία, του χάιδε τα χέρια, και κοιτούσαν προς τον δρόμο, τότε ο γέρος ξαφνικά αποφώνησε: «Καλώς τους, στο Βαρώσι πάτε; Πομείνετε και έρχομαι μιτά σας. Κόρη, εν να πάω, τώρα που τη νύχτα σπκώηκα κι αγάλια νυχοπατώ!»

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Το «ίσως» των προθέσεων, η αλήθεια των ερειπίων

Πώς θα είναι το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο και η περιοχά γύρω από αυτό με μια άλλη κυβέρνηση; Είναι θέμα πολιτικής βούλησης, η οποία διαφέρει ανάμεσα σε μια δεξιά, κεντρώα ή αριστερή ηγεσία; Γιατί κανείς να πιστέψει την αντιπολίτευση πως θα προχωρήσει ό,τι δεκαετίες τώρα παραμένει στάσιμο; Η καχυποψία είναι δεδομένη πλέον για όσους ασχολούνται με τον πολιτισμό. Έχουν δει υπουργούς να διαδέχονται δεκαετίες ο έναν τον άλλον με μικρές δυνατότητες παρέμβασης στον γραφειοκρατικό μηχανισμό (όσοι το επιχειρούν τουλάχιστον, γιατί άλλοι αφήνουν απλώς τον χρόνο να περάσει) και αποτελέσματα που ποτέ δεν ανταποκρίνονται στις εξαγγελίες. «Ίσως μια κυβέρνηση της Κεντροδεξιάς να σας εκπλήξει», είπε πριν από λίγες ημέρες ο Κυριάκος Μητσοτάκης σε άτυπη συνάντησή του με δημοσιογράφους - αρθρογράφους θεμάτων πολιτισμού και πόλης. Μίλησε με αποφασιστικότητα: «Για μένα η αναβάθμιση του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου είναι ευκαιρία για αστική και οικονομική ανάπτυξη της πόλης. Δεν είναι απλώς να επεκταθεί υπόγειο ή να αλλάξει η είσοδος του. Θα φανταζόμουν ένα συνολικό έργο με μεγάλη συμμετοχή των γειτονιών και της κοινωνίας. Είναι ίσως η πιο μεγάλη ευκαιρία να γίνει κάτι σημαντικό στο ιστορικό κέντρο της Αθήνας. Να ξαναβρεί ένα μουσείο, με μια από τις σπουδαιότερες συλλογές στον κόσμο, την κεντρική θέση του, να ξαναγίνει σημείο αναφοράς». Είχε κάτι ήσυχα και υποδόρια πειστικό το ύφος του. Δεν ήταν ανησυχητικά οραματικό (βλέπε προεκλογικό και ανέμφικτο) ούτε καταφερόταν εναντίον κάποιων, προηγούμενων ή σημερινών, με παραταξιακά κριτήρια. Αντιλαμβάνονταν τις δυσκολίες, αλλά πίστευε πολύ στην επιλογή των κατάλληλων προσώπων, με κοινό κώδικα και τρόπο σκέψης. «Η Μεσοσηνή, για παράδειγμα. Μέσα από την ίδια γραφειοκρατία και τις ίδιες δομές, ένα πρόσωπο έκανε τη διαφορά», υπογράμμισε, «δείχνοντας» τον αρχαιολόγο Πέτρο Θέμελη. Αναφέρθηκε και σε άλλους επιστήμονες που εκτιμά και θαυμάζει και οι οποίοι κατέχουν αξιώματα, ανεξάρτητα από τις πολιτικές συγκυρίες. Λίγα 24ώρα μετά τη συζήτηση αυτή, αποφάσισα να διασχίσω νύχτα την Πατισίων από το ύψος της Αλεξάνδρας, να ανεβώ τη Σταδίου ως το ύψος του Συντάγματος. Ο χάρτης των ερειπίων εγγραφόταν καλύτερα στο σκοτάδι, με τους ελάσιστους περαστικούς να αποδιναμώνουν τις αντοχές και να ενισχύουν εσωτερικούς μονολόγους. Το βλέμμα δεν τροφοδοτούσε καμία αισιοδοξία. Από τον χώρο μπροστά στο μουσείο, από το «Ακροπόλ Παλάς» χωρίς ζωή και, παρά την αποκατάστασή του, χωρίς προοπτική ζωής να (ξανα)ρημάζει, ως τους κινηματογράφους «Αττικόν - Απολλών», μνημεία ιδιωτικής απροθυμίας και δημόσιας αδυναμίας, να στέκουν εξωτερικά καμένοι και –το χειρότερο– λησμονημένοι. Ο δήμος προσπάθησε να δώσει λύση, να μεσολαβήσει στα αντιμαχόμενα ιδρύματα, στην ομηρία του ενός εκ των οποίων κρατείται το αποσκελετωμένο κτίριο. Αδιέξοδο. Πόσες φορές δεν επανέφερε το θέμα η «Καθημερινή» και άλλες εφημερίδες έντυπες και ηλεκτρονικές; As μη μετρήσω δημοσιεύματα που ανακοινώνουν την επαναλειτοργία των κινηματογράφων αλλά και την αξιοποίηση του «Ακροπόλ Παλάς» ή την επέκταση του ΕΑΜ.

Είναι κάτι σαν ετήσια τελετουργία, που στα χρόνια μοιάζει περισσότερο με μνημόσυνο της πόλης. Γιατί, λοιπόν, ο Κυριάκος Μητσοτάκης, αν και εφθόνον αναλάβει τη διακυβέρνηση της χώρας, να καταφέρει να αναστρέψει το κλίμα; Θα ήταν επαναστατικό να πει κάποιος «δεν θα μπορέσω να κάνω και πολλά πράγματα», θα αιφνιδίαζε η παραδοχή της αδυναμίας, της συμφιλίωσης με το, σχεδόν, ανέμφικτο. Ίσως και ευχάριστα. Και as λειτούργησε ανάποδα. As δούλευε σωπαλά, χωρίς εξαγγελίες. Γίνεται, όμως, αυτό στην πολιτική; Από τη συνάντηση αποκόμισα ένα «ίσως», που βρέθηκε αντιμετώπιζε με τις πολλές αρνήσεις της πραγματικότητας από το βιαστικό οδοιπορικό μου. Και ύστερα, ξανασκέφτηκα τη συζήτηση: συνδύασα τις σκέψεις του αρχηγού της αξιωματικής αντιπολίτευσης για το Πολυτεχνείο, την επιθυμία για τον τρόπο παρέμβασής του, τη σαφή άρνησή του για έργα όπως η πεζοδρόμηση της Πανεπιστημίου, τη διάθεσή του να ακούσει για αυτά που δεν ήξερε και να μιλήσει μόνο για όσα γνώριζε ότι ήθελε να αλλάξει.

«Η κοινωνία έχει αλλάξει», διαπίστωσε και ήταν η καταληκτική φράση στην οποία όλοι συγκλίναμε, πολιτικά συγγενείς και πολιτικά αντίθετοι.

Η μουσική μας είναι για όλους τους ανθρώπους

Οι Balothizer με τη διαολεμένη κρητική μουσική έρχονται στο φεστιβάλ Φέγγαρου τον Αύγουστο και είναι έτοιμοι να τα σπάσουν

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Οι Balotnizer είναι ένα ηλεκτρικό power trio που δημιουργήθηκε στο Λονδίνο στα τέλη του 2016 από τον τραγουδιστή/μπασίστα Παύλο Μαυροματάκη και τον λαουτιέρη Νικ Ζιάρκα, ενώ το σκίμα ολοκληρώθηκε με την προσθήκη του drummer Steve Bongo. Θα παίξουν τη διαλοεμένη μουσική τους για πρώτη φορά ως μπάντα στον Φέγγαρον τον Αύγουστο. Οι επιρροές τους είναι ό,τι μουσική έχουν ακούσει και οι τρεις τους, με κυριότερη αναφορά να είναι η κρητική, που όπως τονίζουν «έχει κάτι παραπάνω από ροκ που δεν χωράει σε λίγες λέξεις. Όσο για το κοινό τους αυτό περιλαμβάνει το καθένα και όπως λένε χαρακτηριστικά: «Έχει απ' όλους. Από αυτούς που ξέρουν και τους αρέσει η κρητική μουσική, από πάνκιδες και μεταλάνες, μέχρι και κόσμο που δεν ξέρουμε. Δεν προβλέπουμε σε κάποιο συγκεκριμένο κοινό, η μουσική μας είναι για όλους τους ανθρώπους».

–Πώς ξεκίνησε η ιδέα να φτιάξετε αυτό το γκρουπ;

– Ξεκινήσαμε με μια παρέα να παίζουμε σε κρητικές βροδιές τυχαία πριν από πέντε χρόνια. Ήμαρταν παραδοσιακά αλλά όλοι θέλαμε να πειραματιστούμε. Το σχήμα που παίζαμε ήταν ανοικτό αλλά εγώ και ο Νίκος ήμασταν από τους βασικούς. Εγώ τότε έπαιζα κρουστά και τραγουδούσα αλλά ήθελα να εισαγάγω το μπάσο κάπως που ήταν το βασικό μου όργανο. Όταν κάποια στιγμή ακούσαμε το Black peak από τους Xylouris White είπαμε με τον Νίκο «ο δάσκαλος άνοι-

Η παράδοση είναι ένα
αποτύπωμα που εκφρά-
ζεται σε μουσική,
χορό, ποίηση, μέχρι
και καθημερινότητα.

ξε το δρομο». Τότε ψάξαμε drummer στο Haringay που υπάρχει κοινότητα μουσικών από όλο το κόσμο και τζαζάβαν με διάφορους. Μια μέρα έπαιξα σε ένα μπαρ με ένα τριό όπου drums έπαιζε ο Steve και τα «έσπασε» και αυτό ήτανε. Έτσι ξεκινήσαμε τους Balolithier. –Το όνομα του γκρουπ, από το μπαλωθιές, είναι κάτι σαν προγραμματική δήλωση για το τι κάνετε;

—Ναι, είμαστε ένα μηχανάκι που κάνει μπαλωθιές. Κρητικά παίζουμε, «ξυλίκια» παίζουμε και είμαστε χαβαλέδες (Punk's Not Dead).

—Ποιες είναι οι επιρροές σας; Φαντάζομαι το Xylouris White είναι μία από αυτές;

—Οι επιρροές μας είναι ό,τι μουσική έχουμε ακούσει και οι τρεις μας, από αρχαίους ψαλμωδιστές μέχρι ποπ, δηλαδή από οποιαδήποτε μουσική είχαμε πρόσβαση ως τώρα. Συγκεκριμένα όμως στην «κρητική μουσική» βρίσκουμε τις περισσότερες αναφορές στις επιρροές μας.

—Στο Λονδίνο ποιο είναι το κοινό σας; Σε τι κοινό προσβλέπετε;

—Έχει απ' όλους. Από αυτούς που ξέρουν και τους αρέσει η κρη-

Οι επιρροές των Balothizer προέρχονται από κάθε είδους μουσική που έχουν ακούσει, από αρχαίες ψαλμωδίες μέχρι pop, στην «κρητική μουσική» όμως βρίσκουν τις περισσότερες αναφορές.

τική μουσική, από πάνκιδες και μεταλάδες, μέχρι και κόσμο που δεν ξέρουμε. Δεν προσβλέπουμε σε κάποιο συγκεκριμένο κοινό, η μουσική μας είναι για όλους τους ανθρώπους.

—Ο Γιώργης Ξυλούρης μου είχε πει ότι ο ήχος του είναι γίτσικος

(goatish), ο δικός σας τι είναι;
Από την κατσίκα που χτυπάει το
πόδι της!

–Διαολεμένος!

—Σε ποιο μουσικό είδος θα εντάσ-
σατε την μπάντα σας;

—Η μουσική για εμάς δεν ξεχωρίζει. Αν θες μια ταμπέλα, παίζουμε

διαολεμένη κρητική μουσική.

—Θέλω να μου πείτε τι σημαίνει
το «Cretan Music from Hell»;

—«Cretan music» είναι είπαμε το είδος, το «from Hell» είναι ο ήχος μας.

—Η κρητική μουσική έχει κάτι το ροκ, έναν ήχο που σας βοηθάει;

—Η κρητική μουσική έχει κάτι παραπάνω από ροκ που δεν χωράει σε λίγες λέξεις.

—Ο Steve πώς σας ακολουθεί στο ταξίδι στην κρητική μουσική;

—Για τον Steve η κρητική μουσική είναι κάτι παντελώς άγνωστο σαν είδος αλλά ταυτόχρονα πολύ ενδιαφέρον μουσικά. Εμείς του δίνουμε τον παλμό και μέσα σε αυτόν ο Steve εκφράζεται όπως νιώθει.

—Τι είναι παράδοση για εσάς;

—Η παράδοση είναι ένα αποτύπωμα που εκφράζεται σε μουσική, χορό, ποίηση, μέχρι και καθημερινότητα. Το αποτύπωμα αφήνεται από διάφορες επιρροές όπως πρόσωπα, καταστάσεις μέχρι και φυσικά φαινόμενα.

—Έχετε παίξει στην Κρήτη, πώς
είδαν εκεί τη μουσική σας;

—Έχουμε παίξει μια φορά στην ευρωπαϊκή γιορτή της μουσικής στο Ηράκλειο σε ένα ανοιχτό χώρο. Πιθανόν να υπήρχε έκπληξη από το κοινό αλλά στο τέλος υπήρξε πλήρης αποδοχή εφόσον σκηωθήκανε και χορέψανε κιόλας.

—Στην Κύπρο έχετε ξαναέρθει;
Πώς ήλθε η πρόσκληση για τον
Φέγγαρο.

—Εγώ [σ.σ. ο Παύλος] και ο Νίκος έχουμε ξαναπαιξει στην Κύπρο με ξεχωριστά σχήματα. Εγώ έτυχε να παίξω στον Φέγγαρο με ένα από τα σχήματα που παίζω, τους Electric Litany και κάπως έτσι ήρθε η πρόσκληση.

Balothizer, Πέμπτη 2 Αυγούστου, Φεστιβάλ Φέγγαρος 2018, Δημοσιογραφικό Χωριό, Περβόλια Λάρνακας.

Η
cytamobile | vodafone
ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΤΟ

Keep Sunset bar hop

2018 SEASIDE EXPERIENCE

BY DEEJAY 93.5
FEELS GOOD

ΜΙΧΑΛΗΣ ΧΡΙΣΤΟΥ
ΜΑΡΙΝΑ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ

Live-set

SALTY FIG LOUNGE BAR
28 ΙΟΥΛΙΟΥ
18:00-20:00

ΠΑΦΟΣ ΛΕΜΕΣΟΣ ΛΑΡΝΑΚΑ ΑΓΙΑ ΝΑΠΑ ΠΡΩΤΑΡΑΣ

SPONSORED BY
cytamobile | vodafone

SUPPORTERS
fuze tea GARNIER AMBRE SOLAIRE PAPA FILIPOU ICE CREAM

Ο Αριστοφάνης δεν είναι ψωμοτύρι

Ο Βαγγέλης Θεοδωρόπουλος μιλάει για τη σκηνοθετική κάθοδό του στην Επίδαυρο και τη θητεία του στο Φεστιβάλ Αθηνών

Συνέντευξη στη **ΓΙΩΤΑ ΣΥΚΚΑ**

«Δεν σκηνοθέτησα την πρώτη και τη δεύτερη χρονιά, αλλά την τρίτη μπορώ – άλλωστε, αυτή είναι η δουλειά μου. Δεν άλλαξα επάγγελμα επειδή έγινα καλλιτεχνικός διευθυντής του Φεστιβάλ Αθηνών και Επιδαύρου!». Ο Βαγγέλης Θεοδωρόπουλος μιλάει για τις «Θεσμοφοριάζουσες» του Αριστοφάνη, την παράσταση που σκηνοθετεί και θα παρουσιάσει στις 27 και 28 Ιουλίου στο Αρχαίο Θέατρο της Επιδαύρου. Τα τηλέφωνα γύρω του χτυπούν επίμονα και εκείνος έχει καθυστέρήσει στο Ηρώδειο. «Φέτος το πρόγραμμα το υπογράψω με τα δυο μου χέρια», λέει στην «Κ». «Είδα τα λάθη, τις αλληλοεπικαλύψεις, τι πρέπει να αλλάξει, τι να πεταχτεί... Συνολικά πέρυσι είχαμε 127 εκδηλώσεις, ήταν πολλές. Φέτος είναι 88. Θυμίζω ότι δεν παρέλαβα από κάποιον όταν ανέλαβα, κανείς δεν μου είπε τις παγίδες. Αυτά είναι ελληνικά λάθη. Στα ξένα φεστιβάλ και στις κρατικές σκηνές, όταν απο-

Οι «Θεσμοφοριάζουσες» είναι «ένα έργο για τη διεκδίκηση της προσωπικής ταυτότητας, για το δικαίωμα στην πολιτειακή ισότητα», λέει ο καλλιτεχνικός διευθυντής του Φεστιβάλ Αθηνών. Στη φωτογραφία, οι Οδυσσέας Παπασπηλιόπουλος και Μάκης Παπαδημητρίου.

“
Προχωρώ και, αν θέλει ο επόμενος, ας κρατήσει το πρόγραμμα. Οι πολιτιστικοί οργανισμοί πρέπει να έχουν συνέχεια.

χωρεί κάποιος, ειθισται να ενημερώνει εκείνον που αναλαμβάνει. Εγκαιρος σχηματισμός προγράμματος σημαίνει καλύτερες διεθνείς συνεργασίες και οργάνωση».

Δύο χρόνια και τρεις μήνες πέρασαν από τότε που ανέλαβε, με τρία φεστιβάλ να γίνονται επί των ημερών του, όμως τον Απρίλιο του 2019 λήγει η τριετής θητεία του κ. Θεοδωρόπουλου. Και αντίθετα με την ελληνική πραγματικότητα που περιγράφει, εκείνος –είτε συνεχίσει είτε όχι– ετοιμάζει το πρόγραμμα του επόμενου καλοκαιριού. «Σε μερικά πράγματα δεν μου αρέσει να νιώθω Έλληνας. Δηλαδή να κάθομαι να πληρώνωμαι όλα καλά. «Το Δημόσιο έχει τις αγκυλώσεις του. Στο τέλος, θα δω τα αποτελέσματα, θα διαβάσω τις κριτικές».

Αναρωτιέσαι, βέβαια, το αθηνναϊκό κοινό μπορεί να αντέξει τέτοιο αριθμό εκδηλώσεων μέσα στο καλοκαίρι;

«Και όμως, τον Ιούνιο το φεστιβάλ σημείωσε αύξηση 96% στις εισπράξεις του σε σχέση με πέρυσι, παρότι σε κάποιες παραστάσεις οι τιμές των εισιτηρίων μειώθηκαν, ενώ είχαμε αρκετές δωρεάν στο “Ανοιγμα στην πόλη”. Συγκριτικά με το 2017 είχε 40% αύξηση των θεατών του και 33% αύξηση στην πληρότητα των χώρων».

Οι «Θεσμοφοριάζουσες» είναι το τρίτο έργο του Αριστοφάνη που ανεβάζει ο Βαγγέλης Θεοδωρόπουλος μετά τους «Αχαρνές» και τις «Εκκλησιάζουσες». «Σε αυτές τις σκηνοθεσίες κρατάω μια χρονική απόσταση. Ο Αριστοφάνης δεν είναι ψωμοτύρι. Ούτε μπορεί να είμαι κάθε χρόνο στην Επίδαυρο. Είναι μεγάλα έργα και αν θέλεις να μπεις στο πνεύμα τους και όχι να τα μετατρέψεις σε επιθεώρηση, σατιρίζοντας τον Μητσοτάκη και τον Τσίπρα, χρειάζεται χρόνος και δουλειά».

Ποιος αρνείται ότι τα έργα του Αριστοφάνη έχουν συχνά κακοτυχήσει, παρουσιασμένα σαν τις χειρότερες επιθεωρήσεις; «Πράγματι, αν κι εγώ λατρεύω την επιθεώρηση, γιατί με αυτή μεγάλωσα. Ο πατέρας

«Στο τέλος θα δω τα αποτελέσματα, θα διαβάσω τις κριτικές», λέει ο Βαγγέλης Θεοδωρόπουλος.

μου είχε μαγαζί δίπλα στο “Ακροπόλ” στην Ιπποκράτους και εκεί είδα όλα τα “θηρία” της εποχής. Τον Αυλωνίτη, τον Φωτόπουλο και τον Σταυρίδη, όλους... Ο πορτιέρης με άφηνε να βλέπω τις παραστάσεις και εκεί έμαθα ότι ο ηθοποιός δεν ταυτίζεται με έναν ρόλο, αλλά παίζει

έναν ρόλο έχοντας ταυτόχρονα και μια σχέση με το κοινό. Δεν μπορεί να είσαι ένα απομονωμένο πλάσμα, αν και παλιότερα στις σχολές αυτά ακούγαμε».

Δίνει ιδιαίτερο βάρος στο θέμα της μετάφρασης. «Συnergάζομαι με τον Παντελή Μπουκάλα, που είναι ποιητής και συγγραφέας και μεταφράζει από το αρχαίο κείμενο, με τη δική του ματιά. Θέλησα να δοκιμάσω όπως και στην προηγούμενη συνεργασία μας στους “Αχαρνές” το 2005, πόσο αντέχει σήμερα το αριστοφανικό κείμενο, χωρίς καμιά διασκευή. Είναι πολύτιμος για μένα ο Παντελής, όχι μόνο για τις μεταφράσεις αλλά και για τις συζητήσεις που κάνουμε για το έργο και την εποχή. Γνωρίζει λεπτομέρειες που δεν μαθαίνεις παρά διαβάζοντας 100 βιβλία. Είναι σημαντικό, εξάλλου, να αποκτούμε και νέες μεταφράσεις στο θέατρο. Η γλώσσα αλλάζει, όπως και η αισθητική, μαζί με την κοινωνία».

Το 411 π.Χ. ο Ευριπίδης είναι ταραγμένος, γιατί οι γυναίκες στη μεγάλη γιορτή τους, τα Θεσμοφόρια, αποφάσισαν να τον τιμωρήσουν, επειδή τις δυσφημίζει στα έργα του.

Για να αποτρέψει τον κίνδυνο, στέλνει στα Θεσμοφόρια τον Μνησίολοχο, ντυμένο γυναικεία, προκειμένου να τον υπερασπιστεί. Αλλά αποκαλύπτεται και κατηγορείται για παραβίαση των ιερών τελετουργικών κανόνων... «Ο Αριστοφάνης αγαπάει πολύ τις γυναίκες, όπως και τον Ευριπίδη. Αυτό το έργο είναι θέατρο μέσα στο θέατρο, παρουσιάζονται σκηνές από έργα του Ευριπίδη», λέει ο σκηνοθέτης.

Αντιθέτως με εκείνους που πιστεύουν ότι σε αυτό το κείμενο λείπει η πολιτική σάτιρα, το αγαπημένο θέμα του Αριστοφάνη, ο Βαγγέλης Θεοδωρόπουλος υποστηρίζει πως «υπάρχουν σχόλια για τη δημοκρατία, για τον κίνδυνο της олиγαρχίας. Δεν θεωρώ ότι αυτολογοκρίθηκε ο ποιητής επειδή είχε έλθει η κατάλυση του δημοκρατικού πολιτεύματος το 411 π.Χ. Οι γυναίκες κρούουν τον κώδωνα για την ανάγκη πολιτικής σταθερότητας».

Και αν η θέση των γυναικών είναι σήμερα διαφορετική, «υπάρχουν πάντα ομάδες πολιτών που δεν διακρίνονται ίσο μερίδιο στη λειτουργία της πολιτείας. Είναι ένα έργο για τη διεκδίκηση της προσωπικής

ταυτότητας, για το δικαίωμα στην πολιτειακή ισότητα, ένα έργο για την κρίση των αξιών, τη φύση και τον νόμο. Σήμερα αλλιώς θα μιλήσεις για έναν ομοφυλόφιλο ή για τις γυναίκες, αλλιώς θα γίνει η πλάκα πάνω σε διάφορα αστεία όπως η μεταμφίεση του Μνησίολοχου σε γυναίκα. Ο τρόπος που αντιμετωπίζουμε τους άλλους θέλει σεβασμό. Καθένας θέλει να είναι αυτό που είναι. Δεν μπορείς να αγνοήσεις το δικαίωμα της γυναίκας, του ομοφυλόφιλου ή του trans. Δεν μπορείς να τον σατιρίζεις με το βλέμμα του '60 ή του '80. Θέλει λεπτότητα χωρίς να χάσει κανείς το χιούμορ του. Αυτό είναι το στοίχημα».

Οι κατηγορίες

Τον ρωτάω για τα επικριτικά σχόλια που δέχθηκε ως διευθυντής του φεστιβάλ. «Πρότεινε στον εαυτό του και ενέκρινε ο ίδιος να ανεβάσει στην Επίδαυρο μία παράσταση», τον κατηγορήσε ο Γιώργος Κιμούλης. «Αυτά λέγονται από ακόρταγους ανθρώπους που θεωρούν ότι η Επίδαυρος τους ανήκει. Πριν σε κανακεύουν και, όταν δεν εγκρίνεις την πρότασή τους, σε μισούν. Δεν γίνεται να μουν όλοι στο πρόγραμμα. Οι περισσότεροι από όσους απορρίφθηκαν έδειξαν κατανόηση. Είχα ενημερώσει από νωρίς το Δ.Σ. ότι θα σκηνοθετήσω και ότι δεν θα πάρω ούτε ένα ευρώ από το φεστιβάλ. Πιστεύω και το έχω αποδείξει, στην πολιτική των συμπαραγωγών που εφαρμόζεται σε όλο τον κόσμο. Μόνο εμείς μάθαμε να δουλεύουμε έξι με οκτώ μήνες για μια παράσταση που θα παιχτεί δύο τρεις μέρες. Πώς μπορεί να εργάζεται τόσους μήνες για να δουν την παράστασή σου 800 άνθρωποι, σε ένα διήμερο λ.χ. στην Πειραιώς; Προσπαθώ, λοιπόν, με συμπαραγωγές για μια παράσταση που θα έχει μέλλον και στην περιφέρεια».

Η αμοιβή του θα είναι από τη συνεργασία, όπως λέει, «μιας θεατρικής εταιρείας που λέγεται “Τέχνη Χώρος” και των ΔΗΠΕΘΕ Ιωαννίνων και Κρήτης. Οσο για την απάντηση σε όσα με κατηγορήσε ο Γιώργος Κιμούλης, την έδωσε ο ίδιος. Όταν ρωτήθηκε από συναδέλφους σας αν θα τα έλεγε όλα αυτά στην περίπτωση που η πρότασή του είχε εγκριθεί από το φεστιβάλ, εκείνος κυνικότητα απάντησε “όχι”. Άλλοι όταν δεν εγκρίνεται η πρότασή τους το σέβονται και άλλοι βγαίνουν στα κάγκελα».

«Θεσμοφοριάζουσες» του Αριστοφάνη, 27-28/7, Αρχαίο Θέατρο Επιδαύρου. Πρωταγωνιστούν οι Μάκης Παπαδημητρίου, Οδυσσέας Παπασπηλιόπουλος, Γιώργος Χρυσοστόμου, Νάντια Κονταγιώργη, Ελένη Ουζούνιδου, Άνδρον Θεοδότου, Μαρία Κατσανδρή, Γιώργος Παπαγεωργίου.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗΣ / Του ΝΙΚΟΥ Α. ΔΟΝΤΑ

Γιώργος Λαζαρίδης, pianίστας με εντυπωσιακές ευκολίες

Την «Παγκόσμια ημέρα μουσικής» τίμησε η Εθνική Συμφωνική Ορχήστρα της ΕΡΤ με συναυλία της στο Ωδείο Ηρώδου Αττικού στις 21 Ιουνίου. Την ορχήστρα διηύθυνε ο Αναστάσιος Συμεωνίδης, καλλιτεχνικός διευθυντής των Μουσικών Συνόλων του οργανισμού. Εύλογα επέλεξε δύο δημοφιλή έργα ρεπερτορίου και μια σελίδα ελληνικής μουσικής.

Αρχή έγινε με την «Εισαγωγή και φούγκα πάνω σε δύο ελληνικά θέματα» του Κεφαλονίτη Διονυσίου Λαυράγκα, στην κριτική της έκδοσης από το Κέντρο Ελληνικής Μουσικής. Το έργο πρωτοπαρουσιάστηκε το 1918, δηλαδή την ίδια εποχή που ο Σμυρνιός Μανώλης Καλομοίρης εργαζόταν για τη δημιουργία «εθνικής» μουσικής σχολής, βασισμένης στις αξίες της παραδοσιακής μουσικής. Παρόμοια επιθυμία τεκμηριώνεται από κείμενα όπως αυτά του Κερκυραίου Γεωργίου Λαμπέλετ ήδη από το 1901. Πρόκειται, συνεπώς,

“
Επιτυχημένη συναυλία της Ορχήστρας της ΕΡΤ υπό τον Αναστάσιο Συμεωνίδη.

για συνειδητή επιθυμία τόσο των στραμμένων προς την ιταλική μουσική Επτανήσων, όσο και εκείνων που αντλούσαν έμπνευση από τις μουσικές κατακτήσεις Γερμανών και Ρώσων. Το συγκεκριμένο έργο του Λαυράγκα επιχειρεί, έστω με αρκετά συμβατικό τρόπο, μια πρόταση για τον τρόπο σύζευξης των δύο κόσμων».

Στο τρίτο Κοντσέρτο για πιάνο του Μπετόβεν, που ακολούθησε, σολίστ ήταν ο Γεώργιος-Εμμανουήλ Λαζαρίδης, pianίστας με

Ο Γεώργιος - Εμμανουήλ Λαζαρίδης ερμήνευσε το Τρίτο Κοντσέρτο για πιάνο του Μπετόβεν.

εντυπωσιακές τεχνικές ευκολίες. Η ταχύτητα που επέλεξε ειδικά για τα ζωηρά μέρη ήταν μετριοσιμένη, επιτρεπτοντάς του να αποδώσει τη μουσική με καθαρότητα που σήμερα σπανίζει. Με ανάλογη άνεση χειρίστηκε τη δυναμική, θέτοντας σε διάλογο φράσεις έντονες με άλλες χαμηλόφωνες. Ακόμα και στο ακουστικά προβληματικό Ηρώδειο, οι διαβαθμίσεις και οι αποχρώσεις τις οποίες επιχείρησε, πέρασαν στο κοίλο με επιτυχία. Εμενε, όμως, η εντύπωση ότι όλα αυτά τα θαυμαστά εφαρμόζονταν με τρόπο μάλλον εγκεφαλικό και μηχανικό, παρά ως κομμάτι μιας φυσικά και ποιητικά εξελισσόμενης αφήγησης, η οποία θα έδινε περιεχόμενο στη μουσική του συνθέτη.

Πώς μπορούσε να γίνει αυτό, έδειξε αμέσως μετά ο Συμεωνίδης, έστω και χωρίς να απομακρυνθεί πολύ από ασφαλείς επιλογές. Δεν θα γινόταν άλλωστε διαφορετικά, με μία ορχήστρα η οποία έχει προ-

φανή προβλήματα στα έγχορδα, όπως εξάλλου τα περισσότερα ελληνικά σύνολα. Λίγες εβδομάδες νωρίτερα το ίδιο έργο, το «Συμφωνία του Νέου Κόσμου» του Ντβόρζακ, είχε ερμηνεύσει στην Αθήνα υποδειγματικά η Συμφωνική Ορχήστρα της Πράγας («Κ», 17 Ιουνίου). Ο Συμεωνίδης διηύθυνε το πρώτο μέρος με παλμό, στο μέτρο του δυνατού, και είχε την τύχη καλών συνεισφορών ιδιαίτερα από τα ξύλινα πνευστά, το αγγλικό κόρνο (Χαρίτινη Δεσύλλα) που απέδωσε πολύ καλά το ποιητικό σόλο του β' μέρους, αλλά επίσης το κλαρινέτο (Άγγελος Πολίτης), το φλάουτο (Μελίνα Μακρή) και το όμποε (Σπύρος Κοντός). Το τελευταίο μέρος διέθετε την απαιτούμενη ορμή, αλλά όχι τόσο την ανάταση την οποία θα επιτύχανε μια διευθύνση πιο ελεύθερη, με μεγαλύτερη πλαστικότητα, προϋπόθεση της οποίας θα ήταν ένας ποιοτικά καλύτερος ήχος στο σώμα των έγχορδων.

Να έχεις κάποιον απέναντί σου που αγαπά

Το Fresh Target Theatre Ensemble ανεβάζει την «Άλκηστη» σε σκηνοθεσία Πάρι Ερωτοκρίτου στο Φεστιβάλ Αρχαίου Δράματος

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

H Fresh target Theatre Ensemble που συμμετέχει για πρώτη φορά στο Φεστιβάλ Αρχαίοι Ελληνικοί Δράματος παρουσιάζει την «Άλκιστη» του Ευριπίδη σε σκηνοθεσία Πάρι Ερωτοκρίτου. Η «Άλκιστη» είναι ένα από τα πιο ενδιαφέροντα και πιο ανιγνιστικά έργα και χαρακτηρίζεται ως τραγωμωδία. Ο Πάρις Ερωτοκρίτου χρησιμοποιεί τη μετάφραση του Κωνσταντίνου Χρηστομάνου και εμπλέκει δημοσυρικά τα χορεία της Βασιλικής Αναστάσιου «The Amalgamation choir». Ο Πάρις υποθέτει την ηλικία στον αίσουσα αναμνησνός νοσοκομείου, διότι όπως μου λέει στο έργο ενυπάρχει η αγωνία, ο θάνατος, το θάμα, η απώλεια, που είναι συστατικά στοιχεία ενός νοσηλευτικού. Μιλώντας με τον Πάρι για την παράσταση αντιλήφθηκα ότι αουφουκράστηκε το έργο και την ανιγνιστική του φύση, και δεν προσπάθησε να εκμειύσει πληροφορίες απλώς για να φτιάξει μια παράσταση, αλλά στάθηκε σε μια γωνία πατηπνός μια την Άλκιστη και μια τους άλλους χαρακτήρες για να τους οικιαγραφεί και να τους ερμηνεύσει.

–Τι σε γοήτευσε στην Άλκηστι και αποφάσισες να το ανεβάσεις;
–Κατ’ αρχάς αυτό που από την αρχή μου άρεσε ήταν ο τρόπος που ήταν γραμμένο το έργο, ο αιτιγματικός τρόπος της αφήγησης. Μάλιστα, διαβάζοντάς το θεώρησα πάρα πολύ σύγχρονο. Πρόκειται για ένα πολύ ανθρώπινο έργο, την ίδια στιγμή υπάρχει το τραγικό με το κωμικό, συνυπάρχει ο θρήνος με τη γιορτή

Πέραν από την αγάπη
αναδεικνύονται και πάρα
πολλά άλλα στοιχεία,
όπως η ενόχληση,
ο θυμός, αλλά η βάση
είναι η αγάπη.

και η απώλεια με το θάυμα. Το σύνολο, λοιπόν, αυτών των πραγμάτων είναι που μου κίνησε το ενδιαφέρον για το ανέβασμα της παράστασης. Δεν είναι ένα μονοδιάστατο έργο.

—Υπάρχει κάτι που θες να αναδείξεις μέσω της παράστασης της Άλκηστας;

–Το έργο είναι επικεντρωμένο στη σχέση του ζευγαριού, του Αδμυτου και της Άλκιστης. Το θέμα που νομιζώ ότι αναδεικνύεται είναι το τι γίνεται όταν ο ένας μέssa σε μια σχέση δει πραγματικά τον άλλο, πίσω από τις διάφορες μάσκες, πέραν των αυτόματων ρυθμών της ζωής μας και πάλι από τους εαυτούς μας και τους εγωισμούς μας. Επικεντρώθηκε σε αυτό το μικρό στοιχείο, αν θες, τι γίνεται όταν κάποιος, στην περίπτωση μας ο Άδμυτος, αποκτήσει μια νέα οπτική, όταν δει πραγματικά ποια είναι η γυναίκα του.

—Η πράξη της Άλκηστis, όμως, είναι αποτέλεσμα πραγματικής αγάπης;

—Αυτή είναι η ερώτηση του ενός εκατομμυρίου! Αυτό το ερώτημα μας ταλαιπώρησε και μας ταλαιπωρεί ακόμα. Μάλιστα, σε κάποια στιγμή

Η δράση του έργου υποβοηθείται σκηνοθετικά και σκηνογραφικά στον διάδρομο ενός νοσοκομείου, και όπως μου λέει ο Πάρις Ερωτοκρίτου, στην «Αλκηστι» το θάυμα και ο θάνατος πραγματεύονται κατά κόρον, όπως συμβαίνει και σε ένα νοσοκομείο.

της πρόβας στον διάλογο Άδμπτου – Άλκνστνς είδαμε τη σκννή από την πλευρά της αγάπης, πειραματι-

στήκαμε κάπως με αυτή την οπτική και είδαμε ότι λειτουργεί. Άρα θεωρώ ότι το στοιχείο της αγάπης προς τον άντρα της δεν μπορεί να αφαιρεθεί. Ωστόσο, πέραν από την αγάπη αναδεικνύονται και πάρα πολλά άλλα στοιχεία, όπως η ενόχληση, ο θυμός,

— Και αυτή υπερισχύει;

—Ὡς ἐνὰ σημεῖο ναι, ἀλλὰ δὲν θέ-
λησα νὰ το δῶ ολοκληρωτικὰ ἀπὸ
αὐτὸ τὸ πρίσμα. Δὲν με ἀφορούσε
νὰ δεῖξω ἓνα ἔργο ὅπου μίᾳ γυναίκα
θυσιάζεται γιὰ τὸν ἄντρα τῆς, καὶ
ἓνας ἄλλος ἄντρας, ἐν προκειμένῳ
ὁ Ἡρακλῆς, τὴν φέρνει πῶμα στὸν ἄν-
τρα τῆς που δὲν ξέρουμε ἀν εἶναι

με τη θέλησή της ή όχι. Νομίζω είναι λίγο πατροναριστικό να δείξω τη γυναίκα που θυσιάζεται για να δοθεί δεύτερη ευκαιρία στον άντρα.

—Τι είδους Άλκηστη θέλεις να
δειξεις;

—Αυτο που ξέρω σίγουρα είναι τι δεν θέλω να δείξω, και αυτό είναι τι γυναικά η οποία χρησιμοποιείται, δεν με ενδιαφέρει αυτό. Μέσα από την ιστορία όμως της Άλκηστис θέλω να φανεί το πόσο σημαντικό είναι να υπάρχει απέναντί του κάποιος που πραγματικά αγαπά και όχι μόνο τον συντροφο, αλλά γενικά αγαπά. Πώς μπορεί μέσα από μία σχέση να αλλάξει ο άλλος, να δει εκ νέου. Και αυτό για μένα είναι η καθάρση, να απελευθερωθούμε από τον τρόπο που βλέπουμε τα πράγματα, να συνειδητοποιήσουμε ότι υπάρχει και άλλος τρόπος.

—Η Άλκηστις μπορεί να λειτουργήσει ως γενικό παράδειγμα;

—Θα έλεγα ότι η ηρωίδα είναι καταλύτης για όλους τους υπόλοιπους και ειδικά για τον Άδμητο, άρα η θυσία της, με ή χωρίς εισαγωγικά, εξυπηρετεί στο να καταφέρει κάποιος να δει πραγματικά.

—Το ίδιο το έργο του Ευριπίδη
αφήνει αναπάντητα ερωτήματα,
εσύ προσπάθεις να απαντήσεις σε
κάποια από αυτά;

—Αυτό που προσπάθησα να κάνω δεν ήταν να απαντήσω ακριβώς, αλλά να βάλω τα όποια ερωτήματα απορρέουν από το κείμενο σε μία πορεία. Μέσα από τη μελέτη του ίδιου του έργου, αλλά κατά τη διάρκεια της προβάς νιώσαμε ότι πρέπει να δοθούν κάποιες κατευθυντήριες γραμμές, αλλά δεν ήταν ανάγκη μας να απαντήσουμε ή να λύσουμε γρίφους. Αυτά προέκυπταν.

—Υπήρξε κάποιο ερώτημα που σου έθεσε η «Άλκηστις» και σε βασάνισε περισσότερο από κάποια άλλα;

—Ναι, και ήταν γιατί δεν μιλάει η Άλκηστις όταν επιστρέφει στη ζωή. Αναρωτώμενοι γιατί παραμένει σιωπηλή. Αυτή η σιωπή σε εμένα ανοίγει πολλές προοπτικές και πολλά ερωτήματα. Δεν μιλάει γιατί δεν ήθελε να επιστρέψει, γιατί για να δεν έχει να πει κάτι στον άντρα της, τον Άδμητο; Και αυτή η σιωπή της είναι που μας έσπρωξε σε μια ερμηνεία, που μίθανός να δικαιολογεί το γιατί επιλέγει να μη μιλάει. Βέβαια, δεν είμαστε εμείς που θα πούμε στους θεατές ότι αυτός είναι ο λόγος.

—Πώς κινήθηκες σκηνοθετικά;
—Σκηνοθετικά και σκηνογραφικά τοποθετήσαμε το έργο σε έναν διάδρομο νοσοκομείου. Το έργο έχει πάρα πολλές αναφορές στο μέσας και στο έξω, αυτό μας έκανε να το δούμε πώς λειτουργεί σε έναν διάδρομο νοσοκομείου, τι γίνεται εντός του και τι εκτός, αφού σε ένα νοσοκομείο υπάρχει η αίσθηση της απώλειας, αλλά ταυτόχρονα υπάρχει και το θαύμα, η παρηγοριά, αλλά και η απογνώση. Τα στοιχεία αυτά είναι πανταχού παρόντα στην «Άλκηστη», και θεωρώ ότι αυτή η σύγχρονη τοποθέτησή λειτουργεί.

«Άλκηστις» του Ευριπίδη
Δευτέρα 23 Ιουλίου, Αμφιθέατρο «το σκαλι» Αγλαντζιά, Σάββατο 28 Ιουλίου, Αρχαίο Ωδείο Πάφου, Δευτέρα 30 Ιουλίου, Αρχαίο Θέατρο Κουρίου. Επιπλέον παράσταση 9 Σεπτεμβρίου, Αμφιθέατρο «το σκαλι» Αγλαντζιά. Οι παραστάσεις αρχίζουν στις 9:00 μ.μ.

We **LOVE** travelling

www.lovefm.com.cy

Θεσσαλονίκη ή Κω; **Εσείς αποφασίζετε!**

Το LOVE FM 100.7 και η TUS AIRWAYS στέλνουν
2 τυχερά ζευγάρια με απευθείας πτήση σε έναν
από τους δύο αγαπημένους προορισμούς!

Συντονιστείτε με το Love FM 100.7
για να μάθετε πώς θα διεκδικήσετε
το νέο μας δώρο.

Η κλήρωση θα γίνει την Παρασκευή 3 Αυγούστου 2018 στην πρωινή εκπομπή
του Τάσου Τρύφωνος και της Χριστιάνας Αρτεμίου!

*ΙΣΧΥΟΥΝ ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

TUS AIR

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του ΝΙΚΟΥ ΔΑΒΒΕΤΑ*

Ενας διεθνής εμφύλιος πόλεμος

«**Σ**τις πέντε, στις πέντε το απόγευμα», όπως έγραφε προφητικά και ο Λόρκα, της 17ης Ιουλίου του 1936, εκδηλώθηκε στο ισπανικό Μαρόκο το πραξικόπημα του στρατηγού Φράνκο για να επεκταθεί την επομένη σε σχεδόν όλες τις μεγάλες πόλεις της ηπειρωτικής χώρας. Ήταν η αρχή, αν όχι του αιματηρότερου, σίγουρα του διασημότερου εμφυλίου πολέμου του 20ού αιώνα. Ενας εμφύλιος πόλεμος που χαρακτηρίστηκε «διεθνής», καθώς σε αυτόν αναμειχθηκαν, με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, δεκάδες χώρες και η κατάληξη του σφράγισε τη μοίρα εκατομμυρίων ανθρώπων που δεν είχαν καμία σχέση με την Ιβηρική χερσόνησο. «Είναι τρομερό αλλά δεν υπάρχει πολιτικό γεγονός στο δεύτερο μισό του εικοστού αιώνα που να μην έχει κάποια, έστω μικρή, ρίζα στον ισπανικό εμφύλιο», ισχυρίστηκε προ ετών Βρετανός ιστορικός. Και του λόγου το αληθές έρχεται να επιβεβαιώσει κάθε τόσο όλο και κάποιο «άγνωστο» περιστατικό της εμφύλιας σύρραξης, που ανασύρεται από τη λήθη. Πρόσφατα, δύο βιβλία που κυκλοφόρησαν και στα ελληνικά, η νέα βιογραφία του Στάλιν, από τον ιστορικό Ολεγκ Χλεβνιούκ, και το τεκμηριωτικής μυθοπλασίας έργο «Ο απατεώνας», του γνωστού Ισπανού συγγραφέα Χαβιέρ Θέρκας (και τα δύο βιβλία από τις εκδόσεις Πατάκη), πρόσθεσαν το δικό τους λιθαράκι στην εν λόγω φιλολογία.

Στα τέλη του 1936, καθώς οι τέσσερις φιλαγγες των εθνικιστών που πολιορκούσαν τη Μαδρίτη είχαν καθηλωθεί στα περίχωρά της, ο στρατηγός Εμίλιο Μόλα, δεξί χέρι του Φράνκο, μιλώντας σε ξένους ανταποκριτές ισχυρίστηκε ότι η πόλη θα έπεφτε στα χέρια του με τη βοήθεια μιας αόρατης «πέμπτης φιλαγγας» που δρούσε μυστικά εντός της πρωτεύουσας. Προφανώς η ανακοίνωση αυτή έγινε για προπαγανδιστικούς λόγους – οι γηραιοί νασταλγοί των Βουρβόνων και μερικές δεκάδες καλόγριες δεν μπορούσαν να αποτελέσουν καν φιλαγγα, πόσο μάλλον μυστική. Απώτερος στόχος της δήλωσης, να σπείρει τον πανικό και την αμφιβολία στα μετόπισθεν των αντιπάλων, να στρέψει φίλους εναντίον φίλων, να διαλύσει πρόσκαιρες συμμαχίες εντός του κυβερνητικού μπλοκ. Και σε μεγάλο βαθμό πέτυχε τον στόχο της όχι μονάχα στην Ισπανία αλλά και στη Ρωσία. Γιατί

Ο στρατηγός Φράνκο (στο μέσον της φωτογραφίας) με δύο επιτελείς του, λίγο πριν από τη μάχη του Τερούέλ.

Μόνο τα έτη 1937-38 εκτελέστηκαν εντός της ΕΣΣΔ 700.000 άτομα με την κατηγορία της συνεργασίας με ξένες μυστικές υπηρεσίες!

ο πραγματικός αποδέκτης της δήλωσης του Μόλα, αυτός που υιοθέτησε τον όρο «πεμπτοφαγγίτης» και τον εισηγήθηκε στο διεθνές κομμουνιστικό κίνημα ως συνώνυμο του αναισχυντού προδότη, του σαμποτέρ, του αδίστακτου Εφιάλτη, ήταν ο Ιωσήφ Στάλιν. Μετά το 1990, χάρη στη μελέτη ενός πλούσιου αρχειακού υλικού, ο ιστορικός Ολεγκ Χλεβνιούκ παρουσιάζει τον «Μεγάλο Τρόμο» στον σταλινικών διώξεων της περιόδου 1936-1938 ως μια λάθος ανάγνωση ενός ιστορικού γεγονότος. «Ο Στάλιν πείστηκε παρακολουθώντας την κατάσταση στην Ισπανία πως ήταν αναγκαίο να προβεί σε μεγάλες εκκαθαρίσεις στο εσωτερικό». Ετσι, τονίζει ο Χλεβνιούκ, «ο εμφύλιος στην Ισπανία και οι άγριες διώξεις στην ΕΣΣΔ κλιμακώθηκαν παράλληλα». Η δήλωση του Μόλα έπεισε τον Σοβιετικό ηγέτη πως όλες οι ήττες των

Δημοκρατικών στην Ισπανία, αλλά και όλα τα οικονομικά προβλήματα στη Ρωσία, οφείλονταν σε σαμποτάζ εκ των έσω, ήταν αποτελέσματα του λεγόμενου «εσωτερικού εκθροού» που δρούσε ανενόχλητος προετοιμάζοντας την αντεπανάσταση με τη βοήθεια των Δυτικών. Μόνο τα έτη 1937-38 εκτελέστηκαν εντός της ΕΣΣΔ 700.000 άτομα με την κατηγορία της συνεργασίας με ξένες μυστικές υπηρεσίες! Στις 2 Ιουνίου του 1937 θα υπερηφανευόταν πως «η μάχη ενάντια στους εσωτερικούς εκθροούς εντάθηκε για να μη μετατραπεί η Σοβιετική Ένωση σε μια άλλη Ισπανία», χώρα ασαθής, «εκκολαπτήριο αντισοβιετικών συνεργασιών».

Ο Χαβιέρ Θέρκας, στο ντοκιμαντερίστικο εκτενές αφηγημά του «Ο απατεώνας», τη χαρακτηρίζει την πιο «παράλογη επιχείρηση του πιο παράλογου πολέμου». Συγκεκριμένα, στις 16 Αυγούστου του 1936 ενθουσιώδεις Καταλανοί πολιτοφύλακες από τη Βαρκελώνη, υπό την καθοδήγηση του λοχαγού Αλμπέρτο Μπάγιο, αποβιβάζονται αιφνιδιαστικά στη μαγευτική νήσο Ιμπίθα, που ελέγχουν λιγότες δυνάμεις των εθνικιστών. Οι εθνικιστές θα αντεπιτεθούν όταν εμφανισθούν στον ουρανό τα γερμανικά και ιταλικά καταδιωκτικά που θα σφυροκοπήσουν τις θέσεις των πολιτοφυ-

λάκων και θα δώσουν την ευκαιρία στους φρανκιστές να τους πετάξουν στη θάλασσα. Από τους Δημοκρατικούς εθελοντές ελάχιστοι θα γλιτώσουν. Μεταξύ των διασωθέντων συγκαταλέγεται και ο επικεφαλής της αποβατικής επιχείρησης λοχαγός Αλμπέρτο Μπάγιο, που μετά και το τέλος του ισπανικού εμφυλίου θα βρει καταφύγιο στο φιλόξενο Μεξικό. Εκεί θα σταδιοδρομήσει ως στρατιωτικός εκπαιδευτής και το 1956 θα εκπαιδεύσει στον ανταρτοπόλεμο μια ομάδα ογδόντα Κουβανών εξορίστων οι οποίοι ονειρεύονται να αποβιβαστούν στην Κούβα και να αρχίσουν ένα ιδιότυπο αντάρτικο ενάντια στο διεφθαρμένο καθεστώς του δικτάτορα Μπατίστα. Ηγέτες των Κουβανών είναι δύο νεαροί επαναστάτες: ο Φιντέλ Κάστρο και ο Τσε Γκεβάρα. Ο Μπάγιο θα πείσει και τους δύο πως καλύτερες τρόπος είναι η απόβαση παρά η ρίψη με αλεξίπτωτα και θα οργανώσει τη γνωστή πια επιχείρηση με το πλοiαριο «Γκράμνα». Τελικά, είκοσι χρόνια αργότερα ο Καταλανός λοχαγός, που απέτυχε να καταλάβει την Ιμπίθα, θα επιτύχει –τι ειρωνεία– να καταλάβει την Κούβα!

* Ο Κ. Νίκος Δαββέτας είναι συγγραφέας. Τελευταίο του βιβλίο το μυθιστόρημα «Λστικό κύμα» (εκδόσεις Πατάκη).

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗ ΖΕΤΤΑ ΜΠΑΡΜΠΑΡΕΣΣΟΥ

Η Ζέττα Μπαρμπαρέσσου γεννήθηκε, μεγάλωσε και ζει στην Αθήνα. Έχει κάνει σπουδές Μάρκετινγκ και Δημοσίων Σχέσεων, καθώς και Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό (ΕΑΠ). Πρώην τραπεζίκός, σήμερα διατηρεί παλαιπωλείο. Διηγήματά της έχουν δημοσιευτεί σε λογοτεχνικά περιοδικά και στην ανθολογία «83 ιστορίες μονοζάι για το Σημείο Μηδέν». Ποιήματά της περιλαμβάνονται στο τελευταίο τεύχος (αρ. 21) του περιοδικού «Ποιητική». Η πρώτη συλλογή διηγημάτων της «Ρωμαϊκή χώρα και άλλες ιστορίες» κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Θράκα.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;

Το «Τα κατά Α.Γ. πάθ» της Κλαρίσε Λισέκτορ, την ποιητική συλλογή «Μεταμορφώ (θ)εις» της Ολγας Παπακάστα και, μόνιμα δίπλα μου, το «Μίλησε, μνήμη» του Βλαντιμίρ Ναμπόκοφ.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Η Ζαζί στο μετρό, η ηρωίδα του Ρεϊμόν Κενό, για τον κοριτσίστικο αυθορμητισμό της και τις περιπετειώδεις αστικές περιπλανήσεις.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντας και τεθνεώτες;

Τον Ε.Χ. Γονατά και τον Γασσουνάρι Κασουμπάτα για να αφηγηθούν μικροϊστορίες. Τον Χούλιο Κορτάσαρ και τον Ζορζ Περέκ για να μιλήσουν

για τα «μυστικά» των πολυδαίδαλων μυθιστορημάτων. Τους αγαπημένους, από τα πρώτα διαβάσματα, Διονύσιο Σολωμό και Γεώργιο Βιζυηνό. Τον Κάφκα, τον Μπέκετ αλλά και τον Ευριπίδη.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;

Εμαθα από τον «Στόουνερ» του Τζον Γουίλιαμς ότι η δημιουργική γραφή μπήκε ως νέο μάθημα στα αμερικανικά πανεπιστήμια μετά το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, όταν η μαζική επιστροφή βετεράνων στη χώρα οδήγησε στην ποιστική αναβάθμιση των τμημάτων.

Ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;

Το «Ιστορίες της παλμής» του Κασουμπάτα και το «33x33» του Ε.Ε. Κάμινγκς.

Τα μικρά σε έκταση διηγήματα της «Ρωμαϊκής χώρας» διαφέρουν μεταξύ τους ως προς το ύψος και την αφηγηματική τεχνική, συνδέοντας μια ετερόκλητη συλλογή. Ποια κοινά στοιχεία συνδέουν τις ιστορίες ή/και τους ήρωές τους;

Σχεδόν παντού κυριαρχεί η αίσθηση του «ανεκπλήρωτου», εξαιτίας κάποιας αδυναμίας, ατολμίας, αμέλειας ή άγνοιας των πρωταγωνιστών. Οι ήρωες, ρεαλιστικοί, καθημερινοί και, μάλλον, νηφάλιοι, αποτελούν, κατά βάθος, σωσίες ενός και μόνου αφηγητή. Επίσης, ο θάνατος είναι παρών, με διαφορετικό τρόπο, στις περισσότερες από τις ιστορίες, παρών ως συνθήκη απώλειας, μοναξιάς ή ενδοσκοπήσης. Αλλά κοινά στοιχεία είναι η εστίαση στη λεπτομέρεια και η εμμονή με τα χρώματα, κάτι που καθρεφτίζεται και στον τίτλο του βιβλίου.

Το εναρκτήριο και το τελευταίο διήγημα του βιβλίου σας φέρουν κοινό τίτλο, αλλά με την ένδειξη 1 και 2. Αποτελούν το πρώτο και το δεύτερο μέρος της ίδιας ιστορίας;

Οχι ακριβώς. Η αλήθεια είναι ότι τα δύο κείμενα συνομιλούν μεταξύ τους. Αφορούν την ίδια ηρωίδα, την ηρωίδα μιας ιστορίας από την οποία έχουμε μόνο ένα θραύσμα στο 1. Και ο λόγος που γίνεται αυτό, αποκαλύπτεται στο 2.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΛΙΝΑΣ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ

Τσόφλια αυγού

ΘΑΝΑΣΗΣ Δ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ
Ab Ono
εκδ. Ποταμός, σελ. 106

Τέσσερα πρόσωπα, δύο γυναίκες και δύο άντρες, πασχίζουν να προφυλάξουν τις ευθρύπτες υπάρξεις τους σε έναν κατακερματισμένο, αποσχηματοποιημένο κόσμο. Σε αυτό το αποψιλωμένο από νόημα τοπίο ακόμα και το παραμικρό αίσθημα ασφάλειας είναι εξαιρετικά αποκλεισμένο. Ο Θανάσης Σταμούλης (γεν. 1978) εγκλείει τους ήρωές του σε έναν εφιαλτικό μικρόκοσμο, παραμορφωμένο από τρομερές δυσπλασίες. Κεντρικός σκηνικός χώρος της νοβέλας είναι το νοσοκομείο όπου δουλεύουν ως νοσοκόμες οι δύο γυναίκες και ως χειρουργός ο ένας από τους άντρες. Η αρρώστια και ο θάνατος επιβάλλονται στην καθημερινότητά τους. Η απόγνωση, η αποτρόπαια σήψη του σώματος, η απόπνοια της έσχατης ανάσας μολύνουν τις ζωές τους, γίνονται το σκουλήκι στην καρδιά που κατατρώει κάθε θέληση και δύναμη για ζωή. Όσο για τον τέταρτο της παρέας, μυσσκεύει στις μπίρες, αφήνοντας το μεθύσι να αναβάλει την εμφάνισή με τις ευθύνες της γυναιγορροσ. Τα λερωμένα με τα γράσα του μηχανουργείου δαχτυλά του αποδεικνύονται παντελώς αδέξια στη

«μηχανική της επιβίωσης». Στο δεύτερο μόλις βιβλίο του ο Σταμούλης αναδεικνύει τολμηρά τη γλωσσική του ιδιαιτερότητα, από την οποία εκπνέει η αξιοπαρατήρητη υφολογία της νοβέλας.

Οι ήρωες συνδιαλέγονται σε ένα περίεργο ιδιόλεκτο, σε μια γλώσσα απονοματοδοτημένη, έκτυπα μεταφορικά. Οι σιβυλλικές διατυπώσεις ενέχουν τον αντίκτυπο μιας απροσδιόριστης απειλής. Στις κοφτές φράσεις διαστέλλεται ένας ανείπωτος τρόμος που απολήγει σε οριακή αποπροσωποποίηση. Σε κάποιο σημείο η αφηγήτρια, επίοπτρια της δυστοπικής μυθοπλασίας, επισμαίνει την πάσχουσα, υπό αφανισμό, φωνή της φίλης της. «Τα δόντια της Μαρίας αλέθουν τη φωνή της. Μέσα στον λαιμό της δεν υπάρχουν σύμφωνα και φωνήεντα. Μόνο ήχοι σε μορφή σκόνης». Αλλού ανησυχεί πως «η φυλακισμένη φωνή της Μαρίας αποσυνθέτει τη ζωή

της». Μια ασθενής στο νοσοκομείο αδυνατεί να αρθρώσει λέξη από τον πόνο. «Το στόμα της ανοίγει, επάνω στα ούλα η φωνή της ακούγεται εξασθενημένη». Από την άλλη, ανάμεσα στις μουλιασμένες από την μπίρα φωνητικές κορδές του μηχανικού, οι λέξεις έβγαιναν σαν «καψαλισμένες και μύριζαν σαν ταγκισμένο λάδι». Είναι προφανές πως μια τόσο καθημαγμένη γλώσσα δεν μπορεί να γίνει φoρέας της αλήθειας. Γι' αυτό η αφηγήτρια διαπιστώνει: «Υπεννοικιάζουμε την αλήθεια».

Το χειρότερο, η αφηγήτρια, με το σκουλήκι στην καρδιά είναι πως αφήνει ένα κομμάτι της ανέγγιχτο, επιτρέποντάς της να συνεχίσει να χτυπά. Ο χτύπος, όμως, αυτός αντκεί μέσα σε ένα σώμα κούφιο, σπψαίμικό. Στις σκοτεινές εξεικονίσεις του βιβλίου προεξάρχουν εκτρωματικές στρεβλώσεις του σώματος. Ακόμα και όταν επιχειρούν τις πιο

συνθησιμένες χειρονομίες, τα κορμιά των τεσσάρων πρωταγωνιστών εξαρθρώνονται και κερματίζονται σε τρομακτικά διογκωμένες λεπτομέρειες. Δεν είναι πια μέλη ενός οργανικού συνόλου, αλλά σκόρπιες σάρκες, λιανισμένες, ασπόνδυλες. Χαρακτηριστική, λόγου χάριν, είναι η περιγραφή ενός σώματος ριγμένου από τον ακάλυπτο. Το σώμα της αυτοκεριασμένης γυναίκας «ήταν πια τόσο ελαστικό που παραποιούσε την αλήθεια» «οι λέξεις κηλίδες και κομματάκια, δεν σχημάτιζαν έναν άνθρωπο αλλά μία ατέρμονη πραγματικότητα».

Ο μάλλον εξεζητημένος, αλλά σίγουρα εύπκος, τίτλος «Ab onο» σημαίνει «από το αυγό». Ο Σταμούλης βάζει στα χέρια της νεκρής γυναίκας τσόφλια αυγού, υπονοώντας πως το σπιάσιμο δεν σημαίνει μόνο τη διάλυση αλλά και την απόδραση από έναν αποπνικτικό θύλακο. Η αυτοχειρία διαχέει στις επιλογικές σελίδες μια πνοή αισιοδοξίας. Οι ζοφερές σημάνσεις ανοίγονται ξαφνικά σε ευοίωνες προοπτικές. Ετσι, ο συγγραφέας καθοδηγεί την υπερρεαλιστική γραφή του προς ένα ρηξέκλευθο εύρημα που δυναμιτίζει τις περιχαράκώσεις των τεσσάρων πρωταγωνιστών. Οι τελευταίοι μεταμορφώνονται σε κελύφη που σπάνε σε αναζήτηση μιας επισφαλούς έστω αβλάβειας.

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα
Μελέτες, λευκώματα, βιογραφίες

1 «Το δώρο του θυμού»
του Αρούν Γκάντι (Διόπτρα)

2 «Πλάτωνας: 80 μαθήματα φιλοσοφίας για τη ζωή»
του Άλαν Πέρσι (Πατάκης)

3 «Πριν νυχτώσει»
του Ελευθέριου Ελευθεριάδη (Εν πλω)

4 «Ο νους του Θεού»
του Τζέι Λόμπαρντ (Πεδίο)

5 «Μόνον λίγα χιλιόμετρα»
των Μαρίας Ευθυμίου - Μάκη Προβατά (Πατάκης)

Αυτή την εβδομάδα
Λογοτεχνία

1 «Ζωή σε πόλεμο»
της Λένας Μαντά (Ψυχογιός)

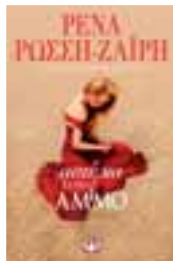
2 «Αστέρια στην άμμο»
της Ρένας Ρώσση-Ζαΐρη (Ψυχογιός)

3 «Ιστορία χωρίς όνομα»
του Στέφανου Δάνδολου (Ψυχογιός)

4 «Ο φοίνικας»
του Χρήστου Χωμενίδη (Πατάκης)

5 «Ζιάκ, η έκλειψη»
του Γιάννη Χατζηγεωργίου (Anubis)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από τα βιβλιοπωλεία Public.

ΜΑΤΙΕΣ
ΣΤΟΝ
ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

AP / THIBAUT GAIMIS

ΑΓΙΑ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ

Νταλί σε τρεις διαστάσεις

Η ζωγραφική ήταν μόνο μία εκδήλωση της ιδιοφυίας του. Συγγραφέας, εικονογράφος, σεναριογράφος, σχεδιαστής κοσμημάτων και γλύπτης, ταυτόχρονα, ο Σαλβαδόρ Νταλί δεν σταματούσε να εξερευνά διάφορα εκφραστικά μέσα. Στη σχέση του εκκεντρικού σουρεαλιστή δημιουργού με τη γλυπτική εστιάζει η έκθεση «Salvador Dalí: Sculptures» που φιλοξενείται μέχρι τις 23 Σεπτεμβρίου στο Earta, το μεγαλύτερο ιδιωτικό μουσείο μοντέρνας τέχνης, στην Αγία Πετρούπολη.

EPA / TYTUS ZIMJEWSKI

ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ

Πεινασμένος Πικάσο

Μπορεί να εκπλήσσει η απόφαση του Museu Picasso να αφιερώσει μια έκθεση στη σχέση του Πάμπλο Πικάσο με το φαγητό, αλλά, όπως εξηγεί ο διευθυντής του Ερμανουέλ Γιγόν, «σύμφωνα με τον Ηράκλειτο, οι θεοί είναι και στην κουζίνα!». Η έκθεση «Picasso's Kitchen» παρουσιάζει 180 έργα του ζωγράφου στα οποία πρωταγωννιστούν τρόφιμα και μαγειρικά σκεύη. Και θυμίζει, μέσα από σπάνιο υλικό, κάποια από τα αγαπημένα του εστιατόρια: από το «Quatre Gats» της Βαρκελώνης μέχρι το «Au Lapin Agile» του Παρισιού.

EPA/STEPHANIE LECOQ

ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ

Ο Πόλεμος των Αστρων στο μουσείο

Τέσσερις και πλέον δεκαετίες έχουν περάσει από τη μέρα που βγήκε στις κινηματογραφικές αίθουσες το «Star Wars», και η επική περιπέτεια επιστημονικής φαντασίας του Τζορτζ Λούκας είναι πλέον κομμάτι της pop κουλτούρας. Η έκθεση «Star Wars Identities», στο Palais 2 του Brussels Expo (μέχρι τις 2 Σεπτεμβρίου), παρουσιάζει περισσότερα από 200 αυθεντικά κοστούμια, μακέτες, έργα τέχνης και αντικείμενα, μεταφέροντας μικρούς και μεγάλους στο συναρπαστικό σύμπαν του «Πολέμου των Αστρων».

EPA/BALLESTROS

ΤΟΡΙΝΟ

Είναι έργο τέχνης η μοτοοικλήτα;

Την απάντηση δίνει η έκθεση «Easy Rider: The Myth of the Motorbike as Art» που φιλοξενείται, μέχρι το τέλος της χρονιάς, στο παλάτι της Βενάρια, στο Τορίνο. «Οι τέσσερις τροχοί κινούν το σώμα, οι δύο την ψυχή», είναι το μότο της. Ανέκαθεν οι μηχανές τροφοδοτούσαν τον μύθο όχι μόνο του ταξιδιού, της αντισυμβατικότητας. Οι επισκέπτες θα δουν πενήντα μοντέλα μοτοοικλητών να «συνομιλούν» με έργα τέχνης με συναφές θέμα. Τα εκθέματα πλαισιώνονται από αφίσες ταινιών, βιβλία και φωτογραφίες.

AP/TOMMY LIPINSKI

ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΑΝΙΑ

Τιτανικός μετά μουσικής

«Το είδα και την επόμενη μέρα ήθελα να το ξαναδώ τόσο καλό ήταν!» έγραψε ο κριτικός των Times. «Εξάισιο», το χαρακτήρισε η Telegraph. «Ο Τιτανικός – το μιούζικαλ» συνεχίζει την περιόδειά του στη Μεγάλη Βρετανία, αφηγούμενος μετά μουσικής και χορού τις τελευταίες ώρες του θρυλικού υπερωκεάνιου, πριν χαθεί στα νερά του Ατλαντικού, στις 14 Απριλίου 1912, στο παρθενικό ταξίδι του από το Σουηάμπτον στη Νέα Υόρκη. Μετά το τέλος της βρετανικής τουρνέ, ο Τιτανικός θα... σαλπάρει για τα θέατρα της Γερμανίας.

Αζεντίν Αλαϊά, ο αρχιτέκτονας της μόδας

ΛΟΝΔΙΝΟ

Τον αποκαλούσαν μάγο του ψαλιδιού, βασιλιά της γυναικείας σιλουέτας, γλύπτη και αρχιτέκτονα της μόδας, γιατί τα υφάσματα των ρούχων του «κυλούσαν» υπέροχα πάνω στα γυναικεία σώματα, τα σφριχταγκάλιαζαν, ακολουθώντας τις καμπύλες τους. «Οχι μόνο ενδιαφέρεται ιδιαίτερα για την αρχιτεκτονική του σώματος, αλλά και ξέρει πώς να την αναδείξει», έλεγε για εκείνον ο Γάλλος σταρ της αρχιτεκτονικής Ζαν Νουβέλ.

Ανάμεσα στις πελάτισσές του ήταν η Γκρέτα Γκάρμπο, η Γκρέις Τζόουνς, η Τίνα Τέρνερ, η Μαντόνα, η Σίντι Κρόφορντ, η Ναόμι Κάμπελ (στενή του φίλη επί τρεις δεκαετίες) και πιο πρόσφατα η Σακίρα, η Lady Gaga και η Μισέλ Ομπάμα. Αλλά για τον Αζεντίν Αλαϊά τα πράγματα ήταν ξεκάθαρα: «Εγώ φτιάχνω ρούχα. Οι γυναίκες που τα φορούν με την προσωπικότητά τους φτιάχνουν τη μόδα», έλεγε. Με μια μεγάλη έκθεση, που θα διαρκέσει μέχρι τις αρχές Οκτωβρίου, το

Design Museum του Λονδίνου αποτίει φόρο τιμής στον σπουδαίο μόδιστρο που έφυγε από τη ζωή τον περασμένο Νοέμβριο σε ηλικία 77 ετών από καρδιακή προσβολή. Είχε ήδη αρχίσει να επιλέγει τις εξήντα δημιουργίες του που θα παρουσίαζε στο κοινό... Παιδί πάμφτωχης αγροτικής οικογένειας, ο Αλαϊά γεννήθηκε στην Τυννησία και το 1957 έφτασε στο Παρίσι για να κυνηγήσει το όνειρό του, να ασχοληθεί με την τέχνη. Τελικά, βρέ-

θηκε να δουλεύει στον οίκο Christian Dior και ο έρωτας με την υψηλή ραπτική ήταν κεραυνοβόλος. Περνώντας αμέτρητες δυσκολίες, αλλά με πείσμα και πάθος για τη δουλειά του, κατάφερε το 1979 να ανοίξει το δικό του στελιέ. Και σύντομα ξεχώρισε για την τόσο ιδιαίτερη «γραφή» και το ασύγκριτο στυλ των ρούχων του, αλλά και για την ισχυρή προσωπικότητά του. Δεν δίστασε να τα βάλει με τον Καρλ Λάγκερφελντ («Είναι καρικατούρα. Αμφιβάλλω αν έχει πιάσει

ποτέ ψαλίδι», έλεγε) και με τη διευθύντρια της Vogue, Αν Γουίντουρ: «Τρομοκρατεί τους πάντες. Ποιος θα τη θυμάται στην ιστορία της μόδας; Κανείς!». Αρνιόταν να ενταχθεί σε κάποιον μεγάλο όμιλο μόδας γιατί πίστευε ότι δεν δίνουν τη δέουσα προσοχή στα ίδια τα ρούχα, δεν υπάκουε στους κανόνες της βιομηχανίας και της εμπορευματοποίησης και έκανε επιδείξεις μόνο όταν είχε έμπνευση, όχι γιατί έπρεπε να παρουσιάσει κολεξιόν κάθε σεζόν.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ / Γράφει ο ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ

Το «απόλυτο τριπάκι» μάς ταξιδεύει ακόμα

Χρειάστηκε να κυλήσουν 38 χρόνια για να ακούσουμε τη φωνή του Στάνλεϊ Κιούμπρικ να εξηγεί, για πρώτη φορά, το αινιγματικό τελευταίο μισάωρο του «2001: Η Οδύσσεια του Διαστήματος» (1968). Ο κύριος Γκρι άκουσε πολλές φορές το τηλεφώνημα που έκανε το 1980 ο Ιάπωνας σκηνοθέτης Τζούνιτσι Γιαόϊ στον Κιούμπρικ και που έφερε στο φως ο πρώτος πριν από λίγες εβδομάδες.

Ήδη σε συνεντεύξεις του ο σπουδαίος Άρθουρ Κλαρκ, ο συν-σεναριογράφος της ταινίας, είχε δώσει το στίγμα του τι περίπου συμβαίνει από τη στιγμή που ο αστροναύτης Μπόουμαν εισέρχεται, μέσω του μυστηριώδους Μονόλιθου, σε μια «αστρική πύλη», περνώντας σε μίαν άλλη διάσταση. Ο Κλαρκ είχε μιλήσει για τον Μονόλιθο ως «πρεσβευτή ανώτερης νοημοσύνης», χωρίς να διασαφηνίζει εάν η τελευταία είναι απλώς μια εξωγήινη οντότητα ή ένα είδος θεότητας.

Ο Ιάπωνας σκηνοθέτης Τζούνιτσι Γιαόϊ έφερε στο φως πριν από λίγες εβδομάδες ένα τηλεφώνημα του Κιούμπρικ το 1980.

Ο Κιούμπρικ, στο τηλεφώνημα με τον Ιάπωνα κινηματογραφιστή, μιλάει καθαρά για «θεότητες» που τοποθετούν τον αστροναύτη σε ένα είδος «ζωολογικού κήπου» παρατηρώντας τον για να τον επιστρέψουν αργότερα στη Γη, αφού όμως πρώτα τον μετατρέψουν σε ένα ον με ανώτερη συνειδησιακή δυναμική. Μια αναγέννηση που αποτυπώνεται μέσω της εικόνας του εμβρύου που αιωρείται στο Διάστημα, κοιτώντας τη Γη, πλέοντας μέσα στον αμνιακό σάκο. Εκείνο όμως το ιλιγγιώδες μι-

Ο αινιγματικός Μονόλιθος (δεξιά) και ο γηραιός Μπόουμαν στη νεκρική του κλίνη. Από το τελευταίο μισάωρο του «2001. Η Οδύσσεια του Διαστήματος».

σάωρο άφησε το 1968, και για πολλά ακόμη χρόνια, άναυδους κριτικούς και κοινό σε όλο τον κόσμο. Τότε, στην εποχή της γενιάς του LSD, είχε χαρακτηριστεί «το απόλυτο τριπάκι» (the ultimate trip). Φήμες ήθελαν τον ίδιο τον Κιούμπρικ (σχεδίασε και επέβλεψε προσωπικά τη σειρά εκείνων των εικόνων) να έχει πάρει παραισθησιογόνα (δεν ισχύει) και, γενικώς, οι περισσότεροι έφευγαν συνεπαρμένοι ή τρομαγμένοι, σίγουρα όμως απορνημένοι από την αίθουσα.

Χάρη στον αδελφό του, ο κύριος Γκρι είδε για πρώτη φορά το φιλμ σε βιντεοκασέτα, δύο φορές μέσα σε ένα απόγευμα, σε ένα δώμα σε στυλ ρουστίκ, στον πέμπτο όροφο του πατρικού του στη Γλυφάδα, στα δεκαέξι του – και δεν τον ένοιωσε αν αδυνατούσε να ερμηνεύσει επαρκώς όλα όσα έβλεπε, κυρίως τις σκηνές όπου ο Μπόουμαν βρίσκεται σε ένα αλλόκοτα γήινο σκηνικό, γερνώντας μέσα σε λίγα λεπτά, για να πεθάνει και να ξαναγεννηθεί ως «παιδί των άστρων».

Ήταν όντως ένα τριπάκι, ξερά μέθη, παραισθησιονική δίχως παραισθησιογόνα, μαγικό μανιτάρι δίχως τον μεξικανικό μύκητα. «Θα ευλογώ τον Κιούμπρικ για το “2001”, για έναν ακόμη λόγο: μέσω αυτού ανακάλυψα τη μουσική του Γκιόργκι Λίγκετι (1923-2006), ειδικά το χορωδιακό “Ρέκβιεμ” και το συμφωνικό “Ατμόσφαιρες”.

Προσωπικές επιλογές του ίδιου του Κιούμπρικ, οι μουσικές υποκρούσεις του Λίγκετι, απόκοσμες και εφιαλτικές, αδιανόητα, παραισθητικά μουσικά τοπία, ήταν μια αποκάλυψη, το δέος της οποίας δεν με έχει εγκαταλείψει έως σήμερα. Ο Κιούμπρικ πέθανε ξαφνικά το 1999 στον ύπνο του, στα 71 του. Ποτέ δεν έπαυα να σκέφτομαι ότι εκείνη τη νύχτα έκανε το ταξίδι του Μπόουμαν, ακούγοντας τον αγαπημένο του Λίγκετι».

Το ψηφιδωτό σύμπαν του αρχαίου κόσμου

Ο επιστημονικός άθλος της καταγραφής όλων των έργων της επιδαπέδιας τέχνης

Π. ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ - ΑΤΖΑΚΑ
«Τα ψηφιδωτά δάπεδα της Μακεδονίας και της Θράκης» Τόμοι 2, εκδ. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης - Μορφωτικό Ιδρυμα Εθνικής Τραπέζης

Της **ΓΙΩΤΑΣ ΜΥΡΤΣΙΩΤΗ**

Κοσμοῦσαν εκκλησιές, δημόσια κτίρια και επαύλεις σε όλη την επικράτεια του ελλαδικού χώρου κι εκπλήσσουν για τον αριθμό, την άρτια τεχνική, τη θεματική ποικιλία των παραστάσεων. Θα ήταν αδύνατον να φανταστούμε τον πλούτο και την έκταση της πολυχώρου επιδαπέδιας τέχνης κατά την ύστερη αρχαιότητα στη χώρα μας χωρίς την εκδοτική σειρά «Σύνταγμα (corpus) των ψηφιδωτών δαπέδων της Ελλάδος» της Παναγιώτας Ασημακοπούλου-Ατζακά, που αποτελεί καρπό ενός από τα αρχαιότερα ερευνητικά προγράμματα του Κέντρου Βυζαντινών Ερευνών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Μεμονωμένα ψηφιδωτά έργα θαυμάζουμε στα μουσεία, στους υπαίθριους αρχαιολογικούς χώρους και στα ανασκαφικά ευρήματα που έρχονται συνεχώς στο φως έως σήμερα σε απίθανες γωνιές. Η μεγάλη εικόνα ωστόσο από το ανεξάντλητο θαυμάσιο ψηφιδωτό σύμπαν του αρχαίου κόσμου απλωμένη στις τέσσερις εκδόσεις, που κυκλοφόρησαν έως σήμερα, είναι αποκαλυπτική. Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από το εκτενές πληροφοριακό και φωτογραφικό υλικό για τα ψηφιδωτά έργα από στα τέλη του 5ου - αρχές 4ου π.Χ. αιώνα έως το τέλος της ύστερης αρχαιότητας (7ο μ.Χ. αιώνα) είναι πολλά. Μία πρώτη εκτίμηση είναι ότι αν η Ελλάδα διέσωζε όλα τα ψηφιδωτά δάπεδα ή αν μπορούσε να αναδείξει εκείνα τα οποία, πολλές φορές κατά τύχη, γλίτωσαν από την καταστροφή, κάθε περιφέρεια, ακόμη και κάθε νομός, θα είχε και ένα μουσείο ψηφιδωτής διακόσμησης.

Ειδικά στη Βόρεια Ελλάδα, όσα είχαν την τύχη να βρίσκονται σε θέσεις που παρέμειναν αδιάτακτες και αδόμητες από την εποχή της εγκατάλειψης με τα λείψανα της αρ-

χαίας κατοίκησης καλά φυλαγμένα στη γη διατηρήθηκαν στο σύνολό τους αλώβητα, με ευτυχέστερες περιπτώσεις των Φιλίππων, της Αμφίπολης και του Δίου. Αντίθετα, στις αρχαίες πόλεις και στους αρχαίους οικισμούς η ζωή των οποίων συνεχίστηκε αδιάσπαστα έως σήμερα, τα περισσότερα δεν είχαν την ίδια μοίρα. Η οικοδομική έξαρση σε ορισμένα αστικά κέντρα κυρίως μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο είχε ως αποτέλεσμα την επάλληλη οικιστική διαστρωμάτωση. Η πορεία των ευρημάτων ήταν προκαθορισμένη: διατήρηση σε υπόγεια, διατήρηση σε κάποιο ελεύθερο χώρο της οικοδομής ή αποκόλληση και, σε ορισμένες

“

«Όταν άρχισε η έρευνά μου αισθανόμουν σαν να έπεσα σε ένα βαθύ πέλαγος χωρίς να γνωρίζω κολύμπι», λέει στην «Κ» η κ. Ατζακά.

περιπτώσεις –κυρίως στο παρελθόν–, κατάκωση των αρχαίων μαζί με τα ψηφιδωτά. Ενδεικτικά παραδείγματα, εκτός από τη Θεσσαλονίκη, είναι η Βέροια, στην οποία πολλά από τα ψηφιδωτά που αποκολλήθηκαν κατά τη διάρκεια δεκαετιών φυλάσσονται συγκεντρωμένα σε υπόγεια οικοδομής κάτω από ιδιαίτερα δυσμενείς συνθήκες.

Αυτήν την ορατή και αόρατη, γνωστή και άγνωστη στη βιβλιογραφία μνημειακή τέχνη συγκεντρώνει το «Σύνταγμα». Οι τέσσερις τόμοι που κυκλοφόρησαν διαδοχικά απ' το 1974 έως σήμερα είναι ένας επιστημονικός άθλος. Αποτελεί έργο ζωής της ομότιμης καθηγήτριας Ιστορίας και Αρχαιολογίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης Π. Ασημακοπούλου-Ατζακά, η οποία κατάφερε

Συντηρημένο τμήμα του ψηφιδωτού με ταφική επιγραφή από την κοιμητηριακή Βασιλική Β εκτός των τειχών, στους Φιλίππους.

να ολοκληρώσει, τουλάχιστον ερευνητικά, το σύνολο των ψηφιδωτών δαπέδων της χώρας για να κλείσει εκδοτικά το μεγάλονοο έργο με την πέμπτη περιοχή, της «Θεσσαλίας και

της Ηπείρου». Στον πρώτο της «Νησιωτικής Ελλάδος» και στον δεύτερο της «Πελοποννήσου και της Στερεάς Ελλάδος» –για τον οποίο η Π. Ατζακά βραβεύθηκε το 1988 από την Ακαδημία Αθηνών– καταλογογραφούνται όλα τα ψηφιδωτά δάπεδα που κοσμούν συνολικά 288 μνημεία –τα 18 από την Κύπρο– σε 1.562 σελίδες, οι μισές από τις οποίες με φωτογραφικό υλικό. Το ψηφιδωτό πανόραμα της Θεσσαλονίκης απλώνεται σε ξεχωριστό τόμο 751 σελίδων (415 με φωτογραφίες).

Ο τέταρτος διπλός τόμος

Στον τέταρτο διπλό τόμο «Ψηφιδωτά δάπεδα της Μακεδονίας και της Θράκης» 1.229 σελίδων, που κυκλοφόρησε πρόσφατα (συνέκδοση του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και του Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης), χάρτες,

Το ελάφι, σύμβολο του χριστιανισμού στα ψηφιδωτά δάπεδα, εικονογραφεί συνήθως το κείμενο του Ψαλμού 41.1.

πίνακες, αναλυτικά κείμενα και 1.880 φωτογραφίες μάς ξεναγούν στον ψηφιδωτό διάκοσμο του βορειοελλαδικού χώρου.

«Όταν λέμε corpus ψηφιδωτών μιας χώρας δεν εννοούμε τη συλλογή των έργων με υψηλή ποιότητα ή των έργων που έχουν διασωθεί σε πλήρη ή σχεδόν σε πλήρη μορφή. Δεν είναι εύκολο να αποσκοπεί μόνο στην αισθητική απόλαυση του αναγνώστη. Δεν στοχεύει στον εντυπωσιασμό αλλά στην παρουσίαση και την τεκμηρίωση όλων ανεξαιρέτως των ψηφιδωτών. Όσων έχουν διασωθεί και όσων έχουν καταστραφεί. Όσων βρίσκονται κατά χώραν και όσων έχουν κατακωθεί, όσων εκτίθενται σε μουσεία και όσων έχουν αποκολληθεί και αποθηκευθεί. Όλων αυτών των οποίων δεν γνωρίζουμε την τύχη», διευκρινίζει η ερευνήτρια συγγραφέας του «Συντάγματος». Περισσότερα

από 45 χρόνια αφιέρωσε η κ. Ατζακά για τη συλλογή του πληροφοριακού υλικού. Απαιτούσε πολυετείς έρευνες στα αρχεία των αρχαιολογικών υπηρεσιών (φωτογραφικά, σχέδια, ημερολόγια ανασκαφών), περιδείξεις, συλλογή πληροφοριών από αυτόπτες μάρτυρες μιας αποκάλυψης, αμέτρητες ώρες για αποδελτίωση, αρχειοθέτηση και ταξινόμηση του υλικού. «Όταν άρχισε η ερευνητική μου σταδιοδρομία αισθανόμουν σαν να έπεσα σε ένα βαθύ πέλαγος χωρίς να γνωρίζω κολύμπι. Όσο αισθανόμουν ότι συγκεντρώνω και γνωρίζω το υλικό μου, τόσο το υλικό μου ανοιγόταν και με προκαλούσε να το επεξεργαστώ και συνθετικά (εργαστήρια ψήθωσης, διαστάσεις, χρώματα, χρονολογία και ορολογία μέσα από τα κείμενα ψηφιδωτών επιγραφών, σχέσεις με τις γειτονικές βορειότερες κυρίως περιοχές)».

Το «Σύνταγμα» αποκαλύπτει το μέγεθος του θησαυρού

«Η Ελλάδα», εξηγεί, «είναι μια χώρα στην οποία άνθισε ιδιαίτερα η τέχνη του ψηφιδωτού τόσο του βοτσαλωτού όσο και της κομμένης ψηφίδας (opus tessellatum). Η περιήγηση μέσα από τις σελίδες του «Συντάγματος», στον χρόνο και στον χώρο, από τη μια έως την άλλη άκρη της Ελλάδας σε πόλεις, σε χωριά και στην υπαίθρο, σε μουσεία, σε αποθήκες, σε κατεστραμμένα ή χαμένα ψηφιδωτά έργα, δείχνει το μέγεθος του αρχαιολογικού θησαυρού. Αξιομνημόνευτοι σταθμοί είναι τα νησιά (Κως, Ρόδος, Λέσβος, Κρήτη, Αστυπάλαια), το Άργος –τα σημαντικότερα εκτίθενται ενσωματωμένα στην αυλή του Αρχαιολογικού Μουσείου της πόλης–, η Ερμιόνη, η Μεγαλόπολη, η Κόρινθος, το Αίγιο, η Αθήνα, η Θήβα, η Υπάτη, ενώ η Σπάρτη και η Πάτρα θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν «πόλεις των ψηφιδωτών». Ο βορειοελλαδικός χώρος επιφύλασσε πολλές και εξαιρετικές ψηφιδωτές συνθέσεις. Προέρχονται τόσο από εκκλησιαστικά συγκροτήματα όσο και από κοσμικά οικοδομήματα (Θεσσαλονίκη, Βέ-

“

Ο βορειοελλαδικός χώρος επιφύλασσε εξαιρετικές συνθέσεις, τόσο από εκκλησιαστικά όσο και από κοσμικά οικοδομήματα.

ροια, Φιλίππους, Αμφίπολη, Δίον, Χαλκιδική, δυτική Μακεδονία και Θράκη (Μαρώνεια). Το κύριο σώμα του πρόσφατου τόμου περιλαμβάνει ψηφιδωτά από τις αρχές του 4ου ;ως τα τέλη του 6ου αιώνα μ.Χ.

Ευφάνταστες γεωμετρικές απεικονίσεις σε μικρές ή μεγάλες επιφάνειες με άπειρους συνδυασμούς και παραλλαγές (Βέροια, Ποδοχώρι Καβάλας κ.ά.) μαρτυρούν τις αισθητικές αρχές και τις προτιμήσεις των τοπικών, κυρίως, εργαστηρίων τόσο στον βορειοελλαδικό χώρο όσο και στον βαλκανικό. Το θεματολόγιο

Οι ανθρώπινες μορφές (ψαράδες ή κυνηγοί) εμφανίζονται περιορισμένες κυρίως στα γεωμετρικά διάχωρα σε βασιλικές (Αγία Παρασκευή και Καισάρεια Κοζάνης, Αμφίπολη, Μαρώνεια).

διευρύνεται σταδιακά με ποικίλες παραστάσεις από το φυτικό, ζωικό και θαλάσσιο βασίλειο πλαισιωμένες με γεωμετρικά σχήματα. Οι ανθρωπίνες μορφές (ψαράδες ή κυνηγοί) εμφανίζονται περιορισμένες, κυρίως στα γεωμετρικά διάχωρα σε βασιλικές (Αγία Παρασκευή και Καισάρεια Κοζάνης, Αμφίπολη, Μαρώνεια). Αντίθετα, εικονιστικές παραστάσεις με συμβολικό χριστιανικό περιεχόμενο αγαπήθηκαν και διαδόθηκαν από τη Μακεδονία και τη Θράκη προς τις βορειότερες περιοχές (Βουλγαρία, ΠΓΔΜ, Αλβανία). Συνήθως ελάφια ή παγώνια εκτεράωνταν αγγείου ή αναβρυτηρίου εικονογραφούν το κείμενο Ψαλμού 41.1: Ον τρόπον επιποθεί η ελαφος επί τας πηγάς των υδάτων, ούτω επιποθεί η ψυχή μου προς σε, ο Θεός.

Από το σύνολο των ψηφιδωτών της χώρας, λιγιστά είναι τα επισκέψιμα κι αφορούν κυρίως οργανωμένους και προστατευμένους αρχαιολογικούς χώρους (Πέλλα, Δίον, Αμφίπολη ή Νικόπολη). Ασφαλή φύλαξη και προβολή, προς το παρόν, προσφέρουν τα μουσεία με

σημαντικότερες συλλογές αποκαλυπμένων δαπέδων της Ρόδου, του Άργους, της Σπάρτης, των Δελφών, της Κισσάμους Κρήτης, του Δίου, της Λάρισας, της Θεσσαλονίκης αλλά και του νέου Αρχαιολογικού Μουσείου Πάτρας, στο οποίο παρουσιάζονται με εξαίρετο τρόπο πολλά από τα σπουδαία ευρήματα της πόλης. «Η ανάδειξη κατά χώραν αποτελεί ένα σοβαρό και δυσεπίλυτο πρόβλημα. Οι κίνδυνοι καταστροφής από δυσμενείς καιρικές συνθήκες ή από ανθρώπινο παράγοντα σε ανοικτούς αρχαιολογικούς χώρους αναγκάζουν τους αρχαιολόγους να τα καλύπτουν με προστατευτικά υλικά», διευκρινίζει η κ. Ατζακά. Από αυτήν την άποψη, το «Σύνταγμα» δεν αποτελεί μόνο ένα χρήσιμο εργαλείο για αρχαιολόγους και ειδικούς ερευνητές αλλά και έναν οδηγό για κάθε αναγνώστη. Δεδομένου, δε, ότι δεν εξαιρεί κανένα από τα ψηφιδωτά, η αποθησαύριση κάθε πληροφορίας σε περιοχές στις οποίες πολλά μνημεία παραμένουν αδιερεύνητα μπορεί να αποδειχθεί στο μέλλον πολύτιμη.

«Πήγα για Μερθέδες, έφυγα Κάρμεν»

Η πρωταγωνίστρια της διάσημης όπερας θυμάται στην «Κ» πώς την καθιέρωσε στον ομώνυμο ρόλο ο Ντάνιελ Μπάρενμποϊμ

Του ΔΙΟΝΥΣΗ ΜΑΡΙΝΟΥ

Σύμβολο ανεξάντλητης ελευθερίας, εμφορούμενο από κυμάδη ερωτική αύρα και με αποφασιστικότητα να συγκρουστεί με την πατριαρχική δομή του παλαιού κόσμου, η «Κάρμεν» παραμένει πάντα επίκαιρη και αισθαντική. Την όπερα του Μπιζέ, τη διασημότερη του γαλλικού ρεπερτορίου, θα έχει την ευκαιρία να παρακολουθήσει το αθηναϊκό κοινό στις 27 Ιουλίου (σ.σ.: 28, 29 και 31 οι άλλες παραστάσεις) στο Ηρώδειο, στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Αθηνών.

Πρόκειται για μια σειρά παραστάσεων που τελούν υπό την αιγίδα της Εθνικής Λυρικής Σκηνής σε μουσική διεύθυνση του Λουκά Καρυτινού και σκηνοθεσία του Στίβεν Λάνγκριτζ.

Η όπερα αυτή πρωτοπαρουσιάστηκε στο Ηρώδειο το 2016 και είχε σημειώσει μεγάλη επιτυχία, κάτι που αναμένεται να συμβεί και τώρα, με δεδομένο ότι την εμβληματική Κάρμεν ενσαρκώνει μια λυρική ερμηνεύτρια που έχει ταυτίσει τη διεθνή καριέρα της με τον συγκεκριμένο ρόλο. Πρόκειται για τη Γεωργιανή μεσόφωνο Ανίτα Ρατσελισβίλι.

Ήταν μόλις 25 ετών, σπουδαστρια ακόμη στη φημισμένη Ακαδημία της La Scala, όταν την επέλεξε ο διάσημος μαέστρος Ντάνιελ Μπάρενμποϊμ για τον πρωταγωνιστικό ρόλο.

Μιλώντας στην «Κ» θυμάται εκείνη τη στιγμή που καθόρισε τη μετέπειτα καριέρα της: «Νόμιζα πως ήταν πρωταπριλάτικο αστείο, καθώς εκείνη η παράσταση θα δινόταν τον Απρίλιο. Και όμως, το εννοούσε.

“

«*Ηθελα να κατανοήσω την ψυχοσύνθεση αυτής της γυναίκας, που είναι ελεύθερη, γεμάτη πάθος, θύμα του έρωτα.*»

Ήταν μια στιγμή σημαντική για μένα. Θυμάμαι πως είχα πάει στην οντισιόν κουρασμένη από τα μαθήματα, φορώντας ένα απλό τζιν παντελόνι και αθλητικά παπούτσια με στόχο να πάρω έναν μικρό ρόλο. Ούτε μακιγιάζ φορούσα, ούτε κάποιο κοστούμι. Τελικά, αντί για τον ρόλο της Μερθέδες, βρέθηκα να είμαι πρωταγωνίστρια».

Η ερμηνεία

Εκτοτε, έχει ερμηνεύσει τον συγκεκριμένο ρόλο, με θαυμαστή επιτυχία, σε όλο σχεδόν τον κόσμο, πλαισιωμένη από σημαντικούς μαέστρους. Η καρμική σχέση που έχει με την Κάρμεν είναι αναμφισβήτητη. Λέει επ' αυτού: «Η Κάρμεν είναι πιο σημερινή από ποτέ. Από την πρώτη στιγμή προσπάθησα να την ανακαλύψω μόνη μου. Δεν ήθελα να επηρεαστώ από άλλες σημαντικές ερμηνείες, αλλά να πιάσω το λιμπρέτο από την πρώτη λέξη και τη μουσική από την πρώτη νότα. Ηθελα να κατανοήσω την ψυχοσύνθεση αυτής της γυναίκας που είναι ελεύθερη, γεμάτη πάθος, θύμα του έρωτα, αλλά όχι με έναν

Ανίτα Ρατσελισβίλι: Η Κάρμεν δεν είναι το κοστούμι ή η φυσιογνωμία που έχεις. Περισσότερο είναι αυτό που βγαίνει από μέσα σου και με όχημα τη φωνή περνάει στον κόσμο.

χυδαίο τρόπο. Πολλοί νομίζουν πως συμπεριφέρεται άσχημα στους άνδρες, ειδικά στον Δον Χοσέ, όμως κάτι τέτοιο δεν ισχύει. Δεν θα ερμάνευα ποτέ μια χυδαία Κάρμεν».

Οι κριτικές που έχει λάβει έως τώρα για τον συγκεκριμένο ρόλο είναι διθυραμβικές. Αλλωστε, και το βάπτισμα του πυρός, στην πάντα

απαιτητική Σκάλα του Μιλάνου, ήταν αρκούντως εντυπωσιακό. Εκείνη η πρώτη παράσταση αποτελεί ακόμη και σήμερα, καιτοι έχουν περάσει ήδη 19 χρόνια, το σημείο αναφοράς της.

«Προσπάθησα να είμαι ειλικρινής με τον εαυτό μου, με τον ρόλο και το κοινό. Να δώσω ό,τι έχω μέσα

μου. Η Κάρμεν δεν είναι το κοστούμι ή η φυσιογνωμία που έχεις. Περισσότερο είναι αυτό που βγαίνει από μέσα σου και με όχημα τη φωνή περνάει στον κόσμο. Αυτή την ειλικρίνεια και την ευθύτητα διατηρώ ακόμη και σήμερα. Η όπερα, όπως και όλες οι μορφές τέχνης, υπάρχει για να μας μεταφέρει από την πεζή

καθημερινότητά μας σε έναν άλλο κόσμο – διαφορετικό και συνάμα μαγευτικό. Οφείλεις, λοιπόν, να μεταφέρεις αυτή τη μαγική αίσθηση στο κοινό, να το πάρεις μαζί σου σε αυτόν τον παράλληλο κόσμο».

Ενθουσιασμένη από την παρουσία της στην Ελλάδα, δήλωσε: «Είναι πολύ σημαντικό ότι βρίσκομαι στη χώρα σας. Από εδώ ξεκίνησαν τα πάντα. Η Ευρώπη έχει διαμορφωθεί από την Ελλάδα. Αυτός ο τόπος είναι η ρίζα μας. Προέρχομαι από μια μικρή χώρα και εγώ, τη Γεωργία, και ξέρω τα προβλήματα που βιώνει ο απλός κόσμος.

Γνωρίζω πόσο σημαντικό είναι να μπορείς να δώσεις έστω λίγη χαρά και αγαλλίαση στους ανθρώπους που θα έρθουν να σε ακούσουν. Η Κάρμεν που ερμηνεύω εγώ φέρει τη δική μου ταυτότητα, και καθώς περνούν τα χρόνια προσθέτω και άλλα βαθύτερα στοιχεία τη βασική μου ιδέα, αυτή δεν αλλάζει, για τον ρόλο».

Στη δεύτερη διανομή, τον ρόλο της Κάρμεν θα ερμηνεύσει η διακεκριμένη Αμερικανίδα Κέιτ Ολντριντς. Στον ρόλο του Δον Χοσέ, οι τενόροι Πάβελ Τσέρνοχ και Δημήτρης Πακσόγλου. Συμμετέχει η Χορωδία της ΕΛΣ υπό τη διεύθυνση του Αγαθάγγελου Γεωργακάτου, καθώς και η Παιδική Χορωδία της ΕΛΣ, στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής αποστολής της, υπό τη διεύθυνση της Κωνσταντίνας Πιτσιάκου. Συμμετέχουν χορευτές του Μπαλέτου της ΕΛΣ σε κινησιολογία Νταν Ο'Νιλ και Φώτη Νικολάου.

 Ζορζ Μπιζέ, «Κάρμεν», Φεστιβάλ Αθηνών - Εθνική Λυρική Σκηνή, Οδείο Ηρώδου Αττικού, 27, 28, 29 και 31 Ιουλίου.

ΧΟΡΟΕΣΠΕΡΙΔΑ ΚΟΥΚΛΙΩΝ

ΜΕΛΙΝΑ

ΑΣΛΑΝΙΔΟΥ

LIVE ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ 2018

27/07

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

ΕΝΑΡΞΗ 19:30

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ

ΚΟΥΚΛΙΩΝ

ΜΕΓΑ ΧΟΡΗΓΟΣ:

ARISTO

DEVELOPERS

ΧΟΡΗΓΟΙ:

Aphrodite Hills

ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ

TRUST

DK

Leptos

LOVE 100.7 FM

ΕΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η εκδήλωση τελεί υπό την αιγίδα της Επάρχου Πάφου κ.Μαίρης Λάμπρου

ΓΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΤΟ ΤΗΛ: 26 812 812

Email: l.tilley@kouklia.org.cy

Συμπαραστάτης:

Κοινοτικό Συμβούλιο Κουκλιών

σε συνεργασία με τον

Σύνδεσμο Αποδήμιων Κουκλιών

Φεστιβάλ Λάρνακας 2018

ΔΙΟΝΥΣΗΣ

ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟΣ

φωνή & Πιάνο

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΚΙΤΙΟΥ 21:00

25/7

ΜΕ ΤΟΝ

ΣΤΑΘΗ ANNINO

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ - MEDIA SPONSORS

ΕΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

LOVE 100.7 FM

PIK

ΕΡΤ

Tickethour.com.cy

a ticketmaster company

7777 7040

ΚΑΙ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΗΓΟΡΓΕΙΣ 24657745

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΘΕΑΤΡΟΥ

24665795

15€

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΟΡΜΕΣ ΦΕΣΤΙΒΑΛ

Cyprus

the year heart

Mamma Mia με φόντο... την Κροατία

Το ευχάριστο σίκουελ του δημοφιλούς μουζικαλ υμνεί την Ελλάδα εξ αποστάσεως

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Δέκα χρόνια μετά τη μεγάλη εισπρακτική επιτυχία του μιούζικαλ που ανέδειξε –μεταξύ άλλων– και τις ομορφιές των Σποράδων, η χολιγουντιανή παρέα επιστρέφει για ένα σίκουελ που τσεκάρει όλη τη feelgood λίστα. Το φιλμ του Ολ Πάρκερ αυτή τη φορά δεν είναι γυρισμένο στην Ελλάδα (μας το πήρε η Κροατία), ωστόσο σεναριακά τοποθετείται στο ίδιο μέρος και βέβαια συγχρονίζει την παγκόσμια πρεμιέρα του με εκείνη στη χώρα μας.

Αρχικά, πρωταγωνίστρια εδώ είναι η Σόφι (Αμάντα Σέιφριντ), κόρη της περίφημης Ντόνα (Μέριλ Στριπ), η οποία βρίσκεται στο ελληνικό νησί «Καλοκαίρι» και ετοιμάζεται να δώσει νέα πνοή στο ξενοδοχείο-όνειρο της μητέρας της.

«Mamma Mia: Here we go again» ★★½
ΜΙΟΥΖΙΚΑΛ (2018)
Σκηνοθεσία: Ολ Πάρκερ
Ερμηνείες: Λίλι Τζέιμς, Αμάντα Σέιφριντ, Πιρς Μπρόσναν, Κόλιν Φερθ, Μέριλ Στριπ

Ταυτόχρονα ανακαλύπτει περισσότερα για το παρελθόν της Ντόνα και το πώς εκείνη γνώρισε τους τρεις (!) μετέπειτα μπαμπάδες της Σόφι. Όλα αυτά φυσικά με την παρέα των θρυλικών «Dynamos», οι οποίες καταφθάνουν για να βάλουν και εκείνες το λιθαράκι τους στην αναπόληση.

Τα συνεχόμενα φλας μπακ στο παρελθόν της Ντόνα είναι κυρίως αυτά που κινούν το όχημα μιας υπερβολικά μεγάλης σε διάρκεια –και σε γραφικότητα, κλισέ, ευκολίες, αφέλεια– ταινίας, η οποία όμως παραμένει με έναν μυστηριώδη τρόπο γοητευτική. Η Βρετανίδα Λίλι Τζέιμς ερμηνεύει εξαιρετικά τη νεαρή Ντόνα, η οποία στα τέλη της δεκαετίας του '70 φεύγει από το σπίτι της, για να ανακαλύψει την παραδείσια γωνιά της στην Ελλάδα. Στον δρόμο θα γνωρίσει και τρεις όμορφους νέους για να χαρίσει την καρδιά της. Τα εμβληματικά τραγούδια των ABBA βρίσκονται και εδώ στο επίκεντρο –μαζί με μερικά που έλειπαν από την πρώτη ταινία– απογειώνοντας αρκετές σκηνές και των δύο παράλληλων αφηγήσεων. Τα ζεστά μεσογειακά χρώματα δένουν με τις χορογραφίες, οι οποίες, αν και όχι τρομερά ευφάνταστες, παραμένουν ευχάριστες στο μάτι.

Πλούσιο καστ

Γενικώς, το φιλμ του Πάρκερ, παρόλο που δεν είναι τίποτα παραπάνω από ένα χαρωπό κωμικό μιούζικαλ, έχει μέσα του αρκετά

Η νεαρή Ντόνα (η Λίλι Τζέιμς στο κέντρο), μαζί με τις «Dynamos», πρωταγωνιστούν στα περισσότερα από τα φλας μπακ της ταινίας.

δροσιά για να γεμίσει τα θερινά σινεμά της πόλης. Και βέβαια το γεγονός πως διαθέτει ένα πλουσιότερο καστ αστέρων (Μέριλ Στριπ, Πιρς Μπρόσναν, Κόλιν Φερθ, Στέλαν Σκάρσγκαρντ, Σερ, Αντι Γκαρσία, Ντόμινικ Κούπερ) δεν βλάπτει καθόλου. Μαζί τους βρίσκεται και ο δικός μας Πάνος Μουζουράκης σε έναν ρόλο που ταιριάζει γάντι στην καλλιτεχνική περσόνα του.

Ο ελέφαντας φυσικά στην... αίθουσα δεν είναι άλλος από το ότι μια ταινία που εξυμνεί τις ομορφιές του τόπου μας είναι γυρισμένη αλλού. Τα ελληνικά που ακούγονται σε διάφορα σημεία είναι ασφαλώς κωμικά, ενώ και οι Έλληνες ηθοποιοί έχασαν την ευκαιρία να συμμετάσχουν σε μια μεγάλη χολιγουντιανή παραγωγή. Αυτά βέβαια για εμάς η συντριπτική πλειονότητα των υπόλοιπων ανά τον κόσμο θεατών μάλλον δεν θα καταλάβει καμία διαφορά. Ας ελπίσουμε, πάντως, πως με τη συνδρομή του νεοσύστατου ΕΚΟΜΕ και του συστήματος cash rebate στο μέλλον δεν θα χαθούν άλλες τέτοιες ευκαιρίες.

ΤΟ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Στο «Μυστικό συστατικό» ο Σκοπιανός Γκιόρτσε Σταβρέσκι χρησιμοποίησε ως όχημα μια ιστορία με μπόλικη δόση φαντασίας, προκειμένου να συνθέσει ένα πολύ ρεαλιστικό κοινωνικό πορτρέτο. Ο νεαρός Βέλε, κακοηρωμένος μηχανικός στα τρένα, ζει μαζί με τον πατέρα του, ο οποίος υποφέρει από καρκίνο. Ανήμπορος να του αγοράσει τα ακριβά φάρμακα και δίχως βοήθεια από το κράτος, αποφασίζει να του φτιάξει ένα κέικ μαριχουάνας, το οποίο αποδεικνύεται... θαυματουργό. Το πρόβλημα είναι πως το «κόρτο» είναι κλεμμένο και οι ιδιοκτήτες του σύντομα θα το αναζητήσουν.

Στο «Ο 20ός μου αιώνας» βλέπουμε σε επανέκδοση το ντεμπούτο της Ιλντιγκο Ενιέντι, βραβευμένο με τη Χρυσή Κάμερα του Φεστιβάλ Καννών. Τι νύχτα που ο Τόμας Εντισον παρουσιάζει τον ηλεκτρικό λαμπτήρα, δύο διδυμα κοριτσάκια γεννιούνται στη Βουδαπέστη. Η ταινία παρακολουθεί την πορεία τους στη ζωή.

Στο «Βιβλιοπωλείο της κυρίας Γκριν» η Εμιλί Μόρτιμερ υποδύεται μια χήρα η οποία φτάνει σε μια μικρή επαρχιακή πόλη της Αγγλίας του 1959 και αποφασίζει να ανοίξει βιβλιοπωλείο. Η νέα επιχείρηση, ωστόσο, προκαλεί αντιδράσεις από τους ντόπιους και ειδικότερα από μια μεσήλικη αριστοκράτισσα, η οποία θα βαλθεί να την εκδιώξει. Απροσδόκητος σύμμαχός της αποδεικνύεται ένας μισάνθρωπος –αλλά φαντατικός αναγνώστης– ηλικιωμένος. Η Ιζαμπέλ Κουαξέ δημιουργεί μια γλυκόπικρη ταινία, αφιερωμένη στην αγάπη για τα βιβλία αλλά και στο ελεύθερο πνεύμα που πάει κόντρα στις προκαταλήψεις και στον συντηρητισμό.

PIK1 ΤΗΛ.: 22862000

22.15 Peppermint

07.30 Θεία λειτούργια
10.00 Καμώματα τζι αρώματα - (Ε) Κωμική σειρά.
12.00 Χάλκινα χρόνια - (Ε) Σειρά εποχής.
13.30 Αμύνεσθαι περί Πάτρης Εκπομπή με τον Πέτρο Κωνσταντίνου.
13.55 1974, Δευτέρα 22 Ιουλίου Σειρά μίνι ντοκιμαντέρ.
14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
14.15 ArtCafe - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
15.15 Χωρίς αποσκευές, V - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή.
15.45 Μόδες τέχνη, III - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
16.15 Τετ - Α - Τετ - (Ε) Talk show.
17.30 Σπίτι στη φύση - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.15 1974, Δευτέρα 22 Ιουλίου Σειρά μίνι ντοκιμαντέρ.
18.20 Οι λίρες οι χρυσές - (Ε) Κυπριώτικο σκετς.
19.20 Χωρίς αποσκευές, V Ταξιδιωτική εκπομπή.
19.55 1974, Δευτέρα 22 Ιουλίου Σειρά μίνι ντοκιμαντέρ
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.10 Τετ-Α-Τετ - (Ε) Talk show.
22.15 Peppermint Ρομαντική κομωδία με τον Γιώργο Χωραφά, Αννυ Λούλου, κ.ά.
23.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
23.15 Συνέχεια της ταινίας
00.10 1974, Δευτέρα 22 Ιουλίου - (Ε)
00.15 Rocky, IV
03.15 Επαν. προγραμμάτων

PIK2 ΤΗΛ.: 22862000

22.00 Rocky, IV

07.30 Παιδική ζώνη α. Χίθκλιφ β. Ολίβια γ. Ημικρή εξερευνητρια δ. Μάγια η μέλισσα ε. Γιούπι Γιούπι Για στ. Ταχυδρομικό τρενάκι ζ. Παρέα με τον Ανδρέα η. Ντράκο
11.00 Στη χώρα του Γιατί - (Ε) Παιδικό πρόγραμμα.
11.30 Παιδική ζώνη α. Οι Σούπερ Γουίνγκς β. Ντετέκτιβ Νόντι γ. Τα σουπερ ζώακια δ. Ο ταχυδρόμος Πατ ε. Γιούπι Γιούπι Για
13.10 Παιδική ζώνη (Συνέχεια)
15.30 Στη χώρα του Γιατί - (Ε)
16.00 Το πλοίο της αγάπης (Love Boat, II) Κωμική σειρά.
17.00 I.Q Σειρά ντοκιμαντέρ.
17.30 The Great Outdoors: Our National Parks Ντοκιμαντέρ.
18.00 Barchitecture Σειρά ντοκιμαντέρ.
18.30 National Geographic: Cesar Millan's Dog Nation Ντοκιμαντέρ.
19.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (αγγλική)
19.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (τουρκική)
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
21.00 Hollywood Singing and Dancing
22.00 Rocky, IV Δραματική περιπέτεια.
23.30 The Last Days in the Life of Vincent Van Gogh
00.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)
00.20 ΓΙΟΥΡΝΙΟΥΣ

TVONE ΤΗΛ.: 22477777

21.05 Ούτε γάτα ούτε ζημιά
07.00 Θεία λειτούργια
09.40 TVONE Kids - (Ε)
11.10 Dr Ιπποκράτης Κυπριακή κωμική σειρά.
12.00 Τροχός της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τους Πέτρο Πολυχρονίδη και Τζούλια Νόβα.
13.00 Πάρτι στο χωριό - (Ε) Συνομιλητική εκπομπή.
15.00 Εραστές δυτικών προσώπων - (Ε) Αισθηματική σειρά.
15.50 Fars Attack - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή, με τον Χάρη Αριστείδου.
16.20 Επτά θανάσιμες πεθερές - (Ε) Ελληνική κωμική σειρά.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
18.10 Στο Αλαλούμ - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά, με τους Γιώργο Ζένιο, Δανάη Χρίστου, κ.ά.
19.10 Πίσω στο σπίτι - (Ε) Κωμική σειρά, με τους Μαρία Καθονιάννη, Θοδωρή Αθερίδη, κ.ά.
20.10 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.05 Ούτε γάτα ούτε ζημιά Κυπριακή κωμική σειρά, με τους Σοφία Καλή, Νίκη Δραγούμη, κ.ά.
23.05 Batman Begins Ταινία δράσης.
00.10 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
00.10 Hemlock Grove - (Ε) Σειρά θρίλερ μυστηρίου, με τους Φάμκε Γιάνσεν, Μπιλ Σκάρσγκαρντ, κ.ά.
01.10 Την τύχη μου μέσα - (Ε)
02.50 Like a star - (Ε)
05.20 UNA Fatsa - (Ε)

ANT1 ΤΗΛ.: 22200200

21.20 La Pasta Pomilwri
06.40 Σαν τον σκύλο με τη γάτα - (Ε)
07.30 Santa Πολάντα - (Ε)
09.10 ROUK ZOUK - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
09.40 Τα κορίτσια του μπαμπά - (Ε) Ελληνική κωμική σειρά.
10.50 Δις μαδάμ - (Ε) Ελληνική κωμική σειρά.
12.00 Συννευέζεις από το πρωινό
12.30 Jamie's 30 minute meals
13.00 Υγεία πάνω απ' όλα Εκπομπή, για την υγεία.
13.50 Celebrity Travel
14.40 Aitaa.com - (Ε) Αισθηματική σειρά, με τους Σοφία Φαρατζή, Μάριο Αθανασίου, κ.ά.
15.50 Ονειροπαγίδα - (Ε) Ελληνική κωμική σειρά.
17.30 Την πάτσα - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
18.15 Τα νέα του ANT1 σε 10'
18.30 Την πάτσα (Συνέχεια)
19.00 Celebrity Game Night Τηλεπαιχνίδι.
20.20 Τα νέα του ANT1
21.20 La Pasta Pomilwri - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
23.00 Το ταίρι ξέρει
00.00 Τίτλοι ειδήσεων
00.10 True detective Αστυνομικό θρίλερ, με τους Γούντι Χάρλεσον, Μάθιου ΜακΚόνναχι, κ.ά.
01.00 Εγκλήματα - (Ε)
02.00 Πλάκα μου κάνεις - (Ε)
02.50 Steps - (Ε)

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

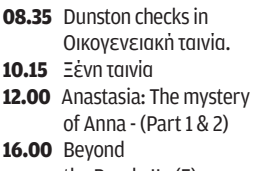
21.15 Super MusicAwards 2018
06.15 Οι Τάκκοι - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
07.00 Θέκλα... μιλάμε ανοικτά - (Ε)
08.30 Σιγά μην το 'ξερες - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
09.30 Kitchen Lab Εκπομπή μαγειρικής, με τον Άκη Πετρετζίκη.
10.30 Προορισμός Ευτυχία - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
11.30 Στο χωρκό μας - (Ε) Ζωή ποδήλατο - (Ε)
12.30 Ελληνική κωμική σειρά.
13.30 Βουράτε γεπόνιοι - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
14.40 Αλλού! Ήμερωμένοι - (Ε) Ελληνική κωμική σειρά.
16.20 Happy Traveller Ταξιδιωτική εκπομπή μαγειρικής, με τον Ευτύχη Μπλέτσα.
17.20 My Man Can - (Ε) Ψυχαγωγικό παιχνίδι.
18.00 Γεγονότα σε συντομία
18.10 My Man Can - (Ε) (Συνέχεια)
19.40 Παντρεμένοι κι οι δυο Κωμική σειρά.
20.20 Τοιμές στα γεγονότα
21.15 Super Music Awards 2018
00.10 Γεγονότα σε τίτλους
00.15 Scandal Δραματική σειρά, με τους Κέρι Ουάσινγκτον, Τόνι Γκόλντγουιν, κ.ά.
01.00 Το στέκι της παρέας - (Ε)
02.40 Επιστροφή - (Ε) Δραματική σειρά.
03.20 Σε φόντο κόκκινο - (Ε) Δραματική σειρά.
05.20 Το μυστικό της Παλαιάς Γέφυρας - (Ε)

ALPHA ΤΗΛ.: 22212400

21.15 Hachiko: A Dog's Story
06.45 Animaniac - (Ε) Απίστευτες ιστορίες από τον κόσμο των ζώων.
07.45 Σπίτι από την αρχή - (Ε)
08.30 Έρωτας με επιδότηση ΟΓΑ Ελληνική κωμική σειρά.
09.15 Αστέρας Ραχούλας - (Ε)
10.00 Deal - (Ε)
10.45 Παραμύθι αλλιώξ - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
11.30 60' Ελλάδα - (Ε)
12.45 Θα σε δω στο πλοίο - (Ε) Ελληνική κωμική σειρά.
14.15 Οικογενειακές ιστορίες - (Ε)
15.00 Νότα Μία Βραδιάτικα-(Ε) Μουσικό τηλεπαιχνίδι.
16.15 Το σόι σου - (Ε) Κωμική σειρά, με τις Μίρκα Παπακωνσταντίνου, Ρένια Λουιζίδου.
17.00 Πάμε πακέτο - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Βίκυ Χατζηβασιλείου.
17.55 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
18.00 Πάμε πακέτο (Συνέχεια)
18.45 Οικογενειακές ιστορίες Αίτοταλεις ιστορίες.
19.30 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα, V - (Ε) Ελληνική κωμική σειρά.
20.15 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.15 Hachiko: A Dog's Story Οικογενειακό δράμα, με τους Ρίτσαρντ Γκιρ, Τζόαν Άλεν, κ.ά.
23.00 Νήσος - (Nisos) Ελληνική κωμωδία.
00.15 World Party
01.15 Κόκκινο νυφικό - (Ε) Κωμική σειρά.
02.00 Οικογενειακές ιστορίες
02.45 Κόκκινος κύκλος - (Ε)

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

08.35 Dunston checks in Οικογενειακή ταινία.
10.15 Ξένη ταινία
12.00 Anastasia: The mystery of Anna - (Part 1 & 2)
16.00 Beyond the Break, II - (Ε) Νεανική σειρά.
17.00 Τηλεαγορά
19.15 Uptown girls Κωμωδία.
21.00 Ξένη ταινία
23.00 Ξένη ταινία
01.00 Road To Perdition
03.00 Deadly relations
TV PLUS ΤΗΛ.: 22259000
06.30 Παιδική ζώνη
07.45 Τηλεαγορά
10.00 Παιδιά από σπίτι Ψυχαγωγική εκπομπή με τους Τζωρτζέλα Κόσιαβα, Ελίνα Κέρη, Γιώργο Παρόσκο και Βασίλη Σίμο.
13.40 Αποκαλυπτικά
17.00 Τηλεαγορά
19.30 Ιατρική & Βοτανολογία
20.20 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.30 Ξένη ταινία
23.30 Το ταξίδι της ζωής
00.30 Ξένη σειρά
02.30 Επ. προγραμμάτων

SMILE TV ΤΗΛ.: 25715126

12.00 Oggy & The Cockroaches
13.00 Angels Friends
14.00 Glimmies
15.00 Nonty
16.00 Heidi
17.00 Rabbids, II
18.00 Oggy & The Cockroaches
19.00 Popples
20.00 Digimon Fusion
20.30 Rabbids, II
21.00 Pacman
21.30 Dragonball
22.00 Super Mario
22.30 DinoFroz
23.00 Extreme Dino
23.30 Kong

MOVIES BEST

21.00 Felony
07.45 The Wannabe
09.30 Petals On The Wind
11.15 Mandie And The Secret Tunnel
13.15 If I HaD Wings
15.00 Picnic At Hanging Rock
21.00 Felony
22.50 The Reckoning (Part 1 & 2)
00.30 The Trip To Bountiful
02.05 Take Care
03.40 American Pastoral
05.25 Queen Of Earth
06.55 Man In An Orange Shirt
GREEK CINEMA
22.00 Η χαρτοπαίχτρα
07.05 Είναι ένας τρελός... τρελός Βέγγος
08.40 Ταπεινός και καταφρονεμένος
10.30 Αρχόντισσα κι ο αλήτης
12.25 Η γυναικα μου τρελάθηκε
14.05 Εκατό χιλιάδες λίρες
15.30 Ένας χίπις με τσαρούχια
17.15 Ο ασιόδας
18.50 Εκείνες που δεν πρέπει ν' αγαπούν
20.25 Ούτε γάτα, ούτε ζημιά
22.00 Η χαρτοπαίχτρα
23.50 Με χωρίς γυναίκες

Η απέχθεια και η λατρεία του Γκαίτε για την Ελλάδα

Ο Θανάσης Λάμπρου μιλάει στην «Κ» για το έργο του μεγάλου Γερμανού

Συνέντευξη στον **ΑΝΤΩΝΗ ΠΑΓΚΡΑΤΗ**

Η συζήτηση με τον Θανάση Λάμπρου βασίστηκε στο βιβλίο του «Κάτω απ' τον ανοιχτό ουρανό», που κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Περισπωμένη το 2014. Πρόκειται για μια σημαντική ελληνική δοκιμιογραφική δουλειά σχετικά με τον Φάουστ του Γκαίτε. Απαιτήθηκαν δέκα χρόνια προκειμένου να ολοκληρωθεί και να φθάσει στην έκδοση. Το βιβλίο χωρίζεται σε τρία μέρη: Στην εισαγωγή στον Γκαίτε, στην τραγωδία του Φάουστ και στο τελευταίο μυθιστόρημα του Γκαίτε «Τα χρόνια περιπλάνησης του Βίλχελμ Μάιστερ». Ο Γκαίτε στην πρώτη πράξη του Δεύτερου Μέρους μιλάει για την έκδοση χάρτινου χρήματος, το οποίο αντιστοιχεί στα πολύτιμα μέταλλα που –υποθετικά– έχει το βασιλείο. «Όταν ο Μεφιστοφελής προτείνει στον βασιλιά του χρεοκοπημένου βασιλείου να εκδοθεί χάρτινο χρήμα, έχει ως αφετηρία ότι αυτό αντιστοιχεί σε μια αξία. Αυτήν την αξία όμως δεν την έχει δει ποτέ κανείς. Είναι μια λύση βολική για όλους, ώστε να μην αναλάβουν την ευθύνη των πράξεών τους. Η χρεοκοπία του βασιλείου είναι χρεοκοπία εσωτερική, επικρατούν η απλυστία, η δικόνοια. Η υποθήκευση του ανύπαρκτου θησαυρού του βασιλείου με έκδοση χάρτινου χρήματος είναι προσωρινή λύση. Το ζητούμενο θα ήταν να στηριχτεί σε εσωτερικά θεμέλια», μας λέει ο Θανάσης Λάμπρου.

– Ποια είναι αυτά;

– Εκείνο που λείπει από τον σημερινό άνθρωπο, αυτό που οι αρχαίοι ονόμαζαν «ενάρετο βίο»: ο δρόμος της αρετής, της αλήθειας και της ανιδιοτέλειας. Τι κατατρώει τα θεμέλια του βασιλείου; Η ιδιοτέλεια, ο χρηματισμός, η διαφθορά, τα αδηφάγα πάθη και οι αβυσσαλές επιθυμίες. Όσο δεν νικούνται αυτά τα χαμηλά ένστικτα, ο δρόμος προς την επόμενη χρεοκοπία παραμένει ανοιχτός.

– Τι σημαίνει αρχαίος άνθρωπος και τι σημαίνει νεότερος άνθρωπος; Ο Γκαίτε στο βιβλίο του διακατέχεται από μια τρομερή αγωνία θανάτου, που τον κάνει να πιστεύει ότι υπάρχει περιπλάνηση και μετά την επίγεια ζωή. Ποιος είναι ο παλιός κόσμος που δεν θέλει να αφήσει;

– Αγωνία του Γκαίτε είναι η «γιγάντωση του υποκειμένου». Ο αρχαίος άνθρωπος ζει σε ένα κοινωνικό σύνολο, την πόλη. Ο νεότερος άνθρωπος ζει ως ένα εξατομικευμένο υποκείμενο. Αυτή τη γιγάντωση του υποκειμένου σπλητεύει ο Γκαίτε με τον Φάουστ, ως ένα υποκείμενο που από την απλυστία και τη βουλιμία του να ζήσει, καταλήγει σε μια αρνητική μεταμόρφωση της ανθρωπίνης φύσης. Επίσης, σπλητεύει ότι το χρήμα γενικά αλλά το χάρτινο χρήμα. Δεν είναι τυχαίο πως για την έκδοση χάρτινου χρήματος ο Φάουστ συνεπικουρείται από τον ίδιον τον Διάβολο, τον Μεφιστοφελή.

– Ο Γκαίτε γιατί δεν επιθυμεί την αυτονομία του νεότερου ανθρώπου;

– Την επιθυμεί. Αυτό που απεύχεται είναι η εξατομίκευση που οδηγεί στα άκρα. Περισσότερο τον ενδιαφέρει ο άνθρωπος που αναγνωρίζει τα όριά του και αυτό τον

Ο συγγραφέας Θανάσης Λάμπρου

Ο Θανάσης Λάμπρου είναι πτυχιούχος της Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Συνέχισε τις σπουδές του στη Γερμανία, στο πανεπιστήμιο της πόλης Φράιμπουργκ (Freiburg i. Br.), όπου σπούδασε από την αρχή Φιλοσοφία, Κλασική Φιλολογία και Ιστορία της Τέχνης. Το 1991 έλαβε το πτυχίο (Magister Artium) και στη συνέχεια, ως υπότροφος γερμανικού ιδρύματος, εκπόνησε διδακτορική διατριβή στον τομέα της Φιλοσοφίας και ανακηρύχθηκε το 1994 διδάκτωρ Φιλοσοφίας (Ph.D.) του ίδιου πανεπιστημίου. Από το 1992 βιβλία του και μεταφράσεις του έχουν δημοσιευθεί από ελληνικούς και ξένους εκδοτικούς οίκους, ενώ τα τελευταία χρόνια συνεργάζεται με τις εκδόσεις Περισπωμένη.

“

Ο Γκαίτε σπλητεύει τη γιγάντωση του υποκειμένου, που από την απλυστία του να ζήσει, καταλήγει σε μια αρνητική μεταμόρφωση της ανθρωπίνης φύσης.

Ο Φάουστ δεν θέλει να μην θέλει...

“

Η πρώτη πράξη του δεύτερου μέρους με τα χρηματικά προβλήματα του βασιλείου παρουσιάζει σε μικρογραφία τη σημερινή Ελλάδα.

ρότητα του έργου, έχει τεράστια επικαιρότητα για εμάς. Η πρώτη πράξη του δεύτερου μέρους με τα χρηματικά προβλήματα του Βασιλείου παρουσιάζει σε μικρογραφία τα προβλήματα της σημερινής Ελλάδας. – Οι Γερμανοί έχουν πολύ μεγάλη αγάπη για την εργασία. Ο Γκαίτε, όμως, φαίνεται να μην την αξιολογεί όπως οι υπόλοιποι συμπατριώτες του.

– Ήταν αρκετά σκεπτικός απέναντι στο ιδανικό της εργασίας. Να πούμε ότι δεν ήταν αποκομμένος, μέχρι και τον θάνατό του, από τα όσα συνέβαιναν στον καιρό του, π.χ. από τα σοσιαλιστικά κινήματα ή τη Γαλλική Επανάσταση. Είναι πολύ αρνητικός προς την αποθέωση της

εργασίας και της παραγωγής. – Ο Φάουστ όλο ζητεί κάτι και όλο μένει ανικανοποίητος.

– Αυτό είναι ένα από τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του νεότερου ανθρώπου, για τον οποίον ο Γκαίτε, ιδίως τα τελευταία χρόνια της ζωής του, είχε πολύ μεγάλες επιφυλάξεις. Ο Φάουστ δεν θέλει να μη θέλει.

– «Ο Φάουστ ονειρεύεται τη στιγμή που περιέχει όλες τις στιγμές». Γιατί το ζητούμενο είναι η ακινησία και το τέλος του χρόνου; Το σκεπτικό του Γκαίτε δεν θυμίζει καθόλου σκεπτικό προτεστάντη ή καθολικού, είναι πιο κοντά στον εσχατολογικό χρόνο της Ορθοδοξίας.

– Αυτό μπορεί να το πει κανείς για πολλούς μεγάλους Γερμανούς που καταφέρονται εναντίον δύο συγκεκριμένων μορφών του χριστιανισμού που είναι οι μόνες που γνωρίζουν.

Ο Γκαίτε εκφράζεται έτσι για να επισημάνει πόσο προβληματικό είναι το ιδανικό του νεότερου ανθρώπου, η ακατάπαυστη δραστηριότητα, να μην πει ποτέ πως είναι ευχαριστημένος. Γι' αυτό γράφει άλλωστε και το μυθιστόρημα «Τα χρόνια περιπλάνησης», το οποίο χαρακτηρίζεται από έλλειψη δομής και είναι ιδι-

“

Η τάση του Φάουστ για «όλο και περισσότερο» καθρεφτίζεται και στη σημερινή κοινωνία.

απασχόλησε στο τελευταίο του μυθιστόρημα «Τα χρόνια περιπλάνησης του Βίλχελμ Μάιστερ» που γράφεται παράλληλα με το Δεύτερο Μέρος του «Φάουστ». «Ατομο» είναι ο άνθρωπος που βρίσκει τα όρια του εαυτού του και αυτοπραγματώνεται. Τέτοιος είναι και ο Φάουστ, αλλά κάνει το μέτρο.

– Ο Φάουστ φαίνεται να έχει προδοθεί από τον παλιό κόσμο της

νοπισταρχίας, και πιστεύει ότι ο κόσμος της πράξης θα τον φέρει κοντύτερα στον Θεό...

– Νοπισταρχία είναι, κατά το ιδανικό των αρχαίων, ο θεωρητικός βίος. Ο Φάουστ – αρχικά άνθρωπος των βιβλίων, της στεγνής βιβλιακής γνώσης – τη θεωρεί εσφαλμένα ως μια ζωή αφιερωμένη στη μελέτη και στη συσσώρευση γνώσεων. Ο θεωρητικός βίος όμως, η καθαρή θεωρία, είναι αυτή η οποία, σύμφωνα με τον Αριστοτέλη, μπορεί να οδηγήσει τον άνθρωπο στην ευδαιμονία, που είναι το ζητούμενο.

Από την άλλη, ο νεότερος άνθρωπος δεν αρκείται στη θεωρία των αρχαίων, την οποία μάλιστα ίσως θεωρεί και ομφαλοσκοπία. Επιθυμεί να γνωρίσει τον κόσμο γύρω του, τη φύση. Στόχος του Φάουστ στο Δεύτερο Μέρος είναι η παγκόσμια κυριαρχία, ένας νέος κόσμος όπου όλοι θα εργάζονται και θα ευπηρετούν. Αυτή η τάση του Φάουστ για «όλο και περισσότερο» καθρεφτίζεται και στη σημερινή κοινωνία. Αυτή ήταν μία από τις σκέψεις που μ' έκανε να γράψω το βιβλίο.

– Μήπως η βούληση είναι σημαντικότερη από τη θεωρία; Και αν ναι, από πού προκύπτει αυτή η ανάγκη;

– Προκύπτει από το ανικανοποίητο της ανθρωπίνης φύσης. Αυτό είναι και ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά του Φάουστ. Στο βιβλίο μου προσπάθησα να δείξω πως η προεία του Φάουστ δείχνει ουσιαστικά το πέρασμα από τη νοπισταρχία στη βουλισταρχία, η οποία λαμβάνει χώρα στη Δύση τον 14ο αιώνα, αν και είχε αρχίσει να εκδηλώνεται νωρίτερα.

– Ο αρχαίος άνθρωπος αισθανόταν ικανοποιημένος;

– Περισσότερο από τον νεότερο, επειδή ο κόσμος του ήταν πιο κλειστός. Σήμερα οι δυνατότητες είναι σαφώς περισσότερες χάρη στον ίδιο τον άνθρωπο, που δεν ζει πια σε αρμονία με τη φύση αλλά κυρίως σαν δημιουργός, κατασκευάζοντας έναν τεχνητό ανθρώπινο κόσμο παράλληλα με τον φυσικό κόσμο. Ο Γκαίτε επισημαίνει τους κινδύνους μιας άμετρης και άπληστης δημιουργίας, δηλαδή επικράτησης επάνω στη φύση που είναι το θεμέλιο κάθε ζωής. Ο Φάουστ είναι παράδειγμα της καταστροφής στην οποία μπορούμε να οδηγηθούμε αν παρεκτραπούμε.

Ο **Αντον Αντασίονκι** στον ρόλο του Μεφιστοφελή στον κινηματογραφικό «Φάουστ» από τον Ρώσο σκηνοθέτη Αλεξά-ντερ Σοκούροφ. Η ταινία βασίστηκε στον «Φάουστ» του Γκαίτε και στο μυθιστόρημα «Δρ Φάουστους» του Τόμας Μαν.

Ο **Θανάσης Λάμπρου**, συγγραφέας του βιβλίου «Κάτω απ' τον ανοιχτό ουρανό», που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Περισπωμένη.

Διεκδίκησε την υποτροφία σου και δημιούργησε το μέλλον που σου αξίζει.

Υποβολή αιτήσεων μέχρι 31 Ιουλίου 2018

Η Logicom στηρίζει τη νέα γενιά να κατακτήσει τα όνειρά της, προσφέροντας υποτροφίες σε άριστους φοιτητές για Μεταπτυχιακές Σπουδές (Master's Degree). Το πρόγραμμα υποτροφιών καλύπτει και φοίτηση στο Ben-Gurion University of the Negev του Ισραήλ, ένα από τα κορυφαία ερευνητικά πανεπιστήμια.

Τομείς σπουδών:

- Cloud Computing
- Artificial Intelligence
- Big Data & Analytics
- Cybersecurity
- Internet of Things (IoT)
- Machine Learning
- Blockchain

Κάνετε την αίτησή σας σήμερα.

Ηλεκτρονική Υποβολή αιτήσεων
και όροι και προϋποθέσεις:

<http://www.logicom.net/EN/scholarships>

Join the conversation
@LogicomDisti